245

Mary Webb

HAZEL,

fata pămîntului

Un roman de intensă vibrație poetică, un poem al unor iubiri neîmplinite, întrețesute cu nestăvilita sete de libertate, de contopire cu natura, a unei ființe de o mare puritate, crescută în inima munților, departe de orice convenție și conformism social.

GLOBUS
EDITURA UNIVERS

Lei 9,50

15

MARY WEBB

HAZEL, FATA PĂMÎNTULUI

1974

MARY WEBB

HAZEL, FATA PĂMÎNTULUI

Colecția GLOBUS / Editura Univers

Coperta colecției de *Ion State*

Desenul copertei de *Florin Ciubotaru*

Mary Webb
GONE TO EARTH
JONATHAN CAPE

GLOBUS

MARY WEBB

HAZEL, FATA PĂMÎNTULUI

Traducere de
Ion Caraion

EDITURA UNIVERS
București
1974

CAPITOLUL ÎNTÎI

Nori prizăriţi, fără vlagă, treceau de zor în curmezişul întinsului cer netulburat — fără să ştie încotro, imponderabili şi în van — spre a fi sfîşiaţi apoi sus, pe colţii munţilor, încheindu-şi astfel vremelnicele aventuri fără ca din efemera lor vieţuire să fi rămas nimic altceva decît nişte lacrimi.

Era frig în Golişte — o pădurice de mesteceni şi de molizi argintii ce-ncununa un deal rotund. O pîclă purpurie desluşea înmuguriri în vîrfurile arborilor, şi o altă pîclă, mai străvezie, bîntuia rariştile dintre trunchiurile argintii şi castanii.

Se ivise doar copilăria tinereţii, iar nu biruinţa ei — doar sfîrcul caliciului, colţul mugurelui, iar nu discul frunzei şi nu potirul florii. Căci deocamdată primăvara nu prinsese a-şi lua zborul şi nici a-şi despleti cîntecele, ci încă se tîra asemenea unei păsări pe jumătate împăiate, încercînd să ţopăie prin cătiniş. Strălucitoarele vînzoleli ale primăverii care acopereau luminişurile abia îşi aninaseră florile şi frunzele, frunzele de caprifoi mai erau încă nişte limbi de foc verde. Printre trunchiurile de zadă şi sub tufele de caprifoi şi de mure, răsări o siluetă roşiatică şi tăcută, purtînd sub liniştitul calm al făpturilor de pădure o anume frumuseţe a privirii şi a ţinutei şi o strălucire a coloritului pe care puţine femei pe lume le-ar fi putut purta fără să se mîndrească. Era — cu

ochii limpezi, vioaie, oprită pentru o clipă în bătaia luminii soarelui — o vulpe cam de un an și avea cap rotund, iar picioarele catifelate. Arătarea se furișă apoi în umbra desișurilor. Din lăuntrul pădurii veni un fluierat ascuțit și vulpea se repezi atunci într-acolo.

— Unde mi-ai fost ? Mai că era gata să mi te rătăcești și să mi te pierzi, ce mai încoace și-ncolo, grăi cu mustrări materne o voce de fată. Și dacă se-ntîmplă să mi te pierzi, apoi pierdută mi-s și eu ; așa că haide acasă. Soarele coboară spre-asfințit și la cină astă seară avem oase.

După care, fata o luă la sănătoasa, cu vulpița după ea, gonind amîndouă de-a lungul Goliștei, prin lumina rece și calmă, pînă ce ajunseră la coliba lui Woodus.

Hazel Woodus, fata căreia îi aparținea vulpea, trăise de cînd se știa pe lume acolo, în Goliște. Acolo, amarnic de revoltată, o născuse maică-sa, o țigancă velșă, care ura căsătoria și viața așezată, și-l ura pe Abel Woodus — așa cum o pisică sălbatică urăște cușca. Era o adevărată hoinară, născută spre a da celui de muze dăruit bucurii și necazuri, iar firea ei nu-și afla ușurare pentru cîte emoții încerca ; deoarece era o fire închisă, mută. Al cîneparului, zborul ; și al sturzului, cîntecul ; ea însă, ea nu avea parte nici de zbor nici de cîntec. Și cu toate acestea, sturzul cel fără de grai tot sturz este și duce în inima lui o muzică aurită. Cîneparul din colivie poate să stea mohorît, însă cu sufletul cunoaște

și afundarea și înălțările în zbor ale unei veșnice dimineți de mai.

Toate lucrurile pe care le simțea, fără a le și putea rosti, toată mierea agonisită, ura ei neagră, aprigul ei dor de-acasă, dor purtat unei neîngrădite sălbăticii — tot ceea ce alte femei ar fi pus în rugăciunile lor, ea punea în dăruirea cu care o iubea pe Hazel. Întreaga vîltoare a inimii ei pribege se revărsa în inima cu dulci bătăi a odraslei sale. S-ar fi zis că viața despre care știa cît de puțin prețuiește era azvîrlită în brațele copilului.

Cînd Hazel ajunse a împlini patrusprezece ani, maică-sa muri, lăsîndu-și comoara — o hîrțoagă de caiet scris de mînă, vechi, soios, în parte și neciteț, plin însă de pîlcuri de cuvinte pentru așa zise farmece, descîntece, pe lîngă alte folclorice scorneli țigănești — lăsîndu-și acea hîrțoagă de caiet, așadar, fiicei sale.

Singura ei dorință, săvîrșindu-se din viață, fusese aceea de a i se încuviința să fie înmormîntată în Goliște, sub acele galbene de zadă, iar nu într-un cimitir. Abel Woodus făcu precum i se ceruse și fu privit chiorîș de mai toți alcătuitorii obștei, pentru că n-o înmormîntase în pămînt sfințit. Dar el nu se sinchisi de fel. Își mai avea încă harfa lui și cînta la ea și cîtă vreme avea acea harfă, alt prieten nici nu-i trebuia. Tocmai această pasiune mistuitoare pentru muzică fusese pricina care-l împiedicase a-și înțelege nevasta și-n zilele cele dintîi ale căsătoriei lor, țiganca nutrise o sălbatică gelozie împotriva harfei înalte și aurite, cu înveliș de

pîslă decolorată, care stătea în colțul odăii ce-i aduna peste zi pe amîndoi. Apoi gelozia femeii se preschimbă în dragoste și singura-i jinduire fu să poată stîrni și ea muzică din coardele cele tînguitoare. N-a ajuns să-și însușească însă nici măcar elementarele noțiuni ale muzicii, totuși cînd Abel era plecat de acasă, în serile ploioase, îi plăcea și ei să stea cu degetele petrecute pe strune, adunîndu-și acolo patima deznădăjduită a inimii grele. Și totuși pe Abel nu putea suferi să-l audă cîntînd. Întocmai cum unele femei lipsite de copii, în ciuda bogatelor comori de dragoste păstrate în sufletele lor, nu pot și nu pot răbda să vadă o mamă blagoslovită cu prunc, tot așa și Maray Woodus, cu darul ei pecetluit, cu blestemata-i neputință de a grăi, nu îndura urechilor sale să se desfete cu lesnicioasa putință a altuia de a se rosti muzical. Căci Abel era în felul său un adevărat meșter al artei lui; purta în suflet unghere întunecoase și pare-se că tocmai în asta pulsa miezul și substanța artei lui. Mîinile îi erau agere, iar prin ele curgea acea voioasă concentrare de sine care aduce succesul.

Pe Maray o întîlnise la o serbare populară ce avusese loc, ceva mai de mult, pe un deal aflat la cinci mile depărtare de Goliște, numit Munticelul lui Dumnezeu, și-n vîrful căruia se înălța o capelă. Legănîndu-se și lăcrămînd, Maray ascultase jelania și iureșul harfei bărbătești, iar cînd lui Abel îi fusese dat să cîștige premiul harpistului și cînd el venise ca să i-l pună în poală, Maray se și învoise să facă nunta în ca-

pelă, la sfîrșitul celor șapte zile cît ținea serbarea. Asta se petrecuse cu nouăsprezece ani înainte și ea pierise cum pier frunzele și păsările verilor trecute. Munticelul lui Dumnezeu însă tot mai domina peisajul, posomorînd răsăritul; vîntul tot mai zburda neîntinat de la capelă pînă la ramii tinerelor zade ale Goliștei; nimic nu se schimbase de fel; doar că se mai ivise încă o făptură tînără, neastîmpărată, aprigă în falnica, în sublunara urzeală a lucrurilor.

Hazel avea ochii maică-si, ochi ciudați, ca lumina din privirile vătuilor, iar în irișii lor mari și limpezi jucau pete roșietice. Erau, în sfioasa-le curățenie, asemenea ochilor vulpiței. Părul, și el, de o culoare mai bogată, ca părul tatălui ei, era roșcat și aducea cu blana de vulpe, iar mișcările-i erau grațioase și pline de mister ca ale unei făpturi sălbatice.

Sta pe muchea drumeagului de mai sus de căsuță, o bojdeucă umil cuibărită sub drum, cu acoperișul la aceeași înălțime cu rădăcinile tufișurilor, și privea cum dă soarele în asfințit. Roșia lumină dinspre apus îi colora vechea rochie ponosită, fața slabă, ochii, pînă ce toată păru muiată, la un moment dat, în sînge. Vulpea, în ale cărei priviri deslușeai aleanul și care-și adulmeca apropiata cină, se uita cuminte încotro se uita acum și stăpîna ei și părea scăldată în aceeași cumplită frumusețe. Amîndouă stăteau ghemuite la un loc, față în față cu dealurile îndepărtate, dincolo de care luceau iezere aprinse. Ca două mărunte obiecte simți-

toare ce-ar înfrunta arșița cu o înduioșătoare cutezanță, ele aveau, în văzduhul răcoros al serii de pe colina singuratică, ceva din înfățișarea celor sortiți durerii, poate chiar ceva înrudit cu martiriul.

Mărunții nouri care călătoreau înspre apus preluau fiecare, pe rînd, culoarea precumpănitoare a priveliștii și-apoi dispăreau, muiați în sînge.

Din bojdeucă, în vreme ce Hazel cobora poteca, veneau îngînările harfei, preschimbate — în clipa în care ea tocmai pășise pragul — în melodia *Dumbrăvii de cenușă*. Căsuța era foarte joasă, cu un singur cat, și acoperită cu tablă roșie coșcovită. Cele trei ferestruici ale ei aveau chenare vopsite cu sineală de rufe și pe dinăuntru brizbrizuri de pînzică roșie. Abia părea să fie loc înăuntru și pentru silueta micuță a lui Hazel. Bojdeuca era ceva-ceva mai mare decît o colibă mai acătării, și numai dîra de fum ce urca din vatra joasă, ea numai arăta că sălășluie acolo niscai oameni.

Hazel îi dădu Roșcatei să mănînce de seară și o culcă apoi în vechea balie în care vulpița dormea deobicei. Apoi intră în colibă cu un braț de lobde luate din stiva de lemne. Le aruncă pe focul din vatră.

— Mă cam ia cu frig, zise fata, ploaia a trecut, și o să fie un ger la noapte de-or să crape pietrele.

Abel își ridică ochii, dar mintea nu-i era acolo, fredonînd melodia pe care se pregătea s-o cînte acum.

— Am fost prin Goliște și-am adus niște fire de ciuboțica-cucului, își urmă spusele Hazel, obișnuită cu felul de a fi al tatălui, și nedescumpănită. Și am adus și niște flori de porumbar, albe ca pielea unei cucoane.

Abel îi dădea acum zor cu *Ap Jenkyn*. Hazel se foia încoace și-ncolo, îngrijind de ale cinei — și sporovăind înainte, cu glasu-i dulce și oarecum pițigăiat, în vreme ce trîntea ceștile și așa crăpate și pîinea și margarina pe masa neacoperită cu nimic. Apa din ceainic nu voia să fiarbă, așa încît ea azvîrli niște resturi de slănină pe foc și deodată se înălță o vîlvătaie care linse barba lui Abel. Acesta ridică o mînă spre a o alunga, urmîndu-și cu cealaltă mînă cîntecul din harfă.

Hazel se porni pe rîs.

— Bine ți-ar fi stat pîrlit !

Îi vorbea mereu pe tonul acesta de camaraderie, nestingherită ; se împăcau foarte bine, deși erau atît de deosebiți unul de altul. N-ai fi spus că există ceva filial în purtările ei și nimic părintesc în purtările lui. Și nici nu-și dădeau unul altuia cea mai mică dovadă de afecțiune.

Abel atacă melodia *Ce frumoasă zi de vînătoare.*

— Ia mai las-o-ncolo, pe grozăvia asta de timp ! vorbi Hazel dintr-o dată cuprinsă de furie. Să știi că nu mai stau în casă, dacă-i zici așa mai departe.

— Mmm ? întrebă Abel visător.

— Da' mai cîntă, zău, și tu altceva ! zise Hazel ; nu pe-asta, nu-mi place de melodia asta.

— Ciudată mai ești și tu Hazel, fată dragă, vorbi Abel, ieșind în sfîrșit din singurătatea visării lui. Dar ce-mi pasă dacă am să cînt *De ce vor oamenii?* E ceva la fel de înviorător.

— N-ai putea să lași nițel de o parte muzica și să poftești la cină? îl întrebă Hazel.

Harfa era întotdeauna denumită „muzica“, în vreme ce muzicuța lui Abel era cunoscută drept „cealaltă muzică“.

Hazel săltă să ia de pe poliță slănina, ca să-și taie cîteva felii, însă rochia, și-așa ruptă, îi plesni de la umăr pînă spre brîu.

— Dacă nă-i pune deloc și deloc mîna pe-un ac, apoi o să mi te pomenești în pielea goală, pîn' la sfîrșit de săptămînă, luă aminte Abel nepăsător.

— Va să-mi iau o rochie nouă, spuse Hazel. Pe-asta n-o mai pot drege. Mă duc mîine la tîrg.

— Ai să mîi la tușă-ta peste noapte?

— Ihî.

— Dacă-i așa, eu n-am să-ți duc lipsa pînă nu ți-oi vedea dimineața umbra-n prag. Poți să aduci, la întoarcere, și vreo două-trei suporturi de coroane funerare. Bătrînul Samson de la Yealth n-are s-o mai ducă mult; și-o să fie nevoie de-o coroană.

Hazel sta și se gîndea la noua ei rochie. Niciodată nu-și cumpărase una nouă pînă cînd cea veche nu ajungea să atîrne fîșii-fîșii de pe ea și atunci își lua deobicei una de ocazie, deoarece cu doi-trei șilingi nu și-ar fi putut cumpăra material de-o rochie nouă, în schimb îi ajun-

geau să-și poată găsi una de gata, în cazul că se mulțumea cu marfă de ocazie.

— Roșcatei i-ar plăcea să-mi iau una de catifea verde, făcu Hazel.

Întotdeauna își exprima dorințele aprige, puține la număr dealtminteri, în felul acesta mai șerpuit. Era un protest inconștient împotriva vieții sale lipsite de dragoste. Vîrî florile de porumbar în apă și privi la ele îndelung și cu încîntare, îmbătîndu-se de neprihănita-le culoare albă; dar nu-i trecu prin minte că, dîndu-și cît de cît oarecare osteneală, ar fi putut arăta și ea deopotrivă de proaspătă și de dulce ca și florile acelea. Va fi nevoie de spiritualizarea sexualității, mai înainte ca astfel de lucruri să-i poată trece prin minte. Deocamdată era tot atît de axexuată ca și o frunză. Șezură la gura sobei, pînă ce focul se stinse; apoi se duseră să se culce, fără osteneala de a-și mai ura noapte bună.

În toiul nopții, Roșcata se trezi. Luna umplea, ca o ușă, gura cotețului, iar lumina îi bătea drept în ochi. Acea priveliște o înspăimîntă — un felinar atît de mare într-o mînă nevăzută, ținut cu tot dinadinsul în fața micului sălaș al unei biete vietăți lipsite de apărare. Schelălăi ascuțit. Hazel se trezi deîndată, ca o mamă care aude strigătul copilului. Cu picioarele goale, dădu buzna afară, în aspra lumină a lunii.

— Ce te doare? șopti ea. Ce te doare, mititico?

Vîntul se tăvăli cu nerușinare prin Goliște și Goliștea gemu. Dinspre cîmpie veni un gea-

măt și negre matahale se mișcară într-acolo, în vreme ce norii își vedeau de drum.

— Poate c-au ieșit, murmură Hazel. Poate că sfatul negriciunilor pădurii e hotărît pentru seara asta și vulpița o fi adulmecat haita morții.

Privi îngrijorată jur-împrejur.

— Pot vedea ceva ce mișcă-n beznă pe-ntinsul pășunii ; au ieșit în larg, fără doar și poate.

O grăbi pe Roșcată să intre în casă și zăvorî ușa.

— Așa ! grăi apoi. Și-acum stai aici cuminte și liniștită în colțișorul tău, și să vezi că haita morții n-are să te prindă.

Se spune că haita morții, puhoi de zăvoi-nă-luci la un conac de moșier hain, al cărui burduhănos trup fusese de mult folosit pentru mai blînde treburi decît cele la care-l supusese el cîtă vreme se aflase în viață — trup schimbat acum în mărgăritar cu ochi limpezi și în luminoasă floare de mac — bîntuia ținutul în nopți întunecate de furtună. Pustiul se alegea de casele pe unde trecea haita și moartea îi aștepta pe cei care o auziseră dînd glas.

Asta era legenda și Hazel îi dădea o deplină crezare. Cînd o găsise pe Roșcată, pe jumătate moartă, la marginea pămîntului țarinei sale pustii, fusese total încredințată că haita morții era aceea care o răpise pe maica Roșcatei. O punea de asemenea și în legătură cu moartea propriei sale mame. Zăvozii simbolizau tot ceea ce ea, Hazel, putea urî, tot ceea ce nu era tînăr, sălbatic și fericit. Se simțea tot una cu vulpița și în același timp cu toate lucrurile hăituite, prinse-n capcane și nimicite.

Noaptea, umbra, vînturile hăuitoare, iarna — acestea erau vrăjmașele ; odată cu ele venea și haita morții, neobosită și furișă, luînd pururi urma celor lipsiți de apărare. Lumina soarelui, aerul cel dulce, culorile strălucitoare, blîndețea — acestea erau limanurile unde te puteai oricînd adăposti. Ele alcătuiau esența crezului său, singurul crez pe care-l avea și care zăcea tăinuit în inima ei, fără a și-l fi grăit vreodată măcar sieși. Dar cînd alerga în miez de noapte ca să-și mîngîie vulpița, Hazel își trăia credința ei cum puțini oameni pe lume și-o trăiesc : și cînd culegea flori și sta întinsă la soare, ea sălășluia într-o atmosferă mistică tot atît de vie ca și aceea a sfinților ; iar cînd se dădea înapoi, îngrozită, din fața cruzimii, călca poate mai vîrtos în picioare răul decît acei mari teologi care, unul pe altul, se striveau între ei în zelul arătat Creatorului ce-i plăsmuise.

CAPITOLUL AL DOILEA

A doua zi pe la șase își luară gustarea de dimineață. Abel avea de lucru, meșterea la un stup pentru roiul din vara viitoare. Ori de cîte ori lucra la un coșciug, folosea în felul acesta resturile de scînduri și căpătîiele rămase. De la făcutul cîte unui coșciug mare nu rămînea cine știe ce ; dar erau uneori coșciuge mici și atunci putea făuri, din rămășițe, niște stupi minunați.

Prisaca albă dinspre partea de miază-zi a gardului de liliac creştea la fel de încet şi de continuu ca şi verdea prisacă din preajma depărtatului cimitir. Vara, grădina zumzăia de albine şi la vremea roitului, bojdeuca era plină de ele. Mai tîrziu, rame se aşterneau peste tot locul ; mierea picura de pe masă şi firimituri de faguri supţi zăceau pe jos şi erau înfulecate cu multă bucurie de Roşcata.

Ori de cîte ori venea vreo nouă comandă pentru un coşciug, Hazel se ducea să le spună albinelor cine murise. Taică-său socotea că nu-i nevoie. Se cuvenea a o fi făcut numai cînd murea cineva dintre ai casei, zicea el. Totuşi, le destăinuise şi el albinelor că-i murise nevasta. Se dusese în dimineaţa aceea strălucitoare de iunie şi rămăsese nemişcat să privească la stolurile de albine care cărau apă, umbrele lor treierînd încoace şi-ncolo pe scîndurile albe şi curate. Apoi se aplecase şi spusese cu un fel de supărare confidenţială : „A murit Maray". Îşi apropiase urechea de stup şi ascultase adîncul, solemnul murmur dinăuntru ; însă ceea ce umplea palele galerii dinăuntru nu era murmurul trecutului, ci al viitorului ; grija de viaţă, nu de moarte. Astăzi cei optsprezece stupi zăceau sub straiele lor iernatice şi robacele fiinţe dinăuntru se scufundaseră în somn. Doar una-două rătăceau uneori prin broderia dis-de dimineţii, răzleţe şi mohorîte, repede întoarse acasă de aerul geros, pentru ca să aştepte purpuriul soroc al mierii. Cele mai fericite zile ale vieţii lui Abel erau acelea cînd şedea ca un bard

în faţa stupilor clocotitori de viaţă şi cînta din harfă îngînîndu-se cu zumzetele înăbuşite dinăuntrul stupilor.

Toate căile de a-şi cîştiga agoniseala zilei îi erau deopotrivă pricini de bucurie. Aflase cheia fericirii neîncetate în faptul că putea cîştiga oricît îi trebuia, îndeletnicindu-se cu o muncă pe care o îndrăgise. Cînta la serbările cîmpeneşti şi pe la jocuri săteşti, la sărbători şi pe la nunţi. Îşi vindea mierea şi vindea uneori albinele. Se desfăta împletind coroane mortuare, grădinărind şi dulgherind şi, totdeauna, drept încununare a tuturor trudelor, se mîngîia cu muzica : cîte o nouă melodie de încercat pe harfa aurită, cîte o strună de acordat ori de armonizat. Grădina era aproape destul de mare şi aproape destul de frumoasă ca să poată fi asemuită cu grădina unui conac boieresc. Vara, o năpădeau crinii, albi şi sclipind în scăpătatul soarelui cu prefăcut sfiicioasa lor putere de ademenire, arătînd — vorba lui Hazel — ca nişte năluci. Sînzienele sau drăgăicuţele spumegau în jurul căscioarei, ascunzînd-o cu desăvîrşire vederii, iar levănţica alcătuia o cenuşie horă în jurul pietrişului roşu de pe cărare. Şi-apoi Hazel — îndestulîndu-se din bucata de pîine şi din mierea ce-i alcătuiau cina — şedea ca o crăiasă într-un noian de flori de crin ce-i acopereau chipul cu polen.

Acum în grădină nu erau flori ; numai arborelui de tisă de lîngă poartă îi anina sub crengi o dantelă de ceară. Hazel ura înfăţişarea ca de gheaţă a grădinii ; ea avea aproape o nefiresc de

înflăcărată poftă pentru tot ce e îmbelşugat, însufleţit şi viu. Era ea însăşi buchetul tuturor lucrurilor acestea, pe cînd i se destăinuia Roşcatei înainte de a porni la drum ; îşi împletise părul în jurul capului într-o cosiţă mare şi vechea-i pălărie neagră dădea culorii aceleia o şi mai pregnantă putere.

— O să ai de mers vreo treizeci de mile pînă-acolo şi-napoi, dacă n-o să dai de cineva care să te ducă, îi vorbi Abel.

— Să mă ducă ? Dar n-am eu nevoie să mă ducă nimeni ! răspunse Hazel cu dispreţ.

— Pasămite, ai tot atîta îndemînare la bătutul drumurilor ca şi Jidovul rătăcitor, căci şi despre el se spune că umblă şi umblă fără să se mai oprească.

În vreme ce Hazel păşea în dimineaţa răcoroasă şi proaspătă, Goliştea strălucea în aramă şi argint şi nu tresărea într-însa nici o presimţire a zăpezii ce-avea să se năpustească asupră-i noaptea-ntreagă, din munţii de nori.

După ce Hazel îşi alese rochia — una de serj albastru-verzui — şi o încercă undeva în fundul prăvăliei, unde era un loc anume în vederea acestui scop, despărţit printr-o perdea, o porni de-acolo spre mătuşă-sa.

Verişorul Albert tresări, aruncîndu-şi privirile către ea. Albert lucra într-o prăvălie unde se vindea margarină şi-şi petrecea zilele încredinţînd oamenii că margarina-i tot atît de bună ca şi untul. Dar, uitîndu-se acum la Hazel, simţi că de data aceasta avea în faţa ochilor unt adevărat — ceva ce nu mai ducea lipsă de

reclama nimănui, căci se lăuda prin sine. Albastrul minunat al rochiei o făcea pe Hazel atît de strălucitoare, încît mătuşă-sa prinse a cam clătina din cap.

— Eşti leit maică-ta, Hazel, îi spuse. Vorbea cu o voce mîniată.

— Îmi pare bine.

Mătuşă-sa auzind-o răspunzîndu-i astfel, strîmbă din nas.

— Dacă e de judecat fără părtinire, apoi ar trebui să-ţi pară bine că semeni şi cu unul şi cu celălalt părinte, se hotărî ea a-i deschide mintea.

— Nu vreau să semăn cu nimeni decît cu mine, bufni atunci Hazel, îmbujorîndu-se toată la faţă.

— Ia te uită, da-ncrezută mai *sîntem !* exclamă tuşa.

Apoi, către fiu-său :

— Albert, nu-i nevoie să-i dai lui Hazel să mănînce tot ficatul şi toată slănina. Îmi vine a crede că maică-ta o fi avînd şi ea dreptul să se înfrupte măcar la fel de îndestulător ca şi nu ştiu ce codană.

Albert privea către Hazel cu atîta însufleţire, cu o atît de vădită încîntare, încît mătuşa se simţea tare zădărîtă.

— Nu-i de loc de mirare că vrei să semeni numai cu tine, îi spuse băiatul. Giugiuc. Giugiuc, pre legea mea, Hazel eşti giugiuc !

— Albert ! strigă maică-sa înfuriată, pe un ton de copleşitoare neoboseală, nu te-am învăţat eu să fii mai reţinut ?

Părea pornită nu atît împotriva folosirii cuvîntului neelegant, cît a lui Hazel.

După ce Albert se întoarse în prăvălie, Hazel dădu mătușă-si ajutor la spălatul vaselor. Tot timpul cît ținu asta, lucru făcut cu o neobișnuită grijă și cîtă vreme curăță cuțitele — treabă de care-i era o vădită silă — așteptă nerăbdătoare să fie poftită, așa cum de fapt sperase, ca să mîie peste noapte acolo. Jinduia la asta, așa cum jinduie drepții după veșnica osîndă a dușmanilor lor. Nu se ducea nicăieri altundeva în vizită, decît aici, și pentru ea venirea aici însemna un eveniment extraordinar. Sobele cu gaz, frumoasele cești de porțelan, tapetul cu trandafiri i se păreau la fel de stranii și de minunate ca un basm. Acasă la ea nu avea nici tapet, nici grinzi, nici ghips, ci doar cărămidă goală, iar tavanul bojdeucii era din pînză groasă de in, întinsă pe căpriori, bulbucată ici-colo.

Tuturor acestora li se adăuga acum noua încîntare iscată de căutătura admirativă a lui Albert — o uitătură ageră și vioaie, ceva încă necunoscut pînă atunci la el. Poate că, dacă o să rămînă, Albert avea s-o scoată seara în oraș. Va vedea și ea străzile orașului îmbrăcate în vraja luminilor. Se va plimba în rochia cea nouă cu un tînăr adevărat — un tînăr care se putea făli cu lanțul unui ceas aurit. Starea de nesiguranță, pe măsură ce se lăsa întunericul acelei după-amieze de iarnă, devenea însă aproape de neîndurat. Tușă-sa încă tot nu luase o hotărîre. Încăperea în care se aflau arăta atît de îmbietoare, cînd s-a pus masa pentru ceai ; lumina focului juca în jurul ceștilor ; tușa trăsese perdelele. Pe de o parte era veselia, căldura — tot ce-și putea dori ea ; pe de alta — un drum oropsit, în bezna de-afară. Amînase atît de tîrziu plecarea, încît i se strîngea inima acum, la gîndul numeroaselor mile pe care trebuia să le străbată singură, dacă tușă-sa n-avea s-o poftească să rămînă la ei peste noapte.

Tușa știa ce se petrece în mintea lui Hazel și zîmbea amarnic văzînd neobișnuita supunere a fetei. Folosi primul prilej, spre a-i servi cîteva adevăruri bine simțite :

— Arăți ca o actriță, îi aruncă bunăoară.

— Crezi, tușico ?

— Da. E mai mare rușinea cum arăți. Tu, zău așa, atragi privirile bărbaților.

— Dar e și plăcut să atragi privirile bărbaților, nu, tușico ?

— Plăcut ! Hazel, mai că-mi vine a-ți trage o chelfăneală de să-ți meargă fulgii, nu alta. Iarbă rea ce-mi ești ! O s-o apuci pe căi greșite, într-o bună zi.

— De ce s-o apuc, tușico ?

— Într-o bună zi o să te pomenești acostată.

Ultimul cuvînt îl rosti ca pe-o șoaptă gravă. Urmă apoi :

— Și după aceea, dacă nu spui și dacă nu faci anume ceea ce trebuie să spună și să facă o fată cuminte, o să fii și agățată.

— Aș vrea să-l văd eu pe-ăla care să mă agațe pe mine ! strigă Hazel mînioasă. L-aș lovi cu picioarele de nu s-ar vedea !

— O! ce nevrednică purtare din partea unei doamne! Eu n-am vrut să spun chiar agățată, vream doar să mă exprim așa, mai colorat — ca-n Biblie.

— A, ca-n Biblie! făcu Hazel dezamăgită. Am crezut că te gîndiseși la ceva adevărat.

— Vai, vai! dar tu chiar că o să mă bagi în groapă cu zile, se văicări doamna Prowde. O actriță însemna ceva rău, dar o păgînă putea să însemne ceva cu mult mai cumplit!

— Nu credeam s-apuc să aud una ca asta — ba încă și-n propria mea casă, cu propriul meu chec (făcut după rețeta cu sifon), pe propria mea tavă de prăjituri — și de față cu propriul meu fiu, adăugă ea pe un ton dramatic, la intrarea lui pe ușă, ca lui Albert să i se frîngă biata lui inimă cu temere de Dumnezeu!

Ceea ce-l stingheri pe Albert, deoarece era adevărat că îi bătea strașnic inima, totuși nu din pricina pe care o invoca maică-sa.

— Da' ce rele a mai săvîrșit Hazel, mamă? vru el să știe.

Drăgăstoasele-i simțăminte ascunse-n spatele acelui ton glumeț, o întăriră pe maică-sa în hotărîrea de a nu o lăsa pe Hazel să-și petreacă noaptea la ei.

— Avem deseară un spectacol cu proiecții de lanternă magică, dădu el de veste. Vrei să vii și tu?

— A! păi te cred!

— Nu poți merge pe jos acasă la ora aceea din noapte, aprecie doamna Prowde. De fapt, ar trebui s-o pornești către Golişte chiar acum.

— Păi Hazel o să rămînă să doarmă la noi, mamă, nu-i așa?

— Hazel trebuie să se întoarcă la tată-său acasă.

— Dar bine, mamă, doar avem o cameră de rezervă.

— În camera de rezervă se face mare curățenie de primăvară.

Albert se aruncă atunci în apă cu ochii închiși; era disperat și nu se mai gîndea la ce se cuvine spus și la ce nu.

— Eu pot dormi pe canapeaua asta. Iar ea poate folosi camera mea.

— Hazel nu poate dormi la tine în cameră. Nu șade bine.

— Mă rog, atunci să împartă camera cu dumneata.

Doamna Prowde recurse atunci la un argument suprem.

— Nici prin gînd nu mi-ar fi trecut, rosti ea, cînd s-a prăpădit bietul taică-tău, că mai înainte de a se fi scurs trei ani, vei trece atît de ușor cu vederea peste nevoia mea de liniște (și peste amintirea lui), încît să vii să-mi propui una ca asta. Cîtă vreme trăiesc eu, odaia mea e odaia mea. Cînd nu voi mai fi, încheie dînsa, doborîndu-și adversarul sub greutatea superioară a anilor — cînd nu voi mai fi (și cu cît una ca asta s-o întîmpla mai repede, cu atît mai bine pentru tine, desigur), atunci n-ai decît s-o culci în odaia mea, cu tine cu tot!

După ce vorbi astfel, doamna Prowde se îngrozi singură de cele ce spusese. Vai, cît de ne-

cuviincios se exprimase. Nici măcar furia și gelozia nu-i scuzau necuviința, deși ele scuzau oricît de multă neomenie.

Dar auzind-o, Hazel izbucni și ea la rîndul ei :

— Asta n-o va face el cît o trăi ! (Egoismul feroce al celor slabi se aprinse în sinea sa.) Pentru că eu n-am nevoie de nimeni, încheie ea.

— Dacă va fi ca să se întîmple așa ceva, mamă, grăi și Albert, iar ochii lui scăpărară dintr-o dată scîntei (așa încît Hazel porni să bată din palme și să strige „Ți s-au aprins lămpile ! Ți s-au aprins lămpile" și izbucni în hohote de rîs), dacă va fi să se întîmple așa ceva, își urmă Albert firul gîndirii, apoi lucrurile vor decurge după cuviință, adică nu vor fi nimănui prilej de trăncăneală.

Dădea astfel glas propriului său crez — și aceluia al maică-si.

În momentul acela discuția se curmă, pentru că — odată sfîrșit ceaiul — Albert era nevoit să se întoarcă în prăvălie, mai avînd acolo unele treburi. În vreme ce el ștampila pe nerăsuflate lebădă după lebădă pe margarina moale ca un aluat, își spuse că de bună seamă și maică-sa o lăsase mai domol. Uita că viața trebuie cioplită cu securea, pînă ce așchiile prind a zbura.

Și de cum plecă Albert, doamna Prowde se grăbi să închidă ușa în urma lui Hazel, de teamă ca nu cumva vremea rea de afară s-o îndupleca și s-o oprească peste noapte acolo. Avea ea alte planuri pentru Albert. Mulți ani după aceea, cînd consecințele purtării sale intraseră

în ceața trecutului, nu pierdea niciodată prilejul de a vorbi despre cum ea făcuse, o ! tot ce-i sta în putință pentru Hazel. Nici cu gîndul nu gîndea că, datorită egoismului său din noaptea aceea, fusese ea însăși cea care o îmbrîncise pe Hazel pe întunecoasa și întortocheata cărare de-a lungul căreia, începînd din noaptea întîmplării povestite, avea să pășească pînă la capătul ei ascuns și-ntunecat. De-a lungul destuilor săi ani de viață mulțumitoare, doamna Prowde dădu rînd pe rînd vina asupra lui Hazel, a lui Abel, a lui Albert, asupra diavolului și (doar tacit și oarecum fără a și-o mărturisi), asupra lui Dumnezeu. Dacă există vreun foc de purgatoriu al remușcării pentru firile aspre și egoiste ce răstignesc iubirea, de bună seamă că el arde altundeva. Nu le atinge tulpinile în lumea aceasta. Ele merg cum mergeau cei trei cuconi din Vavilon[1], cu hainele, cu pantalonii și cu pălăriile neatinse, și nici măcar mirosul focului nu trece peste ele.

Hazel simți că tăriile cerului se închiseseră, erau încuiate și zăvorite. Putea vedea auria lumină care se prelingea printre porțile înălțimii. Putea auzi cîntecele de bucurie — o bucurie inaccesibilă și prin urmare nemuritoare ; își putea zări strălucitoarele chipuri ale viselor trecînd încoace și-ncolo. Însă îi era oprită intrarea în cer.

[1] Aluzie la legenda biblică a celor trei tineri din Babilon, care au ieșit teferi din cuptorul de foc unde fuseseră azvîrliți din porunca regelui Nabucodonosor.

Vîntul alerga în sus și în jos pe ulițele înguste, ca un cîine rătăcit, schelălăind. Hazel zori pasul, fiindcă începuse a amurgi și, cu toate că nu-i era teamă noaptea de Goliște și nici de cîmpuri, în schimb se temea de șosele. Căci pe Goliște era ca la ea acasă, cîtă vreme pe șosele se simțea zvîrlită în largul lumii largi. Ajunsă la marginea orașului, la ferestrele dormitoarelor unor case arătoase văzu lumini.

— Ia te uită, își spuse, da' devreme se mai duc ăștia la culcare !

De oameni care merg să-și schimbe îmbrăcămintea înainte de cină încă nu auzise. Dar faptul că unii se duceau la culcare o făcu să se simtă și mai singuratică. Din alte case veneau sunete de muzici ori miros aromat de cină. Cînd trecu și de ultimul felinar, începură a i se umezi ochii, ca unui mic animal rătăcit și fără de apărare. Uitase de rochia-i cea nouă ; suporturile pentru coroane nu-i încăpeau ca lumea subțioară și o sîcîiau întruna, iar Goliștea părea a fi hăt — la celălalt capăt al țării. Auzi scheunînd, un iepure prins în capcană scheuna pe undeva prin apropiere, un scheaun subțire și îngrozit pe care ea nu se putea face că nu-l aude. Asta o întîrzie mult și pînă ce izbuti să dea drumul iepurelui din capcană, se alese cu o pată mare de sînge pe rochie. Drept care se porni iarăși pe plîns. Durerea ce i-o iscase o bășică făcută la picior și de care nu se prea sinchisese în cursul călătoriei de dimineață, începu acum a se face simțită ; încercă să meargă desculță, însă pămîntul era gloduros și rece.

De-a curmezișul cîmpiei, aidoma unui călăreț cu sabie lungă, zburda năpraznicul vînt înghețat și în urma lui se furișa foșnirea melancolică a zăpezii.

Cînd omătul se porni să cadă, Hazel se afla încă în plin cîmp, la jumătatea drumului către Wolfbatch. Ea se așeză pe stinghia unui pîrleaz și răsuflă ușurată, odihnindu-și piciorul rănit. Atunci, de foarte departe, auzi ascuțitul sunet măsurat, foarte clar și sacadat, al unui galop de cal. Își ținu răsuflarea, să poată desluși dacă el se îndrepta pe-un drum lateral, însă zgomotul ritmic se tot apropia. Se tot apropia și creștea mare, tot mai mare, lua un tîlc aproape prevestitor în tăcerea aceea înghețată. Hazel se ridică în picioare și rămase așa sub schimbătoarea lumină a lunii. Simțea că tropotul mereu mai apropiat al potcoavelor îi era ursit ei. Era unicul zgomot al unei lumi moarte — și mai că-i veni să strige, la gîndul că el s-ar fi putut mistui în depărtări. Nu trebuia să piară ; nu trebuia să se mistuie.

„Poate că-i vreun fermier cu soția lui, care or fi băut aldămașul spunînd fetei lor să fie gata cina fierbinte, cînd s-or întoarce ei. Poate că mă iau cu dînșii ! Poate c-or să mă întrebe : «Mîi la noi peste noapte ?»"

Știa că totul e doar vis nerod ; și totuși, rămase în picioare, în bătaia luminii, subțire și sfielnică siluetă, iar culoarea rochiei pălea în cenușiul întinsului.

Cel ce-și mîna în noapte docarul se ivi legănîndu-se de după colț. Hazel scoase un țipăt rugător și omul opri brusc.

— Trebuie că-s beat mort, vorbi el de unul singur, şi că văd năluci!

— O! vă rog, domnule, atîta putu îndruga Hazel, din pricina lacrimilor ce i le stîrnise apariţia unei fiinţe omeneşti.

Omul din docar se holbă la ea.

— Ce naiba faci aici? o întrebă.

— Mă îndrept spre casă. N-a vrut mătuşa să mă lase să rămîn la ei peste noapte. Şi am o băşică la picior şi mi-i rochia pătată de sînge.

— Cum îţi spune?

— Hazel.

— Hazel şi mai cum?

Un instinct de autoapărare îi şopti să refuze a-şi da numele întreg în vileag.

— Ei bine, pe mine mă cheamă Reddin, se recomandă bărbatul supărat — de ce faci atîtea mistere cu numele tău de familie nu prea ştiu, totuşi hai, urcă-te.

Parcă pe chipul lui Hazel înmuguri soarele. Bărbatul trebui s-o ajute să se caţere, aşa era de înţepenită de frig.

— Braţul dumitale, îi explică ea molcom şi tremurător, după ce el o înfăşurase cu pledul — braţul dumitale în timp ce mă sălta sus a fost ca-n povestea pe care am auzit-o eu la şcoala duminicală, cu Iisus Christos şi Petre pe marea în furtună, eu fiind acel Petre.

Reddin o privi pieziş, ca să-şi dea seama dacă vorbeşte serios. Văzînd că da, schimbă vorba.

— Ai de mers departe? o întrebă.

— He-hee...! puzderie de mile.

— Ţi-ar place să rămîi să dormi undeva?

Tîrziu, desigur, dar asta nu mai are a face, invitaţia venise în sfîrşit, însă nu de la mătuşă-sa, ci de la un străin. Ceea ce dădea întîmplării un caracter şi mai senzaţional.

— Vă sînt foarte îndatorată, zise. Da' unde să dorm?

— Ai auzit cumva de Undern?

— Da, am auzit parcă de numele ăsta.

— Ei, află că se găseşte la două mile depărtare de aici. Vrei să vii cu mine?

— De! N-o să se supere oare mama dumitale?

— N-am mamă.

— Dar tată?

— Nici.

— Atunci de cine o să dau eu acolo?

— Numai de Vessons şi de mine.

— Cine-i Vessons?

— Servitorul meu.

— Va să zică eşti un domn?

Reddin şovăi niţel. Fata vorbise cu mare respect şi păruse a da cuvîntului o valoare cu totul deosebită.

— Da, confirmă el în cele din urmă. Da, aşa-i, sînt un domn.

Îşi dădea seama că nu se fălea.

— Şi-o să găsim la dumneata o cină fierbinte?

— Da, dacă Vessons e în toane bune.

— Unde-ai fost? întrebă fata apoi.

— La tîrg.

— Ai cam tras la măsea, nu glumă, observă ea, ca şi cum şi-ar fi auzit gîndul.

Bărbatul mirosea desigur a whisky cale de-o poștă.

— Da-ndrăzneață mai ești, exclamă el. Ia să te și vedem cum arăți.

Își pironi timp îndelungat privirea în ochii ei obosiți dar vioi și docarul se legănă într-o parte și-n alta.

— Am noroc în seara asta, zău așa ! grăi apoi.

— În ce fel ? se interesă ea.

— C-am întîlnit o fată ca tine.

— Atrag privirile bărbaților ?

— Cum ai spus ?

Fusese și el surprins. Apoi rîse zgomotos.

— Da, îi răspunse.

— *Dînsa,* a spus așa, murmură Hazel. Și a mai spus că o să fiu acostată, și a mai adăugat că o să fiu agățată. Iar mie-mi pare foarte bine, asta e. Și dînsa-i o hîrcă.

— A spus că o să fii agățată ?

— Ihî...

Reddin își petrecu brațul în jurul taliei fetei.

— Ești atît de frumușică. De aceea.

— Ia nu mă brutaliza !

— Ai putea să-mi vorbești mai frumos. Eu îți fac un serviciu.

Inaintară astfel, cu brațul lui petrecut pe după mijlocul fetei, fiecare întrebîndu-se ce fel de om o fi tovarășul de drum peste care îi fusese dat să nimerească.

Cînd s-au apropiat de Undern, ea a trebuit să deschidă cîteva bariere și Reddin îi admiră supletea privind-o cum sare jos din trăsurică și apoi cum se urcă iar.

În largul pășunilor lui, unde drumul adînc brăzdat era de pe acum albit de zăpadă, doi mînji stăteau mahmuri lîngă mamele lor, privind cu niște ochi nespus de triști lumea cea rece.

— Ei, uite la ăl roib ! Roib ca și mine ! izbucni Hazel.

Reddin înșfăcă dintr-o dată cosițele lungi care-i atîrnau fetei pe umeri, i le răsuci ca pe o frînghie în jurul gîtului și o sărută. Surpriza lui Hazel fu nespus de mare, așa încît nici nu se putu feri de sărutările lui.

Calul folosi prilejul — de altfel de mult dorit — ca să-și încetineze pasul și Reddin îl biciui tot restul drumului. Așa încît sosiră cu mare zarvă și fură întîmpinați la ușă de Andrew Vessons, cu ochi știutori ca de mierlă, cu un pai în gură, cu ceva din veninul viperelor pe limbă.

CAPITOLUL AL TREILEA

Conacul de la Undern, cu ferestrele numai ochiuri de geam, numeroase ochiuri de geam, privea posomorît către miazănoapte. Erau niște zidiri a căror înrîurire și vrajă nu vesteau nimic bun. Chiar și în luna mai, cînd spumega liliacul vioriu, și zidea pajiștea cu umbre, și îmbiba aerul cu miresme ; cînd frunzele moi își apropiau mîngîielnic buzele ; cînd izbucneau în cîntec mierlele și coborau în felul lor zglobiu din

verdele înălţimilor în verdele adîncului şi iar se porneau pe cîntat — chiar şi atunci o putere ce parcă bîntuia locurile acelea grăbea bătăile inimii. Nici o casă nu este cu adevărat numai a sa, şi cele care poartă mai mult urma vechilor freamăte dintre zidurile lor au şi cea mai puternică fascinaţie pentru oameni.

Aşa şi la Undern, ecourile a ceea ce se întîmplase acolo odinioară tot se mai auzeau ; cineva care fusese pe vremuri acolo tot acolo mai era. Pajiştile de sub copaci purtau doliul unor dureri vechi sau al unor bucurii dispărute — mai patetice decît durerea ce-o pricinuieşte vremelnica pierdere a nemuririi.

Doar în miez de vară ferestrele se nimereau a fi colorate de zorii zilei ori de apusul soarelui ; ele aveau atunci o înfăţişare sîngeroasă, oglindind în gingaşul ochi al cerului drame asemănătoare unor priviri oarbe, înecate în sînge. Tainic, sub groasele frunze de rododendron şi mai jos de razele de soare furişate pe sub arborii de tisă, jucau roiuri de ţînţari. Măruntele lor mişcări măreau liniştea grădinii ; mişunătoarea lor neînsemnătate o făceau apăsătoare ; scurta durată a vieţii lor îi dădea ceva nespus de vechi. În afară de aceasta, iazul de la Undern era plin de umbrele frunzelor, asemenea unei puzderii de limbi scoase afară din gură, iar mirosul mîlului — jumate bolind şi jumătate dulceag — pîngărea aerul. Tufişurile tunse şi hornurile răsucite — ca nişte turle — aruncau pe iarbă umbre negre cum e cerneala, iar tufele robuste de trandafir, frumoase în singurătatea lor, stropite cu alb şi roşu, se învecinau cu arbuştii de călin şi de soc, îngreunaţi de smocuri albe. Cireşele cădeau în livadă cu o aceeaşi bogată monotonie, cu aceeaşi fatalitate ca şi stropii de sînge. Ele zăceau pe sub pomii înotînd în troiene de ciuperci, pînă ce le mîncau găinile, ciugulind cu delicateţe şi desfătare din lucioasa lor frumuseţe, aşa cum ciuguleşte din inima unui poet, lumea. În grădina de zarzavat, de asemenea, găinile se simţeau în largul lor, ospătîndu-se chibzuit sub împrăştiaţii lujeri negri ai boschetului de coacăze. În zidurile de gresie ale grădinii, gărgăunii se cuibăreau nestingheriţi, iar straturile de cimbru şi levănţică crescuseră codru şi năpădiseră cărările. Vitele moţăiau prin lunci, păsările prin pomii încărcaţi, crinii de pădure aurii se plecau aidoma fiicelor desfrîului ; însuşi principiul vieţii părea a fi aţipit. Atunci cînd izul de soc înflorit, de fructe în putrezire, de mîl şi de tisă fierbinte se răspîndeau dospind peste tot, locul acela îşi lua una din cele mai proprii şi neasemuite înfăţişări ale lui — semănînd afrodisiacelor, semănînd narcoticelor.

Iarna, tisele şi brazii aduceau a fluturate pene funerare şi a hlamide învăluind zeiţe fără cap ; după aceea, uriaşii fagi se dezlănţuiau cu furie şi, plecîndu-şi crengile, biciuiau gheaţa de pe iazul Undern şi zidurile crăpate ale casei, asemenea unor fiinţe cuprinse de nebunia cruzimii. Aceasta era înfăţişarea cealaltă a locului denumit Undern — brutalitatea. Atunci fiinţele dinlăuntrul caselor păreau a fi intrate chiar

de-a adevăratelea în mormînt, gros acoperite cu giulgiul înghețului sau reduse la tăcere de urletul vîntului. În cîte o noapte de ianuarie conacul părea să plutească în afara timpului și a spațiului ; mișcări încete, ferite, se stîrneau dincolo de oarbele ferestre și neînduplecata moliciune a zăpezii, așternută pe fundalul fără de țărmuri al nopții, cu nebiruite și alintătoare amenințări înmormînta și mai adînc vara.

Ușa de la intrarea din față a clădirii conacului era pe jumătate de sticlă, așa încît o lumînare ce s-ar fi clătinat înăuntru se putea zări din afară și putea să pară ceva din altă lume, ca un licurici căznindu-se să scape dintr-o cutie cu cloroform ori ca însăși omenirea căutîndu-și spre cer drumul ei. Nu se întîmpla niciodată ca la mai mult de patru ferestre să se vadă lumină, iar dintre cele patru numai la două în același timp. Erau ferestrele odăii în care sta peste zi Jack Reddin, cele de la bucătăria lui Andrew Vessons și, în sfîrșit, geamurile dormitoarelor fiecăruia dintre ei.

Lui Reddin din Undern îi păsa tot atît de puțin de părțile mai gingașe ale vieții, pe cît de mult îl dureau în cot jalnicele rapsodii ori tragedii ale acesteia, chiar dacă erau ele înveșmîntate în purpură. N-avea timp de atari fleacuri. Vînătoarea de vulpi, creșterea cailor și arborele genealogic al cîinilor lui — acestea îi erau vocația. Călărea semeț, ducea o viață aspră, iar însușirile creatoare, ce nu-i lipseau, și le dăruia muncii — lucru de care se chema că-i mulțumit. De trei ori pe an declara în strana familiei Undern de la Wolfbatch că are de gînd să continue a duce o viață dreaptă, sobră, cucernică. Atunci cînd, filtrată prin ferestre, juca pe frumos dăltuitul său cap lumina chihlimbarie, chipul său arăta puțin cam greoi — așa după cum se exprimau domnișoarele Clomber de la Wolfbatch Hall — „atît de cavaleresc, de înălțător". Domnișoarele Clomber torceau cînd vorbeau și semănau pisicilor în fața șoarecelui. Cea mai tînără încă mai vîna, îndesînd cu greu un trup lăbărțat într-o tunică de vînătoare de străveche croială, și călărind cu gura strînsă pungă, și cu o expresie atît de setoasă de sînge, încît s-ar fi zis că nutrește împotriva tuturor vulpilor desișurilor o ură moștenită din moși-strămoși. Poate că atunci cînd copitele calului său dădeau peste sperioasa nălucă roșcat- cărămizie a cîte unei vulpi, în gîndul ei își spunea că e pe cale de a călca în picioare cruda soartă, ce ticluise în așa chip lucrurile, încît îi lăsase viața goală de bucurii ; poate că atunci cînd mica vietate era sfîșiată în bucăți, pe ea însăși se închipuia sfîșiind astfel firavele însă nebiruitele puteri ale dragostei și ale frumuseții. Oricum, nu pierdea nici o goană vînătorească, iar atît ea cît și soră-sa nu prididеau să dea o lungă și tăcută luptă pentru cucerirea lui Reddin, care însă rămînea în continuare tot atît de neștiutor de ele de parcă i-ar fi fost mătuși. Nu se compara, firește, cu dînsele, ca stare materială ; el se afla mult mai jos, era doar ceva mai răsărit decît un fermier, totuși — era un bărbat.

Reddin își urma cursul vieții sale îndoielnice și de nelăudat, iar femeia Sally Haggard, de la coliba din vale, dobîndea din parte-i — datorită unui anume soi de frumusețe rudimentară — ceea ce domnișoarele Clomber și-ar fi dat întreaga lor avere să poată avea.

Celălalt locuitor al conacului de la Undern, Andrew, se rotea pe propria-i orbită și era cu desăvîrșire ignorat de stăpînul său. El tundea și rotunjea copacii și tisele — pe cele în formă de păun, și pe cele în formă de masă — de cîte două ori pe an. Andrew era pe cale de a făuri o coroană de copac în formă de lebădă. Muncise douăzeci de ani la treaba asta și nădăjduia s-o termine în alți cîțiva ani, cînd ramurile care aveau să reprezinte ciocul de lebădă vor fi crescut îndeajuns. Nu-i trecuse niciodată prin gînd că pămîntul pe care creștea lebăda nu era al lui, că el s-ar putea să trebuiască să plece de acolo. Avea muncile sale de primăvară și muncile sale de toamnă ; iarna își orînduia felurite mici treburi casnice ; iar vara, odată cu tot ce viețuia în locurile acelea, cădea într-un fel de toropeală. Sta la masa din bucătărie, hăcuită și mînjită (masă pe care rareori o freca și de lemnul căreia își încerca tăișul cuțitului, masă la care ciopîrțea oasele și pe care tăia carnea), și-și dormea astfel după-amiezile în bîzîitul neîncetat al muștelor.

Cînd se-ntîmpla să-l cheme Reddin, răspundea arareori și nu catadicsea să se ducă la el decît în cazul cînd era sigur că porunca primită o să fie o poruncă rezonabilă.

Tot ceea ce spunea era îndeobște numai pe jumătate spus, orice mișcare a lui, dacă vădea ceva, apoi vădea nemulțumire. Însă Reddin nu lua aminte la nimic. Vessons corespundea nevoilor sale, și-i pregătea întotdeauna bucatele pe care el, ca stăpîn, le dorea. Vessons era burlac. Monahismul aflase într-însul, într-un ținut unde femeile mișunau, un tăcut dar înverșunat discipol. De va fi simțit vreodată ironia propriei sale prezențe într-o crescătorie de cai, asta nu se știe ; oricum, el n-a spus-o. Își vedea de treburi, cu buzele strînse a dezaprobare, ca și cum natura i-ar fi datorat recunoștință pentru felul în care el îi tolera mendrele. Meditativ și critic, umbla încoace și-ncolo pe-ntinsurile încîntătoarei și întunecatei proprietăți, cărînd găleți de mîncare la porci și găleți de cenușă sau roabe de bălegar bine încărcate. Cutele obrajilor îi erau mai mereu băițuite cu murdărie și avea mai totdeauna cîte o cîrpă înfășurată în jurul unei tăieturi sau al unei umflături. Era un suflet singuratic, cum singur se și caracteriză odată, aflîndu-se într-o stare de neobișnuită blajinătate, la crîșma din sat ; „n-avea, zău ! nici tu mamă, nici tu tată, nici tu urmași". Prefera să rămînă așa cum se găsea, decît rob unor legături de familie. Îi plăcea să trăiască laolaltă cu Reddin, pentru că niciodată nu-și vorbeau decît dacă era absolut necesar și pentru că nu se sinchisea de bunăstarea lui Reddin și nici Reddin de-a lui.

Dar nu s-ar fi putut spune că nu se sinchisea de proprietatea Undern însăși. Legături tot

atît de adînci ca şi încîlcitele rădăcini ale volburei, tot atît de puternice ca parîmele fagilor ajunse pînă sub mîlul iazului de la Undern, făceau din el ostatecul proprietăţii, întocmai ca robul cel adevărat al unei frumuseţi pe care n-o poate înţelege, al unei spaime pe care n-o poate exprima. Cînd, tîrşîindu-şi picioarele, călca anevoie pe cărările noroioase, spre a „sădi barabule" ori spre a le scoate din cuiburi ; cînd se apuca de cosit prin pajişte, arătînd — cu un trandafir înfipt la pălărie — mai fantomatic şi mai caraghios ca oricînd ; sau cînd scutura merele din pom, cu un fel de amarnic umor de parcă ar fi vrut să spună „Uite cu ce vă alegeţi voi, pomii, rodind poame !" — părea adesea a fi nu atît un ins, cît mai degrabă o forţă oarbă. Căci, deşi personalitatea lui era puternică, apoi aceea a proprietăţii Undern era şi mai puternică. Cu picioarele pe jumătate înfipte în glie, înzestrat cu o minte de hîrciog şi de rădaşcă, el era, prin însăşi negrăita-i pasiune, un fel de protoplasmă de poet.

CAPITOLUL AL PATRULEA

Vessons adoptă atitudinea cuiva care priveşte la un nou patent.

— Această tînără doamnă s-a rătăcit, lămuri Reddin.

— Aşa e, ce-i drept, nu-i păcat. Însă o să vedeţi dumneavoastră, căci eu desigur nu vă

pun spusa la îndoială. Există un fel de a fi (şi se uită zeflemitor la coşul cu păsări dinapoia bagajelor, de unde se zgîiau capete speriate şi clonţuri) — un fel de a fi de care habar n-are nici o orătanie, felul de a fi al bărbatului cu o fată.

— Adu iepele de prăsilă din păşunea de pe vale. Ar fi trebuit să fie acasă la ora asta.

— Şi e o zicală că dragostea la tinereţe mai bună-i decît la cărunteţe.

— Nu-i vorba de dragoste între noi, i-o trînti Reddin.

— Da' de mirat eu nu mă mir !

Andrew aruncă o privire scrutătoare spre chipul îmbujorat al stăpînului său şi către părul ciufulit al lui Hazel, şi se retrase.

Fata intră în casă prin portalul cu sculpturi complicate. Ea privi jur împrejur prin holul dominat de tonuri cafenii, unde umbre adînci păreau că se pitesc. Scrinuri de stejar şi scaune sculptate, toate mai mult sau mai puţin colbuite, stăteau împrăştiate, care încotro, de parcă tocmai atunci s-ar fi isprăvit o petrecere. Într-un colţ, era o pianină cu încrustaţii de sidef.

Hazel nu luă aminte la praful cenuşiu şi la vatra plină de chibrituri şi de chiştoace. Zări numai ceea ce i se părea o fabuloasă splendoare. La intrarea lor, un cîine de vînătoare se ridică de pe blana de leopard roasă de molii, de lîngă vatră. Hazel înţepeni locului.

— Nu pot suferi cîinii de vînătoare, spuse ea. Scîrboase jivine, în stare numai să te muşte.

— Sînt cîinii cei mai buni din cîți cîini sînt pe lume.

— Da' de unde, ei omoară bietele vulpi.

— Niște scîrbe, vulpile.

Fața lui Hazel se încordă toată. Își încleștă pumnii și-și proțăpi bărbia.

— Te poftesc să vorbești mai frumos despre Roșcata mea ori, altminteri, nu mai rămîn aici! strigă ea.

— Cine-i Roșcata ?

— Puiul meu de vulpe, pe care eu l-am găsit și l-am crescut.

— Oho ! Și zici c-ai crescut-o ?

— Îhî ! Era nenorocită că n-are și ea mămică. Acum eu i-s mămică.

Reddin o privi pe cît de atent i-o îngăduia starea de chercheleală duioasă în care se afla.

Hotărîse că fata avea să rămînă la Undern și să-i fie ibovnică.

— O să simți poate într-o bună zi nevoia s-o faci pe mămica pe lîngă ceva mai bun decît o vulpe, presupuse el ca și cînd ar fi vorbit focului din cămin, jumătate stingherit — jumătate în glumă, și cu mîna pe vătrai.

— Cum ? icni Hazel, care tocmai se întreba în gînd cam cîtă vreme i-ar trebui ei ca să învețe să cînte la instrumentul muzical zărit într-un colț al holului.

Reddin era plictisit. Cînd cineva se ostenește să țină discursuri atît de rafinate, punîndu-și toată imaginația la contribuție, se poate aștepta cel puțin ca discursurile sale să fie primite după cuviință.

Se ridică și străbătu în lung odaia, îndreptîndu-se către Hazel, care izbutise a „cînta" trei note consecutive și era voioasă. Își apăsă cu strășnicie mîna peste mîna ei și o replică discordantă răspunse din clapele melodioase, care poate că mai cunoscuseră și alte asemenea disonanțe, cîndva, în vremi de demult.

— Iracan de mine ! Ce larmă ! se văită Hazel. De ce-ai făcut asta, domnule Reddin ?

Lui Reddin îi veni mai greu ca oricînd să-și repete presupunerea de mai înainte și o lăsă baltă.

— Ce-i pata aceasta roșcată de pe rochia ta ? o întrebă el în schimb.

— Asta ? O, e un semn de la iepurele pe care l-am scos din capcană. Sîngera groaznic, săracul de el.

— Ticăloasă ce-mi ești, de ce i-ai dat drumul ?

— Ticăloșie-i să-i prinzi, micuții și drăguții de ei, răspunse Hazel fără a-și pierde cumpătul.

— În sfîrșit, ai face mai bine să-ți schimbi rochia : e foarte udă și sînt aici rochii berechet, spuse Reddin, mergînd la un scrin și trăgînd afară de acolo un braț de rochii de modă veche. Dacă ai rămîne să locuiești la Undern, ai putea să le porți în fiece zi.

— *Dacă* e vorbă mare, doar că n-are de mîncare, i-o repezi Hazel. Aia verde de colo, rochia aia verde, e drăguță, e ca atunci cînd înmuguresc frunzele și îmbobocesc trandafirii și toate cele.

— Ei, îmbrac-o, atunci, pînă ce mă duc eu să văd ce face Vessons.

— După cîte s-ar zice, stă și bombăne în bucătărie, fu părerea lui Hazel.

Vessons bombănea întruna. Iar dispoziția sufletească i-o puteai ghici numai după nuanțele de *piano* ori *forte*.

Hazel îl auzi răspunzîndu-i lui Reddin.

— Nu. Cina nu-i gata. De-abia am pus mîncarea pe foc. Vorbea mereu despre toate fazele muncii sale din timpul zilei, folosind cuvintele de gen masculin.

Hazel încetă a-și mai încheia rochia, ca să asculte ce tot îndrugă Reddin.

— Ai puțină apă caldă, pentru doamna? (Doamna ?! Asta-s eu! gîndi ea).

— Nu, domnule, n-am. După cum n-am nici smirnă, aloe ori scorțișoară. În toată bucătăria mea nu se află decît o mîță bătrînă, care nu-i bună de nimic și un om istovit, în vîrstă de șaizeci și șase de ani, o oală cu merinde și un domn care s-ar cuveni să fie cu mai multă minte la cap și să nu se apuce să aducă la Undern o fată pe care s-o nenorocească — o biată mică făptură nevinovată.

„Tot eu îs asta", își spuse încă o dată Hazel.

Apoi reflectă asupra observației auzite și roși.

„Poate c-aș face mai bine să mă car de aici", gîndi ea. O îndemnau însă la plecare doar niște vagi instincte, în vreme ce sufletul îi era cu totul doritor de a rămîne locului.

— Nicicînd nu se va putea spune — și glasul lui Andrew se înălță ca al unui predicator — nicicînd nu se va putea spune că o tînără fecioară n-a aflat prietenesc sprijin în persoana lui Andrew Vessons; nicicînd nu se va putea spune — iar glasul i se ridica deasupra cîtorva plictisite exclamații ale lui Reddin — că o fecioară a plecat de aici altfel decît așa cum venise.

— Ține-ți gura, Vessons.

Limba lui Vessons era însă în momentul acela — cum lui însuși i-ar fi plăcut a spune — fagure de miere, și n-ar fi fost chip să-l mai faci să tacă.

— Fără pupături și ciufuliri de păr și mai știu eu ce prostii. Curată a venit, curată se cuvine să stea.

— Dar bine, Vessons, dacă nu s-ar naște copii, atunci pămîntul ar fi pustiu.

— Măcar de-ar fi pustiu! S-ar mai odihni și el noaptea de toate păcatele celor pe care-i ține pe scoarța lui.

„Îmi place de omul ăsta", cugetă Hazel.

Sfada continuă. Era neîncetata gîlceavă dintre lume și mănăstire, dintre bărbat și pustnic. În cele din urmă, Vessons puse capăt discuției pe un ton ritos:

— Mă rog, dacă vă veți bate joc de fata asta...

Atunci, dintr-o dată, se petrecu ceva în mintea lui Hazel. Ceva ce s-ar putea numi conștiința de sine a vieții. E punctul care ortografiază sfîrșitul copilăriei. Ea nu se mai văzu înscăunată deasupra vieții și a soartei, așa cum se vede în minte orice copil. Ci își dădu seama

că face parte din măruntaiele lumii şi din toate cele ale ei ; era, la fel cu toţi ceilalţi, supusă nestatorniciei şi morţii.

Văzuse viaţa aşa cum se desfăşura ea, auzise de înmormîntări, de peţiri, întemniţări şi nunţi în orînduirea lor firească — sau nefirească — şi rămăsese, cum vine vorba, întreagă şi neştirbită. Flămînzise, şi robotise, şi urzise eresuri, o iubise pe Roşcata şi răbdase toanele lui taică-său.

Prietenele sale îi pomeniseră de un soi de petrecere dezmăţată care avea loc oriunde — undeva — şi-ademenea ca pe nişte căluşei ascunşi pe oricine se lăsa ademenirii. Ea însă nu ascultase la spusele acelea. Fetele rostiseră fraze ca : „A făcut ce-a vrut cu mine !" ; „Am strigat şi i s-a părut că vine cineva şi atunci mi-a dat drumul". Mai tîrziu auzise : „Şi-am crezut că n-o s-o mai pot scoate la capăt, cînd a venit copilul".

Hazel nutrea nedesluşite simţăminte de milă pentru astfel de fete ; dar de înţeles nu înţelegea nimic din viaţa lor. Şi nici nu stabilea vreo legătură între înmormîntări ori boli şi ea însăşi.

După cum pare volbura neschimbătoare în tăcuta-i veşnicie alb-trandafirie, Hazel îşi părea sieşi o fiinţă a neclintirii. Dar, în vreme ce o crezi nemişcată, volbura a înmugurit şi a înflorit şi s-a închis din nou, şi moare — înstelata şi rumena cupă atît de plină de dulceaţă aeriană — moare într-o singură zi.

Hazel se ridică de pe scaunul pe care sta în preajma focului şi se îndreptă agitată spre uşa de intrare în hol, împrăştiind un foşnet ca de nenumărate frunze ce lunecă în toamnă. Privi pe geam în noapte şi văzu tristele zboruri ale fulgilor de zăpadă rătăcind ori şovăind şi apoi lăsîndu-se la pămînt. S-ar fi zis că ţineau la fiinţa lor de fulgi atîta cît le era în putere ; dar pe toţi îi aştepta sfîrşitul şi toţi se contopeau cu pămîntul, pierind în noianul propriei lor mulţimi.

Hazel crăpă uşa şi rămase în prag, aşa fel că fulgii de zăpadă se turteau de galbenii trandafiri ai rochiei pe care o îmbrăcase. Afară nu era o lume, ci doar o întindere de cenuşiu şi de alb. Aidoma unor frunze acoperind o pasăre moartă, albul se înfăşura din ce în ce mai gros peste conacul de la Undern.

Hazel tremură în bătaia vîntului rece dinspre deal şi văzu iazul Undern îngheţat şi prins în cleştii gerului. De-a curmezişul acelor întinderi nu răzbătea nici un sunet. În afara drumeagului făcut în carnea pămîntului de roţile căruţelor ce aparţineau proprietarului însuşi, şosele prin preajmă nu se aflau ; căile ferate nu treceau nici ele dincoace de o distanţă de cîteva mile. Nimic nu se mişca în jur decît fulgii de zăpadă, împlinindu-şi neabătuta lor menire şi tăgadă. Hazel nu-i zărea decît pe ei şi nu auzea decît vocile arţăgoase care se certau din pricina sa.

„Trebuie să plec", îşi grăia, statornică în setea-i de libertate, acum depărtată parcă şi retrasă.

„Trebuie să rămîn", se corecta apoi, slabă în neocrotita ei plăpînzenie, şi tare obosită.

Se întoarse în apropierea focului. Dar instinctul trezit în ea odată cu moartea copilăriei, îi ţipa în sînge şi nu-i dădea pace.

Îşi scoase uşurel rochia de mătase şi îşi puse la loc propria-i rochie.

Ridică la subţioară suporturile pentru coroanele mortuare şi deschise uşa din nou. Avea de înfruntat un drum lung şi crunt pînă acasă, dar se putea furişa pe fereastra dormitorului, care nu se închidea niciodată, şi-şi putea înfiripa un straşnic foc din mături uscate şi-şi putea fierbe nişte ceai.

„Şi-o să-i dau drumul Roşcatei în casă, şi-o să înfulec şi nişte pîine, că-s lihnită de foame", îşi făgădui ea.

Se strecură pe uşa care văzuse intrînd şi ieşind atîtea vieţi omeneşti. Dar chiar în timp ce trecea pragul, avu ghinion, căci Reddin, venind dinspre bucătărie, o zări prin ochiurile de geam ale uşii.

CAPITOLUL AL CINCILEA

— Plecam către casă, vorbi ea, însă Reddin o trase înăuntru şi zăvorî uşa.

— De ce voiai să pleci ?

— Mă simt ca şi pierdută în casa asta măreaţă.

— Părul tău e mai măreţ decît tot ce este aici şi ochii tăi sînt ca cireşele.

— Să moară cine minte ?

— Da. Şi-acum ai face mai bine să-ţi schimbi din nou rochia.

Înşfăcă de pe-un raft un sfeşnic vechi de argint, rămas de mult nelustruit.

— Poţi urca la etaj. În prima cameră de care dai acolo, vei da şi de-o oglindă. După aceea o să cinăm.

— Să şed la masă şi să cinez, îmbrăcată într-o rochie măreaţă şi strălucitoare, cu trandafiri pe ea — rosti Hazel ca-n extaz, vocea înălţîndu-i-se aidoma unui cînt — să se aştearnă o albă faţă de masă, ca la serbările şcolare, şi-un bătrîn servitor să ţopăie încoace şi-ncolo ca sturzii după viermi.

— Sturzire-ai tu să sturzeşti, mormăi însă Andrew, apărînd chiar atunci în uşă. Apoi bătrînul se retrase încă o dată, bodogănind ceva la adresa pisicii stăpînului, cu glas acru ca de îngropăciune, aşa cum obişnuia totdeauna cînd era zădărît : Biblia nu pomeneşte nicăieri de pisici.

După care, omul începu a cînta : „La apele Vavilonului".

Sus la etaj, Hazel îşi inela părul, petrecîndu-şi degetele printre strălucitoarele şuviţe, deoarece nu avea pieptene, şi-şi tot îndoia la gît cămaşa, spre a o potrivi noii rochii decoltate. Afară, în noapte, cu păru-i aspru muiat de zăpadă, sta Reddin, privind-o prin geam, din prielnicia întunericului. O văzu cum stă cu umerii goi şi cu capul ridicat, zîmbindu-şi în oglindă. O văzu

cum își îmbracă rochia cea scumpă și cum pozează încîntată, schițînd ca o codobatură pași mărunți încoace și-ncolo. Lua aminte la trupul mlădios și la cosițele strălucitoare.

— Îmi place, hotărî el, dar nu se întrebă dacă același lucru l-ar fi putut spune și fata despre el.

Apoi scoase un strigăt înăbușit. Ea deschisese fereastra, dînd la o parte iedera înzăpezită și se apleca în afară, sprijinindu-și de zăpadă sînii prinși în falduri de mătase.

Își îndrepta ochii, pe deasupra capului său, neștiutoare, înspre nemărginirea nopții.

— Și nu lăsa să-și facă cineva rîs de mine, așa cum a apus și bătrînul servitor, se ruga fata. Și ajută-mă să mă întorc cu bine la Roșcata, degrabă în lumina dimineții, și ne apără de tot necazul acum și pururea și-n vecii vecilor.

Noaptea îi primi rugăciunea în deplină tăcere. Dacă o va fi auzit și altcineva în afară de Reddin, nimeni însă n-ar putea-o spune.

Reddin reintră în casă în vîrful picioarelor, oarecum abătut. Prinsese-n capcană o făptură ciudată.

Cînd Hazel coborî de la etaj, vocea lui Vessons tot mai era la apele Vavilonului.

— De ce oare n-o fi trecînd peste aste trei cuvinte ? întrebă fata. Se tot oprește la ele și-o ia îndărăt ca un cîine legat în lanț.

Reluă singură cîntecul și-l duse pînă la capăt, cu vocea ei clară, subțire. În bucătărie se așternu tăcerea.

Reddin privi cu uimire la Hazel.

— Cine te-a învățat să cînți ?

— Tata. Tata se pricepe de minune la muzică, asta s-o știi dumneata.

Hazel își dădu seama că în prezența unor străini, simțămintele ei față de taică-său deveneau aproape fierbinți.

— Noaptea, cînd se apucă să cînte la harfă, continuă ea, simți furnicături pe sub piele ; a ! și casa toată e atunci ca fermecată, seamănă cu pădurea de la Maymonth. Și-mi spune tata : „Cîntă !“ și eu țîșt în sus atunci și-i dau cu cîntatul și uneori, zău ! nici măcar nu știu ce-am cîntat.

— Asta o pot lesne crede, sări cu vorba Vessons.

Reddin se întoarse în clipa aceea brusc :

— Da' ce naiba faci aici, măi omule ? întrebă el.

— Am venit să vă dau de veste — tonul lui Vessons era un ton sec — despre mîncare : să știți că mîncarea s-a ars.

— Ars ?

— Da, s-a făcut scrum.

— Cum de-ai izbutit-o, nerodule ?

— Ascultînd-o pe doamna cum mă învață să cînt.

Reddin era furios. Știa el mai bine de ce mîncarea se arsese.

— Ieși afară ! țipă la Vessons. Du-te-n grajd și rămîi acolo. O să mă îngrijesc eu singur de cină.

Vessons se retrase cu demnitate. De vreme ce Hazel îl jignise, hotărîse că fata n-are decît să-și poarte singură de grijă.

— Bătrînul nu poate rămîne în casă ? deveni iscoditoare neliniştea lui Hazel.

— Nu.

Aduseră din bucătărie pîine, bere şi carne rece. Gazda se dovedi a fi în cea mai bună dispoziţie şi-n tot timpul cinei Reddin fu cît se poate de atent. Îl cutremurase rugăciunea trimisă de Hazel nopţii şi frumuseţea acelei rugi. Dar după ce îşi potoli foamea, vocea lui se făcu mai stridentă şi ochii i se aprinseră.

Amîndoi se simţiră din nou stingheriţi. Privind la chipul bărbatului din faţa ei, Hazel încercă iarăşi dorinţa de a o lua la fugă. Iar cînd Reddin îi spuse : „Aş vrea să mîngîi rochia asta de mătase" şi porni să se îndrepte spre ea, răsturnînd ca din întîmplare sfeşnicul, fata se feri în lături, răstindu-se la el :

— Nu mă brutaliza, te rog.

Doar atît că Reddin nici nu luă aminte.

— O să mă port cinstit cu tine, i-o făgădui. Jur, că da. O să... da, o să mă însor chiar mîine cu tine. În schimb noaptea asta e noaptea mea.

Numai că nu se punea, în mintea lui Hazel, o chestiune de măritiş ori de nemăritiş. La ea era vorba doar de un imbold al instinctului primitiv.

Era vorba să-şi aparţină ei însăşi, atît.

Reddin îi trăsese în jos rochia decoltată de pe unul din umeri. Dar sălbăticiunea şi-o smulse din mîna lui şi-i scăpă din strînsoare ca un peşte dintr-un năvod. Reddin fu prea peste măsură de surprins ca să se şi apuce pe loc a o urmări.

— Bătrîne ! răcni fata alergînd — jumulită aşa cum era — în curte, bătrîne vino repede, repede !

Apăru atunci un cap zbîrlit şi cărunt.

— Ce ? Te-ai luat cu stăpînul ?

— Nu vreau să rămîn singură cu el.

Vessons o privi cu interes. Părea a fi şi ea o credincioasă a religiei sale — celibatul ; era şi ea una care îndrăznea să se împotrivească decretelor explicite ale Firii.

— Am o părere ceva mai bună despre tine, zise Andrew. Va să zică s-a ostenit degeaba, chicoti el apoi. Poţi trece la mine în cameră. N-ai să spui că Andrew Vessons nu-i un om milos şi de înţeles. Nu, n-ai s-o spui niciodată. Ai şi cheie la uşă.

O însoţi pînă la camera lui, trecînd prin uşa de serviciu şi urcînd scările de la bucătărie.

Mulţi oameni ar fi îndurat orice, mai degrabă decît să ajungă să doarmă în camera pe care o dezvălui el ochilor fetei, deschizîndu-i cu mîndrie uşa. Andrew avea dragostea sihastrului pentru micile obiecte personale şi pentru mijloacele de asigurare a confortului de toate zilele.

Lîngă pat, pe o lădiţă răsturnată cu fundu-n sus, stăteau pipa lui de lut, nişte chibrituri, o tinichea de melasă în care acum se afla whisky şi vreo cîteva oase de pui. Avea obiceiul să păstreze întotdeauna oasele de la pui, pe care apoi le folosea pe-ndelete ca scobitori. Un sticlete cu o mutră supărată ocupa o colivie de lemn lîngă fereastră, iar prichiciul era plin de şoricei albi,

închiși în cuști făcute de mînă. Lui Hazel odaia i se păru foarte plăcută.

— Vezi de fii cît mai atentă cu toate lucrușoarele mele, o preveni Vessons cu melancolie în glas. Nu mi s-a mai întîmplat de douăzeci de ani să nu dorm în odaia asta. Păsăroiul de colo nu-nchide niciodată ochii fără mine. O să-mi ducă lipsa. Nu vrea să cînte pentru nimeni altcineva decît pentru mine.

Întotdeauna spunea așa, iar pasărea întotdeauna îl dezmințea, cîntînd fie pentru Reddin, fie pentru orice alt musafir. Vessons continua să creadă însă în ceea ce spunea. Sînt și lucruri anume pe care e nevoie să le credem ; a ne îndoi de ele ar însemna să ne cuprindă deznădejdea.

Vessons își dădea prea bine seama cît de mărinimos îi e dat să fie.

— Poți trage și o dușcă de whisky, dacă vrei, îi mai spuse. Acum eu plec, mai înainte ca păsăroiul ăla să bage de seamă, că altminteri n-o s-o mai pot lua din loc.

Pasărea păstra însă o tăcere gînditoare. Era probabil cu mintea la păduri și la semințe de păpădie. Făcea parte din acel neam de vietăți pentru care confortul înseamnă puțin și libertatea mult. Aceluiași neam îi aparținea și Hazel.

— Încuie ușa ! mai adaugă Vessons de pe scări, cu glas șoptit, un glas ca de criptă.

Ceea ce Hazel și făcu și se ghemui să doarmă în casa aceea plină de scîrțîituri, tot așa de lipsită de gînduri ca și șoriceii albi, tot așa de lipsită de apărare ca și ei, tot atît de puțin recunoscătoare lui Vessons pentru ocrotirea lui și tot atît de neștiutoare de răurile pe care lumea i le-ar putea face, dacă ar dori-o cu adevărat.

CAPITOLUL AL ȘASELEA

A doua zi, de vreme, pe cînd sticletele își mai visa apăsătoru-i vis, iar șoriceii erau încă doar niște ghemotoace nemișcate, Hazel se pomeni trezită de puternice lovituri în masiva ușă de stejar. Se repezi într-acolo și crăpă ușa, aruncînd o iscoditoare căutătură de sub mormanul unei clăi de păr, ca o veveriță care s-ar fi uitat printre frunzele toamnei.

Era Vessons, cu o halbă de bere pe care venise ca să i-o ofere. Hazel, însă, ca orice femeie, tînjea după ceai.

— Numai dacă fierbe apa-n ceainic, se scuză ea.

— Ceai ! exclamă Vessons. Doamne din ceruri, da' mult mai jinduiesc femeile astea după ceai ! Și pe cîte bănuiesc, eu trebuie să-l fac, nu-i așa, ceaiul ?

— Numai dacă ai pus în ceainic apă la fiert, ziceam...

— În ceainic ! De bună seamă că am pus apa la fiert în ceainic, de mai bine de-un ceas. Altminteri cum puteam da de mîncare vițeilor ?

— Bine-bine, dar nu striga așa tare. Îl poți trezi.

Puternică și de neînțeles pentru ea, în ochi îi juca totuși frica.

— Trebuie s-o întind ! șopti.

— Da, du-te, întări Vessons, bucuros că măcar o dată glasul datoriei și al inimii sunau la fel. O să te însoțesc eu, adăugă apoi. Unde locuiești ?

Hazel șovăi a-i spune.

— Nu trebuie să-ți fie frică să-mi spui *mie*, o liniști Vessons, eu am șaizeci și șase de ani și pentru mine nu însemni mai mult — îi scormonea visător chipul îmbujorat — decît cea mai pricăjită mîță de pe lume, încheie el.

Hazel se încruntă ; dar avea la urma urmelor nevoie de o făgăduință din partea lui Vessons, așa încît se abținu a răspunde.

— N-ai să-i spui lui ? îl întrebă rugător.

— Lui ? Niciodată n-am să-i spun ! Nici dacă mă pici cu lumînarea, nici dacă mă tai în bucățele, nici dacă mă faci tăiței, nici dacă mă tragi în țeapă, nici dacă mă tragi într-o țeapă de aramă cu vîrf de oțel !

Elocința lui Vessons se dezlănțuise, pentru că din nou în el simțul dreptății și dorința se contopiseră. Nu voia pentru nimic în lume să vadă nici picior de femeie la Undern.

— Ei bine, vorbi Hazel prin crăpătura ușii, locuiesc în Goliște.

— Ce ! locul ăla pierdut și uitat, care se află de cealaltă parte a Muntelui ?

— Îhî ! Da' nu-i un loc nici pierdut nici uitat ; acolo e mai bine decît aici. Avem și albine.

— Albine am și eu !

— Și o muzică.

— Muzică ? Ce-i aia o muzică ? N-o poți mînca.

— Și taică-meu face coșciuge.

— Ia te uită, zău așa ? spuse Vessons, manifestînd în sfîrșit oarecare interes pentru cele auzite.

El se gîndi însă la prestigiul proprietății.

— Da' n-aveți un dud, îi aruncă biruitor, pe cînd uite, că eu am !

Și o porni în jos, pe scările scîrțîitoare.

După cîteva clipe, Hazel coborî și ea și-și luă ceaiul la gura focului încins din bucătărie, privind cum florile de gheață dispăreau încetul cu încetul de pe fereastră, ca și cum le-ar fi șters cineva cu un burete. Asemenea zahărului cernit, zăpada se îngrămădea pe prag, iar din curte și acareturi, din cîmpuri, iaz și clăi, ștearsa lucire a tot ce era în jur tăgăduia albul omătului.

— Ci unde-o fi șoseaua ? întrebă Hazel oprindu-se în pragul ușii și simțindu-se destul de stingherită. Cum o s-o găsesc ?

— N-ai s-o găsești.

— Da' trebuie s-o găsesc !

— Crezi că Andrew Vessons o să lase el o femeie să umble aiurea prin zăpadă, cînd are în grajd cai așa de buni ? o întrebă cu multă mărinimie bătrînul. Am să te conduc eu, vezi bine.

— Vă sînt foarte îndatorată, s-o știți, zise Hazel. Da' n-o să afle și el ?

— El doarme pîn-la prînz, dacă-l las, o liniști Andrew.

O porniră amîndoi cu docarul, zăpada înăbușind potcoavele cailor ce se afundau în omăt la fiecare pas. Hazel se uita îndărăt, pe cînd cerul se aprindea în roș la chemarea zorilor. Casa conacului o înfruntă cu o căutătură semeață și cu aerul că ea, casa, încă mai are răbdare. Hazel simți că nu se dădea bătută cu una, cu două, că hurdughia lui Reddin nu-și terminase încă răfuiala cu dînsa. Se întrebă în acea clipă ce-ar simți dacă Reddin ar apărea brusc la fereastra camerei lui. Și o firavă dorință trădătoare i se furișă de undeva din adîncuri în inimă. Urmări cu privirea conacul, pînă ce o cotitură îi ascunse acea casă, și abia atunci se surprinse oftînd. Mai că-și dorise ca în zori de zi Reddin să se fi deșteptat și s-o vadă.

Dar curînd uită totul, cuprinsă de încîntare ; căci zăpada era, într-adevăr, strălucitoare ; și lungile dîre pe care iepurii de casă și de cîmp le lăsau pe omăt, ușoarele amprente ale păsărilor într-o caligrafie regulată, adîncitele urme ale copitelor de oi, toate o făceau să rîdă — cu doza lor de fantezie, căci descriau bucle și cercuri și semănau pașilor descumpăniți ai unui somnambul în ochii celor care nu ar fi avut cheia frumuseții. Iar purtările lui Hazel erau ca și purtările acelor vietăți ; purtările orișicui sînt la fel pentru cel ce le vede numai, fără a le și cunoaște taina.

Fluierarii se roteau și se tînguiau, văzînd cum zăpada moale se-așterne fără întrerupere între

ei și pajiștile lor verzi, deopotrivă de triști cu cei care văd cum soarta țese valuri groase între ei și pajiștile speranțelor și bucuriilor lor.

Ajunși la poalele Goliștei, Hazel se dădu jos din docar.

— Să nu-i spui niciodată lui se rugă ea, privind în sus către bătrîn.

— Niciodată, cîte zile-oi avea eu, confirmă Vessons.

Hazel șovăi.

— Să nu-i spui niciodată mai adăugă ea, decît dacă întreabă stăruitor și nu-și mai află astîmpăr.

— Mă poate întreba pînă-n ziua judecății de apoi, făgădui Vessons, și poate să fie tot atît de lipsit de astîmpăr ca și cei zece mii de strigoi care dau tîrcoale Undernului, cînd se află luna în ultimul pătrar.

Hazel oftă și se întoarse ca să înceapă a urca dealul.

— O stăpînă la Undern ! șopti Andrew în urechile căluțului, în vreme ce goneau înapoi spre casă. Nu, asta niciodată n-am s-o admit !

O țarcă țîșni dintr-o pădurice, de-a lungul șoselei, luîndu-l parcă în derîdere. Întoarse capul ca și cum s-ar fi aflat chiar acolo, în apropierea lui, cineva care își rîdea de el — și repetă : „Niciodată n-am să admit".

— Unde-i Hazel ? se interesă Reddin.

— Nici de-ar fi să mă pice cu lumînarea, nici dacă m-ar tăia în bucățele, nici dacă m-ar face tăiței, nici dacă m-ar trage în țeapă, nici dacă

m-ar trage într-o ţeapă cu vîrful de oţel... începu Vessons, al cărui stil era cumulativ şi care, după ce meşterea o frază, ar fi fost în măsură s-o şlefuiască pînă la moarte, ca orişicare artist.

— Hai, că eşti beat, Vessons ! se răsti stăpînu-său la el.

— ...nici dacă... n-aş spune, încheie Vessons.

Reddin ştia că vorbeşte adevărat, şi se simţi destul de fără speranţă. Hotărî totuşi să nu se lase pînă ce nu o va fi găsit el singur pe Hazel.

Descusu pe la cîrciuma *Armele vînătorului*, dar Vessons trecuse înaintea sa pe acolo, aşa că primi răspunsuri din partea unui crîşmar binevoitor, însă tare greu de cap.

Vessons era om din popor, Reddin din aristocraţie, aşa încît edecurile crîşmei făcură la un loc front împotriva lui Reddin.

— N-o să mai muşcaţi din mărul ăsta, îl asigură Vessons pe stăpînu-său, cînd acesta se înapoie acasă, făcînd o mutră acră.

— M-am săturat de purtarea dumitale, Vessons, îi vorbi el înfuriat.

— Atunci concediaţi-mă, i-o întoarse Vessons, folosind vechea şiretenie a servitorilor şi obţinînd, ca de obicei, scontatul triumf.

Reddin avea cusururile clasei lui, dar ca să dea afară un vechi slujitor pentru a-l lăsa în voia soartei, acesta nu era unul din cusururile sale. Vessons specula situaţia şi, nedezminţit lucru, spunea şi făcea numai ce voia el.

CAPITOLUL AL ŞAPTELEA

Cînd Hazel intră în casă, taică-său îşi luase micul dejun şi tocmai se apucase de treabă.

— Ai adus suporturile alea pentru coroane ? o întrebă el, fără a-şi ridica ochii de la ale lui.

— Îhî !

— A murit, în sfîrşit. Pe-nnoptate. Au venit chiar mai adineauri după coşciug. O să le pot face lada din scînduri de tîmplărie, aşa cum am vrut eu. Îmi dă şi mai mult de furcă, ţeapăn şi rece, cu coşciugul ăsta, decît mi-a dat vreodată în toiul vieţii lui.

— Aşa o fi cu mulţi pe lumea asta, grăi Hazel, dînd frîu liber noii sale înţelepciuni.

Abel n-o întrebă nimic despre aventurile ei, iar fata păstră tăcere ca de mormînt.

— Vulpiţa aia a ta a şparlit un pui, îndrugă Abel după cîtva timp, ăsta-i al doilea pui cu care mi se ospătează.

— Asta se-ntîmplă doar cînd îs eu plecată, din pricină că-i e foame, o scuză Hazel.

— Mă rog, dacă se mai întîmplă vreodată, îi dădu de veste Abel, apa o aşteptă şi un bolovan de gît, nu altă soartă. Ca să ştii.

— N-o să te lase inima.

— Ai să vezi tu, dacă n-are să mă lase.

Hezel se repezi plîngînd la nepocăita şi foarte demna Roşcată. Unora dintre noi ne vine greu să ne păstrăm demnitatea, cînd am săvîrşit binele ; Roşcata în schimb se pricepea să şi-o păstreze după ce săvîrşise răul şi, cu cît fapta să-

vîrșită era mai rea, cu atît demnitatea ei părea mai semeață.

Arăta foarte prietenoasă și-n ochii ei inimoși, de culoarea topazului, lucea o expresie de adîncă mulțumire, — o mulțumire digestivă, o stare megieșă extazului mistic.

Puiul înfulecat fusese fraged și hrănitor; orele petrecute spre a-și roade frînghia i se răsplătiseră din belșug.

— Micuța mamii fetiță rea, se făcu a boci Hazel. Să nu mai faci, Roșcata maichii, altminteri ai să fii înecată. De ce te-ai apucat de răutăți, scumpa mea Roșcată?

Ochii Roșcatei prinseră o expresie și mai grăitoare, cu și mai umede priviri.

— Fetița mamii frumoasă! mai adaose Hazel. Ehei! Ce n-aș dori ca tu și cu mine să putem trăi undeva, singure cuc, într-un loc unde să nu fie nici bărbați nici femei.

Roșcata închise ochii și căscă, de bună seamă nutrind serioase îndoieli cu privire la existența unui asemenea loc binecuvîntat, care să se afle undeva pe lumea asta.

Hazel se lăsase pe vine și se gîndea. Avea de ales între fugă și Roșcata. Știa că dacă n-o îndepărtează pe Roșcată, vulpea avea să facă într-o zi o nouă boroboață — lucru la fel de sigur pe cît e de sigur că după ziuă vine noaptea.

— Așa ai fost tu lăsată pe lume: rea, îi spuse Hazel cu tristețe, dar și cu simpatie. Oricum, n-ai fost făcută să fii ca mîțele de casă, ca dulăii de pază și ca vacile. Ai fost lăsată să fii vulpe, și vulpe va să fii, și-mi pare ciudat, măi

Roșcato, că oamenii nu pot înțelege atîta lucru. Ei ar voi să fii ce n-ai fost tu lăsată a fi. Ție ți-a fost dat să fii vulpe; și cînd te pui și tu pe cîte o treabă vulpească, ei gata de colo și sar în sus că ești o păcătoasă.

După ce se încăieră astfel cu filozofia, pînă ce Roșcata mai căscă odată, Hazel intră în casă, să încerce efectul teoriei sale asupra lui Abel. Dar Abel o întîmpina după felul în care lumea primește îndeobște un nou adevăr.

— A șparlit puiul, repetă el. Ia spune, crezi că un terier așa ar face, un terier bine dresat? Părerea mea e că nu, în ruptul capului, nu!

— Dar e drept să născocești aceleași legi pentru vulpi ca și pentru terieri?

— Născocesc legile ce-mi vin mie la îndemînă, răspunse Abel. Iar ceea ce mi se împotrivește — se alege înecat.

— Dar nu-s făcute pe lume toate cele pentru tine!

— Ce-ai spus?

— Am spus că lumea n-a fost făcută în șapte zile numai pentru Abel Woodus, se rățoi Hazel la el.

— Mi te-ai întors foarte obraznică de la Silverton, îngînă Abel căzut pe gînduri — foarte obraznică, zău așa. Cîți fanți oare ți-au spus de data asta că ai părul arămiu? Nerodul ăla de Albert ți-a spus-o data trecută și mi te-ai întors și atunci nărăvașă și îndărătnică — nevoie mare. Arămiu! Roșcovan, asta este!

Dar nu mînia sa, aşa cum îşi închipui el, o potoli pe Hazel. Ci norocoasa aluzie la fanţi şi aducerea minte ce i-o iscase cuvîntul „arămiu".

Îmblînzit de biruinţă, Abel urmă :

— Să-ţi spun eu ce-ţi trebuie, fato : a venit vremea să te măriţi — asta este. Eşti prea arţăgoasă.

— N-am să mă mărit cît e lumea !

— Vorbe goale ! Ai să te măriţi cu primul venit, dacă ai să găseşti vreunul destul de netot ca să te ia.

Hazel ar fi vrut să-i spună că unul o şi ceruse, şi că el nu era un oarecare ţăran. Dar birui în sine dorul de a destăinui cele întîmplate.

— S-ar putea, spuse ea săltîndu-şi capul, s-ar putea să mă mărit, numai ca să scap de Golişte.

— Mă rog, mă rog, mai murdar decît e acum în casă n-are să fie după aceea, ba poate că o să fie ceva mai curat, în urma plecării tale. Ia te uită la duşumeaua asta !

Pe Hazel o apucă furia. Întotdeauna găsea taică-său cîte ceva de spus cu privire la duşumea. Hazel ura duşumeaua.

— Jur c-am să mă mărit cu primul care vine să mă ceară ! strigă ea, da, să ştii, chiar cu primul.

— Primul ţi-o fi şi ultimul, i-o scurtă Abel. Pe ce-mi juri ?

— Jur pe Munticelul lui Dumnezeu.

— Ei bine, luă Abel notă mulţumit, după ce-ai jurat în felul acesta, eşti datoare să-ţi şi ţii jurămîntul, aşa încît ştiu acum că de s-ar întîmpla să se înfiinţeze vreun peţitor, apoi n-ai să-mi poţi face pe nebuna.

Hazel era prea furioasă, ca să-i mai poată răspunde.

— Arăţi foarte bine în rochia asta, luă aminte Abel. Desigur că ai s-o porţi la serbarea de pe Munte ?

— Ce serbare ?

— Nu ţi-am spus c-am făgăduit să mergem să cîntăm ? Mi-au cerut să vin cu muzica şi să cînt.

De bucurie, Hazel uită totul.

— E sigur că mergem ? întrebă ea.

— Chiar aşa cum crezi. De luni ce vine, în trei săptămîni.

— Trebuie să ne pregătim.

— Se zice că pastorul cela e mare amator de muzică. E unul din cei ce nu ştiu să cînte. Ne va servi cu ceai.

— A, ce mare plăcere îmi va face să mă aflu din nou în casa unui domn.

— Dar cînd ai mai fost tu în casa unui domn ?

Hazel fu luată prin surprindere, însă o mai putu întoarce :

— Ieri, răspunse ea roşind. Dacă nici Albert nu-i domn, apoi nu mai ştiu cine o fi, pentru că el are doar ceas cu lanţ de alamă aurită petrecut peste vestă.

Abel se prăpădi de rîs. Apoi se trînti cît se poate de tare pe cutia coşciugului, fluierînd ca o mierlă. Hazel se aşeză şi ea alături, şi-l urmări din ochi, sprijinindu-şi falca în palmă. Lumina rece a zăpezii dădea feţei sale o strălucire mată.

— Te-ai gîndit vreodată, tot meșterind la coșciuge în care or să zacă duium de biete suflete neobosite, că se află pe undeva și-un copac de ăsta care crește în lume pentru coșciugul tău ?

— Dragă Doamne ! Dar ce-ți veni ? Doar nu ți s-o fi urcat pojarul la cap... La ce bun m-aș gîndi la coșciugul meu !? El e aproape singurul lucru pentru care nu voi fi silit să scot gologani din pungă.

Rîse.

— Ce-ți veni ?

— Nimic. Aseară, doar atît, mi s-a abătut gîndul că mă va paște și pe mine moartea, ca pe toți ceilalți oameni.

— Ia te uită, acum ai aflat-o abia ? Ei, Doamne ! Da' ești neroadă, fato, de n-ai pereche pe lume !

Hazel privi către lada lunguiață și îngustă a sicriului, gîndindu-se la bătrînul cel osos pentru care era socotită acum a-i fi sălaș încăpător.

— S-ar zice că lumea e o uriașă capcană cu arc și noi toți ne aflăm în capcană, rosti încet Hazel. Apoi sări ca înfrigurată : — Hai să exersăm pînă ce-om răguși ca puii de cioară, strigă ea.

Așa că printre lovituri de ciocan, vocile lor se înălțară ca două aprige flăcări. Apoi Abel azvîrli încolo ciocanul și începu să cînte frenetic la harfă, pînă ce toată bojdeuca zbîrnîi de sunetele strunelor și de tînguirea vocilor care se ridicau și coborau cu neprefăcută șiretenie. Coliba lor era acum ca un pom plin de sturzi cîntători.

După masa de prînz, Abel a tăiat niște nuiele pentru coroanele mortuare, iar Hazel a început să le împletească. Viața la ei acasă, pentru prima oară, i se părea searbădă. Își aminti cu dor de rochia de mătase verde și de cina din vechea încăpere solemnă a conacului. Gîndul îi fugi la Vessons și la ochii lui Reddin, în vreme ce Reddin o trăgea înapoi de la ușă. Cugetă la Undern ca la un adăpost nimerit pentru Roșcata.

— Poate c-am să mă duc uneori să-i văd pe cei de la Undern, își spuse ea.

Se îndreptă spre ușă și privi afară.

Zăngănituri parcă ale gerului se auzeau în aer, în jurul jgheabului se formaseră țurțuri de gheață ; era înconjurată, pe cît înțelese, de ciudata liniște fremătîndă a frigului cel năprasnic. Orice dorință de aventuri îi îngheță în vine.

— Voi rămîne așa cum sînt, cugetă ea, n-o să fiu a lui.

Pentru ea, Reddin însemna teroare și fascinație. Se înapoie la coroana țepoasă pe care o avea de făcut, cosînd una cîte una frunze de felurite culori și așezînd ici și colo buchețele de boabe.

— Cu ce-are să-i fie oare de folos mortului ? întrebă. De văzut, el tot nu o vede.

— Ce nevoie e să o vadă el ?

Ba lui Abel întrebarea fetei i se păru și nostimă :

— A avut și el bucuria lui cînd a murit taică-său, umbla țanțoș de parcă-ar fi fost Samson, că doar avusese mortul parte de șapte coroane, nu de mai puține.

Gîndurile lui Hazel zburară la apropiata serbare. Părul și rochia verde-albăstruie aveau să stîrnească admirația privitorilor. Să fii admirată e o minunată senzație proaspătă. Luă o cîrpă și-și frecă pata cafenie ce i-o lăsase pe rochie sîngele iepurelui. Pata nu voia să iasă. Atîta vreme cît va purta rochia, urma sîngelui va rămîne continuu acolo, aidoma stigmatului durerii pe care toate făpturile îl poartă cîtă vreme păstrează veșmîntul cărnii trupești.

Pînă la urmă, fata izbucni în plîns.

— Vreau o altă rochie, fără urmă de sînge pe ea ! se tîngui.

Și tînguindu-se astfel, dădea glas adîncului jelit, la fel de vechi ca și geamătul pădurii ori a căderilor de apă, care se înalță prin veacuri înspre cerul tăcut și îndepărtat, ca nepotolit să rămînă de-a pururi.

Lui Hazel nu-i plăceau înmormîntările, pentru că trebuia de fiecare dată să meargă cu Abel să-l ajute la căratul coșciugului pînă-n pragul casei îndoliate. De data aceasta, plecară la o zi după înapoierea de la tîrg a lui Hazel. Drumul abrupt care ducea de vale — drum ce purta numele de Scara Maimuței — se prefăcuse în adevărat rîu, căci zăpada pornise a se dezgheța. Lui Hazel însă, deși apa îi pătrundea în ghete, nu-i păsa atît de dezgheț, cît îi păsa de tristețea din casa cea oblonită a bătrînului Samson. Spre deosebire de Abel, ea refuza întotdeauna „să vadă leșul“ și-ntotdeauna refuzul acesta era socotit de rudele mortului drept o jignire. Așa încît a zăbovit în drum — un drum jumătate

apă, jumătate zăpadă — și s-a gîndit cu părere de rău la Undern, și la focul cel mare de bușteni, și la împodobita rochie verde, și la Reddin cu puterea și bărbăția lui, cu vocea sa puternică și cu dinții săi tari. El era atît de viu, într-o lume în care bătrînii nu încetau a muri.

În sfîrșit, Abel ieși foarte vesel din casa mortului, pentru că i se dăduse în afara plății obișnuite și ceva pe deasupra, un fel de bacșiș, iar în plus o stacană cu bere.

— Hai să luăm ceva de la crîșmă ! se-nfăli el.

Așa încît amîndoi intrară-n crîșmă. Încăperea aceea cu perdele roșii și cu foc în vatră, cu ulcioare și căni țipător colorate, i se păru lui Hazel cel mai minunat loc din lume. Fata se așeză mai într-un colț al laviței și, toropind-o somnul, privi la aburii care-i ieșeau din ghete. Dar deodată, se auzi de afară mare gălăgie : zgomotul unui cal oprit brusc, un tropăit de copite lovind în fugă bolovanii și un glas care-l striga pe hangiu.

— Păcatele mele cele grele ! zise Hazel, să știi că ăsta-i însuși Vînătorul cel Negru.

— Nu, n-am să intru, vorbi călărețul de-afară, adu-mi aici un pahar.

Hazel știa cine este.

— Poți a-mi spune, continuă glasul călărețului, dacă nu se află cumva prin împrejurimi vreo fată cu păr de aramă ? Taică-său cîntă, pare-se, din scripcă.

„Aici a încurcat-o !“ își spuse Hazel.

— O fată ? întrebă tărăgănat hangiul. Cu păr de-aramă ? Nu, nu se află nici o femeie de cu-

loarea asta pe-aici. Cîte femei îs pe-aici, toate-s ofilite și învîrtoșate.

— Cea pe care o caut eu e tînără, tînără ca o pisicuță și la fel de poznașă.

Hazel se bătu cu palma peste gură.

— Va să zică nu-i nici un scripcar prin împrejurimi ? Abel se ridică atunci și merse la ușă.

— Dacă doriți muzică, știu eu o muzică mai bună decît de scripcă, muzica harfelor, vorbi el. Scîrț ! Scîrț ! Singura dată cînd s-a întîmplat să-mi placă și mie o scripcă a fost cînd diblarul a tras de strune cu toate cele zece degete — de parcă l-ar fi apucat strechea.

— Cară-te din fața mea, se răsti Reddin la el. N-am venit aici să aud pălăvrăgeli despre harfe.

— Dacă-i vorba de-o înmormîntare ori de vreun comînd pentru pădurar, de-un concert ori de-o nuntă — continuă însă Abel, cu totul netulburat, apoi eu mi-s omul care vă trebuie.

De data aceasta, Reddin se puse pe rîs.

— S-ar putea să fie vorba de ceea ce-ai zis la urmă, spuse el.

— Nuntă văpaie sau cruntă năbădaie, ori și una și alta, ori poate că amîndouă, pare-mi-se pare, sări cu vorba hangiul, socotit drept om de duh și tîlc.

Reddin izbucni în hohote de rîs.

— Amîndouă, da ! întări el.

— Nici una ! șopti în schimb Hazel, care stătuse în cumpănă dacă să se ducă și ea ori nu la ușă. Se retrase, în cele din urmă, ceva mai la umbră. După o clipă, călărețul plecase și dus era.

— Oricine ar fi ea, prooroci însă hangiul, dînd din cap cu tîlc, într-adevăr, de avut el tot o s-o aibă, ce mai calea-valea.

Toată noaptea, copleșită de susurul mărunt al pîrîiașelor de lapoviță, de gîlgîitul jgheaburilor pline și de răpăiala ploii pe acoperișul de tablă al casei, ori pe acoperișurile în miniatură ale stupilor, Hazel — trezindu-se mereu din ațipeli fără tihnă — auzi cuvintele acelea și le îngînă în gînd.

În sperioasele-i vise, năzuia spre ceva de dincolo de legănătorul zgomot, mărunt și trecător, al apei care cade ; dincolo de picurarea și răpăiala ursitelor omenești — spre ceva uriaș, singuratic și tăcut. Cum de-ar fi găsit ceea ce nimeni vreodată nu știuse găsi și nu putuse numi ? Oamenii abiau bolborosesc despre asemenea taine în cuvinte ca Veșnicie, Soartă, Dumnezeu. Toate chemările tuturor făpturilor, în viață sau în prag de moarte, se cufundă ca într-un ocean necercetat, în adînca lor desime. De este bine ori răuvoitoare, această receptivă tăcere, mereu indiferentă și totuși pururi trează, cine ar putea-o spune ? Nostalgicele vise ale oamenilor sînt dintotdeauna bîntuite de teama aceasta: crezurile oamenilor sînt tot atîtea chei care nu se potrivesc în broască. O cugetăm în inimile noastre și unii, drept urmare, își află pacea, iar alții groaza. Tăcerea ne apasă și mai necruțător, pînă ce vine Moartea cu glasul ei mîngîielnic și ne făgăduiește cheia. Atunci alergăm după ea în liniștea cea mare și nu ne mai aude nimeni.

În serile întunecate și umede, Hazel și cu taică-său au exersat cu sîrguință. Ea urma să cînte *Harfa în paradis*, un cîntec pe care-l învățase de la maică-sa. El avea să acompanieze corul sau ansamblul de chiuitori, alcătuit din oameni veniți de prin feluritele sate și costișe răspîndite în largurile unui ținut întins.

— Ei bine, îi spuse Abel în dimineața ultimei repetiții, ăsta al tău nu-i decît un biet cînticel nerod, însă maică-ta știa să scoată ceva din el. Dă-i din voce, măi fato ! Să nu-mi cînți mie ca un șoricel căzut în strachina cu lapte !

Gustul său muzical era nemulțumit de obiceiul lui Hazel de a pune accentul mai degrabă pe dramatism, decît pe muzicalitate. În părțile triste, ea își cobora vocea pînă aproape de șoaptă și apoi își înălța glasul pînă la un fel de bocet strident.

— Doar nă-i fi, o certă el, cîinele ăla ciobănesc al lui Moș Owen, cînd se apucă să urle la lună.

Ideea pe care și-o făcea însă Hazel despre muzică nu înceta să fie aceea a unei păsări. Era o sălbăticiune și cînta îmboldită de instinct, nu de reguli, cu toate că urechea ei fină o ajuta să păstreze tonul just.

Porniră devreme în ziua serbării căci aveau de bătut cale lungă și soarele de april era totuși fierbinte. Pe sub zadele de-un verde palid, în rochia-i strălucitoare, sub cununa ei de păr roșcat, Hazel părea a fi o întrupare de odinioară a tainicilor codri.

Abel o luase înainte, îmbrăcat cu o jachetă, purtînd pantaloni de culoarea tutunului și gambetă de fetru cu panglică sărbătorească. Pe măsură ce ziua se făcea mai caldă, el își da pălăria mai pe ceafă. Harfa îi era prinsă de umăr cu o curea, aureala ei părînd cam țipătoare în cruda lumină a zilei ; opri de două ori în timpul drumului, o dată într-un luminiș rotund, mărginit de mesteceni, și altă dată într-o poiană de pini : acolo își așeză harfa jos și cîntă, proptit de buturuga unui copac tăiat. Îmbătată de emoție, Hazel dănțuia printre zveltele trunchiuri ale pinilor, pînă ce părul îi căzu pe umeri și lunga-i cosiță i-alunecă pe spate.

— Dacă ar trece nu știu cine pe aici, ar putea crede că-s o zînă ! se bucură ea.

— Nu te mai zbengui așa, se posomorî Abel, trezindu-se din mrejele visării sale. Nu șade frumos, acum ești femeie în toată firea.

— Nu-s femeie în toată firea ! strigă Hazel cu glas ascuțit. Nu vreau să fiu și nici n-am să fiu vreodată.

Coroanele pinilor se plecau în bătaia vîntului ca niște capete atente, aidoma unor zei-măreți odihnindu-se pe înălțimi și care ar clătina grijulii privirile, urmărind o soartă omenească. Mai s-ar fi zis că urechea nu știu cui auzise și înregistrase strigătul scos de Hazel : „N-am să fiu niciodată femeie“, învoindu-se sardonic dorinței sale.

Sosiră în dreptul carierei de piatră de pe munte ; dîmburile și șanțurile părăsite păreau,

în văzduhul primăvăratic, mai pustii ca oricînd. Ici și colo frunzele cîte unui copac tînăr sărutau tot atît de aprig rîpele alb-cenușii, de parcă ar fi vrut să le arate că le iubește, așa cum încearcă un copil să-și mîngîie mama sau tatăl care se țin departe de el.

Se cățărară ocolind mormanele mai mari de bolovani și ferindu-se de un loc prăpăstios.

— Nu pot suferi cariera asta, se văită Hazel ; e înfiorătoare.

— Hei, e mult de-atunci, tu nici nu te născuseși, o vacă s-a prăbușit în locul ăla de colo, de la vreo treizeci de metri înălțime.

— Și-au putut s-o mai scoată ?

— Da' de unde ! Nu. Se făcuse toată piftie.

Hazel izbucni brusc într-un plîns cu sughițuri.

— O ! Taci ! taci ! strigă ea rugător.

Așa făcea mereu, cînd i se pomenea de cîte o suferință fără leac, se azvîrlea la pămînt în semn de nesăbuit protest și de cumplită deznădejde — într-atîta încît o bănuiseră că ar fi epileptică. Dar nu era vorba de epilepsie la ea. Ci de puterea de a compătimi. În felul său copilăresc, lipsit de priceperea exprimării, împărtășea odată cu setea de martiraj a lui Galileu și sfîșietoarea însușire de a-și închipui și trăi dureri străine. Ca și el, ca și alți cîțiva, nu numai că știa ce-i durerea, dar se și ridica împotrivă-i cu blesteme și hulă. Cînd era la școală, băieții aduceau broaște schilodite și i le aruncau în poală, spre a se uita apoi la ea — de la o distanță ferită de primejdie — cum o copleșesc durerea și o furie aproape smintită.

— Da' ce-ți veni ? o bruftui talcă-său. Ești prea nervoasă, asta-i cu tine, ești nervoasă rău.

Tatăl nu putea înțelege : pentru el arta nu era o creație fierbinte, o stihie a durerii, ci doar talent greu șlefuit.

Hazel ședea pe marginea malului abrupt, cu mîinile împreunate, cu o ciudată expresie de fatalism în ochi.

— Mie are să mi se întîmple odată ceva rău, undeva, pe-aici, grăi ea, ceva tare rău și-nfiorător.

Umbrele întunecate care sălășluiau atît de potolite pe dîmburile de-un alb murdar dădeau impresia că s-au pitit și stau la pîndă, iar frunzele moi și mari ale unui platan izbeau roca în zadar, aidoma neputincioșilor care șoptesc doar „vai !“.

Abel o apucă înainte. Și deodată se întoarse din drum, înflăcărat ca un copil.

— Au început ! îi strigă el. Ia ascultă și tu muzica ! Întotdeauna încep cu orga.

Hazel se luă după taică-său, dornică de veselie, alergînd cuminte și plină de speranță pe urmele vieții, așa cum aleargă un mieluț alături de mumă-sa. Dădu uitării negrele-i presimțiri ; nu-și aduse aminte decît că voia să aibă parte de bucurii și că dacă are să fie o fată bună, nu se poate, nu se poate ca Dumnezeu să nu i le și dăruiască.

CAPITOLUL AL OPTULEA

Capela şi prezbiteriul alcătuiau cu Munticelul lui Dumnezeu un singur tot — o clădire lungă şi joasă din piatră cenuşie, înconjurată de ţintirimul în care pietrele culcate, drepte ori strîmbe, ţineau loc de grădină cu flori. Departe, în stînga, chiar deasupra unei ridicături, dealul era spintecat de rîpele cenuşii ale carierelor. În faţă se înălţa o altă boltă acoperită cu păduri dese. Înspre dreapta era varniţa, în josul căreia un drum — prefăcut iarna în gîrlă — ducea către vale. Înapoia casei, Munticelul lui Dumnezeu urca încetişor şi lin, de parcă s-ar fi îndreptat către cel al cărui nume îl purta.

Desigur că nu adunarea duminicală a credincioşilor despre care s-ar fi zis că încep a ţişni în chip miraculos de printre stînci, păduri şi morminte era taina cea mai fără însemnătate a locului aceluia, dealtfel doldora de taine.

Cînd pastorul de acum, Edward Marston, sosise acolo împreună cu maică-sa, cu ani în urmă, bucata aceea de pămînt i se păruse ceva cu totul nesuferit ; dar de la o vreme ea i se furişase în inimă, dînd credinţei sale o înfăţişare mai aspră. Fusese întotdeauna şi din firea sa un om religios, luînd drept bune cele propovăduite ; iar instinctul îl mîna spre tot ce-i curat şi sănătos. Dar în nopţile de iarnă, pe munte, cînd pîlpîitoarele stele ieşeau şi tot ieşeau din întunecatele lor pînde, pentru ca iar şi iar să se ascundă, în vreme ce pietrele funerare trosneau ;

sau vara cînd fulgerul spinteca pădurile şi bubuia de-a lungul povîrnişului, de parcă ar fi zbierat zeci de mii de draci odată, atunci nevoia de un Dumnezeu devenea şi mai impetuoasă. El îi vorbi despre toate acestea mamei sale.

— Nu, dragul meu, nu pot spune că am mai mare nevoie de Domnul aici decît la Crigton, îi răspunse dînsa. La Crigton, trebuia să mă tem de autobuz şi de biciclete. Aici, doar îmi acopăr urechile de teama vîntului şi-mi pun pe mine, cînd e ger, nişte poale mai groase ori cînd tună, fug sub şopronul de cărbuni. Nu că l-aş uita pe Dumnezeu. Dumnezeu e cu noi, fireşte, şi în şopron şi oriunde altundeva.

— Dar nu simţi totuşi ceva ameninţător, care parcă stăpîneşte pe-aici, mamă ? Mie mi se pare că un lucru cu totul îngrozitor s-ar putea petrece aici ; dumitale nu ţi se pare, mamă ?

— Nu, dragul meu. Şi nici ţie nu ţi se va mai părea, după ce vei fi luat puţin praf de magnesie. Marta ! (Marta era femeia lor la toate, care venea de lucra cu ziua ; ea locuia în cea dintîi coşmelie ţărănească de pe panta varniţei.) Marta, mai pune un cotlet pe foc pentru conaşul. Nu cumva, dragul meu, eşti îndrăgostit ?

— Doamne păzeşte ! De cine să mă fi îndrăgostit, mamă ?

— Bineînţeles, bineînţeles. Nu-i nimeni pe aici care să arate mai acătării decît arată o varză creaţă. Şi asta nu că aş avea eu ceva împotriva verzelor creţe ! Marto, ia du-te de vezi dacă n-au mai rămas ceva verze creţe. O să le înfulecăm la cină.

Edward își îndreptă privirea către pădurile de dincolo de varniță și se întrebă de ce oare verdele proaspăt și tînăr al zadelor și ulmilor era atît de mohorît și de ce părea așa de jalnic behăitul unei oi de pe-un plai mai ridicat ?

— Sper, Edward, vorbi doamna Marston, că nu va fi vorba de o muzică gravă. Cred că muzica prea gravă strică digestiei. Bietul taică-tău și cu mine am fost să ascultăm *Creațiunea* lui Haydn, în timpul lunii noastre de miere și nu ni s-a părut cine știe ce ; apoi ne-am dus la *Răstignirea* și, cu toate că ni s-a părut foarte plăcută, după aceea n-am mai putut digera ca lumea stridiile. Și apoi mai este ceva, muzicanții ăștia deștepți își îngăduie să devină atît de focoși, încît ai zice că-s și nițel cam chercheliți. Nu-i vorba de flaute și de corni, acolo trebuie să țină și ei seama de cît pot să sufle, dar e vorba de viориști, care își pot frînge simțirile pe instrument fără ca să le pese cituși de puțin de viori.

Edward rîse.

— Sper că domnul care vine astăzi la noi e cineva manierat și liniștit, urmă ea, ca și cum Abel ar fi fost nu un om, ci un ponei. Și sper că nici cîntăreața nu e o contra-altistă. Contra-altistele, după părerea mea — își continuă ea cu calm opiniile, în vreme ce-și tot potrivea cana cu bere ca să tragă o dușcă — nu fac nimic altceva decît să răcnească, lucru — după mine — cu totul nedelicat.

Își sorbi deci, tare mulțumită, berea, nescoțînd din cană lingurița pe care o ținea doar cu un deget.

Dacă i-ar fi putut vedea pe tată și pe fiică, vesel porniți la drum să toarne zarvă peste liniștea Munticelului lui Dumnezeu, apoi ar fi fost și ea mult mai puțin placidă.

Să stai și să privești la bătrînu-i chip blajin, binevoitor și tupilat rotund sub bonețica de dantelă, adîncit într-o pace mai adîncă decît leșinul, era totuși ceva odihnitor. Se asemuia unuia din narcoticele naturii și se oferea singură, în doze inconștient potrivite, celor care aveau ocazia de a o vedea mai des. Tatăl lui Edward, primind o supradoză, nu supraviețuise. Doamna Marston vorbea totdeauna despre dînsul ca de „bietul meu soț care a adormit“, de parcă omul n-ar fi făcut nimic altceva decît să ațipească în timpul unei predici. Somnul era fetișul, panaceul și arta ei. Iar învinuirea cea mai gravă pe care bătrîna o putea aduce cuiva era aceea de „persoană fără astîmpăr“. Ședea acum, în timp ce pregătirile la bucătărie tocmai se aflau în toi, ședea și tricota netulburată. Cînd o căutai, bătrîna tricota : șosete pentru Edward și broboade pentru ea însăși. Făcuse atîtea broboade și era atît de certată cu frigul, încît își purta alaiul de broboade straturi-straturi, puse una peste alta — roz, cenușiu, alb, cadrilat și pepit cu roșu.

Cînd Marta și o prietenă a sa, pe care o chemase ca să-i ajute, începură a se certa în gura mare, bătrîna nu se obosi să murmure decît : „Bietele de ele ! cum se mai frămîntă !“ Cînd, în urma unei bubuituri, îi fuse dat s-o audă pe Marta spunînd ; „Poftim, și ulciorul ăsta de

smîntînă ! Mă rog, dac-ai spart unul, încaltea sparge trei", doamna Marston clătină doar din cap, murmurînd că servitoarele nu mai sînt nici ele ceea ce au fost pe vremuri. Iar cînd băiețelului prietenei Martei îi scăpă din mîini urna primită în dar de răposatul domn Marston de la enoriași — ceea ce pe prietena Martei o făcu să țipe la copil : „O să-ți încălzesc eu fundul" și chiar să treacă la punerea în aplicare a amenințării, pe doamna Marston peripeția n-o smulse din ritmul mișcărilor sale, ci ea rămase la fel de calmă ca și soarele.

În sfîrșit, cina fu întinsă, fețele de masă așternîndu-se în chip de terase, potrivit cu feluritele înălțimi ale meselor ; serviciile de ceai — porțelan alb cu albastru, model Coalport, model cu pene, model cu plante marine — îți purtau gîndurile către interiorul unui magazin de porțelanuri ; urna, acum știrbită cum era mai rău, prezida însă. Mesenii își plăteau fiecare partea lui de contribuție în asemenea ocazii și se așteptau în schimb să li se dea de mîncare pe îmbuibatele. Doamna Marston se cam pripise a-i făgădui Martei că, drept dar pentru osteneala ei, o să poată lua la sfîrșitul praznicului tot ce va rămîne, ceea ce mai apoi a avut ca urmare desfășurări de întîmplări furtunoase.

Din văgăuna povîrnișului — unde se afla capela — în vreme ce Abel gonea la vale cît îl țineau picioarele, cu harfa bălăbănindu-i-se pe umăr și semănînd a cine știe ce drac afurisit care i s-a încolăcit în jurul gîtului și care a pus stăpînire pe el, din văgăuna povîrnișului se auzea un bubuit ca de tunet. Fanfara de la Muntele Negru ocupa estrada. Ferestrele aurite luceau plăcut în proaspăta seară de primăvară și Hazel alerga spre ferestrele acelea, întocmai cum ar fi alergat către larg deschisele porți de onix ale țării zînelor.

Gîfîind și aproape abia trăgîndu-și sufletul, au ajuns în sfîrșit în țintirim, unde pietrele funerare păreau a se înghionti și ele în fața strălucitoarelor ferestre, privind în văgăuna aceea de lumină ca șofranul și de bucurie trandafirie, la fel de batjocoritoare de parcă ar fi știut că toți cei acum la adăpost se vor afla în curînd fără adăpost, neocrotiți și singuri în vifornița morții ; că oaspeții care soseau atît de voioși, doi cîte doi sau trei cîte trei, aveau să plece la sfîrșit unul cîte unul, fără a zice careva nici pîs. Hazel se zgîi înăuntru.

— Da' bine mai petrec ! șopti ea. Toată fanfara-i aici în păr, beți de plăcere și nădușind de-atîta cîntec, parcă-ar fi cosașii la coasă.

Abel se uită și el înăuntru.

— Ei, drăguțo, îi spuse, iată-i aici în vederea adunării. Nu știu dacă o să ajungem să putem chițcăi și noi printre ceilalți. Ăștia din fanfara de pe Muntele Negru chiar că nu se mai opresc; după ce s-au rînduit cot la cot, se întărîtă unul pe altul, zău așa, de ți-i mai mare rușinea. Îți pot țiui și asurzi urechile pe vecii vecilor, și n-ai decît să nu mai fii bun de stupărit cîte zile vei avea (cînd e vorba de-albine, ori auzi ori s-a zis cu tine), că fanfarei ăștia ce-i pasă ! Uite ! Acum i-au și bisat — va să zică or s-o ia

de la început ; ori de cîte ori sînt bisați, lor li se urcă la cap și-i dau și-i zic și mai tare.

— A, dar tu cînți mai bine ca ei, îl consolă Hazel — căci în glasul lui Abel deslușise un tremur, și Hazel nu putea să nu aline durerea orișiunde o întîlnea, deoarece durerea implică slăbiciunea.

— Știu că-i așa, se învoi Abel, dar ce pot eu face împotriva a zece bărbați voinici ?

Aici pe Munticel, ca și în lumea artei ori a literaturii, s-ar fi zis că artistul trebuie să dea din coate și să împingă în toate părțile și că dacă adesea nu știe să-și oprească vorbirea de aur spre a-și striga în gura mare mărfurile, atunci el riscă să nu fie auzit de fel.

— Da' caraghioși mai sînt cu toții ! chicoti Hazel. Uite-i cum stau somnoroși, ciotcă și nemișcați, ca niște albine afumate. Ăla de colo e pastorul ? Ăla de lîngă bătrîna aia somnoroasă — o, dar pe ea zău că au afumat-o mai tare decît pe toți ceilalți.

— Unde-i pastorul ? Care e ?

— Uite-l colo ! Poartă o haină neagră și are mutra blîndă și cam tristă parcă.

— Poate că numai dacă-i dai una la moalele capului, are să se-nsoare cu tine, iar asta cînd o cădea luna pe hornul sobei din capelă și i-or vîna iepurii pe cîinele ciobănesc ăl cu coada tăiată.

— Eu nu mă mărit cu nimeni, și gata. Hai să intrăm, i-o reteză Hazel.

Ea își scoase pălăria și mantia, ca să se arate în mai deplină lumină. Pe cap, spre a-i străluci

lin printre buclele arămii, își puse o coroniță de violete, flori care în Goliște creșteau peste tot ; un alt buchet mare, și tot de violete, îi anina ca un medalion la gît.

La intrarea ei, fanfara șovăi și cornistul, un tînăr înflăcărat și care nu se da ușor obosit, porni să tremure pînă ce amuți. Edward, întorcîndu-se ca să vadă care-i pricina acestei altminteri atît de binevenite întreruperi, o zări tocmai cînd își făcea apariția în sală, aureolată de vrăjitoreasca strălucire a unei zîne din vis. El își simți inima cucerită nu numai grație aerului primăvăratic al fetei, ochilor ei vii, coroniței aceleia fără de pereche a violetelor tinereții, ci mai ales pentru duioșia ce o revărsa nu numai chipul, ci și ținuta și fiece mișcare a ei. Pastorul se simți ca și cum s-ar fi aflat în fața unei păsărele minunat colorate care, îndrăzneață foarte, i-ar fi poposit la fereastră într-o noapte viscolită. Își făcuse drum în spațiul gol al inimii lui și, începînd chiar din acea clipă, alt gînd nici că i-a mai trebuit, decît cum să facă s-o păstreze pururi acolo.

Cînd fata urcă pe estradă ca să cînte, ochii pastorului se pironiră asupră-i. Era cea mai vie ființă pe care o văzuse el vreodată. Zulufii sclipitori ce-i veneau pe frunte și i se încrețeau lucind în jurul urechilor izvodeau atîta viață ; ochii îi jucau în cap plini de jăratec ; trupul îi era încordat ca o zveltă săgeată, gata să-și ia zborul din arcul vieții.

Abel se așeză drept în mijlocul estradei și porni să cînte, fără a se sinchisi cîtuși de puțin

de Hazel, care urma să-și înceapă și ea cîntecul cînd i-o veni la îndemînă.

Harfele din cer cîntat-au pentru tine ;
Pentru Christ cu ochii de lumine ;
Pentru Petru și Pavel au cîntat,
Pentru mine însă niciodat' !

De-a-ntregul de sticlă, harfele din cer,
Mai verzi ca jilavele ierbi care pier.
Nici una menită altcuiva de soartă.
Iar a mea e spartă, harfa mea e spartă !

Harfele din cer cîntă nalt și grav !
Umblu în bătaia vîntului jilav,
Ca să-mi aflu harfa — verde primăvară —
Harfa mea zdrobită, harfa mea amară.

Cînta pătimaș. Vaietul pierderii îi tremura în glas. Habar n-avea de înțelesul cuvintelor (poate că ele nici nu aveau vreun înțeles), dar nu le lipsea în schimb trista cadență potrivită cu tonul ei emotiv, iar ideile de pierdere și de exil mărturiseau o tulbure neîncredere în lume. Gîndurile lui Edward și-o închipuiră — cu rochia-i verde-albăstruie și cu coronița ei de violete — cîntînd dintr-o harfă de sticlă, în tovărășia îngerilor.

— Biata copilă ! murmură el. Să fie dorul mistic ori conștiința păcatului care se tînguie în vocea ei ?

Nu era nici una nici alta ; nu era un lucru pe care Edward l-ar fi putut înțelege atunci, deși mai tîrziu l-a înțeles. Era durerea pădurilor co-

pleșite de ploaie și bocetul apei purtate de furtună ; vaietul înăbușit al frunzelor sub bicele vîntului, jindul universal și nețărmurit al vieții după vremelnica materie în care petrece.

Hazel spunea lucruri despre care ea nu știa nimic, întocmai ca mierla. Pentru că, deși tînără și proaspătă, își avea rădăcinile în străvechea, în întunecata inimă a pămîntului, plină de nenumărate agonii. Și-n inima aceea își afla, avea să-și afle mereu sălașul, cîntînd fără-ntrerupere din bezna ei, așa cum cîntă o pasăre într-o tisă. Ființa-i era mai plină de ecouri decît inimile acelora care nu trăiesc atît de aproape de glie; și toți sîntem tot așa de plini de ecouri ca și o pădure stîncoasă — ecouri ale trecutului, reflectate ecouri ale viitorului și ecouri ale gliei (acestea din urmă răsfrîngîndu-se prin visele noastre cele mai încețoșate, ca zgomotul tunetului printr-o înflorită livadă). Viază în noi ecourile unor mari glasuri de mult pierite ; răgetele neștiute ale uriașelor fiare din munți ; năzuințele mocninde ale vietăților de mîl ; chemarea de dragoste a bîtlanului. Cunoaștem, de asemenea, ecourile lucrurilor din afara stirpei noastre — gîndul ce se-nfiripă în creierul albinei și devine chinovie de ceară și de miere ; tirania fătului care se mișcă în pîntece ; groaza nebună a măruntelor animale căsăpite ; cazna de a se înălța iar în sus a ierbii călcate în picioare, și fiorii cu care frunza simte în toate nervurile ei răceala ploii ; ceremonialul care an de an se desfășoară în templele de smarald ale mugurelui și caliciului — am umblat peste

templele acelea, sîntem jertfa de pe acele altare. Iar viitorul pluteşte pe bulboanele sîngelui nostru ca o tainică solie de nărori. Auzim idealurile celor ce ne vor fi urmaşi, cu multă vreme înainte ca întîiul nostru născut să se fi zămislit. Noi, în care polenul şi praful, sămînța încolțită şi poama coaptă, întunecatul trecut şi întunecatul viitor strigă și se cheamă — noi punem întrebări. Cine e Cîntărețul care-și trimite vocea prin întunecata pădure și ne dăruie muzică nemuritoare, muzică fără de vîrstă și iscă rostogolirea cea de-a pururi a lungilor ecouri ?

Auditoriul, totuşi, nu lua aminte că fremătau ecouri în făptura lui Hazel. Toţi priveau la ea cu ochi dojenitori, însă pe de-a-ntregul orbi față de adevărata-i ființă. Doamna Marston socotea un păcat că arată aşa de sălbatică ; Marta socotea păcat faptul că nu-şi poartă părul strîns într-un fileu de catifea ; iar Abel, uitîndu-se la ea printre strunele harfei și arătînd — cu fața afundată în flăcări de păr roşu — ca un prea ager animal închis într-o cuşcă, Abel nici nu se gîndea măcar la ea.

Edward însă făcea singur cît ceilalți toți laolaltă, deoarece era întruna și întruna cu gîndurile numai la Hazel. Pînă să se fi sfîrşit concertul, ajunsese pînă acolo încît să fie convins că-i singura fată pe care ar fi putut dori vreodată să o ia de nevastă. Partea preoțească a ființei sale adăugă o timidă rezervă : „dacă-i fată cuminte", dar vocea reticenței acesteia fu numaidecît redusă la tăcere de către cealaltă parte a sinei lui, care nu se sfia să-i spună sus și tare

că, de vreme ce e atît de frumoasă, Hazel trebuie să fie și bună.

Cît ţinură ultimele numere ale programului artistic — două piese pentru cor executate de o mulțime de oameni care ocupau întreaga scenă, atîta strivindu-se și înghesuindu-se unii într-alții, că era de minune cum de-și mai puteau dilata diafragmele ! — frămîntarea lăuntrică a lui Edward era una și aceeași : ca nu cumva cornistul s-o monopolizeze el pe Hazel la cină. Pomenitul nostru cornist se făcea întrucîtva mai purpuriu la față ori de cîte ori cînta Hazel, așa încît Edward se aștepta la tot ce poate fi mai rău. Luase hotărîrea să nu se dea bătut cu una cu două și simțea că, deşi situaţia sa de pastor nu i-ar fi îngăduit să se ia la bătaie, totuși ar fi putut folosi șiretenia din totdeauna, cea îngăduită orişicărei biserici.

— Spune-mi, dragă, îl întrebă în șoaptă doamna Marston, ai cumva pe tine vreun oaspe nedorit ?

În felul acesta politicos înțelegea bătrîna a se referi la purici.

— Nu, mamă !

— Dar bine, dragă, de bună seamă că totuși te frămîntă ceva ; uite, mi-ai insuflat și mie, mai toată vremea, o asemenea stare de neliniște, că abia de-am apucat să moțăi o clipă.

— Spune-mi, ce crezi despre ea ?

— Despre cine, dragul meu ?

— Despre fata aia frumoasă.

— Drăguță mi s-a părut prima melodie pe care a cîntat-o, răspunse doamna Marston, care de altminteri pe celelalte nici nu le mai auzise.

Dar ce mişcări sălbatice şi ce plete la ea ! Ca o mîţă mîngîiată în răspăr. Şi apoi are şi un nu ştiu ce destul de ciudat, pentru că atunci cînd am auzit-o cîntînd despre cer, părea că e vorba de ceva necuviincios, iar aşa ceva — adaose ea, cuprinsă de moleşeală — n-ar cam trebui, *zău*, să se petreacă.

Edward înţelese ce voia să spună bătrîna. Îşi dăduse el însuşi seama de ceva nespus de captivant în ţinuta lui Hazel Woodus, de ceva care ştia să pătrundă pînă-n lumea adîncurilor lui, ascunsă în el ca o fîntînă acoperită şi, ca o rază de lumină, ştia să picure acolo tot felul de nebănuite impulsuri vitale în stare de neastîmpăr şi de continuă spornicie.

Pe măsură ce serbarea se înteţea, Edward atrase din ce în ce mai mult atenţia lui Hazel şi liniştiţii-i ochi cenuşii se întîlniră din ce în ce mai des cu ochii cei chihlimbarii şi neliniştiţi ai fetei.

— Ia spune-mi, dac-aş veni cumva aşa, într-o bună zi, cît de curînd, la dumneata acasă, mi-ai cînta ? o întrebă el.

— N-aş putea. Am făgăduit să mă duc să lucrez la pădure, la descojit copaci.

— Ce-i aia descojit copaci ?

Hazel privi la el compătimitoare.

— Cum, nu ştiţi ce e ?

— Tare mă tem că nu.

— Adică la scoaterea coajei de pe copacii tăiaţi, ca trunchiurile să fie astfel gata de transportare.

— Şi unde sînt acei copaci tăiaţi ?

— În Dumbrava Vînătorului.

— Păi, asta nu-i departe de aici.

— Nu, nu e.

Edward căzu pe gînduri. Cornistul îi şopti în clipa aceea lui Hazel :

— Îşi pregăteşte predica pentru duminica viitoare.

Dar Edward se răsuci şovăitor :

— De vreme ce-ţi este în drum, de ce n-ai veni să iei ceaiul cu mama ? S-ar putea ca eu să fiu plecat, dar ce ţi-ar păsa oare de asta ?

— Ba mi-ar păsa, i-auzi colo ! N-aş avea chef să stau la taifas cu o doamnă bătrînă.

— Atunci o să rămîn şi eu acasă, îi răspunse pastorul, foarte amuzat că i se răspunsese astfel şi aruncînd spre cornist o calmă privire biruitoare. În care zi mergi la descojit ?

— Miercurea viitoare, de zi-ntîi.

— Atunci, vino miercuri.

— Ce-o să spună însă somnoroasa bătrînă doamnă ?

— Maică-mea, rosti pastorul cu demnitate, va fi de acord cu orice socot eu că este bine să se facă.

Inima însă îi era plină de îndoieli. Deoarece pînă atunci socotise „că e bine" doar ceea ce convenţionalismul ei aprobase. Rareori acţionase din propria lui iniţiativă. De aceea şi ajunsese doamna Marston la un fel de vorbă a ei: „Dragul de Edward are mereu dreptate", zicea. S-ar fi prea putut — dacă el înceta să mai fie în indiscutabilă potrivire de păreri cu dînsa — ca bătrîna doamnă să înceteze şi ea la rîndu-i

de a mai spune : „Dragul de Edward are mereu dreptate“. Pînă atunci pastorul nu păruse a vrea vreodată ceva potrivnic bătrînei, ori cum era tot atît de greu să te cerți cu doamna Marston pe cît de greu era să aprinzi un chibrit pe scăpărişul unei cutii umede, între mamă şi fiu nu se iviseră încă vreodată neînțelegeri. Bătrînei îi plăcea ca lucrurile să decurgă, vorba sa, „liniştit şi frumos“. Şi se cuvine a o recunoaşte că, slavă Domnului, lucrurile decurseseră întotdeauna „liniștit și frumos“. Chiar și cînd îi murise soțul, chiar și atunci lucrurile se petrecuseră — în inevitabila posomorală a atmosferei de doliu — liniștit și frumos, deoarece el murise după vizita de mulțumire a enoriașilor care-i aduseseră în dar o urnă, iar nu mai înainte, cum ar fi făcut poate un bărbat ceva mai puțin grijuliu. A închis ochii într-o zi de duminică, mai „cuviincios“ nici că s-ar fi putut, și a adormit în zori de zi, ceea ce era de asemenea „atît de mișcător“ ; în același timp (oare nu așa se spune despre muribunzi și ucigași ?), „s-a stins calm“. Și nu că pe doamna Marston întîmplarea n-ar fi durut-o. A durut-o, pe cît îi îngăduia ei firea. Totuși a resimțit durerea așa cum simte lovitura un jucător echipat cu apărătoare bune, adică prin groase straturi de convenționalism. Să-i fie dat să afle acum, la vîrsta sa, că viața nu e tocmai atît de plăcută pe cît își închipuise dînsa, iată ceea ce avea să însemne pentru ea aproape o tragedie.

— Ei, da, am să vin și vă rămîn foarte îndatorată, se învoi Hazel.

— Voi trece să te iau de la Dumbrava Vînătorului şi o să te conduc eu însumi acasă, hotărî Edward.

Iar Hazel se învoi cu atîta bucurie la primirea propunerii, încît — ca reacţie — cornistul îşi trase scaunul ceva mai înapoi şi, rîzînd sardonic, merse să se aşeze în cele din urmă la o altă masă. Observaţiile ce şi le îngădui fură acoperite însă de un glas care proclama :

— An de an, ori de cîte ori am fost pe la asemenea mari serbări, mi s-au servit prăjiturele. Numai în seara asta nu vor să le treacă pe la toată lumea. Şi doar am plătit şi eu la fel cu toţi ceilalţi. Vreau să mi se dea şi mie prăjiturele.

— Însă tava e goală, se mînie Marta, roşie la faţă ca racul şi îmbufnată.

— Totuşi nu din vina mea tava s-a golit. Să se mai aducă altele, dacă s-au terminat.

Se amestecară în vorbă şi voci neauzite pînă atunci, iar glasul doamnei Marston se desluşi murmurînd : „O, ce neplăcut !“.

Edward era însă departe de tot ce se întîmpla.

— Îţi va face plăcere, întrebă el cu foarte multă seriozitate, să vii în Dumbravă ?

— Da, mai încape vorbă ? răspunse Hazel, care şi începuse a simţi din partea pastorului cum o învăluie un nimb ocrotitor. Voi fi în deplină siguranţă, ca pe vremea cînd eram mică şi mă obişnuisem a culege margarete prin preajma bunicuţului.

Edward iscusi şi mai clar decît pînă atunci raportul în care ar fi voit să se afle faţă de Hazel. Nu-i pria postura de bunicuţ.

Orice răspuns o fi fost poate gata-gata să-i dea, cuvintele lui pieriră însă înăbuşite de zarva care izbucni după strigătul : „Le-a pitit ! Căutaţi în bucătărie !"

Vărul Martei — care în orele libere îndeplinea funcţia de jandarm într-o comună îndepărtată — înţelese că dacă Marta este cumva prinsă cu mîţa-n sac, apoi n-ar fi bine deloc şi de aceea găsi de cuviinţă să-şi proţăpească muşchiuloasa-i persoană în pragul bucătăriei. Edward folosi cu promptitudine clipa în care o linişte iscată de mirare cuprinse adunarea celor de faţă, pentru a rosti o rugăciune de mulţumire, în timpul căreia nebiruita voce de mai înainte îl întrerupse :

— Nu mi s-au dat prăjiturele. Eu unul nu mulţumesc lui Dumnezeu.

— Mamă, vorbi Edward după ce ultimul dintre oaspeţii scandalagii dispăruse în recea noapte de aprilie, iar prezenţa vie şi mireasma de violete a lui Hazel fuseseră înghiţite de întuneric, să ştii că am invitat-o pe Hazel Woodus miercuri la noi la ceai.

— Dar nu-i o persoană de teapa noastră, Edward !

— Ei, şi ce-are a face !

— Gîndeşte-te numai că fratele Martei îţi spune ţie „conaşule", iar Marta priveşte la fetişcana asta de sus.

— Dar tu nu-i spune „fetişcana asta", mamă, te rog.

— Fie că-i vorba de o amabilitate rău înţeleasă, fie că îi fi avînd cumva de gînd să-i faci curte presteşte, singurul rezultat n-o să fie altul decît că o să te compromiţi în ochii enoriaşilor, asta este.

— Mai dă-i încolo de enoriaşi, mamă.

— Tinerii şi tinerele de astăzi nu mai sînt ce-au fost odinioară, monologă doamna Marston, în timp ce cu o mînă toropită, ţinînd foarte strîmb sfeşnicul, urca la etaj.

CAPITOLUL AL NOUĂLEA

Dumbrava Vînătorului, un deal în formă de con şi aproape la fel de înalt ca şi Munticelul lui Dumnezeu, se afla între această înălţime şi conacul Undern. Dealul era în întregime împădurit ; doar culmile lui se înfăţişau golaşe, îmbibîndu-se parcă de o lumină roşiatică. Părea un loc pustiu şi tăcut, învăluit în vechi legende. Acolo sălăşluia armăsarul Vînătorului Negru, iar haita morţii, ajungînd pînă la tălpile sale, işi înceta goana la poalele dealului. În amurgurile lui Brumar, cînd păsările mute se ghemuiau prin întunecaţii pini, acolo se putea auzi, venind parcă de către înălţimi, sunetul unui corn din care izvorau foarte limpezi melodii drăceşti, precum şi împrăştiatul zgomot al unor

lătrături groase, asemenea hîrşîitului de cherestea tăiată la gater şi apoi — deşi îngheţa sîngele în vine — larma haitei, la ora mesei.

În ziua povestirii noastre, pe cînd Hazel îşi începea lucrul, strălucitoarele păduri se încărcaseră de culori suave, atît de plăpînde şi de străvezii încît frumuseţea părea a fi vremelnica prezenţă a unei alte lumi prinsă-n capcană şi care se zbătea să redevină slobodă. Frunzele crude ale fagilor luceau aidoma sticlei verzi, iar castanii drepţi şi pali păreau nişte candelabre înşirate în stînga şi-n dreapta cărării abrupte. Prin luminoasele poienişuri dintre zade cîntau molcom, dar cu neţărmurită vioiciune, pitulicile. Pe plaiuri, zambilele scoteau la iveală muguri ghemuiţi sub smocuri de frunze ; în curînd aveau să-şi desfăşoare albastrul potirelor, sumbru ca un covor de rugăciuni. Hazel, purtînd un şorţ înflorat, cu pulpele braţelor goale strălucind ca şi trunchiurile copacilor descojiţi, sta aplecată ; fata i se păru lui Edward, în vreme ce pastorul suia întunecata pantă a potecii, a fi o întrupare a duhului frumuseţii. Îşi dădu însă nespus de bine seama că treaba la care se înhămase nu era deloc potrivită pentru viitoarea soţie a unui pastor. „S-ar putea totuşi să nu ajungă nicicînd a-mi fi soţie“, îşi răspunse în deznădejde el singur.

— Te-ai gîndit vreodată, Hazel, a întrebat-o el ceva mai tîrziu, aşezat pe-un buştean, ziceam dacă te-ai gîndit vreodată la măritiş ?

— Nu m-am gîndit niciodată, pînă ce Roşcata n-a-nceput să şparlească puii de găină.

Edward privi la ea ca buimac.

— Să vedeţi cum s-a întîmplat, urmă Hazel. Tata (e-un om ciudat, să ştiţi că aşa este) a spus că o să mi-o înece pe Roşcata, dacă o mai prinde şparlindu-i cumva vreun pui.

— Dar cine-i Roşcata ?

— Ia, poftim ! să nu ştiţi dumneavoastră cine mi-i Roşcata. E puiul meu de vulpe, na ! Şi-i frumuşică foc ! Nici că s-a văzut pe lume ceva mai frumos.

Privind-o pe Hazel, lui Edward, îi trecu atunci prin minte că el unul văzuse pe lume ceva totuşi mai frumos.

— Dar, adaugă fata, nu se poate da pe brazdă după obiceiurile oamenilor. (Asta pentru Edward constituia un nou punct de vedere). E vulpe şi altceva ea nu se pricepe să fie. Iar eu aşa o şi vreau să fie : vulpe.

— Dar vulpile sînt foarte dăunătoare, grăi cu blîndeţe Edward.

— Dăunătoare ! izbucni furtunatic Hazel. Dăunătoare ! Şi cine le-a făcut, mă rog, dăunătoare, asta aş vrea să ştiu. Că doar nu s-au făcut ele singure dăunăoare.

— Dumnezeu le-a făcut, răspunse cu simplitate Edward.

— Dacă-i aşa, atunci de ce le-a făcut, dacă nu i-au mai fost pe plac după ce le-a făcut ?

— Nu putem cunoaşte toate motivele sale. Căile Domnului sînt de nepătruns.

— Or fi, dar chestia asta nu ni-i de nici un folos, nici mie, nici Roșcatei, deduse Hazel practic. Așa încît singurul lucru pe care văd că-l pot face eu este să mă mărit și s-o duc pe Roșcata cu mine într-un loc unde nu-s pui de găină.

— Va să zică te gîndești totuși la măritiș ?

— Ihî. Și i-am și spus tatii c-am să-l iau pe cel dintîi care mi-o răsări în drum. I-am jurat-o sus pe Munticel.

— Și cine ți-a răsărit cel dintîi în drum ? Edward simți un fel de leșin la inimă.

— Nici unul.

— Chiar nimeni ?

— Nici unul.

— Dar dacă ar fi să-ți răsară careva și să te ceară, l-ai lua ?

— Mă rog, trebuie, după cîte se pare. Dar asta n-are a face. Tot n-o să se înfiinţeze nici unul. La ce bun mi-ar răsări mie înainte ?

Răspundea ea însăși întrebării puse, stînd așa, aureolată, în ploaia de lumină a amurgului.

— Și ție ți-ar plăcea să te măriți ? o întrebă pastorul duios. Se aștepta la un răspuns afirmativ, rostit poate cu sfiiciune. Dar se pomeni cu unul tocmai pe dos.

— Mamii nu i-a plăcut. Și spunea că-n caz că m-aș mărita s-ar zice de tot cu plimbările prin pădure și cu zilele mele de joacă. Ba mai zicea că lacrimile și chinul, ele, lacrimile și chinul sînt partea sortită pe lume oricărei neveste. Și-mi spunea : „Rămîi, Hazel, mai bine de una singură. Nu ești tu mai nimerită pentru măritiș decît am fost eu. De mîncat, mănîncă laolaltă

cu alții ; dar de dormit, să dormi singură, fată — așa să știi că mi-a spus mama, domnule Marston.

Edward rămase atît de uimit în fața unei atît de nesovăitoare sincerități, încît nu mai scoase o vorbă. Dar își îngropă în tăcere numeroase dulci speranțe care, vreme de o săptămînă, crescuseră într-însul asemenea unor zambile nedeschise. Și puse și pe el stăpînire străvechea nebunie omenească, dar totuși era o nebunie ceva mai încăpătoare, mai spiritualizată decît a lui Reddin, așa cum este mai cuprinzător cerul și mai eteric decît norii ce-l întunecă. Pastorul era de altminteri el însuși mai obișnuit să cugete la a da decît la a primi, așa încît acum își concentra gîndul asupra a ceea ce ar putea face pentru Hazel. Simțea că frumusețea fetei va răsplăti pe deplin orice ar putea face el ca viitor soț, spre a-i asigura fericirea. Dacă fata avea să i se încredințeze, să-i ceară a-și jertfi timpul pentru ea, ca să vină spre a-și găsi la el adăpostul, simțea că nu poate cere — ca om — mai mult de la viață. Puterea cea de nebiruit a vechilor pravile ale pămîntului îi era încă ascunsă. Nu știa nimic despre strășnicia antagonismului în vîltorile căruia se lansa de dragul lui Hazel — antagonism de o vîrstă cu omenirea, dintre patimă și stăpînire de sine.

Și chiar de-ar fi fost să știe, tot n-ar fi stat la îndoială.

Brusc, Hazel își roti privirile în jur, ca speriată.

— E tîrziu ca să mai putem rămîne aici, spuse.

— De ce ?
— De-aia. În locul ăsta e de rău, dacă întîrzii. Haita morţii, aşa se zice, dă tîrcoale pe-aici la vremea înserării.
Amîndoi îşi înălţară ochii spre sumbrele rîpe şi viitorul păru să coboare asupră-le.
— În dumbrava asta, murmură ea, s-ar putea să ni se întîmple ceva rău.
— Nu ţi se poate întîmpla nimic rău, cîtă vreme eşti sub paza lui Dumnezeu.
— Dacă-i pe-aşa, apoi chiar că nu-s mulţi cei de sub paza lui.
— Rugăciunile ţi le faci, Hazel ? o întrebă pastorul, oarecum cu mîhnire.
— Daaa ! Spun :

Păzeşte-mă o zi, păzeşte-mă şapte
Pînă ce aurul părului meu se va preface-n argint.
Ajută-mă să urc dealul cerului
Şi lasă-mă să mor împăcată în patul meu.

Rugăciunea asta o spun mereu.
— De la cine ai învăţat-o ?
— De la mama.
— Ei, trebuie să fie o rugăciune bună, de vreme ce ai învăţat-o de la ea, nu-i aşa ?
Hazel îl cuprinse deodată de braţ, înspăimîntată.
— Ascultaţi ! Ascultaţi cum vine-n galop din partea aia ! Fug ! Fug ! E Vînătorul Negru !
Era Reddin care trecea prin partea mărginaşă a pădurii, în drum spre casă, după ce o căutase pe Hazel. Dacă ar fi venit în dumbravă, i-ar fi văzut, dar el îşi ţinu drumul drept înainte.

— E de rău ! strigă Hazel, trăgîndu-l pe Edward de braţ ; ia uitaţi-vă la mine cum tremur ! Înseamnă că cineva trece-n fugă peste mormîntul meu.
Edward luă hotărîrea de a lupta împotriva acestor superstiţii şi de a le înlocui în sufletul ei cu o religie sănătoasă. Încă nu pătrunsese cum trebuie taina acestor vechi, crude şi puternice răbufneli ale pămîntului. Şi nici nu-şi dădea seama că Hazel e înlănţuită de pămînt, că-i este roabă în aproape aceeaşi măsură ca fagul şi zambila — împlîntată în glia-i de baştină.
Cînd Edward şi Hazel dădură buzna în salonaş, ca o rază de soare într-o grădină veche, fură întîmpinaţi de un puternic miros de lînă pîrlită. Doamna Marston plutise vreo cîteva ceasuri tot atît de aproape de rai cît plutesc uneori visele nădejdii noastre de muritori sărmani. Încălţată cu botine de postav cu elastic, ea-şi sprijinea picioarele de tăblia din dreptul vetrei, iar fusta, grijuliu săltată, dezvăluia un jupon de pînză cenuşie, dedesubtul căruia se zărea tivul unei flanele albe. Broboada roz şi-o pusese pe deasupra celorlalte broboade, ceea ce vădea acum bună-dispoziţie. Căci la doamna Marston buna-dispoziţie era nemijlocit legată de căldură. Ochelarii i se tot ridicaseră pe frunte şi o luaseră anapoda în jurul capului, dîndu-i o nevinovată înfăţişare poznaşă. În poala-i tihnită se aflau *Cuvîntul Misionar* şi ditai vălătucul de împletitură cafenie, menită a imita blana. Edward luă bucuros aminte la faptul că

maică-sa își pusese, pe deasupra celorlalte, broboada roz.

— Uite-o pe Hazel, mamă, care a venit să te vadă.

Doamna Marston își îndreptă ochelarii, o măsură pe Hazel din cap pînă-n picioare și o întrebă dacă nu dorește să-și pieptene părul. După care, se așezară să ia împreună ceaiul.

— Și cîți frați și surori ai, drăguța mea ? o descusu bătrîna doamnă.

— Nici măcar unul. N-am pe nimeni, decît pe Roșcata.

— Nici Edward n-are nici frați nici surori. Cine-i Roșcata ?

— Puiul meu de vulpe.

— Vorbești ca și cum animalul acesta ți-ar fi o rudă apropiată, drăguță.

— Să știți că toate animalele îmi sînt frați și surori.

— Știu, drăguțo. Ai dreptate. Cînd vorbim despre ele, așa ar trebui să fie socotite animalele toate. Dar în fapt, fiecare animal luat în parte nu-i decît un animal și nici nu poate fi altceva. Animalele nu au suflete.

— Ba da, au, ba bine că nu. Dacă n-au suflete, apoi n-aveți nici dumneavoastră.

Edward se grăbi să împace lucrurile :

— La drept vorbind, nu știm nici noi, așa-i mamă ? grăi el. Și-acum, ce-ar fi să ne bem totuși ceaiul ?

Peste rama ochelarilor, doamna Marston îi aruncă lui Hazel o căutătură bănuitoare.

— Drăguțo, e mai bine să n-ai idei, constată ea.

— Vezi, Hazel ? zîmbi Edward. Și-acolo în Dumbravă tu îți făceai tot felul de idei.

— În Dumbrava Vînătorului se petrec lucruri tare ciudate și mă-ntreb de ce nu credeți în ele, îi răspunse Hazel. Cîteodată mai mult decît alteori și în noaptea de sînziene mai din plin ca oricînd.

— Ce fel de lucruri ciudate ? vru Edward să afle, ca să aibă posibilitatea de a o privi în voie, cîtă vreme ea își va fi aflat și ticluit răspunsul.

Hazel închise ochii și-și împreună mîinile, vorbind cu glas domol și monoton, de parcă ar fi repetat o lecție.

— În Dumbrava Vînătorului, în noaptea de sînziene, se pun în mișcare lucruri care în alte împrejurări nu mișcă ; lucruri acum slobode, deși fuseseră înțepenite ; lucruri care se vaită ca și cum li s-ar fi făcut rău îndelungată vreme.

Apoi deschise brusc ochii și urmă pe un ton dramatic :

— Mai întîi vine Vînătorul cel Negru, aplecat pe coama calului, iar calul gonește de mănîncă pămîntul. Și John Meares de la han a văzut cu ochii lui, prin hățiș, într-o dimineață cînd ieșise la prins fazani, spuma roșie din nările calului. Și haita morții după el, dulăi de vînătoare cît toate zilele, la fel de adevărați ca înșiși zăvozii cei adevărați, numai că n-au ochi, ci doar niște găuri cu cîte o lumină în fundul orbitelor. Nimeni n-a știut vreodată ce hăituiesc zăvozii. Dacă i-aș vedea, eu aș muri pe loc, încheie ea repede, mușcînd dintr-o bucată mare de cozonac.

— Miturile sînt interesante, își dădu Edward cu părerea și în deosebi acelea legate de natură.

— Ce-i aia mit, domnule Marston ?

— Un neadevăr, drăguțo, explică doamna Marston.

— Atunci ăsta nu-i mit ! Vă spun doar că John a văzut sîngele cu ochii lui.

— Hai, mai povestește-ne ce știi.

Edward ar fi fost în stare să soarbă orice vers cu „foaie verde" de pe asemenea buze.

— Și nu s-a aflat niciodată nimeni care să li se poată împotrivi în toți codrii ceia negri, decît în noaptea de sînziene.

— Sînziene ! — doamna Marston adoptase un ton ușor nostalgic — este singura perioadă din an cînd îmi este cu adevărat cald și mie. Adică, dacă se-ntîmplă ca vremea să fie totuși așa cum s-ar cuveni. Dar vremea nu mai este cum era ea odinioară !

— Povestește-ne mai departe, Hazel ! se rugă Edward.

— Ei, dar de ce vreți să știți, sufletelule ?

Edward roși auzind acea dezmierdătoare expresie, iar doamna Marston păru indignată cît nu se mai poate sau cît îi îngăduia fizionomia ei să fie de indignată, pînă ce-și dădu la urma urmelor seama că tonul fetei nu era decît un fel al ei de a vorbi.

— Pentru că, îngăimă Edward, pentru că-mi plac... poveștile de demult.

— Ei, dacă-i așa, trebuie să mergeți acolo — Hazel se apleca ușor înainte, serioasă și plină de mister — după ce trece haita, și veți auzi alergînd pași aerieni prin văzduh și veți vedea chipuri uitîndu-se și mîini ce flutură. Și cum vin puzderie de ființe gonind pe sub frunziș, nici nu le poți deosebi bine, și ele zoresc, zoresc nevoie mare. Și apoi vin și altele în urma lor, grăbite, și-s toate supărate. Și-i tot locul plin de șoapte și de foșnet și de voci care cheamă din depărtări. Și maică-mea spunea că arborii se dezrădăcinează în noaptea aceea — ori măcar vietățile din ființa lor, care se furișează lunecînd din trunchiuri așa cum puiul de găină iese din găoace — și o iau la sănătoasa ca țîncii cînd scapă de la școală ; și-așa o tot țin după haita morții, aidoma păsărilor după cîte un cuc. În cele din urmă, apare Știma Crîngului din Undern, zăbovind și singuratică, plutind în mijlocul unui pîlc de umbre și hohotind : „Pierdută ! Pierdută ! O, verdea mea grădină !" Și merge vorba că feriga înflorește în ajunul acelei nopți de sînziene și că nici o pasăre nu cîntă și nici o stea nu cade.

— Dar ce droaie de nerozii aud ! murmură doamna Marston, pe jumătate adormită.

— Ba nu-s deloc nerozii ! țipă Hazel ; e adevărul gol-goluț, fire-aș eu să fiu !

Moleșeala doamnei Marston pieri ca prin farmec. Hazel simți că atmosfera devenise încordată.

— Mamă ! — glasul lui Edward tremura de un rîs abia stăpînit — deși era și el foc de supărat pe tatăl lui Hazel pentru proasta creștere pe care i-o dăduse fetei — mamă, nu vrei să-i dai lui Hazel rețeta acestui minunat cozonac făcut de tine ?

— Cu plăcere, drăguţo.
Bătrîna doamnă era acum pornită pe făgaşul subiectului său preferat.
— Şi dacă vei voi şi reţeta pentru cozonacul cu anason, ţi-o voi da şi pe aceea negreşit. Ai făcut ceva provizii de unt sărat ?
Hazel nu aduna provizii, nu punea la sărat, la afumat, nu făcea niciodată nimic de soiul acesta. Ambiţiile ei de bucătăreasă nu mergeau dincolo de a pune o bucată de slănină la prăjit ori o oală de cartofi la fiert.
— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi, răspunse ea oarecum stînjenită.
Edward se simţi dezamăgit. O socotise un model de perfecţiune în toate. Mă rog, mă rog, gătitul bucatelor era, la urma urmelor, un lucru să zicem prea puţin important. Să trecem peste asta.
— Vrei să spui că nu ştii ce înseamnă a săra untul spre a-l putea păstra mai bine, biata mea copilă ? Dar poate să te pricepi la alte lucruri mai de soi ? Cum ar fi de pildă pelteaua de lămîie ori siropul de fructe ? Pe-astea sînt sigură că le poţi face, nu ?
Lui Hazel îi pieri piuitul. Îşi spuse că tot ce avea mai bun de făcut ar fi să dea cărţile pe faţă.
— Nu mă pricep la nimic, spuse ea sfidător.
— Vezi mamă, Edward îi sări din nou în ajutor, cîtă dreptate ai avut tu spunînd că astăzi educaţia fetelor nu mai e cum era pe vremuri ? Uite cît de neglijată a fost educaţia lui Hazel ! Ia gîndeşte-te, mamă, cîte ar putea să

înveţe de la dumneata ! Ce-ar fi să începi cu ea cît mai curînd ?
— Un aluat, îi dădu drumul doamna Marston cu înflăcărarea unui filozof care-şi expune teoriile, este un amestec bine bătut de ouă şi făină. Repetă după mine, drăguţo.
— Ei, la ce bun ? *Lui* nu-i pasă de ce mănîncă mai mult decît îi pasă unui porc ! N-are nici un rost să-i gătesc.
— De cine vorbeşti, drăguţo ? se interesă doamna Marston.
— De taică-meu.
Doamna Marston îşi ridică mîinile vîrîte în împletitura care imita blana şi privi la Edward cu nişte ochi dintr-o dată mari.
— Zice că tatăl ei e un — hm — porc, dragul meu.
— Nu a vrut să spună asta, protestă Edward, mereu leal ; nu-i aşa, Hazel ?
— Ba da, şi chiar mai mult de-atîta.
Gazdele oftară deopotrivă amîndouă.
Apoi Edward adaose la spusa de mai înainte :
— Bine, dar n-o să gospodăreşti toată viaţa pentru tatăl tău, ştii bine, şi se simţi spunînd-o atît de încurcat, încît se văzu silit să se scoale şi să se ducă să-şi ia o pipă.
Mai tîrziu o conduse pe Hazel pînă la un loc către casă şi, înapoindu-se sub cerul brăzdat de nori — nori ce păreau să se mişte toţi odată ca o fereastră glisantă şi să dezvăluie luna ca pe-o zveltă domnişoară în aşteptare de neaşteptate evenimente — mai tîrziu aproape că i se umeziră ochii cugetînd la cruda gingăşie a lui Hazel. Ea dovedea faţă de sineşi cît şi faţă de alţii

o sinceritate atît de necruţătoare; luceau lumini şi umbre atît de ciudate în ochii, în vocea şi în sufletul ei; era atît de plină de cusururi şi atît de nespus de îmbietoare!

— Doamne, murmură Edward, de mi-ar fi dat să pot avea grijă de dînsa şi s-o apăr, s-o ştiu că-mi luminează casa ca un trandafir, apoi nimic altceva n-aş mai cere proniilor.

Coroanele pinilor se aplecau tot atît de ceremonios ca şi-n clipa cînd Hazel strigase: „N-am să fiu niciodată femeie!“ Ele ascultau aşa cum ascultă oamenii mari gînguritul unui prunc. Iar stelele, ca nişte zei împlătoşaţi în armuri de argint şi aşezaţi în săli de marmură neagră, păreau să asculte şi ele şi să-şi arate întregul dispreţ faţă de acel glăscior ca de insectă, aşa după cum auziseră sfidătorul „Niciodată nu voi admite“ al lui Vessons, sau lînoasele rugăciuni ale doamnei Marston, sau tropăitul calului lui Reddin. Toate dorinţele omului — fie că-s prădalnice, fugarnice ori pur şi simplu zadarnice — pînă la urmă rătăcesc prin sălile acelea întunecoase şi pier pe veci. Se află oare printre coloanele nopţii cineva care ascultă şi-şi aminteşte, care judecă nerozia omului nu după efectele, ci după motivele ei? Şi vede oare acel Cineva, în maiestatea veşnicei vieţuiri şi a nebiruitei păci, cum alergăm după coloraţii fluturi ai dorinţelor noastre şi cum ne prăbuşim în neagra genune? Iar de vede şi aude şovăitoarea şi nefericita viaţă a tuturor făpturilor, şi îndeosebi a celor mai frumoase şi mai lipsite de apărare, i se întîmplă oare să suspine şi să plîngă, aşa cum suspinăm ori plîngem noi cînd

vedem un copil mort sau aripa unui fluture de noapte străpunsă de-un ghimpe?

Povara noastră cea mai apăsătoare e că nu putem şti. Oricît am plînge, oricît ne-am ruga şi ne-am chinui visînd, noi nu putem şti.

Edward rămase treaz întreaga noapte şi auzi cum cea dintîi mierlă îşi încearcă limpedele-i cînt — un cînt menit să stîrnească lacrimile prin auritu-i simţămînt de încredere în bucurie, într-o lume unde în nimic nu te poţi încrede.

Străvechea bucurie îl năpădea din ce în ce mai aprig, pe măsură ce se lumina de ziuă şi dacă încercă să citească din Evanghelia Sfîntului Ioan (care-i plăcea mai mult ca toate), cuvintele nu-i mai rămîneau la fel întipărite în minte. Acolo, în mintea lui, se instalase Hazel şi, aidoma sorbului cu poame stacojii ce se profilează-n văzduh, reţinea privirea graţie desăvîrşirii tabloului pe care-l închipuia. Predispoziţia şi educaţia lui Edward se împotriveau iureşului dorinţelor sale şi celui al împrejurărilor. Ea spusese: „Primul care o să-mi răsară în cale“ şi era convins că în stăpînirea întunecatelor superstiţii în care se afla, fata avea să-şi ţină jurămîntul. Dar dacă s-ar găsi careva — bunăoară vreun argat nevolnic — a o descoperi vreodată pe adevărata Hazel — cineva care să chibzuie asupra spuselor ei şi să-i răsară chiar astăzi în drum şi să fie el cel dintîi? Căci cam aşa se petrec îndeobşte lucrurile. Şi-n felul acesta floarea lui va fi răpită, iar celălalt nici nu va şti barem că răpise o floare. Ajunse într-o asemenea stare de fierbinţeală încît nu putu să

mai stea întins, ci fu nevoit să coboare din pat și să iasă să se plimbe în aerul proaspăt de afară ; urmări cum se înalță încet-încetișor soarele peste etericele cîmpii de verde pal și de primule. Văzu cum de pe strălucitorii muguri ascuțiți ai liliacului gheața lunecă și desluși cum oile pasc iarba cea acoperită de promoroacă, și se mișcă de colo pînă colo după deprinderea ce o au animalele în primele ore ale zilei, pînă a le fi impuse restricțiile ce le aduce tovărășia oamenilor. Văzu toate acestea, însă nu luă aminte la nimic, pînă ce — prin strălucirea ei — o întinsă dungă stacojie de nori îi aminti de Hazel și găsi o violetă în apropiere de poarta cimitirului.

— Micuța Hazel ! își șopti el. Cugetă apoi la viitor și încercă a-și închipui o tot atît de matinală plimbare făcută alături de Hazel, dar îi fu cu neputință ; ar fi fost ceva prea minunat.

Pe urmă începu să discute cu el însuși. Această nesăbuită pripeală poate că nu era la locul ei. S-ar fi cuvenit să mai aștepte. Însă juruința aceea a fetei ! Juruința aceea copilăroasă, neroadă.

— Aș putea avea grijă de ea. Ar putea înflori aici ca o violetă într-o grădină tihnită.

A te dărui altuia nu-i niciodată prea devreme.

— Și nu-i voi cere nimic ani de-a rîndul. Își va duce în voie propria-i viață și va fi fiica mamei mele, și surioara mea, cîtă vreme dorește. Surioara mea ! își repetă el cu voce tare, ca și cum l-ar fi contrazis glasul cuiva. Și într-adevăr, întreaga vastă dimineață părea a-i contrazice planul — păsările împerecheate, oile care-și alăptau mielușeii, stăruitorul nechez și behăit care se înălța de peste cîmpuri și de prin ferme, pînă și pietrele funerare și inscripțiile lor ce pomeneau de familii numeroase, și pînă și vocea care striga bărbatului și femeii — nu cu vorbe, ci prin suflul pămîntului și al văzduhului : „Zămisliți, procreați și apoi cărați-vă, am terminat-o cu voi !"

O răpăială rece și tăioasă îi înțepă obrajii și zări o firavă tufă de trandafir care — noroioasă și frîntă — se izbea fără putere de pămîntul umed. Porni să ia un țăruș de care, după ce-l înfipse în pămînt, legă tufa de trandafiri. „Cred își spuse el singur, că am venit pe lume ca să proptesc tufele frînte de trandafiri și mai ales una care, har Domnului, încă nu-i frîntă. Mare minune că încă n-a pățit-o, deoarece alde taică-său, adevărat copil bătrîn, nici nu se sinchisește de ea. Da, asta mi-i menirea. De predicat tot nu mă pricep să predic."

Zîmbi trist aducîndu-și aminte ce stăruitoare aghioase trăgeau enoriașii lui în timpul celor mai bune din predicile pe care le ținea el. „Nu mă pricep să spun cele de cuviință la timpul cuvenit. Nu-s ager la minte. Pot să-i port însă de grijă lui Hazel. Și de vreme ce ăsta-i rostul vieții mele, adăugă singur cu naivitate, poate că aș face mai bine să încep deîndată cu asta și să mă duc s-o văd chiar astăzi."

A ! Cît de auriu și de ce împurpurat roșu i se înfățișa chipul dimineții, în timp ce se întorcea

acasă, după ce luase acea hotărîre care, de fapt, fusese luată încă din momentul plecării de acasă. Și cum lucea acoperișul prezbiteriului aidoma parcă noului Ierusalim! Și cum tot gungureau porumbeii — prea rotofeii locuitori ai așezării aceleia — în vreme ce (olanele părînd reci pentru piciorușele lor trandafirii) pășeau binișor încoace și-ncolo în bătaia soarelui proaspăt.

Într-atîta dorea Edward să păstreze încă proaspătă violeta pe care o găsise, încît se convinse că era de datoria lui să i-o ofere maică-si. Așa încît o așeză pe farfurioara acesteia și apoi începu să caute un pasaj potrivit pentru a fi citit la vremea rugăciunii.

Cîntarea Cîntărilor părea a fi cu adevărat singurul lucru ce se armoniza cu dimineața aceea, dar ajunse oarecum mîhnit la concluzia că totuși „ceva din Corintieni" i-ar putea fi mai pe plac maică-si. Astfel încît citi „Iar mai mare dintre acestea este dragostea" și vocea i se dovedi așa de răgușită și de înfundată, încît doamna Marston, fără a lua aminte la catifelatele nuanțe a căror frumusețe se potrivea de minune viersului de dimineață al mierlei, se ridică de pe scăunelul pe care îngenunchea în timpul rugăciunii și se duse de-a dreptul în cămară, de unde se întoarse cu un amestec de miere și lămîie, nesuferit lui Edward.

— Ești foarte răgușit, dragul meu, și trebuie să iei o lingură rasă.

Numai în poezii întreaga lume-l înțelege pe îndrăgostit. În viața cea de toate zilele, i se

spune însă că e răgușit și i se dă o lingură rasă din acel grețos amestec cunoscut sub numele de bun simț.

CAPITOLUL AL ZECELEA

Grădina din Goliște mișuna de flori din vechime, mohorîte la culoare, care-și pierduseră orice nume în afară de cele țărănești. Printre ele, din pricina vigoarei sale, se deosebea o plantă micuță, denumită *fala-fecioarei*. Pretimpuriile-i petale, palide și toropite de albine, fluturau ca stindardele vreunei cauze pierdute și date uitării. Grădina era înmiresmată de sfioasele ei flori, prea puțin mirositoare, iar zumzetul albinelor se ridica în molcom vuiet biruitor, asemenea glasurilor de biruitori întorși din bătălii cu o pradă anevoie agonisită.

Abel montase cîteva rame noi în stupi și, ca de obicei, după ce fusese îndelung vrăjit ascultîndu-le muzica înceată și egală, se repezi să-și ia harfa. Se așeză sub gherghinul de lîngă poartă și arăta, stînd acolo, ca un fel de patriarh la gura unui cort de-un verde palid. Pe măsură ce ziua asfințea, muzica lua avînt; cînta cu o gingășie și cu o desfătată pornire, de care nu deseori avea parte, ci doar în serile de primăvară. Mai că se apropia de iscusința supremă. Hazel care spăla dușumeaua ieși din casă, lăsînd treaba doar pe jumătate făcută, și unde nu se-apucă să dănțuie pe gurguiele cuiburilor de cartofi.

— Ia vezi tu, să nu strivești bulbu, Hazel, o dojeni tată-său.

— Nici n-au răsărit încă, îi răspunse fata, dîndu-i zor înainte cu jocul.

Abel nu-și risipea niciodată vorbele în zadar. El își continuă melodia cu o mînă, iar cu degetele celeilalte mîini înhăță o piatră și azvîrli după Hazel. Se întîmplă s-o lovească drept în obraz.

— Fiară ce ești ! țipă ea.

— Pleacă de-acolo de pe bulbi.

Continua să cînte .

Încruntată și ținîndu-și palma lipită de jarul obrazului, Hazel se îndepărtă de cuiburile de cartofi. Dar de oprit nu se opri din joc. Nici unul din ei nu îngăduia unor lucruri ca mînia, truda sau curățenia să le tulbure plăcerile. Astfel încît Hazel dănțui mai departe, însă pe un petec de loc mai îngust, unde creșteau doar fire de fala-fecioarei.

Sălbatica, aspra și melancolica muzică pluti prin văzduhul senin, înspre Edward, care se apropia de bojdeuca lor. Soarele lunecă mai jos, umbrele frunzelor începură a juca pe șorțul lui Hazel care, albastru spălăcit și tare pătat cum se afla, fu preschimbat de lumina cea vie și arătă asemeni florilor de fala-fecioarei.

— *Frasinul !* zise Abel care-ntotdeauna își vestea melodiile în felul acesta, așa cum li-i obișnuința cîntăreților pe la cîte o petrecere cu muzică.

Singuratica muzică îl întîmpină pe Edward în poartă. El se opri și tresări văzînd-o pe Hazel cum dănțuie în grădina cea umbroasă. Zăbovi

înapoia gardului viu, pînă ce Abel își întrerupse pe neașteptate melodia, rostind laconic *Cina* și apoi intră în casă, ducîndu-și cu sine și harfa.

Atunci Edward deschise poarta și intră.

— Vai ! dom'le, ce m-ați speriat ! vorbi Hazel gîfîind.

— Va să zică aici locuiești ?

— Îhî !

Lui Edward fata i se păru în seara aceea și mai tulburătoare decît fusese cu prilejul serbării ; prăpastia dintre ei era acum și mai vădită ; arătase parcă nițel-nițel mai îngrijită înainte. Acum, felul cu totul șleampăt în care era înveșmîntată contrasta din cale afară cu preoțeasca lui haină neagră, perfect corectă și în general cu ținutele lui de vlăstar al unei civilizate bunăstări.

Hazel se apropie.

— Nu-i chiar atît de rău, ca să nu poți trăi alături de dînsul, se mărturisi ea în privința lui taică-său, dînd din cap în direcția căsuței. Firește, se mai bozumflă și el din cînd în cînd, iar uneori îl apucă și dracii.

— Nu trebuie, Hazel, să vorbești în felul ăsta despre tatăl tău.

— Da' de ce nu ? Dacă așa este !

— Merii aceștia sînt toți ai voștri ? o întrebă Edward, ca să schimbe vorba.

— Nu, sînt ai tatii. Însă merele pe care le dă jos vîntul și cele lovite, acelea sînt ale mele. Iar grija mea e — și zîmbi fermecător — să se găsească mereu berechet astfel de mere. Îi plac Roșcatei. Odată, a dat peste mine tata cînd le

striveam. Mamă Doamne, ce mai păruială mi-a tras !

Edward încercă o ușoară amărăciune. În sine, el nu putea pune în blîndă armonie personalitatea lui Hazel cu aceea a maică-si ; expresiile pe care le folosea Hazel îl scandalizau ; era apoi îndeajuns de pedant, ca să-l scîrbească și murdăria ; iar gîndul de a-l avea pe Abel de socru nu era greu deloc să te înfioare. Şi totuşi, în pofida tuturor acestor lucruri, ce exaltare resimțea, ce extaz primăvăratic, în timp ce o vedea pe Hazel dănțuind ; lumea îmbrăca asemenea stranii culori noi, cînd fata privea la el, încît își dădea seama că de fapt avea s-o iubească de-a pururi. Înțelegea, pe măsură ce bătăile inimii îi deveneau mai năvalnice — din ce în ce mai mult semănînd cu o cireadă de viței tineri ce tabără pe o pășune — că felul lui de a se exprima trebuie să devină și mai asemeni gîndului său.

— Hazel... începu el.

— Îmi place cum rostiți numele meu, îl întrerupse. A ! Să știți că-mi place. Îl rostiți respirînd adînc, asemeni ălora de se cațără pe Scara Maimuții.

— Ce-o mai fi și asta ?

— Nu știți ce-i Scara Maimuții ? E drumul ăla de colo. Uite, cineva îl suie chiar acum, călare.

Amîndoi își purtară privirile către Reddin, care tocmai atunci suia drumul încet, aflîndu-se încă deocamdată la oarecare distanță de ei. Nu știau cine este omul acela, și cu atît mai puțin ce ursită venea tăcută înspre dînșii, odată cu

silueta lui care tot înainta și nu știau nici de ce insul din depărtare trecea pe drumul acela și pe alte drumuri, zi de zi ; dar un ciudat simțămînt de grabă îl năpădi pe Edward. Spre propria-i surprindere, el rosti brusc :

— Am venit să te întreb dacă nu vrei să te căsătorești cu mine, Hazel Woodus ?

— Cum ? îngînă ea fulgerată de mirare.

— Vrei să te măriți cu mine, Hazel ? Pot să-ți ofer un cămin ca lumea și o să mă strădui să-ți fiu un soț bun și... și să știi că te iubesc, Hazel, draga mea.

Hazel își lăsă capul într-o parte, ca un aușel care tocmai cîntă. Îi plăcea să i se spună draga mea.

— Mă iubiți tot atît de mult cît o iubesc eu pe Roșcata ?

— Mult mai mult.

— O, da' repede v-ați mai hotărît.

— Așa este, recunosc.

— Îmi veți cumpăra o rochie verde cu trandafiri galbeni pe ea ?

— Dacă vrei...

Vorbea cu jumătate de gură, întrebîndu-se-n sine ce are să spună maică-sa despre o asemenea rochie.

— Și o să ne așezăm pentru cină la o masă acoperită cu o față de masă ca la...

Se opri. Nu-i putea vorbi despre Undern.

— ...ca la domni, încheie ea.

— Da, draga mea.

— Și o să-i spuneți doamnei aceleia somnoroase care locuiește cu dumneavoastră... (O,

biată mama ! gîndi atunci Edward...) să nu se mai tot zgîiască la mine pe deasupra ochelarilor ca o vacă la o porumbişte pe deasupra gardului ?

— Da... da, se grăbi Edward să răspundă, simţind însă că mama lui va trebui să aştepte a fi repusă în toate drepturile sale, pînă ce el se va încredinţa că Hazel este definitiv a lui.

— Dacă-i aşa, e bine. Vin.

Edward o luă de mînă, apoi o sărută uşurel pe obraz.

Ea îi primi sărutul, netulburată. Nu era însă nimic în sărutul acesta care să i-l reamintească în vreun fel pe acela al lui Reddin.

— Şi o să fac mereu ce vrei tu, continuă Edward, şi o să fii surioara mea.

Apoi, pentru a lămuri mai pe deplin lucrurile, adaugă :

— Şi vei avea o cameră tapetată cu bănuţei şi margarete, care să fie numai a ta.

— Ce minunat o să fie !

— O să-ţi placă aşa : numai a ta ?

Glasul lui trăda apriga dorinţă de a i se spune nu.

— O ! desigur, îmi va place nemaipomenit.

Edward nu răspunse nimic. Nu se pricepuse niciodată să pună o vorbă bună pentru el însuşi. Era deobicei dat de o parte şi se retrăgea mulţumit în umbră, în vreme ce oameni care-i erau inferiori, i-o luau înainte.

— Şi acum, putu el să mai spună, o să-ţi încredinţez ceva zălog, pînă ce îţi voi dărui un inel.

Se apucă de cules un mănunchi din florile palid roz-albăstrui aflate în apropiere.

— Cum le zice ?

— Fala-fecioarei.

Edward îi aruncă o privire piezişă. Apoi îşi dădu seama că era tot atît de naivă ca şi vulpiţa ei, şi tot atît de dezbărată de orice vicleşug. Acela era numele florii şi ea-l rostea fără să-i pese.

— Iată o floricică foarte frumoasă, ce poartă un tare dulce nume. Şi acum, spune-mi unde-i taică-tău ?

— Înfulecă, haleşte.

Edward se încruntă. Apoi fu izbit de comicul situaţiei şi se aşternu pe rîs. Cînd îl văzu în uşă, Abel se ridică în picioare.

— Ei, dom'le, întrebă el morocănos, dar ce vînt v-aduce ? Bani pentru misiuni ca să se cumpere haine sălbaticilor care mai degrabă ar umbla goi ? Ori bani pentru bietul cler ? Eu-s mai sărac decît clerul, domnule.

— Vreau să mă însor cu Hazel.

Abel îşi lăsă atunci capul pe spate şi izbucni în hohote de rîs. Apoi îşi îndreptă degetul cel mare şi arătă peste umăr către Hazel .

— Cum ? Cu ce ? întrebă el, cuprins de o voioşie cu năbădăi. Cu ea ? Uită-te-n ce hal e duşumeaua asta, omule — da ! zgîieşte-te la şorţul pe care-l poartă pe ea. Doamne-Dumnezeule, omule dragă ! Doar n-ai să-mi spui că o vrei pe Hazel a noastră să-ţi fie cucoană ?

— Ba da.

Edward era mîniat şi stingherit.

— Ei, și-apoi n-are împliniți decît opșpe.
Căută din ochi la Hazel, prețăluind-o ca pe-o juncană.
— Oricum, tot socot că-i femeie în toată firea. Ei bine, o puteți lua. N-am nimic împotrivă. Cînd vreți s-o luați ?
— O s-o întreb cînd dorește a se căsători cu mine.
Auzindu-l, Abel se porni din nou pe rîs.
— Domnul cu mila. Doar n-aveți de gînd să stați s-o întrebați pe ea ? Spuneți-i, și asta-i toată socoteala. Lămuriți-o doar ce trebuie să facă, și ea are să facă, dacă-i mai ardeți din cînd în cînd și cîte-o scatoalcă. Și așa va să zică, vreți să vă-nsurați ?
Edward era cuprins de furie. Punctul de vedere și felul de a se exprima al lui Abel îi zgîndăreau nervii.
— O las pe dînsa să hotărască totul, vorbi înțepat pastorul.
— Atunci să v-ajute dracu', zise Abel, că eu nu vă pot fi de ajutor.
Hazel ținea capul plecat în jos, cu supunere, stingherită însă. Îi venea să se repeadă la taică-său și să-i strige : „Tacă-ți odată fleanca !" deoarece îl ura că-i vorbește lui Edward în acel chip. Nu știa cum, dar se rușina pentru Edward și se-mbujoră toată cînd îl auzi spunîndu-i că să-i „ardă cîte o scatoalcă". Privea la Edward pe sub gene și se întreba dacă într-adevăr așa avea să procedeze. Chiar și în ipoteza aceea se găsea ceva nu tocmai cu desăvîrșire neplăcut. Simțea că a primi porunci de pe niște buze tinere și a fi lovită de mîna unuia tînăr ar fi ceva, cum

spun oamenii de afaceri, „în perfectă regulă". Îl măsură din ochi pe Edward și ajunse la concluzia că el nu o va bate. De-ar fi putut ajunge la cealaltă concluzie, poate că s-ar fi și îndrăgostit pe loc de el.
Edward se apropie de ea și o luă de mînă.
— Cînd vrei să devii soția mea, Hazel ? o întrebă.
— Nu știu. Pentru cîtva timp, nu încă.
— Ha ! ha ! izbucni în rîs Abel. Ia auzi-o. Arde-i una peste moacă, omule.
— Aș prefera să nu fiți dumneavoastră de față, grăi Edward, îmboldit în sfîrșit să vorbească.
— Ce ?
— Du-te de-aici ! se răsti Edward.
Se miră el însuși de îndrăzneala lui, după aceea. Abel se retrase cu gura căscată. Hazel începu a rîde, pradă încîntării.
— Da' de ce nu i-ai tras una zdravănă ? îl întrebă ea căzînd pe gînduri.
— Dar bine, măi, fato dragă ! Cum de-ți veni în minte să-mi spui mie așa ceva ?
— Ei, uite-așa.
— În sfîrșit. Hai, și-acum răspunde-mi cînd vrei să ne căsătorim ?
— Nu mai înainte, în orice caz, de a se fi scurs ani și ani la rînd, răspunse Hazel, bucuroasă de a-i putea citi pe chip deznădejdea și înviorîndu-se de noua ei putere.
Apoi se porni să cugete la noile și numeroasele încă neîncercate desfătări ale vieții ce o aștepta.

— Sau în orice caz — își mai corectă ea spusele — nu înainte de a se fi scurs încă zile și zile. Aveți să-mi dați bomboane în fiece zi ?

— Drajeuri ! Hazel, draga mea, trebuie să te duci cu gîndul, totuși, la lucruri ceva mai bune decît la bomboane.

— Nu există nimic mai bun, afirmă ea, afară de caramele.

— Dar bine draga mea, îi vorbi Edward răbdător, nu vrei să te gîndești a-mi fi de ajutor și a merge cu mine la capelă ?

Hazel reflectă.

— Vi-s predicile lungi și-nmărmuresc lumea ?

— Nu, răspunse Edward destul de înțepat. Dar chiar dacă ar fi, ele tot s-ar cuveni să-ți placă.

Hazel îl măsură din nou din creștet pînă-n tălpi. Apoi vorbi poznaș :

— Să vă spun eu, dom'le, ce-am să fac, dac-aveți să predicați îndelung și să-nmărmuriți oamenii. Eu am să scot limba.

Edward se porni să rîdă fără să vrea și se gîndi pentru a douăzecea oară : „Biată mama !“ Dar asta nu-l împiedica a-și dori cu ardoare s-o vadă pe Hazel în siguranță, acolo, pe Munticelul lui Dumnezeu. I se păru că nici nu se poate ca fiecare bărbat din cuprinsul Comitatului să nu țină a se însura cu ea.

— Ce-ai spune de luna mai, Hazel, să ne hotărîm pentru începutul lui mai, cînd e liliacul în floare ?

— Mi-ar place.

— Și ce-ai zice să fixăm drept soroc ziua de după serbarea florilor de la Evenwood și să mergem împreună la deschiderea concursului ?

— Acolo merg cu tata, să cîntăm.

— Bine-bine, și după ce cînți poți lua ceaiul cu mine.

— Foarte mulțumesc, domnule Marston.

— Edward !

— Edward...

Abel răsări de după colțul casei.

— Puteți veni să vedeți albinele, dacă doriți, rosti el, iertător.

În mîniile și bucuriile sale părea aidoma unui copil. Era de fapt ceea ce și arăta a fi — un copil barbar, timpuriu îmbătrînit. Îmbătrînise și avea cute pe obraji, deoarece gusta atît de aprig din viață, iar bucuria se știe că arde tot atît de adînc ca și boala sau durerea sau ca orice altă strădanie fizică. Hazel avea să îmbătrînească și ea curînd, pentru că trăia într-o mai intensă lume decît duiumul oamenilor, ca și cum pe toate le-ar fi privit printr-o lupă și prin lentile colorate.

Edward se învoi a se duce să vadă albinele, însă cam așa cum s-ar fi dus la tăiere — posomorît. Albinele îi erau și mai nesuferite decît Abel, care în clipele lui de zgomotoasă bună dispoziție arăta și mai puțin îmbietor decît în fireasca-i stare de îmbufnare. Abel habar n-a avut el cît de aproape fusese, o dată sau în două rînduri, de compromiterea realizării unui scop pe care-l socotea cum nu se poate mai ademenitor. Un om mai puțin statornic în hotărîri și urmărind un țel mai puțin altruist decît Ed-

ward, ar fi fost îndepărtat de Hazel numai datorită bădărăniei lui Abel.

— Ei, şi cu afurisita aia de vulpe cum rămîne ? îl întrebă el pe Edward, după ce trecuseră prin prisacă. O luaţi cu voi ori s-o înec ?

Mînia aprinse tot sîngele din obrajii fetei, — mînie cu atît mai nimicitoare cu cît îşi avea obîrşia într-un sentiment de milă. Atîta calm la taică-său, căruia i se părea de la sine înţeles că soarta Roşcatei (şi a ei) depindeau doar de bunul său plac, imaginea Roşcatei legată într-un sac spre a fi dusă la înec — a Roşcatei pe care Hazel o iubea mai presus de orice — toate acestea o înfuriau.

Pe Edward îl tulbură căutătura ochilor fetei. Încă nu avusese multe prilejuri de a vedea acele sălbatice lumini roşii care ard în ochii vînătorului şi, oglindite în ochii fiinţei vînate, fac din viaţă un groaznic vis urît. Toată scena îl scotea din sărite.

— Desigur, spuse — şi-şi da cît se poate de bine seama, gîndindu-se la maică-sa, de nesăbuinţa răspunsului său — desigur că vulpiţa va merge cu noi.

— Să pun rămăşag că merge şi mîţa cea chioară şi pasărea cea oarbă şi moş iepure ăl bătrîn ? — vru să ştie Abel. Ei bine, domnule pastor, aţi putea deschide o menajerie şi cîştiga un ban frumos.

— Ar putea să fie şi ei puşi în cîte o găurice şi-n cîte un ungher, interveni Hazel îngrijorată, şi nimeni n-ar şti nimic de prezenţa lor. Mai ales că pasărea ciripeşte de ţi-e mai mare dragul, cînd e vreme frumoasă.

Abel izbucni în rîs.

— Să tot fie două sau trei pene şi-un plisc ! preciză el. Iar cît despre iepure, mai bine i-ar sta făcut manşon.

Edward se grăbi să pună capăt discuţiei.

— Desigur că vor merge toţi şi toate cu noi.

Din adăpostirea acestor sărmane făpturi, Hazel îşi făcea un fel de religie a ei. Aşa încît Edward se trezi stabilind o legătură între ele şi tîlcul marelui text „Întrucît aţi făcut unuia dintr-aceşti fraţi ai mei prea mici..." Niciodată nu văzuse cu ochii minţii textul biblic într-o astfel de lumină. Dar se îndoia de putinţa de a o face pe maică-sa să-l vadă cu aceiaşi ochi.

— Toate or să-ţi rămînă foarte îndatorate, îl asigură Hazel. Vino să le vezi.

Vorbea de parcă ar fi acordat un privilegiu. Roşcata — foarte curată în culcuşul ei de paie, cu blana-i bălană şi cărămizie bine linsă şi cu ochii aurii — se uită bănuitoare la Edward, arătîndu-şi colţii albi ca de copil.

— O s-o înveselească niţel pe bătrîna doamnă, îi prevesti Hazel.

— Tare mă tem că... începu Edward ; şi-apoi vulpiţa îşi arată cam stăruitor colţii.

— Numai pentru că-i e frică.

— N-are nevoie să-i fie frică. O să am eu grijă de ea şi de tine şi am să veghez să nu vi se întîmple nimic rău.

Făgăduiala aceasta fu primită de noapte — critică, atentă — într-o atît de adîncă tăcere, încît părea ironică.

În drumul spre casă, Edward se simţi oarecum descumpănit de sarcina pe care şi-o asu-

mase, deoarece înțelegea că, făcînd-o pe Hazel fericită, trebuia s-o facă pe maică-sa nefericită.

În sfîrșit, or să iasă toate bine pînă la urmă, cugetă el, deoarece Dumnezeu este dragoste și Dumnezeu mă va ajuta.

Auzi îndărăt zgomotul sacadat al tropotului unui cal. Era Reddin care se înapoia către conac, după ce făcuse iarăși un lung ocol. El opri brusc.

— Ia spune-mi, pastore, există cumva vreun scripcar prin cuprinsul parohiei dumitale ? îl întrebă.

Edward stătu să reflecteze.

— Există, răspunse, e unul de cealaltă parte a Muntelui.

— Cu o fată frumoasă ?

— Nu. Omul n-are decît douăzeci de ani.

— La naiba !

Și dus a fost Reddin.

În odăița cea neîngrijită de pe Goliște, Hazel își hrăni animalele și cină și ea, visînd la pacea care avea să vină pentru ei toți. N-ar fi fost liniștită dacă s-ar fi aflat de față la întîlnirea în amurg a celor doi bărbați, amîndoi jinduind-o cu o patimă egală ca tărie și clocot, însă osebită în adîncul adîncurilor. Ea nu-l voia pe nici unul. Patima ei, nu mai puțin aprigă, se îndrepta însă către libertate, către potecile pădurii, către locurile acelea verzi unde lunecă iuți picioare, și pîndesc ochi înflăcărați, și-s trăite vieți aventuroase în vîrf de copaci ori jos, pe pămîntul cel acoperit de mușchi.

Era fascinată de Reddin, simțea însă imboldul de a se încrede în Edward ; dar de dorit nu dorea pe nici unul dintr-înșii. Chiar de avea să-i fie dat ori ba, de-a lungul anilor ce aveau să vină, ca patima dragostei să afle loc în inimă-i, acum desigur că un astfel de loc nu exista încă. Acum iscusea acolo sălaș doar pentru micuțele făpturi cărora le purta prietenie și pentru apriga, pripita ei ființă. Deoarece, întocmai ca și maică-sa, era stăpînită de egoismul acela care-i mai dezinteresat ca altruismul majorității oamenilor — divinul egoism ce se numește geniu.

CAPITOLUL AL UNSPREZECELEA

Cînd Edward se întoarse acasă, maică-sa dormea în fotoliu. Întreaga ei ființă tresălta, ridicîndu-se și recăzînd asemenea unei mări tropicale. Ochii închiși păreau ca ai unei statui, înapoia pleoapelor căreia toată lumea știe că nu există pupile. Sprîncenele-i erau nițel înălțate, ca și cum s-ar fi împotrivit nevoii de a respira. Silueta ei exprima demnitatea bătrîneții care poate s-o fi datorînd ori nu s-o fi datorînd reumatismului.

Edward, privind-o, se simțea ca unul care, citind un basm cu zîne, e chemat la masă de către membrii familiei. Toate lucrurile pe care avusese de gînd să i le spună, care i se vădiseră atît de convingătoare, acum îi păreau neroade. Se grăbi s-o trezească pe maică-sa, pentru ca nu cumva curajul să-i zboare în cazul unei atmos-

iere ostile — dintre toate piedicile pare-se cea mai grea de înlăturat.

— Am să-ţi dau o veste, mamă.

— Nimica neplăcut, dragul meu ?

— Nu. Dimpotrivă, o veste plăcută. Care mă face foarte fericit.

— Cei buni sînt întotdeauna fericiţi, răspunse doamna Marston încrezătoare.

Faţă de liniştita pasivitate a observaţiei acesteia, s-ar fi zis că ironia însăşi era silită să se înduplece.

— M-am logodit, mamă.

— Ce-ai îmbrobodit, dragul meu ?

— Vreau să mă căsătoresc.

Era surdă şi foarte somnoroasă.

— Unde vrei să păstoreşti ? îl întrebă ea.

— Mă însor cu Hazel Woodus, mamă.

— Asta nu poţi s-o faci, dragul meu.

Îi vorbea cu neclintit calm, de parcă Edward n-ar fi avut mai mult de trei ani.

— Ba pot s-o fac şi o voi face, mamă.

— Ei bine, aşa ceva n-are să se întîmple decît după multă, foarte multă vreme — răspunse atunci ea gîndind cu voce tare, aşa cum îi era obiceiul, şi adăugînd cu nepăsarea ce uneori însoţeşte bătrîneţea şi vine nu din răutate, ci din atrofierea emoţiilor : — Şi desigur, logodnica se poate să moară în răstimp...

— Să moară !?

Vocea lui îl surprinse pe Edward însuşi, făcînd-o şi pe maică-sa să tresare.

— Tinerii mor şi ei, îşi urmă ea gîndul ; ne ducem încet-încet cu toţii. Bietul taică-tău a adormit somnul veşnic. Voi adormi şi eu.

Ceea ce bătrîna chiar şi începu a face. Dar următoarele cuvinte ale fiului ei o treziră de-a binelea :

— Mă însor în mai, luna viitoare, mamă.

Toată puterea ei de rezistenţă pasivă se împotrivea unei atari intenţii.

— Ce grabă necuviincioasă ! murmură ea. Gîndul ăsta e atît de nechibzuit ! O, ce căsătorie pripită !

Dar motivele lui Edward bizuindu-se pe ceea ce se bizuiau, nu cu astfel de argumente putea fi el convins.

— Şi ce-or să spună enoriaşii tăi ?

— Dă-i încolo de enoriaşi.

— Asta o spui pentru a doua oară, Edward. Tare mă tem că ai să ajungi din rău în mai rău.

— Nu. O să ajung numai să fiu căsătorit, mamă.

— Dar o logodnă de un an, de cel puţin un an este termenul cel mai scurt pe care l-aş putea încuviinţa, stărui ea, şi un an zboară repede. Omul mănîncă şi doarme şi ziua Domnului pune capăt zilelor săptămînii şi timpul trece-n zbor.

— O, nu poţi înţelege, mamă !

El încercă o pildă.

— Ia să presupunem că vezi o broboadă frumoasă afară, pe un gard, în ploaie ; n-ai vrea s-o aduci în casă ?

— Desigur că nu. Ar fi cu totul necugetat. Şi-apoi, eu am şapte broboade.

— Mă rog, oricum, nu pot amîna. Chiar şi acum se poate să i se fi întîmplat ceva.

Vorbea cu acel simţămînt al potrivniciei vieţii pe care-l încearcă toţi îndrăgostiţii

— Dar or să fie atîtea lucruri de cumpărat, vorbi disperată doamna Marston, şi atîtea altele de pregătit.

— E timp din belşug, mai sînt cîteva săptămîni. N-ai vrea, îi propuse el plin de tact, să te ocupi dumneata de îmbrăcămintea lui Hazel ? E prea săracă să şi-o poată cumpăra ea singură. Şi n-ai putea să-mi avansezi o oarecare sumă de bani, mamă ?

— Ba da, cred că da — spuse ea, începînd să-şi redobîndească bunăvoinţa — cred că ţi-aş putea avansa o oarecare sumă de bani.

Vîrstnica doamnă n-a mai putut — după cum se exprima ea — să închidă ochii toată noaptea, ceea ce însemna că rămăsese trează cam o jumătate de ceas după ce se vîrîse în pat. Ideea unei nunţi, deşi supărătoare din pricină că diferea de viaţa de toate zilele, era totuşi pentru ea ceva foarte plăcut. Avea să fie un prilej de folosire a mulţimii de lucruri depozitate în fiece dulap şi rămase fără întrebuinţare, deoarece erau socotite prea bune pentru uzajul de „fiecare zi". Doamna Marston era una din acele persoane care, avînd nenumărate bunuri, duc totuşi o viaţă meschină. Ciudat lucru, cum atîtea şi atîtea generaţii îşi petrec vremelnicii ani adorînd asemenea fetişuri, fără a îndrăzni vreodată să-şi înfrumuseţeze viaţa prin folosirea zi de zi a unor atari încîntătoare lucruri, cărora sînt însă mereu preocupate să le poarte de grijă !

Porţelanurile doamnei Marston străluceau într-atîta, erau atît de lipsite de pete şi de fisuri, încît părea că de dragul lor trebuie să fi fost jertfite vieţile tuturor chipeşelor femei din familia sa.

Băuseră de mult, cu toatele, din cupa morţii, iar frumuseţea lor de multă vreme se schimonosise şi pierise ; cîtă vreme frumuseţea porţelanurilor tot mai dăinuia. Tot mai supravieţuiseră cele două duzini de ceşti şi de farfurioare, căniţa pentru caimac, zaharniţa şi platourile serviciului cu pene de pasăre, întocmai aşa cum fuseseră în clipa cumpărării. Aurul care le poleia în întregime pe dinafară abia dacă-şi pierduse lustrul, după cum nu şi-l pierduseră nici penele păsărilor ori trandafiriile flori în relief. Aşa că avea să fie foarte plăcut, cugetă nostalgic doamna Marston, să le folosească din nou. Mai erau de asemenea şi conservele de fructe, pelteaua de lămîie şi dulceţurile ; şi folosirea nunţii va fi un foarte plăcut, foarte potrivit prilej de a prepara una din faimoasele ei torte umplute şi de a-şi pune rochia cea de mătase roşie. Acestor idei li se adăuga şi convingerea că Edward dorea nunta, că ar fi „contrariat" dacă ar trebui să fie amînată. „Nu l-am ştiut niciodată atît de nesocotit", îşi spuse în sine bătrîna. „Dar, oricum, are să se liniştească odată ce se va fi însurat. Şi are să se cuminţească şi ea, cînd vor începe să vină copilaşii. O bunică are parte de toate bucuriile unei mame şi de nici unul din necazurile ei. Şi Edward nu voia s-o lase pe Hazel să se amestece în treburile gospodăriei. Aşa a spus. Nici nu mi-ar fi plăcut să am o noră prea gospodină. Edward a ştiut să aleagă cu înţelepciune. Pen-

tru că, deşi gălăgioasă, Hazel are să se potolească de fiecare dată cînd o să apară iar şi iar cîte un drăguţ de prunc — şi-or să fie mulţi prunci, aşa cel puţin cred şi sper."

Nimic mai caracteristic pentru clasa ei socială şi pentru crezul doamnei Marston (în afară de faptul că era şi mama lui Edward), decît că în toată treaba aceasta ea nu ţinea cîtuşi de puţin seama de Hazel. Punctul de vedere, personalitatea, nădejdile şi temerile lui Hazel erau ca şi inexistente pentru dînsa. Hazel urma să fie absorbită în familia Marston întocmai ca o mobilă nouă. I se va asigura întreţinerea, fără ca să i se ceară părerea ; o să se ia toate măsurile necesare spre a-şi îndeplini datoriile fără ca, de asemenea, să fie întrebată. Avea să devină, ca toate celelalte femei din familia lor şi din celelalte familii de pe lume, roaba porţelanurilor şi a argintăriei şi a mobilei şi avea să fie calea prin care copiii lui Edward vor putea vedea lumina zilei. O să fie trimisă — de nu se ivea cumva vreo boală — să aducă broboadele cînd pare că e frig. În toate cazurile o să spună „da, dragul meu" sau „cum doreşti tu, Edward". Deschizîndu-i-se toate acestea înainte, la ce i-ar fi folosit personalitatea şi punctele de vedere ? De bună seamă, la nimic. Dacă-i va aduce pe toţi viitorii săi nepoţi cu bine pe lume, cu numărul de picioare, de braţe şi de nasuri cuvenit, atunci avea să însemne o bună achiziţie. Doamna Marston însă uita, făcînd acest rezumat, să afle dacă Hazel ţinea la Edward mai mult decît ţinea la propria-i libertate.

Bătrîna coborî la micul dejun cu o mutră resemnată.

— Am hotărît, dragă Edward, vorbi ea, să nu iau lucrurile decît în bine ; nădăjduisem, desigur, că nu ne va intra niciodată nimeni în casă. Dar asta n-are a face. Voi avansa banii trebuitori şi voi căuta să fiu o cît mai bună bunică. Iar acum, dragul meu (adopta un ton pasiv, trecînd toată răspunderea pe umerii lui Edward), iar acum, spune-mi în ce fel ai tu de gînd să mă duci în oraş ?

Asta era într-adevăr o problemă. Mica lor gară de ţară se afla la cîteva mile depărtare, mult peste distanţa pe care o putea străbate ea pe jos, şi nici un fermier de prin împrejurimi nu avea un cal îndeajuns de blînd ca să-i poată fi bătrînei pe plac.

— În tinereţile mele, dragul mamii, îmi aduc aminte că erau cai atît de cuminţi, de bine struniţi şi, mai ales, de graşi, încît un accident era, afară de cazul că se întîmpla din voia lui Dumnezeu, ceva cu neputinţă. Şi-aşa, bietul taică-meu, pe cînd voiaja pentru ceaiul firmei Jeremy (ceai din frunze uscate în aburi, şi să ştii că era excelent, cu o aromă delicioasă şi cu cîte o poză de negru pe fiecare cutie)... Da' de unde pornisem ? A, da ; el întotdeauna socotea o zi pentru o raită de zece mile. Era tare plăcut, dar caii aceia nu mai sînt...

Edward interveni cu o sugestie :

— De ce n-ai merge la remorcă, în camion ? Ţi-a plăcut ultima oară, nu ?

Autocamionul, proprietatea unei cariere de piatră, trecea de două sau de trei ori pe săptă-

mînă şi nu venea niciodată — ţinutul fiind deluros — atît de plin, încît să nu mai poată face loc unui pasager.

Se stabili aşadar că Edward se va duce să stea de vorbă cu şoferul şi că după aceea va trece şi pe la Hazel, rînduind să poată pleca şi ea la oraş. El unul avea să rămînă acasă. Doamna Marston nu se învoia pentru nimic în lume să lase casa „fără nici o suflare în ea", deşi nu ar fi putut da nici un temei limpede ideii acesteia şi cu toate că se fălea a fi lipsită de superstiţii. Nu avea încredere şi pace s-o lase pe Marta chiar de tot singură ; astfel încît Edward se văzu cu părere de rău silit să preia, ca un fel de ventilator viu, rolul de „suflare în casă", spre a îndepărta orice grijă.

Se stabili că femeile aveau să plece în preziua serbării florilor şi că Hazel o să rămînă peste noapte la prezbiteriu ; penultima noapte, adică, înainte de nuntă.

În răstimp, descojirea copacilor din Dumbravă continua și soarta continua și ea să poarte calul lui Reddin în toate direcţiile, afară de cea bună. Edward urca în Dumbrava Vînătorului zi de zi. El începu să dea acolo peste o lume nouă, printre zambilele care înmugureau pe solul moale și frunzos, croindu-și drum din toate părţile cu aprigul avînt al vieţilor începătoare și pline de acele fugare, îmbătătoare miresme a căror taină doar primăvara le știa.

Cînd veni ziua plecării la Silverton şi Hazel sosi proaspătă şi trandafirie din matinala ei plimbare, peste inima lui Edward se abătu ca o apă învolburată. Totuși, fusese hotărît şi aşa

rămăsese că o suflare trebuia să rămînă de veghe acasă, iar pe de altă parte cine altcineva decît maică-sa putea mai bine alege veşmintele miresei ?

I-au trebuit doamnei Marston cîteva ceasuri ca să se gătească de drum, iar Edward şi Marta, alergînd de colo-colo, n-avură nici ei o clipă de răgaz. Nu că rochiile doamnei Marston ar fi trebuit să fie cine ştie cît de căutate sau reparate — ferească sfîntul. Însă erau în casă atîtea şi atîtea dulapuri de încuiat, iar cheile lor de ascuns în sertare, ale căror chei la rîndu-le se potriveau la alte şi alte dulapuri. După ce fusese ţesută o încîlceală de paveze atît de încurcată că nici un spărgător n-ar fi putut-o dovedi, doamna Marston iar îşi mai aducea aminte că are nevoie de cîte ceva din primul dulap şi iar trebuia luată de la început povestea cheilor. În cele din urmă însă, găteala se termină. Edward şi Marta se dară înapoi şi o examinară plini de mîndrie, uitîndu-se la Hazel să vadă dacă le admiră opera ; Hazel însă era prea tînără şi prea fericită spre a lua aminte la patetismul ori la toanele cucoanelor bătrîne.

Coborî în pas de dans cărarea abruptă, cărînd un braţ de broboade şi strîmbîndu-se la gîndul de a le purta.

Pe coasta stîncoasă a carierei, cărarea ducea de-a lungul unui zigzag abrupt, pînă la locul unde Abel îi povestise lui Hazel despre căderea în prăpastie a vacii şi unde fata se simţise cuprinsă de spaime.

Şi de data aceasta, în vreme ce cobora cu paşi din ce în ce mai tărăgănaţi, o covîrşi aceeaşi groază.

— Mi-e frică! strigă ea; ce-ar fi să ne grăbim niţel!

Graba însă nu intra în felul de a fi al doamnei Marston. Ea înainta, agăţîndu-se de braţul lui Edward, foarte prevăzătoare, ca o pisică pe gheaţă.

Marta, cu braţele ei roşii, vînjoase şi goale, cu cadrilata ei rochie de pînză albastră şi cu şorţu-i alb fluturînd în bătaia vîntului, primise porunca de a ţine din spate de mantia doamnei Marston, care mergea înainte — aşa cum ţii strîns de hăţuri cînd o porneşti la vale — fireşte, pentru ca bătrîna să nu alunece. Edward căra cu sine un scăunel de bucătărie, pentru ca maică-sa în timpul călătoriei să aibă pe ce se odihni.

Hazel îşi dădu seama că nici unul din cei ce veneau în urma sa nu-i puteau fi de vreun ajutor; nici unul dintre ei nu ştia ce înseamnă să-ţi fie teamă. Aşa încît ea o luă la fugă, lăsînd baltă locul acela fierbinte, tainic, ştiutor de atîtea şi atîtea lucruri, de un alb înfiorător şi plin de umbre viclene.

Ajunse într-o mică pajişte ce urca spre păduri şi acolo, printre corolele strălucit smălţate de piciorul-cocoşului, albinele zumzăiau ca zbaterea mării pe ţărmii din ţara zînelor. Ea uită de spaima ce o resimţise — o spaimă inexplicabilă, respingătoare, pe care i-o iscase priveliştea carierei. Prinse a fugări de-a curmezişul auritei poiene — dintr-o strălucitoare şi pufoasă corolă într-alta — un bondar. Fată şi bondar ar fi putut fi — în atotcuprinzătoarea măreţie de pe tipsia dealului, înconjuraţi de cîmpia ca de safir — ar fi putut fi amîndoi cei mai tineri locuitori ai raiului, în veci feriţi de mohorîta iarnă fără de miere şi de mohorîtele inimi fără de faguri.

Alaiul cobora agale cărarea, pe măsură ce povîrnişul devenea şi mai rîpos, Marta fiind silită să se plece pe spate, ca-n jocurile cu frînghia, cînd unul trage-ncoace şi altul încolo, deoarece doamna Marston, tot venind la vale, nu se mai putea ţine şi-n iuţeala cu care luneca, scotea cînd şi cînd mici ţipete sperioase.

— Cad, Marta. Mă prăvălesc! Nu trage de broboadă, Marta! Nu ţine de ciucuri!

Cînd au ajuns în şosea, camionul nu se vedea, aşa încît s-au aşezat pe marginea taluzului în aşteptare, doamna Marston tronînd pe scăunel; Hazel apropie de bărbia lui Edward o floare de piciorul-cocoşului, să vadă: îi sînt dragi cocoşii?

— Tare-i cald şi plăcut, murmură doamna Marston şi pe loc şi aţipi.

Edward asculta cum cîntă sturzii; parcă zvîrleau cu vocile — aşa cum jonglerii îşi aruncă unul altuia mingi aurite — în pereţii laterali ai carierei de piatră. Un iureş de note senine se înălţa, se izbea de zidul mohorît şi se întorcea înapoi, învins.

Lui Edward, în vreme ce o privea pe Hazel, sturzii i se păreau un fel de oameni ce-i mulţumesc lui Dumnezeu pentru binecuvîntările

sale, ca Dumnezeu să-i audă şi iar şi iar să-i binecuvinteze. Lui Hazel, sturzii i se păreau tot atîtea alte năzăriri ale ei, toate cîntînd, căci era zi de sărbătoare. Pentru doamna Marston, doar nişte „păsări zgomotoase“ şi „foarte supărătoare“, asta erau sturzii. Marta croşeta. Îşi făcea dantelă — sute de metri de dantelă, pentru trusou. Ceea ce era cu atît mai meritoriu, cu cît pînă acum nici un tînăr nu păruse cîtuşi de puţin doritor a o rîvni.

În sfîrşit, se ivi şi camionul — ditai hardughia cu pereţii laterali vopsiţi în stacojiu, şi aproape pe jumătate plină de pietre — iar doamna Marston fu cocoţată la remorcă. Pietrele fuseseră retrase din partea din faţă a remorcii, spre a se face loc doamnei Marston şi lui Hazel. O placă rabatabilă fu lăsată în jos de pe una din laturile stacojii şi, cu ajutorul unuia din muncitorii pietrari, Edward şi Marta o instalară cu bine pe doamna Marston, care într-adevăr avea o înfăţişare de coană mare. Pălăria ei, care aducea a un fel de lingură, era din belşug împodobită cu struguri de sticlă neagră, mereu ciocnindu-se între ei şi zornăind lin la orişice mişcare. Mai avea şi o voaletă presărată cu bobiţe de fir alb. Pălăria îi era legată sub bărbie cu panglici negre şi bătrîna-i faţă binevoitoare, foarte trandafirie, durdulie şi plină de farmec, privea cu bucurie spectacolul lumii. Îşi pusese mantia cea mai bună, din belşug împodobită cu jeuri, iar fusta-i de alpaca era cuviincios suflecată cu ajutorul unei agrafe speciale în formă de fluture. De un braţ îi atîrna umbrela, iar poşeta — spre mai multă

siguranţă — şi-o ţinea cu amîndouă mîinile. Şi-aşa, cu toate gătelile acelea pe ea, sta liniştită, dîndu-şi bine şi cu plăcere seama că reprezenta totodată simţămîntul demnităţii personale şi spiritul de aventură.

Au pornit-o spre tîrg într-un vîrtej de „drum bun“ şi „bun rămas“, de strigăte de încîntare izbucnind de pe buzele lui Hazel şi de stăruitoare sfaturi ca pe pildă „pune frîna“ şi „ţine-o pusă“, date şoferului de către doamna Marston. Hazel se cocoţase pe marginea din apropierea sa a laturii camionului. Trecură astfel foarte mîndre de-o cotitură a drumului, remorca — asemeni unei corăbii al cărei pavilion ar fi fost doamna Marston, o fudulă , speriată şi totuşi supusă doamnă Marston — legănîndu-se agale, dar cu falǎ.

— Doamnă Marston, vă rog, spuneţi-mi, pot cumpăra o rochie de mătase verde cu trandafiri galbeni pe ea ?

— Fireşte că nu, drăguţă ; ar fi ceva cu totul nepotrivit pentru nuntă. Acelea nu-s nişte culori liniştite.

— Ce-nseamnă liniştite ?

— Liniştea este secretul bunelor maniere. Cu cît eşti mai liniştită, cu atît vei fi mai mult luată drept o doamnă. Toţi oamenii cu adevărat aleşi au ceva liniştit în purtările lor, în îmbrăcăminte şi în vorbire ; aşa după cum şi celor mai buni cai li se face reclamă că-s liniştiţi, fie în frîu fie sub ham, însă puţini sînt cei cu adevărat aşa.

— Şi trebuie să fii şi să tot fii liniştită, ca să te socotească lumea o doamnă ?

— Da.
— Da' de ce trebuie așa ?
— Pentru că, drăguțo, așa se cuvine. Uite, bietul meu soț era un om liniștit, așa de liniștit că niciodată nu știai dacă măcar se află de față sau nu. Iar Edward este și el un ins liniștit, la fel de liniștit ca și...
— O ! nu, nu ! gemu Hazel.
— Te-nțeapă un ac, drăguțo ?
— Nu. Nu spuneți despre Edward că e liniștit !
Doamna Marston o privi binevoitoare, pe deasupra ramei ochelarilor.
— Și de ce nu, drăguțo ? se interesă ea.
— Pentru că mie nu-mi place soiul ăsta de oameni.
— N-ai putea vorbi nițeluș mai pe șleau, drăguțo ?
— Mie nu-mi plac bărbații liniștiți, și nici caii liniștiți. Maică-mea era liniștită, numai după ce a murit. Toată lumea e liniștită după ce moare.
— Foarte, foarte liniștită, murmură doamna Marston, Da, adormim cu toții, pe rînd, marele somn.
— Îmi plac — urmă Hazel cu vocea-i nițel aspră, dură de tînără ce era, ca a unui pui de mierlă — mie îmi plac lucrurile care merg iute, și bărbații care vorbesc tare, și ți se uită drept în față, și care mînă nebunește.
Se întrerupse, sub privirea doamnei Marston, dîndu-și dintr-o dată seama că-l descrisese astfel pe Reddin.

— N-are prea multă importanță, vorbi doamna Marston pe un ton care la ea putea fi socotit sever, ce îți place dumitale, drăguțo. Dar bănuiesc — vocea i se înmuie — că-ți place cu adevărat de Edward, de vreme ce el te-a ales și de vreme ce v-ați logodit ?
Hazel scutură din umeri, de parcă ar fi vrut să scape de un jug imaginar. Rămaseră tăcute amîndouă și dat fiind că doamna Marston ațipi, Hazel își putu împlini o dorință care-i încolțise în minte din clipa în care văzuse pălăria doamnei Marston — anume de a-i zdrobi unul din acei foarte rotunzi și sfărîmicioși struguri ce-i zornăiau la pălărie. Așa că, lucind în lumina soarelui, micuța-i mînă agilă șovăi o clipă deasupra pălăriei negre, asemenea unei libelule, și apoi fărădelegea fu săvîrșită : searbădul chip al bunelor maniere se văzu călcat în picioare și batjocorit.

CAPITOLUL AL DOISPREZECELEA

Înaintară vitejește, deci încet, străbătînd drumuri înguste, luminate și dintr-o parte și din alta de prospețimea nemaipomenită a fragedelor frunze de măceș. Primùle umede și înalte, cu tulpinițe de un roz vioi și cu frunze uriașe, le întîmpinau cu privirile, așa cum le-ar fi iscodit cu ochii niște madone din cine știe ce nișe săpate în naosuri de iarbă și buruieni.
Căruțele întîlnite în drum trebuiau să se lipească de ziduri spre a le face loc să treacă, iar

odată ajunși în șosea, caii unora dintre ele se ridicau în picioarele de dinapoi și atunci era nevoie să fie luați de cineva de căpăstru și potoliți. Lui Hazel toate acestea i se păreau încîntătoare. Cînd șoferul oprea în dreptul micilor hanuri înșirate de o parte sau de alta a drumului, îi plăcea să-și arunce ochii către penumbra cafenie în care luceau șiruri de ulcioare de porțelan și căni cositorite, în timp ce de prin hanuri — pășind pe proaspăt spălatele dale de pardoseală — răsăreau hangii cu halbe spumoase în mîini.

Doamna Marston dezaproba din toată inima aceste năravuri, dar socotea că nu se cuvine să facă deloc observații, deoarece i se acordase favoarea de a fi dusă cu mașina.

Ajunși în tîrg la Silverton, ea zăbovi îndelung în fața prăvăliei unde erau expuse tablouri religioase. Acelea pe care le privi mai îndelung aparțineau genului în deosebi eteric și efeminat, pe care religia modernă pare a-l prefera. Hazel, care ardea de nerăbdare să se ducă să-și cumpere rochii, le privi și ea și se întrebă ce legătură există între viața acelor tablouri și propria-i viață. Era bunăoară unul înfățișînd o femeie îmbrăcată neîngrijit, care ședea într-o grădină de crini — bineînțeles că artificiali — și vorbea cu o sfrijeală de om cu părul netuns și capul fosforescent. Hazel habar n-avea ea de fosfor ori de nimburi, însă își aminti cum intrase în bucătărie într-o noapte și cum țipase văzînd pe masă un cap de oaie care lucea cu o stranie lumină verzuie. Imaginea la care privea

acum i-l reaminti. Își îndreptă la iuțeală privirile asupra celorlalte tablouri. Îi plăcură mai ales acelea cu oi, numai că artistul închipuise oile ca pe niște perne, iar păstorului îi făcuse niște ochi tare bulbucați. Apoi se opri asupra icoanei înfățișînd răstignirea, un subiect în care artistul risipise toate mocnitele instincte de tortiționar ce zac în străfundul inimii atît de multor oameni.

— O ! ce grozăvie ! Nu-mi place de prăvălia asta, spuse Hazel cu lacrimile în ochi. Ce vor să-i facă ? Vai, ce bestii sînt !

Poate că vedea, în felul ei confuz și copilăros, veșnica tiranie a materiei asupra ideii ; a larmei asupra nevoilor ; a forței asupra frumuseții ; a statelor asupra indivizilor ; a bisericilor asupra sufletelor ; a moșierilor-vînători asupra făpturilor cărora le fac cinstea să le acorde atenția lor.

— Ce s-a petrecut, drăguțo ?

Doamna Marston privea peste rama ochelarilor și ochii ei păreau niște semilune uitîndu-se peste doi globi de lună plină.

— Uite, tabloul ăla de colo ! Îl chinuiesc atît de rău ! Și el e legat și cîte și mai cîte.

— O ! spuse doamna Marston mirată, dar n-ai de ce te frămînta. Cum adică, nu știi că acesta e Iisus Christos care moare pentru noi ?

— Nu pentru mine ! izbucni Hazel.

— Vai, drăguțo, cum vorbești !

— Nu. De ce să moară pentru mine ? Nu vreau să moară nimeni pentru mine și cu atît mai puțin să fie chinuit.

— Este de folos să moară un singur om pentru norod, cită doamna Marston deîndată. Numai prin sînge poate fi spălat și albit păcatul.

— Sîngele face lucrurile mai roșii, nu le albește, și de vreme ce oricine trebuie să moară, eu am să mor pe socoteala mea.

Vechile case cu fronton, întunecate și solemne, grelele sculpturi de stejar, cu elegantele vitrine din sticlă de oglinzi ale magazinelor moderne, cu turlele pătrate și dogmatice ale bisericilor, în sfîrșit clopotnițele ascuțite, insinuante, păreau să asculte surprinse, cu toatele, ființa aceea care nu se învoia să lase pe-un altul să sufere în locul sau în numele ei. Deoarece în stadiul său actual civilizația se întemeiază doar pe un singur lucru — suferința delegată. De la doctrina centrală a principalului său crez pînă la sistemul ei comercial ; de la masa de vivisecție pînă la geniul ofticos care moare pentru ca gloatele de burtă-verde să poată dispune de sufletul lor la un preț redus, totul e clădit pe jertfirea altor ființe.

— Ce-ați spune dacă Edward ar muri pentru dumneavoastră ? o întrebă Hazel fără nici un ocol.

— Vai, drăguțo ! Cum de-ți veni să pui o asemenea întrebare ? Ba încă și-n plină stradă !

— Și ce m-aș face eu, dacă Roșcata ar muri pentru mine ?

— Stai, stai, Roșcata nu-i decît un animal.

— Da' parcă dumneavoastră și cu mine nu sîntem și noi tot animale ? ! exclamă Hazel, atît

de tare însă, încît doamna Marston roși pînă-n vîrful urechilor, bătrînul și îndatoritorul ei chip colorîndu-se dintr-o dată.

— Ce lipsă de cuviință ! murmură ea. Drăguțo, îi vorbi apoi, după ce o îndepărtă pe Hazel din dreptul magazinului, cred că ți-ar prinde bine să bei o ceașcă bună de ceai. Și trag nădejde, continuă cu blîndețe turnînd însă destul lapte în ceașca lui Hazel, de parcă ar fi uns cu ulei o mașină de cusut înțepenită, zău ! trag nădejde, drăguțo, că ai să devii ceva mai creștină cu timpul.

— Dacă Roșcata ar muri din pricina mea, vorbi atunci Hazel cu încăpățînare — deoarece, deși recunoscătoare pentru bunătățile ce-i fuseseră puse în față, nu putea renunța totuși la principiile-i fundamentale de viață — dacă Roșcata ar muri din pricina mea, aș muri și eu. N-aș putea altminteri.

— Dar lucrurile stau cu totul altfel, interveni doamna Marston, tulburată, îmbujorată și deznădăjduită — cu totul altfel decît erau pe vremuri.

— Oare de ce, doamnă Marston ?

Întrebării acesteia doamna Marston nu era însă cîtuși de puțin în măsură a-i răspunde. Dacă ar fi știut răspunsul — anume că schimbarea se afla în sinea ei, și că lumea nu era alta, ci într-însa tot mai dăinuia străvechiul război dintre dragoste și respect, dintre frumusețe și vulg — nu i-ar fi plăcut, și prin urmare nu i-ar fi dat crezare.

Erau orele șapte și jumătate, cînd — istovite și doldora de pachete — fură coborîte amîn-

două la cariera de piatră de la jumătatea drumului care urcă pe Munticelul lui Dumnezeu. Edward adăsta acolo de mai bine de-un ceas, chinuit de griji în privința lui Hazel, furios pe sine că o lăsase să plece. Nu-și aflase astîmpăr toată după amiaza, o supărase pe Marta cu tot felul de idei pentru preparat ceaiul și, în cele din urmă, se dusese la prăvălia situată la vreo cîteva mile depărtare, ca să cumpere de acolo prăjitura ce-i plăcea lui Hazel cel mai mult, uitînd că s-ar fi cuvenit să stea de veghe acasă, ca să fie și acolo o suflare. Rezultatul final fu obținerea unui ceai într-adevăr minunat, așa cum socoti și Hazel, după ce o împinseră și o cărară pe doamna Marston pînă acasă.

Mai de bucurie că va rămîne acolo peste noapte, mai de încîntarea ce i-o pricinuia pipăirea noilor rochii, Hazel era atît de radioasă și vorbea atît de repede, încît lui Edward nu-i mai rămînea nimic altceva de făcut decît să se uite la ea.

În toată scurta sa viață de pînă atunci, nu prea numărase multe asemenea clipe trandafirii și aurite. Era totodată și cel mai fericit ceas din viața lui Edward ; căci ea îi era ceea ce este cerul cald pentru pulsul florilor sau ceea ce sînt păsările iernatice pentru un pom rodit. În vreme ce o urmărea cum desface pachet cu pachet, plină de o curată nevinovăție și-n gungureli de extaz, Edward cunoscu covîrșitoarea încîntare de a dărui bucurie ființei iubite — o încîntare egalată numai de nespusa groază de a vedea, știind că nu poți fi de nici un ajutor, o suferință fără de leac pe chipul celei iubite.

— Și-n pachetul ăsta ce e ? întrebă el, asemeni unei mame care se învoiește să ia și ea parte la jocul copiilor.

Arăta cu degetul către un pachet în care se aflau cămăși de zi și de noapte.

— În ăsta, răspunse doamna Marston uitîndu-se cu subînțelesuri la Hazel, în ăsta-s tot felul de veșminte folositoare.

— Da' de ce nu i le pot arăta lui Edward ? Lui vreau să-i arăt totul. Doar el a dat banii.

Era un omagiu pe care-l aducea stăpînirii de sine a lui Edward, acea desăvîrșită lipsă de sfială față de el.

— Drăguțo ! Un tînăr ! îi șopti doamna Marston.

Deodată însă, prin cine știe ce vrăjitorie, se ivi în mintea lui Hazel chipul lui Reddin — sîngeriu la față, cu privirea aspră și cu o expresie ce-i stîrnea nu știu ce simțămînt de neîncredere, ba și de groază. Chiar așa îl văzuse în clipa în care fugise spre Vessons, să-i ceară s-o ajute. Amintirea aceea o făcu să roșească într-atîta, încît doamna Marston se bucură constatînd că, totuși, exista la nora ei o oarecare doză de rușine și de cuviință.

Dacă ar fi știut însă cine-i pricinuise îmbujorarea, cine-i trezise dragostea de rochii frumoase — pe care acum o satisfăcea Edward — apoi ar fi năpădit-o cu totul alte gînduri și s-ar fi simțit nespus de nefericită. Căci dragostea ce i-o purta lui Edward era într-însa îndeajuns de adîncă spre a o face să dorească împlinirea tuturor dorințelor lui și a tot ceea ce ea socotea

că s-ar cuveni ca el să-şi dorească, atîta vreme, fireşte, cît ceva nu intra în contradicţie cu religia. Cît despre Edward, de-ar fi ştiut cum stau lucrurile, cu toate că iubirea lui pentru Hazel era atît de proaspătă, aflarea adevărului ar fi însemnat pentru el prăbuşirea cerului şi surparea pămîntului. Pînă şi Hazel, al cărei copilăros egotism o învăluia ca o scoică, îşi dădu seama că se afla în faţa a ceea ce nu se poate împlini.

„Da, are să fie bine, gîndi, în vreme ce, fericită, se ghemuia în patul acela necrezut de curat şi de confortabil — are să fie bine. Al-de-Sus o să aibă grijă să nu se ivească niciodată domnul Reddin pe aici; pentru că doamna Marston a spus că Al de Sus are grijă de oamenii buni, şi Edward este bun. Da, aş vrea să fie şi Unu' care să aibă grijă de cei răi", îşi spuse ea, privind în curmezişul camerei către miazănoapte, încotro se afla conacul Undern.

— Dragul meu, stai o clipă! îi ceru doamna Marston lui Edward, pe cînd îşi aprindea luminarea. Am să-ţi spun ceva. Tare mă tem că va trebui să-ţi aduni tot curajul ca să mă asculţi.

— Te ascult, mamă, zîmbi Edward.

— Hazel nu-i creştină, dragule!

Şopti acestea ca într-un cavou şi apoi îşi pironi privirea asupra lui, de parcă ar fi vrut să spună: „Ei, vezi, la asta nu te aşteptai!"

— Şi cum de-ai aflat-o, mamă?

Edward descoperi în adîncul inimii lui că de era sau nu creştină Hazel, faptul nu schimba întru nimic dragostea lui, şi descoperirea aceasta îl tulbură.

— Nu. Nu-i creştină, dragul meu, vorbi în continuare doamna Marston, de parcă ar fi respirat din greu: nu acceptă ca pentru ea să moară cineva!

Sus, la etaj, Hazel tocmai îşi rostea rugăciunile în faţa ferestrei.

— Dacă e cineva acolo sus, murmura ea încercînd să răzbată cu privirea bezna hulpavă care, afară, înghiţise toate culorile şi toate formele, cu excepţia nedeslușitei siluete a Munticelului lui Dumnezeu proiectată pe cerul jilav unde se ridica luna; dacă e cineva acolo, ţi-aş fi îndatorată dacă ai binevoi să ai puţină grijă şi de Roşcata, că ea-i singurică în balie. De mine n-ai a te îngriji, căci eu mă aflu sub acoperişul lui Edward.

Niciodată nu încercase atît de mult Hazel simţămîntul de a fi ca un prunc în poala maică-si. Propria ei mamă nu-i dăduse prilejul de a se simţi în felul acesta. Fusese o femeie absentă şi distrusă, lăsînd mereu impresia de uluire şi de neajutorare în faţa vieţii. Se uita atît de mult undeva, afară, pe uşă — o uşă niciodată închisă, decît doar dacă stăruia Abel în acest sens — încît nu mai avea timp şi de Hazel. Dar i se întîmpla uneori s-o apuce de umeri şi să-şi afunde ochii în ochii fetei, şoptindu-i ciudate ştiri din viaţa zînelor. Acum însă Hazel se simţea într-adevăr ocrotită, în vreme ce se uita jur-împrejur prin camera cu tavan jos, mobilată cu o canapea-pat şi cu o măsuţă de toaletă a cărei acoperitoare era de stambă subţire,

roz. Deasupra căminului se afla un citat din Biblie : „Şi păr din capul vostru nu va pieri".

Cuvintele i se părură deosebit de liniştitoare lui Hazel, în vreme ce-şi peria în faţa oglinzii atîrnate de perete lungile-i cosiţe strălucitoare. Pe lemnul pervazului găsi un vas cu primule bogate în petale — roşii, mov şi albe — şi un cartonaş pe care sta scris : „Cu dragostea lui Edward".

Flori în dormitor — iată şi ceva foarte nou pentru ea, căreia (ca şi atîtor oameni săraci) dormitorul nu i se părea altceva decît un loc neaerisit, unde te furişezi noaptea şi din care ieşi cît mai degrabă în zori.

„Ei, are să fie ceva grozav să trăiesc aici !" îşi spuse ea moţăind întinsă pe cearşaful cel alb şi răcoros şi auzind cum, toropit, pendula cea mare, aninată de peretele palierului, bate şi adînceşte, cu măsurata-i respiraţie, respiraţia liniştii din jur. O auzi pe doamna Marston furişîndu-se uşor în papuci moi, mersul ei aducînd mai mult a patinaj. Apoi veni şi Edward sus. (de bună seamă descălţat, deoarece nu se auzea decît scîrţîitul treptelor). Lui Hazel nici nu-i trecu prin gînd că, de dragul ei, îşi scosese ghetele.

Deslușindu-se printre nori, luna prelinse asupra patului umbra primulelor dăruite de Edward — umbra unui buchet mare şi rotund ca o budincă de Crăciun, cu frunze şi flori viu colorate, totul peste plapomă părînd ca o pată foarte neagră.

Undernul părea tare departe.

„Îmi place mai bine aici decît în conacul ăla întunecos, cu sau fără rochie verde, şi n-am să mă întorc niciodată acolo. Nu-i adevărat ce a spus hangiul ăla, că «De avut tot o s-o aibă el, ce mai calea-valea», căci eu am să trăiesc aici la Edward şi somnoroasa bătrînă doamnă o să mă înveţe să fac aluat, de-a pururea şi-n veci de veci. Iar aluatul este un amestec bine bătut, de ouă şi de nu mai ştiu eu ce."

Adormi.

În camera lui, Edward umbla însă de colo pînă colo, prea fericit pentru a se putea culca.

— Micuţa mea ! Micuţa mea ! tot murmura el.

Şi se rugă proniilor ca Hazel să aibă parte de o trandafirie şi nemuritoare fericire, păzită fiind de îngeri tari de-a lungul unei cărări presărate cu flori, tot timpul vieţii, pentru ca la sfîrşit să treacă prin porţile cerului aşa cum un copil fuge acasă.

Vîntul de primăvară, ploios şi jeluitor, veni orbecăind de prin locuri pustii şi gemu în preajma casei ca un om care-şi plînge dragostea. Peştera nopţii, vastă şi de nepătruns, era plină de ecouri, ca şi cum o năpraznică şi sălbatică voce ar fi răcnit cîndva de mult acolo şi încă ar mai fi putut, chiar înainte de stingerea străvechiului său răsunet, să se reînnalţe (nevăzută, însă atît de imanentă că apăsa pe creier), dacă aşa vroia puterea sălăşluitoare în întunecata peşteră, cea plină de picurul stelelor.

CAPITOLUL AL TREISPREZECELEA

În dimineața următoare, doamna Marston ieși din bucătărie cu pîinea prăjită, a cărei preparare nu avea încredere s-o lase pe seama nimănui decît a ei însăși, și i se citea pe chip că e purtătoare de vești mari.

— Vezi, să aibi grijă să fie totul așezat după bună cuviință, Edward ; ar trebui așezate toate într-o singură parte a camerei.

— De cine e vorba ? se interesă Hazel.

— De prunele din 1906 ; de coacăzele din 1908 ; de cireșele fără zahăr din 1909. Cele cu zahăr e drept că sînt ceva mai vechi.

Într-atîta glasul doamnei Marston părea să vorbească de niște ființe vii, încît Hazel căscă ochii mari.

— Sînt dulcețurile pe care le expune mama la concurs, îi explică Edward.

— Da. Le-am trimis an de an la concurs și mi-au rezistat foarte bine. Sper doar că tot purtîndu-le de colo pînă colo n-or să înceapă a fermenta. Vai, tare aș dori ca vișinele acestea să-mi supraviețuiască. E o rețetă ce mi-a dat-o Jane Thorn, care a murit — biata de ea — de dropică, dar a pus fructe la conservat pînă în ultima ziulică a vieții ei.

— Și... de mîncat nu le mîncați niciodată ? întrebă Hazel.

Așa ceva era însă curat sacrilegiu. Auzi, să mănînci vișinele din 1909 ! Întrebarea blasfematorie nu se învrednici de alt răspuns decît de o tăcere apăsătoare, și asta luîndu-se totuși aminte că era vorba de o viitoarre mireasă. Biata de ea ! e emoționată.

Exponatele, înfășurate în groase straturi de mușchi proaspăt crescut prin păduri, în tainițe și scorburi de copaci, așteptau pe prima treaptă a pragului, în lădița lor obișnuită. Erau cîteva minunate peltele noi care o făcură pe Hazel să jinduiască a fi ea doamna Marston și a domni ea peste cămara cu bunătăți. Cămara era o încăpere întunecoasă, unde frunze de iederă zgîriau ferestrele acoperite de fire de păianjen și unde cutii de tablă verde stăteau rînduite pe rafturi, alături de borcane etichetate cu grijă și alături de butoiașe de vin preparat în casă, o încăpere în care atîrnau de tavan șunci, iar snopi de buruieni și de verdețuri răspîndeau o aromă înțepător-dulceagă. Vraja locului acela era acum accentuată de prezența — demnă într-adevăr, deși în formă nefinisată — a unei torte de nuntă ce urma a fi glasată încetul pe încetul, însă cu pricepere, nu glumă.

Lumea se întreba adeseori cum le făcea toate acestea doamna Marston. Nimeni n-o vedea vreodată grăbită ori ocupată, și totuși dovezile hărniciei sale erau evidente. Lucra asemenea polipului de coral în întuneric și, de se poate spune astfel, dintr-un instinct neluminat de intelect ; și întocmai ca polipul de coral înălța o structură monumentală care o înzidea.

Urmau să plece devreme la locul expoziției, fiind duși cu docarul de către cel mai de vază dintre enoriașii lui Edward, care era și princi-

palul arbitru, și cel mai mare expozant, și organizatorul concursului. Exponatele trebuiau să ajungă acolo pînă la orele zece ; lui Edward nu-i păsa cîtuși de puțin cîte ore aveau să petreacă împreună acolo. Ziua îi fu întunecată doar de un singur lucru.

Cînd sosi docarul și Hazel se sui voioasă într-însul, Edward uită de borcanele cu dulcețuri. Și chiar că ar fi plecat fără ele, dacă Marta nu s-ar fi repezit zburînd pe cărare în jos și nu i-ar fi strigat :

— Dom'le Edward ! Dom'le Edward. Nouă sute șase ! Nouă sute nouă ! Dulcețurile !

— Da' ce-are Marta de-njură ? întrebă Hazel.

Edward se întoarse, o văzu în prag pe maică-sa, cu fața cuprinsă de panică, de uimire și de obidă. Sări atunci din docar și o luă la goană pe cărare în sus.

— O ! mamă ! cum de-am putut uita ! rosti el deznădăjduit.

Doamna Marston nălță din cap : gura, care i se lăsase jalnic în jos, îi tremura înduioșător și ochii i se înecară în bietele mari lacrimi ale bătrîneții.

— Nu tu, dragul meu, îl mîngîie ea ; tu nu uiți niciodată : ci tînăra asta !

Orice ar fi fost și s-ar fi întîmplat, zeul casei trebuia ferit în orice caz de dojană. Edward își sărută mama, nu însă fără rezervă, iar cînd se sui în docar își petrecu un braț protector pe după umerii lui Hazel.

— Ce dobitoc sînt ! își spuse el. Acum totu-i ca și stricat.

În liniștita cămară, ceasuri de-a rîndul, doamna Marston stropi tortul cu o pompiță de cofetărie, din siropul amestecului de zahăr și de ouă, ticluind complicate desene de un alb înghețat.

O durea spatele și drumul pentru a ocoli torta i se părea lung, dar își văzu de treabă astfel, pînă ce Marta, cu un accent de înțelegere compătimitoare în glas, vesti :

— V-am adus cina, coană-mare, și-am pregătit și o ceașcă de ceai.

Doamna Marston oftă recunoscătoare.

— Ce bine și ce plăcut ! spuse ; dar nu tot atît de bine și de plăcut ca mai înainte.

— Vă cred ! nici pe departe, o aprobă Marta din toată inima.

Căci Hazel „furase ochii" tuturor cavalerilor veniți la serbare și era din toate punctele de vedere tulburătoare.

— Poate că, Marto, se întrebă doamna Marston căzută pe gînduri, poate că după ce va fi stat aici cu noi timp mai îndelungat, și după ce ne vom mai fi obișnuit cu ea, și după ce va deveni de-a casei, poate că atunci va fi iarăși la fel de bine și de plăcut ca și mai înainte ?

— După ce-ai pus maiaua, vorbi însă abătută Marta, nu mai oprești aluatul să dospească.

Pe măsură ce Edward și Hazel se apropiau de locul expoziției, trecură pe lîngă lumea care umbla pe jos și fură depășiți de alte docare.

Un bărbat zbură pe lîngă ei în mare galop și Hazel își aduse aminte de Reddin. Mai tîrziu, întrebă :

— Cum te-ai simți, Edward, dacă cineva s-ar ține scai după tine ca o nevăstuică după un iepure ori ca un terier în preajma unei vizuini de vulpe ?

— Ce gînduri bolnăvicioase ai, draga mea !

— Dar spune-mi, totuși, ce-ai face ?

— Nu știu.

— N-ai ce face.

Edward își reaminti de credința lui.

— M-aș ruga, Hazel.

— La ce ți-ar fi de folos ?

— Dumnezeu răspunde rugăciunilor.

— Ba să știi că nu ! Că de-ar fi așa, ce s-ar face domnii vînători de vulpi și cine-ar mai mînca pateu de iepure ? Nu prea văd eu cum de le răspunde Dumnezeu vulpilor și iepurilor.

— Fetițele nu trebuie să-și frămînte frumoasele lor căpșoare cu astfel de idei.

— Dacă ai fi găsit și tu la fel de multe viețuitoare zbătîndu-se în capcane ca mine și dacă le-ai fi dat drumul și le-ai fi privit labele frînte și ochii de parcă văzuseră strigoi, iar o dată un cîine prins chiar de limbă — ehei ! să vezi ce te-ai mai frămînta și tu atunci. Să știi că da. Sau să-l vezi pe tata tăind porcul în vinerea mare.

— Da' de ce în vinerea mare ?

— Asta-i ziua de tăiere a porcului. A ! în fiecare vinere-mare m-am luat cu tata la harță.

— Biata mea copilă !

— Te-ai fi încăierat și tu cu el, dac-ai fi văzut porcul liniștit și bucuros, neștiind cum o să arate după o clipă. L-aș fi ucis pe tata, să fi putut.

— Dar de ce ? Nu încape nici o îndoială că mai rău era să vrei a-ți omorî tu tatăl, decît să vrea el să omoare porcul.

— Nu știu de ce. Dar nu-l puteam suferi. Odată l-am mușcat rău de tot și el m-a izbit cu o greblă-n cap și eu am adormit.

Fruntea lui Edward se umezise de sudoare. „Doamne-Dumnezeule ! gîndi pastorul. Dar cum de se pot întîmpla astfel de lucruri !"

— Și tot auzind viețuitoarele celea țipînd și gemînd ca să li se dea drumul, și bietele de ele în capcane și fără ca vreodată să se apropie măcar cineva de dînsele în afară de mine, am început să mă întreb cine mi-ar da drumul *mie*, dacă m-aș găsi eu într-o capcană.

— Dumnezeu.

— Nu-mi vine a crede. Celorlalte vietăți El nu le dă niciodată drumul.

Edward rămase tăcut. Ziua strălucitoare se întunecase, iar el orbecăia printr-însa.

— Și de ce nu le dă drumul, sufletelule, ia spune-mi ? De ce oare le-a dat guri ca să poată striga după ajutor și apoi nu le ascultă cînd ele strigă ? Eu una ascult, cînd Roșcata strigă după ajutor.

În clipa aceea, Edward îl zări pe Abel care se apropia, fudulindu-se cu harfa lui. Pînă atunci Abel nu fusese niciodată bucuros să-l vadă ; acum însă mai că se dovedi cordial.

— Ia te uită, Edward, vorbi el, întinzînd cordialitatea cam prea peste măsură, ești pus pe chef — după cîte văd eu ! Pe danț și pe toate cele, după cîte se bagă de seamă !

— Nu. Am să plec pînă-ncepe danțul.

— Atunci n-ai s-o iei și pe Hazel a noastră cu dumneata. Ea va dănțui cum dănțuie frunza în bătaia vîntului de toamnă.

— Ba ai să vii mai degrabă cu mine, acum în ajunul nunții noastre, Hazel, nu-i așa ?

Abel, văzînd mutra dezamăgită pe care o făcu Hazel, rîse cu multă poftă. Edward simți că-l urăște așa cum pot urî numai temperamentele sensibile și fu cuprins de remușcări, dîndu-și seama de ceea ce se întîmpla în adîncul sufletului său.

— Ei, ce spui Hazel ? o întrebă cu blîndețe, dar punînd-o cu toate acestea în încurcătură.

— Nu știu zău, răspunse Hazel stînjenită.

Se lăsă între ei o tăcere apăsătoare ; erau amîndoi amarnic de dezamăgiți. Abel, aidoma unui pitic răutăcios, o luă din loc strigîndu-i din mers lui Hazel :

— Drege-ți glasul, mai înainte de a se da rezultatul.

Juriul concursului se încuiase în hambarul unde se aflau exponatele. Membrii zăboveau îndelung, înainte de a da verdictul, probabil fiindcă se înfruptau din toate, gustînd pînă și din gulii. (Domnul James avea slăbiciune pentru guliile trufandale). Edward și Hazel trecură pe lîngă o fereastră și se zgîiră înăuntru.

— Ia te uită la ei cum li se scurg ochii după dulcețurile bătrînei doamne ! zise Hazel. Slavă Domnului că-s bine împachetate, altminteri ăștia ar intra în ele ca viespile. — Uită-te și la domnul Frodley ce face cu ouăle ! Doamne, cum de mai suge unul, de parcă-ar fi un țînc nimerit la cuibul de sturzi ! He-he ! Doar tata lipsește de-aici. Că nici el nu-ți mănîncă niciodată ouăle fierte. Numai crude. O ! Dar poftim că domnul James a desfăcut unul din borcanele de miere ale tatii și și-a vîrît deștele într-însul. Privește-l cum și le și suge !

— Și cum, lumea cumpără ce mai rămîne ?! întrebă Edward amuzat și scîrbit.

— Da. De ce n-ar cumpăra ?

Acum cei din juriu înfulecau tare cu poftă din niște brînzeturi.

— Mă întreb ale cui or fi brînzeturile ? cugetă Edward.

Erau de fapt ale lui Vessons. Omul ținea el neapărat să facă brînză, dîndu-i ghies cine știe ce pricină rămasă într-însul nedeslușită ; poate că servitorul acesta de modă veche se mîndrea în sine cu gîndul că el prețuiește mai mult decît simbria pe care o primește. Ceea ce era de-altfel și adevărat. De aceea și clădea movile de brînză, pe care le ducea pe la tîrguri și pe la concursuri, fără a fi cîtuși de puțin îndemnat la una ca asta de către stăpînul său ; cînd Vessons se înapoia acasă, îmbujorat la față de cît se tot zbătuse și cînd spunea, întinzînd cu o aprigă mîndrie banii pe masă : „Ei, poftim ! Și să știți că a trebuit să mă lupt, nu glumă, pentru acești doi sfanți și jumătate“, stăpînul său se mulțumea cel mult să dea nepăsător din cap. Cu toate acestea, brînzeturile de la Undern apăreau la concursuri cu eticheta : „Din produsele domnului John Reddin moșier, prezentate de A. Vessons“.

În sfîrșit, membrii juriului își făcură apariția. Hotărîrea însăși nu ceru mult timp, deoarece domnul James își considera în genere exponatele sale drept cele mai bune, și se și pronunța în acest sens ; ceilalți fiind mai cu seamă doar mici arendași, oamenii erau cu toții mult prea politicoși ca să-l contrazică.

Edward cu Hazel se strecurară în hambarul unde produsele erau expuse cu cea mai desăvîrșită simplitate, arătînd cuminți și frumoase în reavăna lor măreție. Se aflau acolo blocuri de unt auriu, ouă de culoarea cojii de nucă, buchete de conopidă albă ca zăpada, narcise prin ale căror petale străvezii străbătea lucind soarele, mormane de micsandre de nuanță închisă în cupa cărora se răsfăța vreo albină rătăcită. Mai era și mierea lui Abel, însoțită de un afiș desenat de el însuși și proclamînd cu niște mari litere ceva însă cam amețite :

ABEL WOODUS APICULTOR
COȘCIUGE. MIERE. COROANE FUNERARE.
PRIMEȘTE ANGAJAMENTE SĂ CÎNTE DIN HARFĂ LA NUNȚI, ȘEZĂTORI ȘI REUNIUNI

Borcanele aurii străluceau, în cutiile lor garnisite pe margini cu dantele, fagurii pecetluiți în alb erau la fel de ademenitori ca tainicii nuri ai unei femei chipeșe.

Edward îi cumpără lui Hazel o cutie... „S-o deschidem în ziua nunții“, propuse el. Dar simbolul atît de clar în ochii lui, scăpă cu totul și cu totul intuițiilor lui Hazel.

Între strigarea premiilor și ora ceaiului trecu un răstimp destul de plictisitor. Cursele încă nu începuseră și cu toate că un moșneag cu înfățișare blajină tot anunța : „Primesc rămășaguri doi la unu“, nimeni nu se arăta interesat.

Oamenii lîncezeau, luîndu-și partea lor de distracție ca pe un anestezic și arătînd ca niște albine amorțite. Cînd și cînd cîte un uncheș de pe cîte o îndepărtată coastă de deal se întîlnea cu un alt uncheș de pe o și mai îndepărtată coastă de deal și-și strîngeau amîndoi mîna preț de, poate, un sfert de ceas.

Cînd Abel începu să cînte, rămaseră nepăsători și tăcuți, oricît de pătimaș ori de jalnic ar fi glăsuit harfa lui. Socoteau că ei au dreptul la o muzică bună.

Apoi cîntă Hazel, îndreptîndu-și privirea înspre meterezele purpurii ale dealurilor care se ridicau în jurul terenului expoziției, iar ochii lui Edward se umplură de lacrimi.

Un om foarte bătrîn, cu pielea feții fără cute și tot atît de curios ca un copil, veni proptindu-se în băț și se opri în fața lui Hazel, zgîindu-i-se în gură cu statornica uimire a unui cîine care s-ar uita la un gramofon. Dacă ea se mișca, se mișca și el, captivat, cu gura căscată de curios ce era. Hazel nu lua aminte la dînsul. Ea plutea slobodă pe aripile pribege ale muzicii. Nu-l văzu pe Vessons care o privea exasperat printre rîndurile mulțimii, mormăind : „Iar fata asta ! Dar pentru nimic în lume !“

Edward se simți bucuros după ce cîntarea și cheta luară sfîrșit și putu trece împreună cu Hazel la umbra cortului unde se sta cu plată și

unde şedeau oamenii mai de vază, spre a-i oferi logodnicei sale, acolo, o ceaşcă de ceai. Oamenii rămaseră vreme îndelungă în nemişcare, bîndu-şi ceaiul, în vreme ce principala cursă a zilei începu, după răsunetul bătăilor unui gong. Şi cursa dură atît de mult, călăreţii fiind siliţi să înconjoare pista de nenumărate ori, încît oamenii îşi văzură mai departe liniştiţi de ceaiurile lor, ridicîndu-şi doar uneori privirile spre a-şi da seama cam cum merg lucrurile şi urmărind călăreţii care treceau — unul cu ţipătoare bretele roşii, altul cu un veston de bumbac albastru, doi bărbaţi vîrstnici purtînd gambete de sărbătoare şi, în sfîrşit, unul, pe un cal prea straşnic faţă de toţi ceilalţi, în costum corect de călărie. Ei răsăreau de fiecare dată în faţa ochilor în aceeaşi ordine — cel corect, apoi bretelele roşii, apoi vestonul de bumbac albastru şi la urmă gambetele. Era clar că insul din cap o să poată lesne cîştiga şi ceilalţi se resemnaseră şi ei că „aşa avea să fie". Felul în care se iveau, cu un automastism ca de maşină, poziţiile lor neschimbate şi mersul domol le dădeau, toate la un loc, o înfăţişare de căluşei.

De cîte ori s-au învîrtit pînă acum ? o întrebă Hazel pe chelneriţa care le turna ceaiul şi se arăta amatoare de palavre.

— Acum o să fie a şaptea oară. Ar putea să se şi lase păgubaşi. Nu se trudesc decît ca să rămînă tot pe locurile pe care sînt.

— Vreau să-i văd cum au să sosească, făcu Hazel.

Ieşiră, însă Abel îi pîndea şi-l conduse pe Edward să-i arate o albină-matcă venită într-un

budurol din Italia. Lui Edward îi era silă de albine, fie ele în sau afară din cutie, dar cum era prea bun la suflet, nu-l putea refuza.

Cît despre Abel, omul se vădea atît de nereceptiv la simţămintele altora, că devenea şi înduioşător.

Hazel îşi găsi un loc undeva, la oarecare distanţă, pe marginea gazonului ; de acolo putea privi pista pînă către potoul de sosire ; grozav îi plăcea să audă cum trec în zbor c-un zgomot ca de tunet, pe lîngă ea. Se aplecă peste ulucile gardului şi-i urmări sosind, tot resemnaţi, dar cavalereşte, doritori să încheie cursa în mod sportiv, aplecaţi pe coamele cailor şi îmboldindu-i cu braţele şi cu genunchii. Fruntaşul plutonului alergător era pe partea dinspre ea. Hazel se holbă la el, uimită de surprinderea ce-o cuprinsese, în vreme ce călăreţul înainta, înainta chiar către ea. Aprigii lui ochi albaştri, prinşi fie de ochii pironiţi asupră-i, fie de părul ei strălucitor, o zăriră şi luară deodată un aer cu totul biruitor. El îşi opri brusc calul, la numai cîţiva metri de potou, făcu stînga-mprejur şi apoi se-ntoarse, însoţit de rîsetele şi de huiduielile mulţimii care credea că trebuie să fie cel puţin beat.

— M-ai pus cam mult pe goană, îi spuse, aplecîndu-se către ea. Unde naiba locuieşti ?

— O, nu te opri din fugă. Uite-l că vine !

— Cine ?

— Domnul Marston, pastorul.

— Şi ce-mi pasă mie şi de zece pastori ?

— Dar pricepe, că o să se supere.

— Am să-l umplu de sînge, de-o îndrăzni.

— O, uite-l că vine, domnule Reddin, înțelege. Trebuie să plec. Se întoarse. Reddin o urmări.

— Păi de ce să fie supărat pastorul ?

— Pentru că mîine avem căsătoria.

Reddin fluieră atunci a pagubă.

— Şi vine şi Roşcata cu mine, şi vin şi toţi ceilalţi. Şi e acolo o pendulă care ticăie cum nu se poate mai aromitor, şi o bătrînă doamnă somnoroasă, şi Edward mi-a cumpărat o ladă plină cu rochii.

— O ladă plină ţi-am dat şi eu, vorbi Reddin, încercînd să se apere. Trădătoareo ce-mi eşti !

Hazel se simţea stingherită, pentru că Reddin o tulbura nespus. Voia să se descotorosească de dînsul, dar dorea şi să-şi exercite puterea. Aşa încît îşi ridică ochii spre el şi-i răspunse ştrengăreşte :

— Ale dumitale erau vechi. Ale lui îs noi, noi ca zorile zilei.

Reddin era prea furios, ca măcar să poată fi în stare să înjure.

— Trebuie să vii să stai de vorbă cu mine, în vreme ce s-o dansa diseară, îi spuse el.

— N-am să viu.

— Trebuie. Dacă nu, am să-i spun pastorului că ai petrecut noaptea aceea la Undern. Şi cred că-ţi dai seama că n-are să te mai ia, atunci, de nevastă ?

Încercă un şantaj. Ştia că Vessons, dacă va fi întrebat, avea să-i spună adevărul lui Marston. Dar şantajul îi reuşi, totuşi.

— N-ai să faci una ca asta ! îl rugă fata.

Reddin se mulţumi a rîde, şi atît.

— Fie, se învoi ea ; viu, dacă n-ai să-i spui.

— El o să rămînă şi la dans ?

— Nu. Trebuie să plecăm împreună.

— Că doar nă-i fi proastă.

Şi se întoarse brusc, în vreme ce Edward se apropia. Recunoscu în el pe pastorul întîlnit lîngă Golişte. Edward se căznea să lege buchet cîteva narcise pentru Hazel şi nu-l zări pe Reddin.

Bretele-roşii, care acum nu mai era fatalist, sosi în pas alergător.

— S-a-ntîmplat oare ceva rău ? întrebă el cu bucurie abia stăpînită.

— Numai rău, i-o tăie Reddin şi, chemîndu-l pe Vessons, o luă către umbrarul unde se servea bere, ca să aştepte acolo pînă ce avea să înceapă dansul.

— Astea-s pentru camera ta, Hazel, spunea în răstimp Edward, „căci iată flori pe cîmp s-au arătat şi-a sosit vremea cîntării"[1].

Cugeta că Domnul cu adevărat îl duce înspre ape tihnite[2].

Hazel nu scoase nici o vorbă. Se gîndea ce pretext ar putea ea invoca pentru ca să rămînă acolo în continuare.

— Nu te încrunta, mititico, de acum încolo nu vei mai avea griji.

— De nicăieri ?

[1] Citat din *Cîntarea Cîntărilor*.
[2] Aluzie la *Psalmul* 23.

— De nicăieri. Vii la Munticelul lui Dumnezeu. Ce ți s-ar putea întîmpla rău acolo ? Așa încît privește-n sus și zîmbește, Hazel.

Ochii se încrucișară cu ai lui, foarte visători. Dar de văzut ea vedea altceva, niște ochi albaștri, duri și deloc visători.

CAPITOLUL AL PATRUSPREZECELEA

Sosi ora împărțirii premiilor și domnișoara Clomber mezina, care urma să le înmîneze, încercă să-l convingă pe Reddin să urce pe estradă, un camion pe a cărui platformă fuseseră așezate cîteva scaune și unde se și afla domnul James și cu secretarul numărînd banii meniți premiilor. Sub estradă stăteau în așteptare cîștigătorii, printre care putea fi remarcat Vessons cu vesta lui cea roșie. Domnișoara Clomber simțea că arată bine. Era îmbrăcată cu o rochie de tweed, spre a dovedi că serbarea nu însemna pentru ea un prilej de găteală, ca pentru fetele de la țară.

— Nu. Am să rămîn aici, declară Reddin, răspunzînd cu o căutătură rece și indiferentă privirii sale fixe, menită să fie îmbietoare.

— Ca reprezentant al unei familii atît de vechi...

— Naiba s-o ia de familie ! i-o trînti Reddin cu arțag, deoarece o pierduse din ochi pe Hazel.

Și fiindcă domnișoara Clomber mai stăruia totuși, el îi reteză vorba :

— Familiile tinere mă interesează mai mult decît cele străvechi.

Interlocutoarea roși — fără ca să-i șadă bine — și se urcă degrabă pe platforma camionului.

Reddin porni s-o caute pe Hazel, în vreme ce domnul James începu a citi numele celor distinși cu premii.

— Domnul Thomas. Domnul James. Doamna Marston. Domnul James...

El înmînă fișicurile cu șilingi domnișoarei Clomber, care le distribui cu obișnuitele ei complimente nesărate. Ori de cîte ori domnul James era cîștigătorul premiului, primea banii înapoi, făcîndu-i domnișoarei Clomber o plecăciune și scoțîndu-și pălăria. Dar cum numele său revenea mai des decît s-ar fi cuvenit, începu să se simtă stingherit. Privi cercul de chipuri ale oamenilor din jur și interpretă încruntarea lor așa cum îi impunea propria-i stingherealӑ s-o facă.

Poate că n-ar strica să încerce a destinde atmosfera cu vreo glumă ? Așa încît își scoase de data aceasta pălăria cu un gest grandilocvent și spuse poznaș :

— Mere conservate, domnule James. Asta-i de conservat în buzunar !

Metoda lui nerezistînd de prea multe ori, recursese la atitudinea de om cinstit și mai presus de orice bănuială :

— Conform sfintei dreptăți ! După faptă și răsplată ! — formulă ce dură iarăși cîtva timp, dar nu rezistă nici ea la :

— Napi, domnul James. Sfeclă furajeră, domnul James. Pere uscate, domnul James.

Îl cuprinse panica. Plecăciunea de rigoare, folosită la început, abia de mai fu schiţată. Îşi vîra banii în buzunar pe furiş şi-şi citea acum numele cu voce groasă, ruşinată. Dar iată că nici aşa nu prea mergea! Trebuia să-şi vină în fire. Încercă să sfideze:

— Domnul Vessons! Domnul James!

Vessons stătea nemişcat, atît de aproape de domnişoara Clomber, încît ar fi putut-o atinge cu braţul. Cînd primea un premiu, îşi întindea braţul ca pe unul din picioarele unui compas şi nu se îndura nici să se plece şi nici să zîmbească. Nu-i plăcea de domnişoara Clomber, fiindcă o ştia că are de gînd să fie stăpînă la Undern. Metoda sfidării se dovedea bună pentru domnul James.

— Ce-mi pasă mie ce crede lumea! Ia te uită! O lume întreagă se poate uita la mine cum primesc premiul!

Atunci întîlni ochiul ironic al lui Abel şi se fîstîci rău de tot. Se agăţă iar de atitudinea lui dintîi — aceea de om practic — aşa încît o luă iar de la început şi izbuti să iasă cu bine, avînd grijă doar să nu se uite în direcţia lui Abel şi fiind susţinut de faptul că buzunarele i se umpleau şi i se tot umpleau de bani.

Cînd citi cu glas tare „Dulceaţă de cireşe, doamna Marston" şi cînd Edward se duse să-şi încaseze premiul, Reddin îşi croi drum pînă la Hazel şi o întrebă:

— La ce oră se cară?

— Nu ştiu.

— Ia seama să nu uiţi.

— O, domnule Reddin, dar înţelege că trebuie să plec. De ce nu vrei să-mi dai pace?

Reddin însă, simţindu-se observat de domnişoara Clomber, o întinse.

Domnul James ajunse la capătul listei. El mai citi numele lui Abel şi al unui moşneag încovoiat, cu plete cărunte de sihastru, apicultor vestit. Şi privi la Abel de parcă ar fi vrut să-i spună:

— Uite că ai şi tu un premiu, vezi! După sfînta dreptate.

— Mulţumesc, se adresă Abel domnişoarei Clomber, apoi către James, cu ironie subţire: Albine nu creşteţi, nu-i aşa, domnule James?

Dealurile se conturau în amurg peste panorama expoziţiei. Aveau o culoare rece şi totodată înspăimîntătoare — nici roşietică, nici neagră, nici plumburie, ci cu ceva parcă din fiecare. Regeşti, mohorîte, ameninţătoare, dominau viaţa de la poalele lor, aşa cum rasa îl domină pe ins. Hazel înălţă privirea într-acolo. Luase atitudinea cuiva care ascultă, deoarece în urechi îi răsuna o voce pe care încă n-o mai auzise pînă atunci, o voce adîncă şi neînduplecată, care o îmboldea să facă — nici ea nu ştia ce anume. Privi înspre dealul rotund şi împădurit care ascundea Munticelul lui Dumnezeu — atît de înalt şi de rece pentru ca să se poată căţăra pe el o biată copilă. Simţea că viaţa acolo avea să fie prea cuviincioasă, prea ireprobabilă. Gîndul acesta îi stîrni deodată dorul de murdărie şi de Golişte.

Se gîndi la Undernul cel ghemuit sub dealu-i ca o broască rîioasă. Își aduse aminte de camerele pline de ecouri și de sunetul asemănător foșnetului de rochii ce se furișa pe coridoare, în vreme ce ea-și punea rochia cea verde. Undernul mai abitir decît prezbiteriul îi stîrni dorul de casă.

Edward plecase. Îi spusese că vrea să rămînă cu tatăl ei, iar pastorul, socotind-o o fiică drăgăstoasă, își dăduse consimțămîntul, deși nu fără o oarecare amărăciune lăuntrică.

Acum îl aștepta pe Reddin. Danțul nu începuse, deși cortul era gata. O lumină galbenă se răsfrîngea de prin toate crăpăturile pînzei, și Hazel se simțea cu totul părăsită acolo, afară, în beznă ; căci lumina i se părea a fi elementul ei firesc. Stînd însă așa, arătînd foarte mică și fără însemnătate, dădea impresia că e înspăimîntată. Avea, ori de cîte ori stătea sub un copac ori se adăpostea de ploaie, aerul acesta intimidat și furiș de refugiată. Cînd alerga, părea o evadată, gonind prin lumea largă, fără ca să existe vreun oraș sau vreun loc de scăpare unde să se poată adăposti.

Tresări auzind pașii domnișoarei Clomber, care se apropia de ea.

— Doar o vorbă ! îi spuse domnișoara Clomber cu glasul ei aspru și antipatic. Te-am văzut de două ori cu domnul Reddin. Voiam doar să-ți spun creștinește și ca o soră mai mare — iar la aceste cuvinte își coborî glasul pînă ce deveni un soi de murmur înfundat — că *nu-i un om de treabă*.

— Ei, răspunse Hazel cu un oftat de ușurare provocat de timiditatea ei și de senzația de apăsare ce i-o dădea muntele, tot înseamnă și asta ceva.

Domnișoara Clomber, jignită și mînioasă, se îndepărtă.

Hazel rămase din nou singură, față în față cu dealurile. Tăcerea iernii tot mai plutea asupră-le, iar în cerul de dincolo de ele domnea cinica semeție care se lasă odată cu gerul de după apusul soarelui.

Le întoarse spatele, îndreptîndu-se către umbrarul iluminat. Licărirea aurie părea cine știe ce făptură întemnițată. Abel stătuse la nesfîrșite taclale cu moșneagul cel pletos ca un sihastru, și acum începea să zăngăne din harfă la adăpostul umbrarului.

La sunetul muzicii, tineri și tinere se îndreptau din toate părțile înspre cort, așa cum se grămădesc muștele în jurul unei răchite înflorate. Intrau cum intră aleșii în rai. Pînza începu să se clatine și să se umfle în ritmul dansului. Hazel simți că viața își vedea voioasă de ale ei, lăsînd-o pe ea izolată în beznă. Picioarele-i se porniră ca și singure parcă să dănțuie.

— Am să intru ! își spuse ea sfidător. De ce n-aș intra oare ?

Dar chiar în clipa în care încerca să dea la o parte pînza cortului, auzi lîngă umărul ei glasul lui Reddin.

— Hazel, de ce-ai fugit ?

— Nu știu.

— Și de ce nu mi-ai spus cum te cheamă ? Am colindat întreg ținutul, galopînd de la un capăt la altul ca un nebun.

— Da. Ce-i drept, e drept. Vorbeşti ca din carte. Te-am văzut.

Reddin rămase ca fără glas.

— Eu şi tata eram la han, cînd ai venit dumneata. Am crezut că-i Vînătorul cel Negru.

— Foarte mulţumesc. Leit-poleit, nu ?

— Nu chiar aşa.

— Ne pierdem timpul. Da' ia spune-mi care-i povestea cu pastorul ?

— Ţi-am şi spus.

— Dar nu-i adevărat. Tu şi pastorul ?

Rîse. Hazel se uită la el chiorîş.

— Arăţi a cîine de vînătoare cînd rîzi aşa, îi spuse, şi mie nu-mi plac cîinii de vînătoare.

Reddin se opri din rîs.

Sunetul harfei lui Abel îi copleşea şi zgomotul înăbuşit al picioarelor bătînd gazonul, asemenea tropăitului mărunt al unor oi, creştea mereu, pe măsură ce şi sfioşii sfioşilor veneau treptat-treptat să ia parte la petrecere.

Un nor de ploaie, în formă de coloană, înainta domol de-a lungul văii, ocolind poalele dealurilor. Aducea a zeu cenuşiu, cu braţele încrucişate şi cu creştetul în tăriile cerului. Aşa cum se apropia uşure de cei doi, care stăteau ca nişte îndrăgostiţi fără a fi ceea ce păreau şi cum îi biciui peste ochi, norul acela ar fi putut fi însăşi întruchiparea Soartei.

— Hazel, nu poţi pricepe că sînt îndrăgostit de tine ?

— Păi de ce-ai fi ?

Era ceva ca de jale în glasul lui Hazel, iar ploaia îi curgea pe obraji asemeni unor lacrimi.

— Eşti îndrăgostit dumneata şi este şi Edward, Doamne, dar de ce sînteţi amîndoi îndrăgostiţi ?

Reddin o privi cu uimire. O femeie căreia nu-i plăcea ca un bărbat să fie îndrăgostit de ea. Era ceva nefiresc. Sta nemişcat, silueta-i masivă profilîndu-se pe cerul care se întuneca şi mai tare, chipeşul său cap viguros, niţel plecat, privind către fată.

— Nu mi-aş fi închipuit, vorbi descumpănit, nu mi-aş fi închipuit vreodată, ca după ce-am ajuns la patruzeci de ani fără să fi avut nevoie de femei (de dragoste, se corectă el), să mă pomenesc într-o astfel de situaţie.

Se uita la Hazel învinuind-o din ochi ; apoi, întocmai cum ar fi făcut un leu la auzul tunetului, îşi înălţă privirile către noaptea care cobora.

— Cum adică, ai patruzeci de ani ?

Vocea lui Hazel trăda cea mai mare uimire. „Doamne ! Ce mai vîrstă !"

— Nu e chiar bătrîneţea, se apără Reddin, pe un ton foarte umil pentru unul ca el.

Fata rîse.

— Da' pastorul ăla, se vede că-i tînăr ?

Vocea i se îmbrăcase în melancolie.

— Are vîrsta care se cuvine.

— Am să-ţi arăt eu, dacă-s bătrîn sau nu ! Am să-ţi dovedesc eu care din noi doi se pricepe mai bine să facă dragoste, eu ori nerodul ăla de fătălău !

— Jos mîinile, domnule Reddin !

Dar vorbele ei se pierdură în bătaia vîntului singuratec, care acum se pornise să zgîlţîie cortul iluminat.

—Așa ! făcu Reddin, mulțumit de sărutările pe care i le dase. Acum haide să dănțuim și ai să vezi dacă un bărbat de patruzeci de ani nu-i în stare să te obosească. După care, lasă că o să-l învățăm noi minte, și pe pastorașul cela.

Ridică pînza cortului, intrară și fură prinși de vîrtejul de viață ce se rotea acolo strălucitor și lent.

Hazel era bucuroasă că poate să joace cu el sau cu oricine, numai să poată juca. Reddin ținea capul sus, pentru că în seara aceea era îndrăgostit și pentru că nu mai fusese niciodată așa în nici una din trecutele lui aventuri.

Era furios pe Hazel și fermecat de ea, iar cele două simțăminte, îmbinîndu-se, îl amețeau.

Cînd dănțuia, Hazel era ca o floare în bătaia vîntului puternic, ori ca un pui de plop zvelt, tremurător și legănat în zori de zi, ori ca un tînăr fag supunîndu-se voinței vîntului.

Abel o urmărea, mîndru, cu privirea. Pînă la urmă, fata se dovedea că nu-l dă de rușine. Ei, de mirare lucru !

„Merită să cînți pentru picioarele lui Hazel asta a mea. Celelalte habar n-au decît să țopăie, gîndi el. Cine-o fi tipul cu care îmi dănțuie ? Aș face mai bine să nu-i scap din ochi. Învoiala cu celălalt rămîne învoială."

— Te-ai ținut de cuvînt, îi spuse Hazel deodată lui Reddin.

— Cum asta ?

— M-ai obosit.

— Atunci, haide să ieșim și am să-ți aduc o ceașcă de ceai.

I-o aduse și se așeză lîngă ea, pe o ladă de portocale.

— Și-acum ascultă-mă, îi vorbi el, te-ntreb cu inima deschisă : vrei să te măriți cu mine ?

Era el însuși surprins de ceea ce spusese. Andrew Vessons, care ieșise tiptil din cort luîndu-se după ea, își ridică mîinile-n văzduh și privi spre cer cu un aer de totală deznădejde, cu atît mai mare cu cît nu-i era îngăduit să vorbească. El se înapoie mîhnit în cort, unde rămase zîmbind sarcastic, nițel aplecat înainte, cu mîinile la spate, urmărind în continuare jocul, această apoteoză a senzualității pentru Andrew nu numai neroadă și jalnică, dar și dezgustătoare. Din cînd în cînd dădea din cap, se ducea la ușă să vadă dacă i se întoarce stăpînul și apoi iar clătina din cap. Un prieten se apropie de el.

— De ce a feștelit cursa jupînu-tău ? vru să știe acela.

— De ce ? răspunse Vessons privind în depărtări ; pus-a oare Cel ce a făcut lumea și femei într-însa au ba ?

Afară lucrurile se desfășurau mult mai pe placul său decît își închipuia.

— Ce rost are să stărui, domnule Reddin ? Ți-am spus că sînt făgăduită lui Edward.

— Dar de plăcut tot îți place ție nițel de mine, așa e ? Mai mult decît de pastor, nu ?

— Nu știu.

— Haide acuma cu mine. Jur că am să mă port cinstit !

— Și eu am jurat ! strigă ea. Am jurat pe Munte, și jurămîntul acesta nu-l pot călca nici în ruptul capului.

— Şi ce-ai jurat ?
— Să mă mărit cu primul care mi-o răsări în cale. Şi primul mi s-a ivit în drum Edward. Dacă mi-aş călca jurămîntul acesta, cînd voi muri, sufletul meu va rătăci de colo-colo şi nu-şi va afla niciodată pic de odihnă, jelindu-se de jur-împrejurul Muntelui, noapte de noapte, iar Edward va crede că-i vîntul.
— Dacă-l părăseşti pe el, lui o să-i treacă repede ; dacă mă părăseşti pe mine, mie n-are să-mi treacă. El n-a ştiut niciodată ce-i băutura şi ce-s femeile.
Curios argument în gura unui îndrăgostit.
— Domnişoara Clomber a spus că nu eşti un om de treabă.
— Nu zău, asta-i bună ! Da' ia ascultă ; dacă el te pierde, o să-şi piardă cîtva timp pofta de mîncare ; însă dacă te pierd eu, atunci joacă dracul tontoroiul. Te-a sărutat barem vreodată ?
— Cînd şi cînd.
— Nu admit !
— Hazel, o strigă atunci taică-său.
— Doar n-ai de gînd să pleci ?
— Ba trebuie. E tata.
— Şi cum, n-am să te mai văd pînă te măriţi ? Hai, mărită-te cu *mine*, Hazel ! Mărită-te, îţi spun, cu *mine !*
Vocea îi tremura. Văzînd tainica mîhnire întipărită pe faţa bărbatului — o mîhnire care doar pe jumătate era mînie şi părea tocmai de aceea cu atît mai vrednică de compătimire — Hazel izbucni în hohote de plîns. În clipa aceea, Abel se ivi lîngă ei.

— S-ar zice că aici e-o adunare de doliu, spuse el, ţinîndu-şi fănarul în aşa fel îndreptat, încît să lumineze pe rînd chipul fiecăruia.
— Vreau să mă însor cu fiica dumitale.
Abel se porni pe rîs.
— Încă unul ? Mai întîi agaţă un pastor şi apoi un moşier !
— Un fermier.
— Următorul are să fie regele de pe tron. Doamne, măi fato ! Dar tu eşti cleştar curat.
— Nu mi-ai dat nici un răspuns, stărui Reddin.
— E dată.
— Cum ?
— Dată. Făgăduită. Reţinută.
— Are dreptul să se răzgîndească.
— Nu ! Tocmeala-i tocmeală. Da' bine, domnule, ei au cumpărat rochiile şi mobila şi torta.
— Dacă vine cu mine, pleci acasă cu un cec de cincizeci de lire, şi asta-i tot ce am, spuse Reddin cu naivitate.
— V-am răspuns, stimate domn, că-i reţinută, îi repetă Abel. Tocmeala-i tocmeală.
Dar îi trecu prin minte că, prin zornăitul celor cincizeci de lire, grădina sa din Golişte ar fi putut fi înţesată de la un capăt la altul cu stupi.
— Dragă domnule, vorbi el aproape cu lacrimile în ochi, n-ar trebui să mă ispitiţi în felul acesta. Ei, sfinte Dumnezeule, cît lemn mi-aş mai putea cumpăra, şi unde mai pui vopseaua albă, şi-un separator, şi nişte mătci din ţări străine.
Abel schiţă un gest de neputinţă şi faţa i se schimonosi.

— Ți-ai putea lua o harfă nouă, dacă ai vrea, îi sugeră dibaci Reddin.

Lui Abel chiar că i se puse de data aceasta un nod în gît.

— Tocmeala-i tocmeală, repetă însă el. Și i-am făgăduit-o pastorului.

Se întoarse apoi cu spatele.

— Hazel, îi vorbi peste umăr fetei, să nu-l urmezi pe domnișorul acesta. Nu numai o dată, adăugă el făcînd stînga-mprejur și aruncîndu-i o privire mînioasă, nu mi-ai dat ascultare și nu numai o dată ai făcut ceea ce-ți spusesem să nu faci.

Cu o căutătură prelungă și rugătoare, el își potrivi harfa pe spate și plecă tîrîindu-și picioarele.

Hazel se luă după dînsul. Dar Reddin îi tăie drumul.

— Ascultă, Hazel. Zici că nu-ți place să faci rău nimănui. Mie însă îmi faci !

Privindu-i chipul răvășit, ea înțelese că-i adevărat.

Își șterse lacrimile cu mîneca.

— Nu-i din vina mea. Rău fac mereu, tuturora. Nu pot pune piciorul în grădină și nici să fierb o varză, fără ca să omor o mulțime de gîze drăguțe și de alte vietăți. Iar cînd culegem mierea, îs mereu albine cărora le facem rău. N-am încotro, trebuie să te mîhnesc ori pe dumneata ori pe Edward, și nu-l pot mîhni pe Edward ; el pune mare temei pe mine, să știi. Ar fi trebuit să vezi primulele acelea pe care le-a lăsat în camera mea aseară ; am dormit la prezbiteriu, că se făcuse tîrziu.

Reddin se încruntă, de parcă ar fi resimțit o durere trupească.

— Și mi-a cumpărat ciorapi dintre cei mai subțiri, și un jupon albastru-azuriu.

Reddin privi jur-împrejur. Ar fi înșfăcat-o pe loc și ar fi dus-o la Undern, însă drumul mișuna de lume.

— Nu-l pot mîhni pe Edward. E atît de bun ; și Roșcata îl place și ea ; nu-l mîrîie niciodată.

— Poate, vorbi Reddin răgușit, că Roșcatei i-ar place și de mine, dacă i-aș da oase.

— Ba nu ! Ești mînjit de sînge.

Se îndepărtă rece de lîngă el, odată cu amintirea pe care-o ștersese durerea lui Reddin.

— Ești mînjit de sîngele a multe micuțe vulpi, îi adăugă, și glasul ei îl sfîrteca nu mai puțin decît promoroaca tăioasă ; vulpițe care ar fi putut muri mai repede și mai ușor dintr-un glonte de pușcă. Iar dumneata ai stat de te-ai uitat cum erau sfîșiate de vii.

— Mă las de vînat, dacă-l lași baltă pe pastor.

— Mă întreb cum se face, de nu le vezi noaptea privindu-te din întuneric, cu ochișorii lor aurii ca floarea de leac și-n ochii aceia cu privirea durută a morții încete.

Reddin pierduse, și o știa, dar tot mai stărui.

— Nu, i se răspunse. Nici dacă n-aș fi jurat pe Munte, și tot nu veneam. Ești mînjit de sînge.

În clipa aceea trecu un vecin, care se oferi s-o ducă pe Hazel acasă cu trăsura lui. Acum, că urma să se mărite cu un pastor, ea devenise cineva. Hazel se urcă în trăsură și plecă, iar momentul tragic din viața lui Reddin se stinse, așa

cum se sting marile focuri, prefăcut în zgură cenușie.

El o luă spre casă, pășind alene. Drumul său trecea prin dreptul prezbiteriului, unde Edward și maică-sa dormeau liniștiți. Tihna blîndă a dragostei altruiste îl învăluia pe Edward, căci simțea că o va putea face fericită pe Hazel. Pe cînd ațipi în seara aceea, el își spuse :

— E făcută să fie soție de pastor.

Sprijinindu-se cu toată greutatea de zidul jos, uitîndu-se la monumentele funerare aplecate aidoma unor bețivi și la casa tăcută, argintată de lumina lunii, Reddin își spuse și el :

— A fost făcută să fie a mea.

Amîndoi bărbații o vedeau așa cum ar fi vrut ei să fie, nu cum era ea de fapt.

Multe gînduri îi întunecară fața lui Reddin, cîtă vreme stătu acolo, ore de-a rîndul, în noaptea cea răcoroasă de mai. Bruma îi albea umerii lați, în timp ce se sprijinea de zid, iar la lumina lunii fulguirile de peri albi de pe tîmple îi luceau din întuneric de parcă ar fi vrut să ia în zeflemea tinereasca patimă care pusese stăpînire pe el.

Munticelul lui Dumnezeu se cufundase în nepăsarea somnului ; pădurile, ca niște făpturi bătute, se ghemuiau sub cojocul nopții ; micile frunze moi atîrnau fără vlagă în ger.

Și totuși, Reddin nu se mișca, pătruns de frig pînă-n măduva oaselor, cugetînd mohorît în fața casei.

Și nu s-a clintit de acolo decît atunci cînd zorile spintecară sîngeriu geana răsăritului.

Oftă.

— Prea tîrziu ! zise. Înfrînt, așadar, de pastor !

O furie drăcească se stîrni înlăuntrul ființei lui. Ridică de jos o așchie de stîncă și, ținînd-o strîns cu amîndouă mîinile, zvîrli cu ea în casa parohială. Pietroiul sfărîmă fereastra bucătăriei. Dar mai înainte ca Edward să fi alergat la fereastră să vadă cine e, Reddin se și făcuse nevăzut pe drumul dinspre varniță.

— Dragul meu, mărturisi Doamna Marston tremurînd toată, mi-a fost întotdeauna teamă de această căsătorie ciudată, că va fi aducătoare de nenorociri.

— Dar cum de-ar putea Hazel să aibă vreo legătură cu treaba asta, mamă ?

— Eu cred, dragul meu, că-i un semn de la Dumnezeu. Gîndește-te și tu : în dimineața zilei de nuntă ! Geamurile sparte ! Da, ăsta e un semn de la Dumnezeu. Aș fi preferat să nu fi fost cu noi atît de aspru. Dar, de bună seamă, știe El ce face !

CAPITOLUL AL CINCISPREZECELEA

La prezbiteriu totul fu gata devreme. Edward, care nu prea își mai găsise astîmpăr după ce fusese trezit în mod brutal, se sculase de la trei și-și terminase propriile-i pregătiri, fiind gata să dea o mînă de ajutor doamnei Marston cînd și bătrîna coborî, la rîndul ei, încă foarte tulburată. Ori de cîte ori trecea prin dreptul camerei lui Hazel ori îl vedea de Edward că duce

acolo flori, maică-sa exclama: „O, bietul meu copil!“ — și dădea a mîhnire din cap. Căci felul de viață ce părea a fi fost plănuit de Edward, tare-i era ei teamă de asta, nu avea să cuprindă nepoței. Iar nepoţeii dobîndiseră în gîndul ei, datorită unor îndelungate cugetări, tot farmecul vechilor obiceiuri. Era pe deasupra zădărîtă și de Marta care, prin contrast cu prăjiturile pe care le gătea, era „moale“. Din pricina celor două femei îmbufnate şi arţăgoase, şi de pe urma faptului că ziua nunţii nu era decît pe jumătate atît de minunată pe cît se cădea, s-ar fi putut crede că Edward o să fie rău dispus; dar nu era deloc așa. El alerga ba sus, ba jos, glumea cu Marta, o alinta pe maică-sa şi cînta pînă ce Marta, care aprecia că purtarea unui pastor la o nuntă s-ar fi cuvenit să fie doar cu niţel mai puţin rigidă decît la o înmormîntare, constată:

— Mai degrabă aduce a pastor un cuib de păsărele, decît el.

Marta și cu doamna Marston aranjau în salonul cel mare ceștile de ceai, niște cești cu motive de pene.

În clipa aceea Edward se afla în pragul odăii lui Hazel și-și dădea seama că nu va mai intra acolo. Nu-i era dat să vadă dulcea dezordine stîrnită odată cu despachetarea trusoului și nici să petreacă noapte de noapte în cercul vrăjit al prezenței sale. Aproape că simțea în această sfîșiere a pierderii — pierderea unor lucruri nicicînd avute, cea mai amarnică dintre toate pierderile cîte-s pe lume — că dacă ar fi putut avea acele lucruri, pînă și de copiii cu

zulufi roșcați și ochi aurii din visele sale s-ar fi putut lipsi. Îngenunche în fața patului lui Hazel și-și așeză capul tăciuniu pe pernă, frămîntat de patimi trupești și spirituale. Părul îi era jilav și o cută nouă începu să-i brăzdeze, din ziua aceea, fruntea. Oricine, văzîndu-l, ar fi putut crede că se roagă; într-atît era de liniștit. Soarta lui Edward era să fie socotit și el „așa de calm“, deoarece lăuntricele-i focuri nu stîrneau nici un zgomot, arzînd cu liniștea incandescenței.

Nu se ruga însă. Rugăciunea rămăsese la o mare distanță în urmă, ca un stîlp indicator de mult depășit. Poate că avea să se întoarcă din nou la el, cîndva, dar acum era pierdut fără de urmă în deșert. Numai cei ce au pătimit nu cine știe cît vorbesc de rugăciune ca de refugiul pătimitorului. Așa îi și cunoști. Cei care au fost însă chinuiți își aduc aminte că partea cea mai amară a chinului a fost frîngerea rugăciunii în mîinile lor, împungîndu-i în loc să le fie de sprijin.

Edward știa, îngenuncheat cum se afla acolo, cu ochii închiși, cum părul lui Hazel avea să se împrăștie dulce peste pernă; știa ce-ar simți, dacă brațul ei cald i s-ar încolăci pe după gît; ce nespus de dulce i-ar fi, în cine știe ce ore de noapte, să-i potolească temerile iscate de-un vis urît și s-o liniștească adormind-o la loc. Niciodată însă intimitatea căsătoriei nu luase în ochii săi un mai gingaș chip. Și totuși avea să aibă parte de cam tot atîta reală intimitate ca și maică-sa, sau de și mai puțină poate. În

fiece seară avea să se oprească în prag, să-i dea lui Hazel un sărut frățesc și să facă apoi cale-ntoarsă. Viața va fi pentru el un prag rece. Lună de lună, an de an, avea să citească dulcile, sincerele povești de dragoste ale Bibliei, — povești care dacă ar fi scrise de către un romancier s-ar vedea interzise, într-atîta-s de adevărate ; an de an, avea să vadă cuiburi și făpturi tinere și să intre în case unde prunci înfofoliți în pufoase broboade îl vor scruta cu priviri ca din veac și-i vor prinde degetul cu tiranica putere de încleștare a celor slabi. Iar Hazel avea să fie mereu de față, ademenindu-l cu nepieritoru-i farmec, mai puternic chiar decît frumusețea, stîrnindu-l din cu greu cîștigata-i liniște cu o mișcare a mîinii, cu mlădierea unei panglici prinsă pe talie sau cu o buclă a părului. Și apoi ora aceea aspră de criză îl înfrînse și un glas înalt îi strigă, nu cu viclenia la care s-ar fi așteptat din partea unui ispititor, ci cu măreția dimineții pe culmi.

— Ia-o. E a ta !

Știa că-i adevărat. Cine l-ar fi putut contrazice ? A lui era. După cîteva ore, avea să fie nevasta lui, în propria lui casă, dăruită lui de orice lege a credinței și a stirpei. De fapt, neîmplinindu-și voia, avea să jignească și credința și stirpea. Clanța ușii ei a lui era, la îndemînă a o apăsa la ori și ce oră. Încăperea aceea, numai trandafiriu și aur, numai curcubee și ciripiri argintii, ca notele din zori ale păsărilor, lui îi era menită, asemeni cupei de trandafir deschisă albinei. Pînă și maică-sa avea să fie mulțumită.

Crîcnise pe ocolite împotriva „căsătoriei acesteia care nu-i căsătorie". Dar ea avea să devină lucrul acela plin de îmbiere și imbold — legea de obște. Avea să fie și Edward unul din alcătuitorii acelei universale bresle a bărbaților care muncesc, se însoară, cresc copii, apucă poate să-și vadă nepoții și apoi, în aureola asfințitului își aștern capul încărunțit pe perna adormirii. Întotdeauna îi plăcuseră lucrurile firești. Nu era unul dintre inșii pe care-i așază de o parte strania izolare a geniului, inși ale căror suflete ard cu sălbatice văpăi, în loc să se consume cu blînda dogoare a focului din vatră. Era doar un om obișnuit, căruia îi plăceau lucrurile obișnuite. Și nici nu era efeminat ori celibatar din instinct, deși îi lipsea acerba virilitate a lui Reddin. Senzualitatea nu s-ar fi deșteptat în el altfel decît pe calea dragostei spirituale. Dar calea aceasta fusese aflată ; senzualitatea se trezise ; și acum amenința să-l covîrșească.

Confuze și totuși învăpăiate imagini veneau să-i joace în fața ochilor ; cum avea să stea Hazel în seara aceea pieptănîndu-și părul ; cum avea să arate odaia, cînd ea va fi stins lumina și cînd numai lumina stelelor va mai licări într-însa ; mireasma florilor, sunetul dulcii sale răsuflări ; și apoi, năpustindu-se năvalnic, emoțiile pe care avea să le încerce, cînd el o să pună mîna pe clanță — iubirea, biruința, beția.

Cum avea să arate ea ? Ce-avea să spună ? Nu-l va putea opri. Poate că, trezindu-se la cunoașterea farmecelor căsătoriei, îl va iubi și ea pe el tot atît de pătimaș pe cît o iubea el.

Un nestăvilit imbold stăpînitor îl cuprinse în întregime. Avea să aibă tot ce dorea de la viață. La ce bun să renunțe ? Și-apoi, pe un ton minor, jeluitor și gingaș, i se păru că aude vocea lui Hazel murmurînd cu uimite accente :

— La ce bun, sufletelule ? Și : îți sînt foarte îndatorată, desigur.

Ceea ce se înălța stavilă între el și dorința lui era neajutorarea lui Hazel, firea ei asemenea unui plăpînd pahar ce s-ar sparge la cea dintîi mișcare. Credința și obiceiul îl împingeau înainte. Căci Biserica și Statul sînt de partea dreptății materiale a literii legii. Înfloririle spirituale, motivele înalte care se înfățișează înveșmîntate în aparentă nelegiuire — acestea nu sînt desigur de resortul lor, de vreme ce și Biserica și Statul s-au născut pentru cei care încă mai au nevoie de reguli drastice. În ochii scribilor, și cu atît mai vîrtos în ochii celor care vindeau turturele, Christos era un scandalagiu.

Decît să spargă paharul, mai bine nu se va mișca. Ce însemnau pentru el stirpea și opinia publică, în comparație cu spiritul ei ? De dragul ei, principiile lui trebuiau să facă o excepție. Lucrurile acestea puteau fi trecute cu vederea. Tot ceea ce conta erau Hazel și el însuși ; patima lui, libertatea lui Hazel ; dorul lui de a fi soț și părinte, fermecata ei incapacitate de a fi soție și mamă. Se urî dintr-o dată, din pricina trandafiriilor imagini care i se arătaseră. Se simțea cu desăvîrșire înjosit, dîndu-și seama că la un moment dat vrusese cu adevărat să-și

impună drepturile, să apese pe clanță. Folosirea egoistă a forței i se păruse din totdeauna lucrul cel mai vrednic de dispreț. Din toate punctele de vedere, se rușină de criza care-l încercase. Luase o hotărîre, dar știa cît de ușor ar fi fost ca să o ia pe cea opusă. Cît de ușor și cît de dulce !

Zăbovi vreme îndelungă acolo unde se afla, prea obosit ca să se ridice, sătul de o luptă care abia dacă începuse Apoi o auzi pe maică-sa chemîndu-l și se ridică totuși, închizînd ușa aidoma celui care părăsește un vis. Încă mai ținea în mînă buchetul de lalele roz cumpărat pentru Hazel la expoziție. Florile își plecaseră creștetele.

— O, dragul meu băiat, o auzi grăind pe doamna Marston, te-am chemat iarăși și iarăși și nici un răspuns. Unde ai fost ?

Edward ar fi putut rosti adevărul : „În iad". Dar se mulțumi să răspundă :

— Într-o vale a minții acesteia neastîmpărate.

— Ce vale, dragul meu ? A, nu o vale, vorbești în poezii ? Tare ciudat !

„Dragă Doamne, gîndi ea, trag nădejde că, cu toată treaba asta, fecioru-meu n-are să-și piardă mințile ; ceea ce a spus adineori părea atît de absurd".

— Arăți așa de palid, dragul meu, și-atît de zăpăcit, continuă ea ; cred că ai nevoie de...

— Nu, mamă. Mulțumesc, n-am nevoie de nimic.

Își dădea pe jumătate seama de amarnica ironie a cuvintelor rostite, chiar pe măsură ce le folosea.

Doamna Marston privea la genunchii pantalonilor săi boțiți.

— O, dragul meu, acum înțeleg, îi vorbi ea ; îți cer iertare că ți-am spus că ai nevoie de un praf calmant. Tu erai cu Domnul. Nici nu ți-ai fi putut întrebuința mai nimerit timpul în dimineața nunții.

Era foarte mișcată. Edward roși rușinat, dîndu-și prea bine seama de felul cum își întrebuințase timpul.

— Uite ! strigă doamna Marston ; acum ești tot atît de îmbujorat, pe cît erai de palid adineauri. Ai febră. Am să-ți pregătesc o poțiune care să te pună numaidecît pe picioare.

— Măcar de-ai putea, oftă el.

— Și ce voiam să-ți cer, reluă ea, prinzîndu-și din mers gîndurile de mai înainte, în același fel instinctiv în care își prindea fustele în zilele noroioase ; ceea ce voiam să-ți cer, dragul meu este... știi, e atît de grea, torta asta...

— Vrei s-o ridic eu, mamă ?

— Da, dragul meu. Ce repede pricepi ! Și fii atent, să nu-i strici glazura ; e greu să n-o strici, de albă și de sfărîmicioasă ce este.

— Nu, n-am să stric, mamă, glazura, o asigură el foarte serios, oricît de grea ar fi.

Ea nu observă însă că seriozitatea răspunsului era nefirească ; o aprigă seriozitate în toate chestiunile gospodărești constituia pentru ea regula regulilor.

CAPITOLUL AL ȘAISPREZECELEA

Măreața dimineață de mai, bătută în mărgăritare și gîlgîind de fastul pe care-l poartă desăvîrșita frumusețe, ieșise din ceața purpurie și făcea să se rușineze cocioaba în care Hazel se gătea de nuntă. Bojdeuca se cufundase în spuma primăverii într-atîta, încît de-abia mai putea fi recunoscută. Vechi tufe de liliac o împrejmuiau și-și legănau capetele înmuiate-n purpură pe deasupra singurului său horn. Mireasma lor înăbușea orice altă adiere ca o puternică voință de a fi și nu mai aveai ce face decît să oglindești în tine sufletele liliacului. Doi salcîmi rășchirați, cu trunchi uriaș, pipăiau acoperișul cu crengile lor inferioare și picurau pe el aur. Crengile de către vîrf se avîntau hăt departe, în albastrul cerului.

Măceșul de lîngă poartă își trăia ceasul său de glorie, înfășurat în muguri de cristal ce luceau ca ploaia printre frunzele de-un verde strălucitor. Din fiecare păr în plină înflorire picurau petale, și din fiecare măr de-un roz ca al scoicilor se auzea zumzetul albinelor.

Abel se sculă devreme, deoarece socotea că se cuvine să împletească o cunună pentru Hazel, știindu-se meșter în astfel de îndeletniciri. Lăcrămioarele aproape că se trecuseră ; pusese peste noapte cîteva din ele în apă caldă și acum ședea sub castanul sălbatic și lucra la cunună. Umbrele frunzelor unduiau deasupră-i ca niște ape și adeseori Abel își înălța cu ochi de stăpîn privirea, îndreptînd-o spre albele turle ale în-

floririi, căci albinele sale lucrau de zor acolo sus.

Era prost dispus și amărît, căci gîndurile îl purtau la bărăganul de stupi ce l-ar fi putut cîștiga prin Hazel. Se mîngîia însă, cugetînd că va economisi cîte ceva scăpînd de întreținerea fetei. Nici nu-i trecea prin minte să se întristeze din pricină că o pierdea ; de fapt, chiar că nu prea avea de ce se mîhni. Ei își duceau, fiecare de unul singur, izolata lor viață ; și erau cu totul nepotriviți a trăi laolaltă.

Pe o sîrmă desprinsă de la una din coroanele lui funerare, Abel împleti lăcrămioarele ude, feștelite oarecum de pe urma apei calde.

Și astfel, iată că Hazel merse să fie nuntită purtînd pe cap o cunună mortuară.

Ea se sculă foarte obosită, în urma zbuciumelor din ajun, dar și fericită. Ea și Roșcata, și mîța cea chioară, și iepurele, și mierla urmau să meargă într-o țară depărtată de lucruri supărătoare și către pacea dragostei lui Edward de pe coasta Munticelului lui Dumnezeu.

Greutățile noii vieți erau trimise uitării. Doar bucuriile acestei vieți erau azi vizibile. Doamna Marston părea să tot surîdă cu o veșnic iubitoare-gentilețe, iar pe ursuzul chip al Martei se putea parcă desluși un aer de voioșie. Vînturile aspre, domolite și aducîndu-și fiecare prinosul său, vor sufla alene în jurul casei lui Edward. Gerul, gîndea ea, nu va veni tot la fel pe Munticelul lui Dumnezeu ca în recea Goliște.

Nu văzuse nici umerii lați ai lui Reddin și nici luciul înghețat al mormintelor.

Cu voce dulce și subțire ca de prihor, în vreme ce se îmbrăca, începu să cînte. Straie ca straiele pe care și le punea acum nu mai văzuse ; abia dacă știa cum să umble cu unele din ele. Își perie părul pînă ce străluci cum strălucе crinul tărcat și-l strînse pe cap în cosițe bogate. După ce-și îmbrăcă rochia de muselină albă, răsuflă adînc, văzîndu-se cît și cît în oglinjoară.

— Parcă aș fi o poză ! îngînă ea.

În jurul gîtului zvelt se răsucea acum un lănțug de aur, de care anina drept pandantiv un topaz.

Cînd ieși din căsuță, precum iese crinul din țărînă, Abel se trase înapoi din fața ei, împleticindu-se, mai în glumă, mai de mirare. Fu așa de mișcat, încît își pregăti singur micul dejun și apoi își frecă mîinile cu șmirghel, pînă ce și le bășică. Hazel, domnind pe unul din scaunele rupte, agăța de gîtul Roșcatei colierul de mireasă împletit din flori albastre de nu-mă-uita.

Sprijinită-n șezut, cu bărbia îndesată-n florile de nu-mă-uita, Roșcata arăta nespus de solemnă și neabătut de cucernică. Se și potrivea de minune cu noul ei rol ; ar fi putut avea legături cu tagma clericală, toată viața sa. Mîța cea chioară sta alături de dînsa, purtînd o fundă albastră și străduindu-se să toarcă frumos, cît putea ea mai frumos, ceea ce aducea ca asemănare a un fel de cimpoi crăpat din pricina zbuciumatelor sale tinereți.

— Ai și de ce toarce ! îi vorbi Hazel. O să-ți duci întreaga viață pe o pernă lîngă vatră, iar Roșcata o să aibă parte de-o balie mare nounouță !

Nu multe mirese cugetă atît de puțin la ele însele și atît de mult la micile viețăți din jur, ca Hazel în dimineața aceea. Micul dejun se dovedi însuflețit, deoarece Abel luă de cîteva ori cuvîntul. Cînd și cînd el se uita la Hazel și spunea : „Doamne !“ Atunci Hazel rîdea voioasă. Cînd rămase lîngă poartă, să aștepte docarul vecinului care urma să vină să-i ia, fata arăta la fel de-nmugurită și-ncinsă în albe făgăduințe ca și măceșul de deasupra creștetului său.

Nu se gîndea la Edward mai mult decît ca la o prezență ocrotitoare. Chipul lui Reddin, exprimînd o tainică și puternică suferință, brațul lui Reddin pe care-l simțise în vreme ce dănțuiseră, mîna lui mușchiuloasă și caldă — acestea îi acaparau însă gîndurile. Li se împotrivea cu toată puterea, dîndu-și seama că nu se nimereau miresei lui Edward.

În sfîrșit apăru docarul, suind dealul și hurducîndu-se în felul acela specific al vehiculelor cu care vin la piață zarzavagiii. Poneiul avea cîte un buchet de gălbenele la fiecare ureche, iar codiriștea biciului fusese împodobită cu liliac. Animalele fură cu toatele îmbarcate — mîța care mieuna ca un ventriloc din fundul coșului ei, iepurele în cușca lui, pasărea în colivia-i de lemn, iar Roșcata așezată în fața lui Hazel. Harfa completa calabalîcul. Porniră însoțiți de uralele copiilor din casa vecină și-o ținură agale prin mireasma rășinilor pădurii de zade.

Poneiul șarg era șchiop, ceea ce dădea docarului o anume legănare, și bietul dobitoc mai era chinuit și de foamea ce i-o stîrneau gălbenelele atîrnîndu-i în jurul nărilor și făcîndu-l să-și tot strîmbe cam ciudat capul, în strădania de a ajunge la ele și a le ronțăi. Vîntul suspina prin zadele înalte care — odată mai mult — ca și în ziua serbării, își plecau atente capetele către Hazel. Prin poieni, larg răspînditele zambile aveau să pălească în curînd înspre eutanasia lor, zambilele cunoscînd arta de a muri tot atît de bine ca și pe aceea de a trăi și fiind îndeajuns de fericite ca să-și poată păstra, așa cum puține făpturi conștiente și-o păstrează, vitejia în fața morții.

Cînd străbătură cariera, unde umbra era groasă, Hazel fu cuprinsă brusc de dîrdîieli.

— Cineva îți calcă pe mormînt, făcu Abel.

— Ei, hai, nu spune așa ! Mi-ar aduce nenoroc în ziua nunții, strigă ea.

În vreme ce urcară dealul, fata se plecă înainte ca și cum s-ar fi străduit să iasă din capcanele unei groaze adînci.

Cînd neobișnuitul lor cortegiu trase la poarta prezbiteriului, cu Abel fluturîndu-și zgomotos biciul năpădit de liliac și strigînd tot felul de complicate însă greu de tîlcuit vorbe de duh, Edward îi ieși grăbit în întîmpinare. Ochii i se pironiră asupra lui Hazel, și atîta îi erau de înflăcărați, de plini de duioșie, încît Abel rămase cu una din glumele sale pe jumătate nerostită.

— Hazel a mea, rosti Edward apropiindu-se de docar și privind în sus, bine ai venit acasă și Dumnezeu să te binecuvînteze !

— Mai bine nici c-ai putea grăi, sări de colo Abel cu vorba. Nu-i așa că Hazel a noastră e grozavă ? Și îmbrăcată de să te dea gata, ce zici ?

Edward nu-l luă în seamă. El privea doar la Hazel, căutînd înfometat la ea un semn al aceleiași covîrșitoare patimi pe care o simțea clocotind într-însul. Dar găsi în ochii fetei doar bucurie copilăroasă, recunoștință, afecțiune și o ușoară umbră de rostul căreia nu se putea bine lămuri și de la care începu a nădăjdui multe. Dacă în camera aceea liniștită de sus el ar fi luat cealaltă hotărîre, dacă i-ar fi spus lui Hazel chiar în ziua aceea ce însemna cu adevărat dragostea lui, datorită ironiei lucrurilor, ea poate că l-ar fi iubit și și-ar fi revărsat asupră-i ascunsa zestre a firii sale celeilalte, cea pătimașă.

El însă alesese calea altruistă.

— Și așa, vorbi Edward pe un ton practic, ce-ar fi ca mai întîi să coborîm din docar făpturile astea micuțe și odată cu ele pe Hazel ?

Apăru și doamna Marston.

— A, ai pornit-o spre tîrg, domnule Woodus ? i se adresă ea lui Abel. Ar fi fost atît de plăcut și de bine dacă ne-ai fi cîntat din harfa dumitale !

— Păi sigur, coană mare. De-aia am și venit. Nu mă duc la nici un tîrg. Am venit la nuntă, să-mi pun și eu burdihanul la cale.

Doamna Marston, foarte frămîntată, întrebă ce-i cu animalele.

— Cred, mamă, că sînt pentru dumneata, zîmbi Edward.

Doamna Marston se uită la Roșcata, care părea plină de vioiciune după atîta plimbare ; se uită la pasăre, care părea abătută și zbîrlită ; se uită la iepure și-l văzu cu o ureche dată peste cap, arătînd cam prea puțin respectabil. Auzi de asemenea mieunăturile ventriloce.

— N-am nevoie de ele, dragul meu, vorbi ea atunci, dar cu hotărîre.

— S-ar zice că aveți să deschideți un fel de cămin de pisici, coană mare, își dădu cu părerea și Abel.

Doamna Marston nu găsi însă vorbe pentru a-și exprima simțămintele încercate.

În vreme ce Edward și Abel rostuiau cîte un loc fiecăruia dintre feluritele animale aduse, bătrîna i se adresă Martei :

— Heee, nunțile nu mai sînt ce-au fost, Marto.

— Zestrea miresei, vorbi Marta care-ntotdeauna urmărea rubrica „nunți" în ziarul local, iat-o : o mîță chioară ; un iepure trăznit, căruia mai bine i-ar fi stat sub formă de plăcintă ; o pasăre slută ; și o jigodie de vulpe împuțită !

Doamna Marston renunță pînă-ntr-atîta la demnitate, că se porni a rîde încetișor. Ea hotărî să-i mărească leafa Martei, la anul viitor.

CAPITOLUL AL ȘAPTESPREZECELEA

Hazel se așezase pe o piatră funerară, cu Roșcata alături. Amîndouă aduceau a statuie de marmură pe cine știe ce vechi mormînt. Venind în acel sălaș al morților, la un așa de scurt răstimp după ciudatele clipe de groază încercate în vreme ce străbătuseră cariera depiatră, se simțea

năpădită de temeri nedeslușite. Crucile și pietrele aveau, pe acel povîrniș bătut de furtuni, un înfricoșător aer de sfidare, de parcă ar fi știut că deși vîrtoșenia vînturilor o întrece pe a lor, totuși ele erau mai puternice decît omenirea ; ca și cum ar fi știut că întreaga lume este locul de veci al frumuseţii și că lumea a fost prefăcută de om în camera de tortură a celor slabi.

Hazel își îndreptă ochii către inscripţia de pe mormînt. Era epitaful unei tinere.

— O ! murmură dînsa înălţîndu-și privirea spre uriașa cupolă albastră, goală și nepăsătoare, — o ! fă să nu plec din viaţă cîtă vreme sînt tînără... Ea de ce-o fi murit atît de tînără ? Fă să nu plec, rogu-te !

Şi vasta cupolă goală și nepăsătoare îi primi ruga.

Fu dintr-o dată cuprinsă de panică ; fugi de lîngă morminte, strigînd numele lui Edward.

Iar Edward se înfăţișă numaidecît. Avea braţele pline de foile de varză pe care i le căra iepurelui.

— Ce-i cu tine, copilă ?

— Astea.

— Mormintele ?

— Da. Îs așa de înfiorătoare.

Edward îi arătă un salcîm galben care despicase un mormînt și acum se legăna deasupră-i.

— Vezi, îi spuse, iese din groapă și dintre porţile morţii...

— Da. Dar cea intrată în groapă n-a ieșit. Doar un copac nou în locul ei. Şi sînt sigură că ea a vrut să iasă.

Tocmai în clipa aceea sosi prietenul lui Edward, care urma să-i căsătorească.

— Acum, șopti Edward către Hazel, eu mă duc și am să te aștept să vii.

Așteptînd în capela întunecoasă, cu pereţi spoiţi și cu cîteva ferestre zăbrelite, pe care jumătate le acoperea iedera, asupra minţii lui slobode nu mai stăpîneau acum alte gînduri decît cele altruiste.

Maică-sa, purtînd o rochie cu trenă purpurie, intră și se minună cît de mult seamănă fiul ei cu o imagine sacră, ceea ce în sinea sa constituia pricina supremei laude. Fratele Martei venise și el, și trăgea de funia singurului clopot care scotea un sunet atît de slab și de firav, încît făcea alba capelă să pară aidoma unui berbec rătăcit, a cărui talangă s-ar fi auzit cum răsună undeva pe dealuri.

Se aflau de faţă domnul James precum și cîţiva din oamenii parohiei, și Marta, în rochia ei de duminică, îmbrăcată la repezeală peste o alta imprimată ; purta o pălărie despre care fratele său susţinea că „ar stoarce lacrimi și unui ou".

Fiica domnului James cînta un marș la orgă, în timpul executării căruia de afară se auzi o ceartă.

— O să se simtă singură fără mine.

— N-are să le placă. Asta-i curată hulă.

Apoi se deschise ușa și Abel, foarte asudat și pe deplin conștient de măreţia prilejului, intră conducînd-o pe Hazel încununată cu coroniţa ei de lăcrămioare pleoștite. Lumina verzuie dădea obrajilor fetei o nefirească paloare, iar ochii ei,

bîntuiți de cine știe ce străvechi rău aciuiat printre întunecimile vieții, căutau spre Edward ca spre un mîntuitor.

Ar fi putut prea bine fi una dintre acele mirese din țara basmelor care se ivesc asemenea știmelor din iazuri și rîuri și prin vinele cărora curge un tainic fluid dumnezeiesc ; ele scapă îmbrățișării iubitului care nu-i decît muritor și se topesc așa cum se topește neaua de îndată ce-s atinse. Edward, privind-o, fu cuprins de o inexplicabilă teamă. Își dorea ca Hazel să nu fi fost atît de straniu de frumoasă, ca mireasma florilor să nu fi răspîndit o moleșeală atît de grea, aducîndu-i aminte de camere mortuare.

Abia după ce Hazel sosi la capătul capelei, luară cei prezenți aminte la Roșcata, mica siluetă arămie pășind cuminte în urma miresei — fermecătoare deși nepotrivită domnișoară de onoare.

Domnul James se ridică și străbătu capela.

— Am să scot animalul ăsta de aici, spuse el.

Atunci observă de fapt că Hazel o ducea pe Roșcată de o curea. Va să zică sacrilegiul era intenționat.

— Un animal, rosti el, n-are ce să caute într-un lăcaș de închinăciune.

— Da' de ce nu ? întrebă Hazel.

— Pentru că...

Domnul James se pomeni că nu-i în stare să continue.

— Pentru că n-are ce să caute, încheie el brusc.

Puse mîna pe cureaua Roșcatei, însă vulpița se și dovedi gata de luptă.

Colegul lui Edward întoarse capul, ducîndu-și mîna la gură. Avea să privească la iedera de dincolo de fereastră, cîtă vreme ținea acea discuție.

— Cine te-a făcut pe dumneata, declară Hazel, a făcut-o și pe Roșcata. Unde poți merge dumneata, poate merge și Roșcata. Dumneata ești diacon, iar Roșcata-i domnișoară de onoare.

— Asta-i vorbire păgînească, răspunse domnul James.

„Cît de obraznică e Hazel asta !“ cugetă biata doamnă Marston.

Simțea că n-are să mai poată umbla niciodată cu capul sus. Cei de față chicoteau între ei. Strugurii negri și bobițele de fir alb ale pălăriei începuseră să tremure. „Ce neplăcut !“ își zise în gînd bătrîna doamnă.

Atunci luă cuvîntul Edward, și glasul său avea un accent aspru și autoritar, care pe domnul James îl uimi.

— Lăsați, vorbi el. „Am și alte oi, care nu sînt din staulul acesta. Și pe acelea trebuie să le aduc“ [1]. Vede și de ea același stăpîn, James.

Peste spusele sale se lăsă tăcerea. Celălalt pastor se întoarse, aruncîndu-i lui Edward o privire surprinsă, admirativă, și slujba începu. A fost o slujbă scurtă și simplă, dar pe măsură ce se desfășura, ea dobîndea un nespus patetism.

Narcisele din pervazuri priveau la Hazel în alba lor tăcere și ochii lor aurii, umeziți de rouă, păreau înrudiți cu ochii Roșcatei, și cu aceia ai

[1] Evanghelia după Ioan, 10, 16.

miresei. Izul florilor de primăvară umplea lăcașul de o duioasă melancolie. Nici că există miresme mai înduioșătoare, mai amarnice decît acelea de lăcrămioare și narcise, nălucitor îngrămădite în jurul gardurilor vii, ori de liliac alb, împovărat de vise vechi ori de pansele vag amintitoare de pierdute și tainice extaze.

Edward simțea pătrunzîndu-l toate acestea și era copleșit. Il năpădi o mare milă față de Hazel și de alaiul ei de făpturi fără noroc. Il cuprinse un fel de temere că el nu va fi în măsură să le apere chiar așa cum ar fi dorit-o. S-ar fi zis că neajutorarea e sortită să fie înfrîntă. De cînd apăruse Hazel cu trista ei filozofie izvorîtă din experiență, el începu să ia aminte la lucruri. Ridică privirea către înaltul cerului, așa cum făcuse și Hazel ceva mai înainte.

„Domnul e dragoste", își spuse.

Albastrul cerului îi primi convingerea întocmai cum primise și rugile lui Hazel, cu o nepăsătoare tăcere.

Doamna Marston îl urmărea pe Edward cît mai îndeaproape. Apoi își notă în cartea ei de rugăciuni : „Să nu uit : malț pentru Edward".

Slujba se terminase. Edward îi zîmbi maică-si, cînd trecu pe lîngă ea și întîmpină încruntarea domnului James cu o îngăduitoare bună dispoziție.

Roșcata, și mai bucuroasă de a ieși de acolo decît de a fi intrat, o luă la goană înainte, iar cînd intrară în casă, auziră din odaia de sub scară cînt de nuntă mieunat de mîța cea chioară.

— Păcatele mele cele grele, exclamă Hazel intimidată, privind în clipa aceea torta, n-am mai văzut de cînd sînt așa ceva !

— Mama i-a făcut glazura, draga mea.

Hazel se repezi la doamna Marston și-și petrecu amîndouă brațele-i subțiri pe după umerii și gîtul bătrînei, acoperind-o cu o adevărată furtună de sărutări de recunoștință.

— Incetișor, încetișor, drăguță, se rugă doamna Marston. Imi pare bine că-ți place.

In același timp, ea-și mîngîie mătasea purpurie, surîzînd. Hazel era iertată.

— Aș fi adus cu mine fierăstrăul ăl mare, dacă aș fi știut una ca asta, glumi Abel.

Singur domnul James, doar el rămase tăcut.

Roșcatei i se îngădui și ei să intre și circulă prin toată camera, spre cît se poate de marea neliniște a doamnei Marston : ori de cîte ori se apropia de dînsa, bătrîna scotea un fel de țipăt înăbușit. In ciuda acestor felurite neajunsuri, petrecerea fu veselă și nu luă sfîrșit pînă către scăpătatul soarelui.

După ceai, Abel cîntă, domnul James arătîndu-se foarte condescendent și spunînd după fiecare bucată executată „Foarte bine", pînă ce deodată Abel îl întrebă grosolan :

— Da' dumneata știi să cînți ?

Edward interveni atunci oferindu-i tutun domnului James. Se adunară cu toții în jurul vetrei, amurgul lăsîndu-se rece ; doar Abel rămase în colțul său, între cîntecele lui, zicîndu-

și-le de zor. Socotea că-i stricta lui datorie, după un asemenea ceai, să cînte cît îl ținea gura.

Hazel, fericită însă și pradă frămîntărilor, se hîrjonea cu Roșcata în preajma ferestrei peste care se lăsau umbrele, o fereastră joasă, cu ochiuri mici de geam, gîfîind sub fel de fel de calabalîcuri dragi doamnei Marston.

Edward îi arăta prietenului său o hartă a ținutului.

Doamna Marston, pe jumătate adormită, vorbea despre găini — bunele ouătoare, bunele clocitoare, cele bune de carne — cu domnul James. Obosită de jocul cu vulpea, Hazel îngenunchease pe sofaua cea mare și rotundă, împodobită cu ciucuri și privea alene pe fereastră.

Deodată, scoase un țipăt. Edward intră numaidecît în alarmă.

— Ce s-a întîmplat, draga mea ?

Hazel se lăsase cu spatele pe sofa, palidă și fără să poată scoate o vorbă ; dar înțelese că trebuie să-și vină în fire.

— M-am înțepat cu un ac, pretextă.

— Ace într-o rochie de mireasă ? Dar ce rușine ! se supără doamna Marston. „Viața nu-i va pune fundă, cui se-nțeapă la nuntă".

— O sărmana, sărmana de mine ! se văită Hazel, izbucnind în plîns, și azvîrlindu-se la picioarele lui Edward.

Mirat, el o mîngîie.

Doamna Marston porunci să fie adusă lampa, obloanele fură trase, și totul pluti într-o liniște aurie.

Afară, în aceeași atitudine ca și mai înainte, aplecat și neclintit din locul în care ochii ei îl zăriseră, afară sta Reddin. O văzu pe Hazel, o urmări cu privirea cum se retrăgea și înțelese că ea îl zărise. Dar cînd, deodată, la aducerea lămpii, ferestrele străluciră ca niște narcise galbene, el se trase înapoi de parcă ar fi primit niște bice și, întorcîndu-se, o luă cu pași apăsați către varniță în jos. Ocoli prin pădure și făcu drum bătut înapoi, pînă ce se află iarăși în dreptul casei, la loc mai ferit. De acolo urmări plecarea musafirilor și, mai tîrziu, o văzu pe Marta îndreptîndu-se către coliba ei. Luminile pîlpîiră și rătăciră. Zări și una care urca sus pe scări.

Înlăuntrul casei, doamna Marston, avînd de înfruntat o căsătorie pe care nu prea știa cum s-o califice, se mărgini, cu destul de mult tact, să le ureze noapte bună și-i lăsă pe cei doi însurăței în salon. Ei rămaseră acolo cîtva timp și Edward se strădui să nu-și dea seama la cît de multe renunța. În cele din urmă, se sculă și-i aprinse lumînarea lui Hazel. Ajunși la ușa camerei acesteia, pastorul îi spuse la repezeală : „Noapte bună". Hazel luă rînduiala aceasta drept bună, atît pentru că dormise în aceeași cameră și cu două nopți înainte, cît și pentru că Edward nu-i arătase în nici un fel o iubire pătimașă.

Cu cît firea omului este mai nobilă, cu atîta noblețea ei este luată drept ceva ca de la sine înțeles. Edward se întoarse și trecu la el în cameră.

Reddin, de sub întunecatu-i acoperămînt de pini, numără pe rînd luminile și văzînd că-s

trei, se îndreptă spre conacul său suspinînd ușurat. Mergînd însă peste cîmpuri, își aduse aminte de cum arătase Hazel cu o seară mai înainte ; de cum dănțuise ea ca o frunză ; de cît de zveltă și de tînără apăruse ochilor lui. Reddin era un bărbat de-a pururi înnebunit de subțirime și plăpînzenie. Copil fiind, pe cînd taică-său și maică-sa mai aveau încă o oarecare stare materială, spărsese un neasemuit pahar de sticlă venețiană, numai și numai pentru că nu știuse a se împotrivi ispitei de a-l strînge în mînă. Taică-său îl bătuse cu harapnicul, un tată aparținînd nerodului soi de oameni care cred că pedeapsa corporală poate schimba sufletul. Însă Reddin făcuse același lucru a doua zi, cu un bibelou de porțelan în formă de coajă de ou.

Încît și acum, gîndindu-se la mlădioasa talie a lui Hazel, la ochii ei mari și oarecum speriați, la încheieturile sale subțiri, se porni să înjure, pînă ce nagîții veniră cu toții să țipe în jurul lui. Ar fi putut părea, în bezna acelor singuratice cîmpuri, cine știe ce erou al morților, dînd glas unui cor satanic, însoțit de un alai de suflete pierdute.

Îndelungata căutare a lui Hazel, începută dintr-un capriciu, se prefăcuse pînă la urmă în patimă. Dacă nu s-ar fi pornit s-o caute, dacă n-ar fi încercat supărătorul simțămînt de a-și vedea planurile zădărnicite, dacă ar fi fost s-o găsească dintr-o dată, n-ar fi mai dorit-o atît de aprig. Acum, pentru întîia oară în viața lui fără patimi înalte, simțea cum un lucru pentru el tainic și nedorit se adăuga pornirii nestăvi-

lite. Mai presus de orice, viața fără ea însemna monotonie, lipsă de vitalitate, iute înscăunare a vîrstei mijlocii. Din fața perspectivei acesteia, Reddin se trăgea înapoi. Umbla mohorît, arătînd mai bătrîn decît era, din pricina suferinței ce i-o stîrnea o astfel de pierdere.

Viața alături de ea ar fi însemnat o tinerețe prelungită la nesfîrșit, un extaz pe care nici nu-l visase, bunăstarea întregii lui ființe. Continuă să umble îmbufnat mai departe, gîndind cum ar fi putut lua totul de la început cum și-ar fi înfrumusețat proprietatea, cum ar fi muncit din greu, cum ar fi dat copiilor lui — ai lui și ai lui Hazel — o creștere aleasă, cum s-ar mai fi lăsat de băutură.

Dar întîrziase cu două săptămîni, două nenorocite de săptămîni și lui, lui care colindase întreg ținutul, fata îi scăpase. Marston, care rămăsese pur și simplu locului pe muntele ăla al său, o cîștigase, în schimb.

— E al naibii de nedrept ! spuse și durerea aproape că-i pieri, de mînios ce era. Toate nedeslușitele și sfioasele gînduri ale ultimelor două nopți căpătară încet-încet formă. Nu mai înjura și nici nu se mai posomora. Cugeta precis, în vreme ce pașii lui înaintau. Chipul său luă înfățișare mai aspră — nu avusese dealtminteri nicicînd fața unui om slab — și arăta ca un ins pe care nu va fi ușor să-l înfrunți. Îl stăpînea o ură înverșunată împotriva lui Ed-

ward, o furie tăcută împotriva Soartei și o neînduplecată hotărîre de a pune stăpînire pe Hazel, cu sau fără voia ei. Avea acum un scop în viață. Vessons fu de-a dreptul surprins de purtarea lui autoritară și repezită.

— Să-mi faci niște sandvișuri pentru mîine dimineață, devreme, îi ceru, și ai să mergi dumneata în locul meu la licitație. Eu nu mă duc.

— Da' cum să mă duc eu ? Cine are să prepare brînzeturile ?

— Dă-le la porci.

— Și cine are să-l aștepte pe argatul de la Farnley ? ! Nici gînd să mă duc eu !

— Dacă te obrăznicești, te poftesc să te cari de aici !

— Bine, dar cine are să-l aștepte pe argat ?

Vessons vorbea cu o ursuză și mirată blîndețe.

— Argatul ? La naiba cu argatul. Telegrafiază-i !

— Asta o să-mi ia aproape două ore, să mă duc să bat o depeșă la poștă. Și apoi costă și bani. Iar prînzul servit acolo la licitație costă și el bani.

— Uf ! strigă Reddin înfuriat la culme ; na, ține asta, nerodule !

Și-i azvîrli lui Vessons punga cu bani.

„Fie, fie ! cugetă în sine Vessons, trebuie să-i fac pe plac. E cu capsa pusă, că fata s-a măritat cu pastorul. Trăiască pastorul ! asta-i urarea lui Vessons."

CAPITOLUL AL OPTSPREZECELEA

În dimineața următoare, Vessons porni la drum, voios nevoie mare ; Hazel scăpase de-a binelea. Reddin plecă o dată cu el și în timpul acelei lungi zile de mai, proprietatea lui fu pustie și rămase tăcută și liniștită ca și cum ar fi cugetat la propria-i singurătate. Reddin nu se înapoie înainte de căderea nopții.

Își petrecu ziua într-un chip ciudat pentru un om în situația lui, zăcînd sub o tisă cu trunchiul despicat, negru și uriaș, care domina casa lui Edward. Se rezemă de acel trunchi care văzuse atîtea și atîtea generații, care umbrise atîtea și atîtea vizuini de vulpe și gemuse în atîtea furtuni.

Deasupra cortului său navigau acei pribegi ai dealurilor, norii albi de mai. Erau la fel de necruțător de puri, păreau la fel de nepieritori ca un mare ideal. Înaintînd agale și solemn, norii trecură de-a curmezișul cerului, mai întîi peste prezbiteriu, apoi peste Reddin, culcîndu-și rînd pe rînd, fiecare, umbra liliachie peste pămînt.

Reddin privea casa cu un aer nepăsător, în vreme ce Marta se-nvîrtea încoace și încolo, făcînd curat în capelă, ca după nuntă.

Apoi doamna Marston veni la ușa din față și o închise.

După care, vreme îndelungată, nimeni nu mișcă în afara încetelor umbre ale pietrelor funerare, ce se scurtau pe măsură ce soarele se

ridica pe bolta cerului. Dobrița se clătina ușurel, și-și răsfrîngea dantelata umbră pe mormintele unde iarba crescuse mare și împestrițată cu bănuței.

Cu voce coborîtă și aurie, un gugușticuc începu un solilocviu grav, recules ca al unui sfînt și bogat ca al unui îndrăgostit. Reddin se tot frămînta, călcînd în picioare frunze subțiri și flori gingașe de măcriș.

În sfîrșit, ușa se deschise și ieși Edward purtînd pe umeri o cazma.

În urma lui se ivi Hazel. Merseră în partea dinspre cimitir a casei și Edward începu a săpa. Hazel se așeză pe iarbă și era ușor de înțeles că-i dădea povețe. La iuțeală, cu puterea de judecată a geloziei, Reddin își dădu seama că Edward îngrijea pentru Hazel de o grădină a ei. Ceea ce îl înfurie.

— I-aș fi putut eu face o grădină, de departe mai frumoasă decît asta ! gîndi el. Ar fi putut avea o grădină de-o jumătate de pogon ; i-aș fi izvodit-o cît ar fi bătut din palme.

Izbucni disprețuitor :

— Ia te uită cum se izmenește cu cazmaua aia. N-a săpat de cînd este el.

Nu trecu multă vreme și Hazel aduse colivia pe care o atîrnă la soare. Și spre surpriza lui, ceea ce aproape că-l înspăimîntă, bătrîna pasăre începu să cînte. Era ca și cum ai fi auzit un moșneag zicîndu-i un cîntec de inimă albastră. Pasărea aceea, slută și aproape oarbă, proslăvea tinerețea cu o măiestrie desăvîrșită.

Hazel și Edward o ascultară nemișcați, ținîndu-se de mînă.

— N-a mai dat glas niciodată pînă acum, murmură Hazel. Ei ! să știi de la mine, că-i place Muntele.

În grădinița însorită, alături de Hazel, printre noianele de margarete, cu voioșia stingheră altădată a păsării răsunîndu-i în urechi, Edward cunoscu fericirea deplină.

Cu ochii îngreunați de iubire, se tot uita la Hazel. Ea părea să înflorească în liniștea zilei. Edward se aplecă și-i sărută mîna.

Lui Reddin, pitit în umbra cea deasă, scena i se arătă limpede, căci cei doi stăteau chiar în bătaia soarelui. Călcă măcrișul în picioare.

După un timp, Marta bătu clopotul pentru masă, nu pentru că nu și-ar fi putut altminteri vedea ori auzi stăpînul, dar fiindcă așa era statornicit. Lui Reddin, sunetul nițel dogit al clopotului i se păru de o diavolească batjocură, deoarece el chema pe-un alt bărbat să mănînce și să bea cu Hazel. La rîndu-i, își înfulecă atunci sandvișurile, nefiind totuși chiar atîta de îndrăgostit încît să-și piardă pînă și pofta de mîncare. Apoi se așeză omul și citi știrile privitoare la cursele de cai. Nu exista pericolul să fie văzut de cineva, deoarece locul unde se afla era cu totul ferit și de singurătatea dealurilor și de aceea a pădurilor. Copii nu erau în jurul varniței, în afară de copilul prietenei Martei, un țînc sfios care niciodată nu-și petrecea timpul în căutarea cuiburilor de păsări. Singurul zgomot, cu excepția cîntului

intermitent al păsăretului, era depărtatul zgomot al securii unui pădurar, asemănător cu lătratul gros al unor dulăi înfometați. Nimic altceva nu se clintea, sub învolburatele bolți ale copacilor, în afară de lumina soarelui, mișcîndu-se ca o nălucă.

Pădurile acelea dese, hăt departe pe crestele lor, se adevereau ochiului atent pline de taine pe jumătate dezvăluite, iar urechii grijulii bogate în voci stăruitoare. Dezlegarea tuturor tainelor vieții s-ar putea înfățișa aici omului în ori și ce clipă. Acum ori după o oră, din cenușiul unei scorbure sau din roșul sîngeriu al unui trunchi de pin se putea ivi despuiatul spiriduș al vieții cu chip crunt sau fermecător. Răsucit în lungile fire de caprifoi ce lunecau de pe tisele moarte ; încolăcit în frunze rămase de anul trecut ; împlătoșat în armura unui con de brad, Dumnezeu părea că moțăie. El s-ar fi putut trezi oricînd, ca să binecuvînteze ori ca să blesteme.

Reddin, neavînd nici ochi atent nici ureche grijulie pentru astfel de lucruri, nu resimțea nimic altceva decît o senzație de singurătate. El citea neobosit ziarul. Cam după vreo oră, Edward și Hazel reapărură, ea în noua-i pălărie albă. Urcară Munticelul lui Dumnezeu către locul unde panta se pierdea în perspective iluminate în verde pal, pînă se contopeau cu albastrul închis al cerului. Perechea se făcu nevăzută pe geana orizontului, iar Reddin se așternu pe o nouă așteptare. Oare n-avea să aibă norocul de a o vedea pe Hazel singură ?

— Omul ăsta n-o slăbește nici un pas, își spuse.

Transfiguratele pante ale muntelui i se păruseră lui Edward locul potrivit pentru ceea ce dorea să-i spună lui Hazel.

— Hazel, vorbi el, dacă s-ar întîmpla să dorești cumva să ai un soț mai degrabă decît un frate, n-ai decît s-o spui.

Hazel roși. Deși patima care răsuna în vocea lui era atît de ferecată, ea se simți mișcată. De cînd făcuse cunoștința lui Reddin, se deprinsese, deși neștiutoare, a recunoaște glasul patimii și începuse de asemenea să și roșească ușor.

Dacă Edward ar fi înțeles mai bine femeile, el și-ar fi dat seama că vorbele acelea ale lui fuseseră o greșeală ; căci dacă-și dorește o femeie ca bărbatul să-i fie soț, ea nu i-o va spune niciodată.

Se înapoiară acasă într-o tăcere desăvîrșită și stingheritoare. Roșcata, speriată de un stol de potîrnichi, stîrni o spaimă neașteptată, smucindu-și cureaua din mîna neatentă a lui Hazel și luînd-o la goană către prezbiteriu.

— O ! să știi că are s-o zbughească în pădure ! — strigă Hazel și începu să alerge după ea. Vezi, Edward, dacă nu-i în balie, iar eu mă duc repede pe sub copaci s-o strig.

Reddin tresări, văzînd-o pe Hazel care i-o luase înainte lui Edward cum vine drept către ascunzișul lui. Ea sosi alergînd printre trunchiuri, cu o sprinteneală, cu o degajare în port și-n mișcări ce-l scoaseră din minți. O fată

frumoasă nu s-ar cuveni să fie atît de sprintenă ; ar fi trebuit să-şi fi preschimbat sprinteneala în ceva care ţine de ţinuta unei neveste, iar degajarea ar fi trebuit să cedeze pasul supunerii — supunerii faţă de bărbat, faţă de el. Cu ochii şi păru-i strălucitor, cu mlădioasa-i iuţeală, Hazel aducea a căprioară, în vreme ce străbătea umbrele şerpuitoare. Trecu pe lîngă arborele sub care se afla el, fără a-l vedea, şi rămase locului ascultînd. Apoi începu s-o îmbie pe fugară, vulpiţa :

— De ce oare m-ai părăsit, scumpa mea ? Unde-mi eşti ? Vino înapoi la mine, inimioară dragă, haide că se face noapte !

Atunci Reddin răsări din umbra copacului şi-i vorbi.

Cu un strigăt înăbuşit, Hazel se-ntoarse cu gîndul de-a o lua la goană, dar el îi tăie drumul.

— Nu. Destul am aşteptat clipa aceasta. Va să zică tot te-ai măritat cu pastorul ?

— Îhî.

— Are să-ţi pară rău.

— De ce vii să mă chinuieşti, domnule Reddin ?

— Îmi eşti menită mie. Eşti a mea.

— Mereu oamenii spun că sînt a lor. Mi-ar plăcea mai bine să fiu a mea.

— De vreme ce n-ai vrut să te măriţi cu mine, Hazel, măcar atîta poţi face : să vii să stai uneori de vorbă cu mine.

— A, asta nu pot.

— Ba trebuie. Oricînd ai o clipă liberă, vino aici la copacul ăsta, ai să mă găseşti tot timpul aici.

— Da' de ce oare ? Eşti doar un domn şi ai o întreagă moşie şi atîtea cucoane frumoase se ţin după dumneata.

— Pentru că aşa vreau.

— Dă-mi pace, domnule Reddin. Mă simt bine, şi Roşcata de asemenea, şi toţi s-au aciuiat atît de mulţumitor. Iar pasărea a cîntat.

— Şi pastorul şi el, fără îndoială. Dacă n-ai să vii destul de des, am să trec prin faţa casei voastre şi am să şi intru. Iar dacă tot nu vii, am să-i spun pastorului că ai petrecut noaptea aceea cu mine şi el are să te dea afară.

— N-are să mă dea ! Şi nici dumneata n-ai să faci aşa ceva !

— Ba da. Şi pastorul are să te alunge. Un pastor n-are nevoie de o nevastă care nu-i de treabă. Aşa încît, de vreme ce trebuie — îşi părăsi asprimea şi deveni stăruitor — ai face mai bine să vii neîmbufnată.

— Da' n-a fost vina mea că am mas peste noapte la dumneata, a fost vina tuşei Prowde. De ce adică m-ar certa lumea pe mine şi nu pe tuşica ?

— Zău că nu ştiu ! Pentru că eşti frumoasă.

— Aşa să fie ?

— Nu ţi-a spus-o şi el ?

— Nu. Nu spune el prea multe.

— Ai putea face un om de ispravă din mine, dacă ai vrea, Hazel.

— Cum asta ?

— M-aş lăsa de băutură.

— Şi de vînătoarea de vulpi ?
— Ei, s-ar putea să mă las şi de asta — de dragul tău. Fii-mi prietenă, Hazel.
Vorbea cu un farmec nedefinit, moştenit de la vreun strămoş care trăise cîndva pe la Curte. Hazel era fascinată.
— Dar eşti mînjit de sînge ! se împotrivi ea în continuare.
— Şi tu la fel ! îi răspunse el în chip neaşteptat. Mi-ai spus că omori muşte, aşa încît nu eşti mai brează decît mine, Hazel. Fii deci prietena mea.
— Trebuie să plec.
— Spune că vii mîine.
— Atunci, să ştii că doar pentru o clipă.
Se auzi, în clipa aceea, din casă, glasul lui Edward :
— Am găsit-o !
Hazel fugi acasă. Dar cînd să iasă din pădure, întoarse capul şi privi de-a lungul umbroaselor pante de verdeaţă pe care în drumu-i spre casă păşea Reddin. Îl urmări pînă ce se făcu nevăzut ; apoi, oftînd, o luă din loc.

CAPITOLUL AL NOUĂSPREZECELEA

A doua zi Hazel nu s-a dus în pădure. Seara, stînd în salonaşul liniştit, în vreme ce Edward citea cu glas tare iar doamna Marston tricota, se simţi înfricoşată aducîndu-şi aminte de

ceea ce făgăduise. Şi mai înfricoşată fusese totuşi la gîndul de a se duce.
O ajutase pe doamna Marston să înveleascǎ borcanele dulceţurilor de rubarbă, în cămara întunecoasă, pe cînd Edward vizita un bolnav care locuia la o oarecare distanţă de acolo. Se distrase de minune lipind etichete pe capacele curate şi apoi scriind pe ele. Şi se servise fără şovăială cu biscuiţi de prin cutii. Apoi Edward se înapoiase şi grădinăriseră din nou. Acum se instalaseră să petreacă împreună seara şi ea învăţa să tricoteze, răsucind nişte lînă îndărătnică în jurul unor andrele nărăvaşe, în vreme ce doamna Marston — cu broboada roz pe umeri — îngîna :
— Unu pe faţă, doi pe dos ! Unu pe faţă, doi pe dos !
— Are să iasă vreodată ceva ? vru să ştie Hazel. Acum nu-i decît o coadă de fire !
— Are să iasă orice doreşti să faci, drăguţo! o lămuri bătrîna doamnă.
— Seamănă oare tricotatul atît de mult cu viaţa, mamă ? rosti Edward amuzat.
— Dar n-are să iasă, interveni Hazel. Va fi numai o încurcătură.
Edward se oferi să ajute ; interludiul acesta prilejui însă multe rîsete, în vreme ce doamna Marston îngîna : „Unu pe faţă, doi pe dos."
Reddin, păşind agale prin faţa casei, în întuneric, auzi glasurile celor dinăuntru şi se simţi furios şi amărît.
Hazel îi desluşi paşii pe pietriş : fu înspăimîntător de sigură că era el. Îi era grozav de

frică să nu-i spună lui Edward. Apoi îi trecu prin minte o idee nouă. Ce-ar fi ca să-i mărturisească ea însăși lui Edward ?

Ședea la lumina focului plecîndu-și capul și frămînta noul gînd în minte, însă cu tot atît de puțină pricepere ca și la răsucitul lînii albastre cu andrelele. Și din tăcutele umbre, în vreme ce se amuza cu firul ursitei, două stihii se înfruntau pe deasupra luminoasei sale frunți — una înarmată, cealaltă cu trandafiri încununată. Nici doamna Marston cu ritmicul ei „Unu pe față, doi pe dos", nici Edward care citea cu voce plăcută — pastorului îi cam plăcea să constate cît de frumos citește, deși încercase a nu se lăsa ispitei — nici unul nu văzură acele impalpabile siluete, fiecare întinzîndu-și hulpava-i mînă înspre șovăitoarea Hazel.

— De ce nu i-aș spune-o ? Doar n-am făcut nimic rău ! gîndi ea. Apoi își aminti că totuși fusese ceva — un simțămînt ciudat — ceva care o mînase dincolo de ușa de sticlă, în omătul de afară.

Nu voise să spună nimănui despre întîmplarea aceea.

Îi aruncă printre gene o privire lui Edward, o privire care pe el îl făcea să se gîndească mereu la seninătatea iazului de deasupra prezbiteriului, acolo unde strălimpedea apă cafenie lucea printre păpuriș. Edward îi prinse din zbor privirea, deoarece el se uita mereu în jur pe cînd citea, — că doar așa aflase din cartea lui despre elocință că trebuie să se procedeze. Îi zîmbi de-acolo de la locul său și continuă lectura.

Cartea aparținea genului preferat de doamna Marston și de către cei de tagma ei. N-avea nici un fel de legătură cu viața. Idealurile, personajele, morala și crizele ei alcătuiau un nelumesc tot care, fiind pe deplin nefolositor ca tonic ori ca balsam, era de fapt curată otravă. Ar fi fost cu neputință să și-o închipuie pe eroină înfruntînd realitățile vieții ori săvîrșind unul din acele acte fizice de care întreaga omenire e legată și care cer mai mult decît resemnare — și anume o cinste nefățarnică — spre a se putea trece de la umilință la slavă. Era de asemenea imposibil de închipuit cum copilul, care apărea discret și punctual la ultima pagină, ar fi putut veni pe lume de vreme ce, cu atît de neprihăniți părinți, desigur că el n-avea cum să fie zămislit.

Hazel asculta cu înfrigurare, să afle dacă i-a fost cumva dat eroinei să meargă în trăsură pe-o noapte de iarnă alături de un bărbat care să-și pironească asupră-i cutezătorii lui ochi albaștri ori dacă s-a spăimîntat și și-a căutat adăpost într-un dormitor plin cu șoricei albi. Dar în toate paginile acelea, cărora Edward le da cetire, nu erau de întîlnit nici șoareci, nici drumuri întunecate și nici bărbați îndrăzneți. Pînă ce să se fi isprăvit lectura, Hazel luase definitiv hotărîrea că nu-i poate spune totul lui Edward. Lîna albastră rămînea pe veci încîlcită, iar una din umbroasele prezențe pierise.

A urmat ceea ce doamna Marston numea „a sta de taclale" ; tava cu cina de seară — cacao și cozonac — fu adusă de pe bufet ; apa fu pusă la fiert, și-n curînd s-au aprins luminările.

Prezenţa rămasă o însoţi pe Hazel cînd fu să urce scările spre odăiţa ei, ca şi în timp ce fata se dezbrăcă, vîrîndu-se în pat. De pe prichici, în lumina slabă a lunii, lucea albul carton pe care sta scris : „Şi păr din capul vostru nu va pieri."

Însă făgăduielnicele cuvinte erau şterse de întunericul nopţii.

În dimineaţa zilei următoare şi pentru cîtva timp în fiecare din zilele ce urmară, Hazel se întîlni cu Reddin la umbra arborelui de tisă.

— Îţi plac mult pădurile, drăguţo ? întrebă doamna Marston într-una din acele dimineţi. Trebuie că e tare plăcut şi liniştit acolo, la această vreme a anului.

— Nu, doamnă Marston, nu-i plăcut. Este groaznic.

— Dacă aş putea-o porni la drum foarte devreme, îşi urmă doamna Marston firul gîndurilor, aş veni şi eu, Doamne ajută, cu tine. Căci dispari de acasă tot mereu cînd Edward e plecat încoace şi încolo, după treburile lui, şi trebuie că-ţi este urît.

Hazel se repezi pe costişa varniţei în jos, în dimineaţa aceea, şi-o apucă pe o potecă ascunsă, pînă ce dădu de Reddin.

— Trebuie să nu mai vii aici, domnule Reddin ! exclamă ea. Bătrîna doamnă o să viziteze locurile astea mîine, aşa zice.

Reddin se porni pe înjurături. Îi mergea atît de bine ! O şi făcea pe Hazel, adică ajunsese ca s-o facă să roşească şi să pălească după bunul lui plac şi cu toate că nu încercase încă s-o sărute, izbutise a-i aţîţa flăcările închipuirii.

Ori de cîte ori se privea singur în adîncul gîndurilor, aşa cum l-ar fi privit alţii dacă ar fi ştiut, se grăbea să-şi spună : „În dragoste totul e îngăduit" — şi închidea ochii. Mai simţea de asemenea că săvîrşea răul pentru a-i face lui Hazel binele.

„Căci, cum de poate trăi o fată în acea găoace înăbuşitoare cu baba aia şi cu popîndăul ăla, apoi numai Dumnezeu ştie — reflecta el. Are să fie o cu totul altă fată cînd o trăi alături de-un bărbat care-i o dată bărbat nu glumă şi o să se poată ţine la Undern de orice-i căşunează ei, în afară de cazul în care va continua a o face cu mine pe mironosiţa. La naiba ! N-am să mai înghit eu fasoane după aceea. Uite-mă-s numai cum stau acuma sub arborele ăsta, ca un cîine zgîindu-se la o mîţă căţărată-n pom !"

Aşa încît era în clipa aceea furios de-a binelea. Privirea-i aducea a bici, în timp ce-i reproşa :

— Tu n-ai născocit povestea asta decît ca să scapi de mine.

— Ba nu ! strigă Hazel tremurînd. Dar, vai ! domnule Reddin, n-ai putea odată să-mi dai pace ? Şi Edward care-i citeşte acum lui moş Solomon Bache partea ceea din evanghelie cu „multe lăcaşuri sînt" şi care e bun ca aurul cel bun, dar, pentru numele lui Dumnezeu ! dumneata ar fi bine să mă laşi pe mine acolo,

lîngă bătrîna doamnă, să-mi văd de tricotatul meu și gata.

— Am să-ți dau eu în curînd ceva mai bun de făcut, decît să tricotezi.

— Și anume ce ?

— O, voi, femeile ! Ești naivă, Hazel ? Ori ești a naibii de vicleană ?

— Nu știu. Dar de venit aici nu mai pot veni.

— Nu mai vrei să vii, asta înțelegi. Prea bine.

— Ce-ncerci să spui cu acest „prea bine" atîta de tăios ?

— Vreau să spun că dacă un bărbat se hotărăște să vadă o femeie, apoi el o va vedea. E treaba lui să găsească prin ce mijloace. Și e dreptul ei să se ascundă ori să se dedea oricît poftește la orice soi de mendre afurisite. Asta face toată treaba și mai și. Iar acum, întoarnă-te la tricotat, n-ai decît ! Auzi colo vorbă : tricotat !

Cu un metalic fîlfîit de aripi, din pricina rîsului zgomotos al lui Reddin, porumbeii speriați își luară zborul.

— Sst ! O să ne-audă careva și-or să iasă din casă.

— Nu-mi pasă. Dacă ar auzi și morții din morminte și ar ieși de acolo și s-ar așeza între noi, tot nu mi-ar păsa. Ce tot șopăcăești ?

Hazel își aminti : „Oricine ar fi ea, de avut el tot o s-o aibă, ce mai calea-valea".

Nu voia să-și repete vorbele acestea, iar el se întoarse brusc și plecă înfuriat. Se întoarse și ea ca să plece, răsuflînd ușurată, însă aproape numaidecît privirile căutară înapoi, și urmări din ochi silueta în retragere, pînă ce Reddin se făcu nevăzut printre copaci.

CAPITOLUL AL DOUĂZECILEA

În Ziua Domnului, mai mult decît în oricare alta, Hazel arăta, acolo pe Munte, aidoma unei bărcuțe abandonate și trasă la un țărm pașnic. Peste casa întreagă se lăsase o liniște hipnotică : nu se mai auzea zgomotul produs de frecatul cu peria al Martei și nu mai venea nici un fel de miros de bucate. De Ziua Domnului se mînca mereu carne rece cu varză murată, statornicele bucate însoțitoare ale tainicei prea-fericiri sabatice. Un ușor freamăt se răspîndea în timpul slujbei religioase, care apoi se risipea ca o adiere peste vîrfuri de copaci.

Hazel se simțea foarte mîndră de Edward în capelă, și nițel înfricoșată de purtarea și atitudinea lui reculeasă. În duminicile înmiresmate de liliac, aproape că-l iubea, cînd îl auzea citind poveștile acelea de dragoste, cu parfum de odinioară, povești de care el unul se temuse. Avea Edward atunci un glas plăcut și adînc.

„Și a făcut-o femeia lui și ea, zămislind, i-a născut un fiu".

Să fi fost modulațiile vocii lui Edward care-i vorbeau la fel de grăitor ca și cuvintele, ori să

fi fost Reddin cel care-i distrusese copilăroasa însingurare, fapt este că începuse a face o legătură între vechile povestiri și propria-i viață. Le pizmuia pe acele minunate femei de odinioară ale lumii. Erau toate atît de înalte, de bogat înveșmîntate și locuiau sub pomi cu fructe aurii, peste al căror creștet se întindeau ceruri de-a pururi albastre. Totul era atît de simplu pentru ele. N-aveau treabă nici cu alde Reddin, nici cu cine știe ce bătrîne doamne.

Povestea vieții lor se desfășura lin, ca un fir depănat, nu ca împletitura ei. Începu să jinduiască a fi una dintre ele, limpede și neschimbată ca fildeșul lustruit, mișcîndu-se cu o demnitate lentă și lunecoasă prin subțirimea zorilor trandafirii, purtînd cu nesilită grație pe cap frumoase ulcioare cu apă către o lume însetată.

Edward îi arătase o poză aidoma într-o ediție ilustrată a Bibliei aparținîndu-i maică-si, iar Hazel se oprise instinctiv asupra singurei legături dintre ea și acele imagini.

— Edward m-a făcut pe mine femeia lui, își spuse.

Cele mai dulci, mai noi și nedeslușite idei îi zvîcneau în minte, asemenea unor lăstari din coaja unui primăvăratec arbore. Și ele dădeau o expresie nouă chipului ei.

Ochii lui Edward rătăceau într-una spre dîra de lumină lăsată de soare pe banca unde ședea Hazel, cu fruntea plecată, cu un chip misterios așa cum e orice lucru viu privit sub un nou aspect. Sfiiciunea vădită în capelă era contra-

zisă acum de născînda sălbăticie care-i plutea pe buze.

Edward se străduia să se concentreze asupra rugăciunilor și și-ar fi dorit mai bine să fi fost pastor episcopalian, pentru ca să aibă rugăciunile gata scrise. Într-un rînd, el îi vorbi despre lucrul ăsta maică-si, care fu de-a dreptul scandalizată și-i spuse că rugăciunile făcute în casă, ca și pîinea sau ca și dulceața făcute în casă, sînt cele mai bune.

— Cît privește dulcețurile cumpărate de gata, ele-s doar o înșelătoare scăpare pentru proastele gospodine. La fel și cu rugăciunile. Cea mai bună carte de rugăciuni tipărită nu face mai mult decît marmelada asortată, vîndută cu patru pence jumătatea de litru și nițel acrită de mult ce-a zăcut.

Edward se tot poticnea, cum avea să spună domnul James după aceea, „asemeni bătrînei mele iepe Betsy, care face un pas și se poticnește, dă din cap și se fleșcăiește, iar acasă ajunge cînd vrea Dumnezeu, adică în zori de zi".

Încă mai era cald în capelă, deși verdea răcoare a serii de afară cobora îngîndurată, iar păsările se treziră din somnolența lor de peste zi. Din pinii întunecați de peste varniță, guguștiucii cu glasurile lor joase se rosteau într-un grai mai vechi decît cea mai veche scriere omenească. Cucii își strigau numele în zadele din spatele capelei, încovoiate de vînt și neînchipuit de verzi. O mierlă medita cu voce tare și ghiers înalt, în slobodă voie și uluitor de neobosită,

asupra unor subiecte mai adînci ca Iazul Dumbravei de jos, la fel de adînci ca însăși taina firavelor ouă pistruiate ale cuibului ei ticluit în mărăcini. În preajma tufișurilor galbene de mătură roiau ciocîrliile, icneau în măruntele lor zboruri și-și cîntau cîntecele lor pieritoare. Aurii albine sălbatice, cu irizările lor de coajă de portocală și negri bondari intrau pe ferestrele deschise. Găinile albe și negre și cocoșelul Minorca al doamnei Marston ciuguleau prin preajma ușii deschise și pășeau din curiozitate pragul, ceea ce o făcea pe Marta, care stătea lîngă ușă chiar în acest scop, să alunge binișor orătăniile cu o frînghioară de rufe aproape măiestru mînuită.

Urmărind-o pe Hazel din ochi la fiecare „amin", cînd — așa cum îi era vorba — oricine se cade să-și înalțe privirile asemenea păsărilor după ce au băut, doamna Marston își spuse că totuși e păcat. Ce fel de păcat era, nu-și mărturisea nici sieși. Bătrîna încheie cu „Ei, oricum, dacă nu se nasc pe lume copii, nu se nasc nici păcătoși", și-și închise la repezeală ochii, dîndu-și seama că încă un „amin" era gata-gata a fi rostit. Vocea lui Edward luase un aer de ușurare, ceea ce însemna sfîrșitul unei rugăciuni.

Doamna Marston îi aruncă o privire și luă hotărîrea de a-i pune nițel anason în ceai. „Gîndirea înaltă e tot atît de rea ca și o embolie", cugetă dînsa. Edward însă nu gîndea. El făcea altceva, mult mai istovitor — simțea. Hazel se miră de strălucirea ochilor lui, cînd pastorul se ridică din genunchi.

„Îmi pare bine că-s soția lui Edward și nu a lui Reddin", își spuse Hazel.

Nu-l mai văzuse pe Reddin de o săptămînă, fiindu-i, de la ultima lor întîlnire în pădure, atît de frică de a-l reîntîlni, încît abia dacă mai ieșise din casă.

Zilele păreau cam monotone, fără vizitele zilnice în pădure, dar ferite în schimb de pericol.

Edward citi din Evanghelie : „Dintre cei pe care mi i-ai dat, n-am pierdut pe nici unul".

Toată afecțiunea lui pentru Hazel și pentru însoțitorii fetei, cu care venise moștenire de acasă, își făcu loc în predica lui. Pastorul vorbi despre puterea de ocrotire ca despre aproape cel mai de preț bun în viață, ca despre lucrarea cea mai de merit. Spuse că ea era nelipsita răsplată a jertfirii de sine și că dacă cineva e gata să uite de el însuși, atunci există putința de a ocroti de orice rău pe cei dragi.

Pe pietrișul de afară se auzi un scîrțîit și iată că Reddin intră în capelă. El se așeză chiar în spatele lui Hazel. Edward își înălță ochii, bucuros de a vedea adunarea credincioșilor îmbogățită cu un adaos atît de însemnat, și-și urmă predica. Făcînd fețe-fețe, Hazel vădea o stare de stînjeneală atît de jalnică, încît lui Reddin mai că-i fu milă de dînsa. Dar nu încetă de a-și aținti privirea asupra profilului ei.

În cele din urmă, doamna Marston, care urmărea mereu și mereu cu atenție înfățișarea fizică a oamenilor, îi șopti lui Hazel :

— Ți se pare că aerul e înăbușitor ? Vrei să ieși puțin afară ?

Într-adevăr, Hazel se grăbi să iasă la aer, ruşinată, iar doamna Marston o urmă, după ce murmură doar din buze cîteva vorbe liniştitoare, însă de neînţeles, către Edward.

Acesta continuă, bîlbîindu-se, oficierea slujbei.

Reddin, înţelegînd că-l păcălise de data aceasta ingeniozitatea femeiască, zîmbi. Edward se întreba cine poate fi omul acela atît de distins, cu o expresie necruţătoare a gurii. Şi-şi spuse că zîmbetul aceluia pare un zîmbet de batjocură la adresa lui. Reddin îl măsură însă din creştet pînă-n tălpi, cu mult respect.

Era un om de care avea să trebuiască să ţină seama.

„Pastorul ăsta are caracter, gîndi Reddin privindu-l cu intensitate, însă — pre legea mea — tot am de gînd să-l zgîlţîi niţel."

Surîse uşor, ca ori de cîte ori avea de îmblînzit un cal.

Apoi se ridică brusc şi ieşi. Doamna Marston, care o doftoricea pe Hazel în salon cu un sirop de zmeură, îl auzi că bate la uşă şi merse să deschidă.

— Vă pot fi de vreun ajutor ? întrebă Reddin în modul cel mai cordial. E nevoie de-un doctor sau de-aşa ceva ?

Doamna Marston rîse liniştit. Îi era drag în genere de bărbaţii tineri şi Reddin i se păru, în ciuda celor patruzeci de ani ai lui, „un băiat de ispravă". Bătrînei îi plăcu ţinuta lui manierată, cum sta acolo în prag, cu capul descoperit şi aştepta parcă instrucţiuni. Mai presus de orice, ea era curioasă.

— Nu, mulţumesc, îi răspunse. Dar poftim, totuşi, înăuntru. Sînteţi foarte amabil. Ce zi călduroasă, nu-i aşa ? În salonaş e însă foarte plăcut. Şi-o să beţi ceva rece. Spuneţi-mi, ce să vă dau ?

— Un pahar de vin de Xeres, răspunse el, cu ochii ţintă la Hazel.

— Mă îndoiesc să fi rămas din cel pentru torta de Crăciun, dar am să mă duc să văd, se scuză doamna Marston foarte tulburată. Ce tragedie pentru dînsa, care se fălea atît de mult cu gospodăria ei, să nu aibă în casă vin de Xeres, tocmai acum cînd i se cerea.

Zgomotul paşilor bătrînei pieri pe scările pivniţei în jos.

— Şi-aşa, credeai că m-ai păcălit, hai ? vorbi el. Acum vezi că n-am îmblînzit eu cai o viaţă întreagă, doar aşa, de florile mărului.

— Dă-mi pace.

— Nu vrei nici tu să-ţi dau.

— O, ba da !

— Chiar după ce-am bătut atîta amar de kilometri, zi de zi, ca să te văd ?

— Nu-mi pasă cîţi kilometri ai străbătut, grăi Hazel cu mînie. De ce-ai făcut-o ? Du-te înapoi la mohorîta casă de unde vii şi mie dă-mi pace !

Reddin încetă de a-i mai vorbi cu tot atîta înfrigurare.

Ea şedea pe canapeaua umplută cu păr de cal, el pe-un fotoliu tras la căpătîiul canapelei. Îşi repezi braţul şi o plecă pe spate, astfel încît o şi izbi cu capul de rama de mahon a sofalei.

— Destule vorbe ! strigă el.

Şi-o sărută pătimaş, cu sărutările acelea scoţîndu-şi pîrleala pentru toate aşteptările din ultimele săptămîni. Hazel gemea din pricina izbiturii primite ; sărutările bărbatului o dureau ; umărul lui îi zdrobea pieptul. Începu să tremure toată, în chip ciudat, şi-l izbi cu mîna strînsă pumn. El însă rîse.

— Ai de gînd să te porţi cum trebuie ? Ai să faci sau nu ce-ţi spun eu ? o întrebă.

— Ţi-aş fi foarte îndatorată, îi răspunse ea cu voce stinsă, dacă ai binevoi să-ţi ridici niţel umărul.

Ceva anume în rugămintea aceasta îl mişcă. Rămase tăcut cîtva timp în fotoliul lui Edward şi se uitară astfel unul la altul, într-o chinuită nemişcare. Lui Reddin îi părea rău că fusese violent, dar nu era dispus a o recunoaşte pe faţă.

Apoi auziră paşii uşurei ai doamnei Marston, care intră în cameră cu o carafă.

— Aici e vin spumos de agrişe, vorbi ea, făcut după reţeta bietei Susan Waine. A fost verişoară bună de-a soţului meu, şi ce mai femeie de treabă. Niciodată n-a stat un lucru nelalocul său la ea în casă, şi doisprezece copii a avut Susan. Îmi aduc aminte ca şi azi, de cum a fost mototolit covorul în picioare (era de iută verde şi avea două feţe) la înmormîntare, de către ciocli. Şi parcă-l aud pe George Waine, care a spus : „Asta o s-o supere pe Susan“ şi-apoi cum şi-a adus el aminte ceva şi a izbucnit în plîns, bietul om ! Şi atîta a tot plîns, pînă ce a stricat întreaga ceremonie şi noi

ne-am simţit cît se poate de amărîţi. Dar unde rămăsesem ? A, da. E numai bun de băut, după cum vezi, vinul ăsta care de sînziene împlini-va patru ani. Dar, îmi crapă obrazul de ruşine, să ştiţi, că n-am vin de Xeres, din pricină că Marta, golind ce mai rămăsese, s-a gîndit să dea sticla înapoi. Şi, uite ghinion, că dumneavoastră tocmai vin de Xeres aţi cerut.

— Într-adevăr ? Ei, oricum, acesta-i tot atît de bun. Multe mulţumiri.

Se simţea stingherit că bea un pahar în casa lui Marston. Nu era un lucru prea cinstit s-o tragi pe sfoară pe bătrînica asta. Faţă de Hazel, însă, nu încerca remuşcări. Îi era în gînd, dacă Hazel avea să-şi bage minţile-n cap, să-i asigure viaţa pe care ea şi-o dorea şi acele lucruri după care jinduiau instinctele ei. Poate că avea dreptate închipuindu-şi că instinctele îi trădau personalitatea. Căci natura, muma aceasta sardonică — în vreme ce tot cîntă cu glasul argintiu a zece mii de privighetori „Luaţi orice doriţi, copiii mei“ — are în schimb grijă, în bezna bîrlogului ei vrăjitoresc, ca progeniturile sale să-şi dorească tocmai ceea ce vrea ea.

— Vă place, domnule...? N-am înţeles exact numele dumneavoastră, îl îmbie doamna Marston.

— Reddin, coniţă. Jack Reddin de la Undern.

Numele său răsună cu uluitor zgomot în acea cameră liniştită, ca un foc de armă noaptea în pădure, cînd păsările dorm prin crengi.

În clipa aceea intră Edward, care nu mai aşteptase pînă să termine domnul James, diaco-

nul, cu mult îndrăgita numărare a bănuţilor de obol daţi de enoriaşi.

— Hazel se simte bine, mamă ? întrebă el cînd ajunse la uşa din faţă.

— O, da ! dragul meu. N-a fost altceva decît căldura. Şi e aici un domn care a venit să te vadă. Domnul Reddin de la Undern.

Edward înaintă cu mîna întinsă, şi Reddin i-o strînse. Privirile lor se întîlniră ; în cameră coborî o ciudată tăcere ; Hazel oftă înfiorată.

— Bucuros de a vă fi văzut la mica noastră slujbă, domnule Reddin, vorbi Edward cordial.

Reddin zîmbi şi răspunse : „Mulţumesc".

— Îmi pare bine, urmă apoi, că se găseşte şi-n simplitatea noastră ceva care să vă poată atrage (întrebîndu-se în sinea sa dacă nu cumva predicile lui erau totuşi ceva mai bune decît crezuse).

Reddin rîse din nou, scurt. Edward puse rîsul acela pe seama timidităţii musafirului.

— Sper că veţi mai veni printre noi.

Reddin strînse niţel din ochi :

— Da, mulţumesc. Voi mai veni.

— Nu vreţi să ne faceţi plăcerea să cinaţi cu noi ?

— Mulţumesc.

Încetase de a se mai socoti necinstit. Nu simţea nici o remuşcare faţă de Edward. Era o treabă între bărbaţi, şi femeia avea să fie a cîştigătorului. Aceasta era legea recunoscută făţiş de către strămoşii lui, iar de către contemporani recunoscută în tăcere. Începu să se simtă tot atît de întărîtat ca la o cursă cu obstacole.

Edward merse de se aşeză alături de Hazel, întrebînd-o afectuos :

— Ei, şi cum îi merge fetiţei mele ?

Hazel îşi înălţă privirea spre el, calmă, şi-i surîse. Reddin se uită o clipă la dînşii, interpretîndu-le purtările în felul său. Unui suflet stricat, orice sinceritate în vorbe sau în fapte i se pare suspectă. Apoi se întoarse brusc înspre doamna Marston.

— N-am să pot rămîne, totuşi, la masă, îi spuse. Mi-am adus aminte... de ceva. Mulţumesc însă foarte mult — şi o privi atent pe Hazel — pentru vinul de Xeres.

Apoi se duse.

— Dragul meu, vorbi doamna Marston triumfătoare, n-am spus eu tot mereu că vinul ăla de agrişe, făcut după reţeta Susanei Waine, e la fel de bun ca şi şampania ? Acum poţi vedea şi singur că am avut dreptate. Fiindcă domnul Reddin de la Undern — şi el e un tînăr manierat şi drăguţ, deşi cu gura cam pungită, că-mi aduc aminte eu, pe cînd eram fată, de unul cu o gură taman ca a lui, care a venit la bîlciul din mai cu o roată a norocului şi ciudat lucru era că roata aceea nu se oprea niciodată la numerele cîştigătoare, decît dacă o învîrtea aşa cum ştia el ; şi atîta mi-aş fi dorit eu o pisică tărcată cu verde şi galben, de porţelan adevărat, că mi-am cheltuit în bîlci ultima părăluţă şi roata omului ăluia se învîrtea, se tot învîrtea.

— Biata mea mamă !

— Da, dragul meu, şi-am plîns cu lacrimi amare. De-atunci, în guri de felul acela n-am

mai avut încredere niciodată în viață. Domnul Reddin nu-i însă, desigur, de soiul ălora și-i cu totul deasupra bîlciurilor ori altor asemenea marafeturi.

— Nu mi-e foarte simpatic, declară însă Edward.

— Și nici mie, vorbi Hazel din toată inima.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ȘI UNULEA

A doua zi Hazel se sculă devreme. Nu putuse dormi și se gîndise să coboare în vale, să caute ciuperci de primăvară.

Se furișă afară din casa cufundată într-o liniște deplină, dacă nu țineai seama de sforăiturile joase, dar care totuși zgîriau urechea, ale doamnei Marston. Afară, în țintirim, unde nu se-auzea ghiersul nici unei păsări, s-ar fi zis că morții ieșiseră în cursul apăsătoarelor ore dintre miezul nopții și orele două după cîntători și că așteptau, cuminți, maiestuoși, fiecare în dreptul patului său, să coboare și să-și întrerupă îndelunga lor amarnică ajunare, înfruptîndu-se împreună cu albina și cu șarpele de casă în chiliile de ospăț mult prea mimuscule și prea nemuritoare spre a fi știute celor vii. Mormintele se năzăreau mai înalte și păreau să aibă fiecare cîte o nălucă înapoia sa ; bogata iarbă, năpădită și încenușată de rouă, părea să fi fost călcată în picioare de trecerea unor tăcute gloate. Venea din pămînt un miros de jilăveală și-ntreaga întindere dădea totodată impresia harababurii de după un fost zaiafet și a așteptării ce stăpînește orice scenă înaintea unei drame viitoare.

Roșcata chelălăia ascuțit, uluitor de vie în acea fortăreață a morților, și Hazel se apucă să-i explice de ce nu o putea lua cu dînsa. Convorbirea lor dură mult, Hazel grăindu-i în șoaptă, Roșcata vorbind din ochi. Roșcata avea personalitatea ei. Nu-și pierdea niciodată demnitatea, și se pricepea să fie lipicioasă și jucăușă, ori să ceară gălăgios de mîncare, fără a lăsa nici o firimitură pe jos. Era stăpînă pe sine ; avea ca împărăție necuprinsul. Dacă s-ar fi găsit într-o cușcă — înfățișarea ei așa te îndemna să crezi — apoi s-ar fi aflat acolo incognito și de bună voie. Hazel, privită cum sta la masă în casa lui Edward, avea și ea aceeași înfățișare.

După încheierea convorbirii și după ce — dintr-o singură mișcare iute ca iureșul unui vers — Roșcata se ghemuise pentru somn, Hazel coborî dealul. Se simțea plină de curaj, a merge în vale însemna a sfida civilizația. Luase agrafa cu care obișnuia doamna Marston a-și prinde fusta — un fluture aurit, complicat de cîteva cheutori — spre a-și ridica mai tîrziu juponul. Luase de asemenea coșulețul în care deobicei Edward purta cuminecătura, cînd mergea la cîte o capelă mai depărtată. Pentru ea, ciupercile erau tot atît de curate ca și cuminecătura, și nu mai puțin tainice, și la fel de legate de nevoile omenești. În ochii ei, nimic nu putea fi mai plin de vrajă ori de sfințenie decît

mătăsoasele ciuperci tărcate în trandafiriu şi pe care, peste noapte, le presăraseră pentru ea zînele prin lunci ori poate cineva mai mare şi mai puternic, numit Dumnezeu.

În vreme ce cobora muntele, s-ar fi zis că întreg ţinutul era acoperit de zăpadă. O brumă lînoasă şi moale şi nespus de albă se întindea, pătură peste pătură, deasupra nesfîrşitei cîmpii, umplea valea şi împresura dealurile pînă mai către vîrfuri. Piscurile Dumbrăvii Vînătorului, Munticelului lui Dumnezeu şi dealului de dincolo de Undern se înălţau peste brumă, în straie de un verde închis. Înaltele tufe de răsură, presărate cu muguri de coraliu pal, păreau fantasmagorice în decorul acela iernatic.

În vreme ce Hazel cobora, ceaţa se înălţa ca un zid în juru-i, izolînd-o şi de Undern şi de Munte. Se simţea ca un copil scăpat de la şcoală, nesupusă nimănui, stăpînă pe ea în acele ore perlate ale dimineţii. Cînd ajunse în pajişti, îşi suflecă mult peste genunchi fusta, îşi scoase ghetele şi ciorapii şi-şi prinse mînecile de umeri. Ca o nimfă în tunica strînsă pe corp, ea alergă mică şi zveltă, cu braţele şi picioarele mlădioase lucind prin roua cea rece şi proaspătă. Căuta cuiburi şi striga cucilor „cucu", găsind cîte unul micuţ, grozav de încîntat de el însuşi, însă la fel de nepregătit încă să lupte cu viaţa, deşi gata să asculte negrăitele imbolduri ale firii.

— Faci tu pe grozavul, îi spuse Hazel, dar ia să te văd în locul meu, cu o bătrînă doamnă somnoroasă care te priveşte de sus orice ai face şi cu un om care...

Se opri. Despre Reddin nu-i putea vorbi nici măcar unei păsări. Dănţui printre bănuţeii cu petalele strînse, zglobie ca o zînă, iar după ce soarele răsări, propria-i umbră se puse s-o imite ca pe o năzdrăvană ce se afla. În mîna ei şi într-aceea a umbrei sălta coşuleţul de culoare închisă al cuminecăturii.

Înainta fără a se sinchisi încotro a pornit-o. În cele din urmă, nimeri într-o veche păşune, unde greoi cai de fermă priviră la ea peste lucioasele coaste, iar un mînz cu ochi trişti se ridică în picioare s-o întîmpine. Hazel găsi acolo, după voia inimii, o tînără şi bogată prăsilă de ciuperci. Vechi garduri vii se plecau peste întinderea cîmpului şi-i vorbeau lui Hazel cu voci înmiresmate. Zilele de măreţie ale măceşului tocmai făceau loc din plin culorii de scoică a răsurilor. Hazel se înălţă în vîrful picioarelor să culeagă vreo cîteva răsure şi părul îi căzu pe umeri ; aşeză cuminte în coşuleţ cei cîţiva spini care-i rămăseseră, ca să-i folosească la întoarcere. Era nespus de fericită, ca un peşte cînd se cufundă — iar şi iar — în apă. Căci atari lucruri — iar nu cucernicul trai bun de pe Munte şi nici ofilita măreţie stăpînă la Undern — alcătuiau adevărata sa viaţă. Era aşa de adînc înrudită cu arborii, o lega o simpatie atît de frăţească de frunze şi de flori, încît s-ar fi zis că sîngele dinlăuntrul vinelor ei nu era domolul sînge omenesc, ci o sevă abundentă. Hazel aparţinea unei rase care va trăi în viitorul îndepărtat, cînd noi oamenii ne vom fi depăşit egoismul — necugetatul egoism al unui băieţandru care smulge

aripile unei muște. Vom cunoaște atunci detașarea filozofică și simpatia emotivă. Încă de pe acum depășit-am epoca în care un mare geniu ca Shakespeare se putea dovedi atît de stîngaci în interpretarea altor vieți decît a celor omenești. Am lăsat în urmă veacurile sîngeroase, cînd singurul sport era omorul și am ajuns în timpurile ceva-ceva mai vrednice de cinste, în care amatorii de omor își dau seama că este nevoie de o oarecare strădanie pentru a menţine „vrednicele sporturi englezeşti de altădată". Ne aşteaptă poate lucruri mai bune. Chiar şi acum, deși cărţile cele mai costisitoare legate și cele mai numeroase din librării și papetării sînt cele despre ucidere și despre miile sale de ramificaţii, atari cărţi nu sînt de nimeni citite. Ele se cumpără de Crăciun pentru rudele sărace şi pentru băieţaşi.

Hazel, alergînd pe cîmpuri și prin păduri, se bucura atît de mult de toate cîte erau în jur, încît umbla ca într-o stare de exaltare mistică.

Reddin, rătăcind pe cîmpuri și prin păduri, nu știa să se bucure de sine. Căci propriu-i văzduh lăuntric el și-l lua cu sine oriunde se ducea și în prezenţa paşilor lui slăbiciunea fugea, iar frumusețea se da în lături.

Pe cer înfloreau straturi de trandafiri, mai firavi și mai strălucitori decît răsurile, și se topea cerul sub straturile acelea, în lagune de un mai palid verde ca nervurile fragedei frunze de fag. Fantasmagoricele garduri vii erau atît de înalte, atît de îmbujorate de frumusețe, aerienele ape verzi se retrăgeau curgînd atît de departe în mister, încît părea că în orice clipă

Dumnezeu ar putea pătrunde acolo ca într-o grădină, gingaş precum gîzele. Pe malul rîuleţului, Hazel găsi înalte limbariţe cu întreit caliciu, răsărite fiecare ca un candelabru deasupra nămolului, precum şi floricelele de nu-mă-uita cu frunza aspră, privindu-şi încîntate oglindirea în apă. Scrută păsările care se îmbăiau : botgroșii, cu penaj lin şi bine sădit ; pitulicile zvelte ; sturzii cu pieptul de hermină ; mierlele voinice, cu pliscuri de-un galben crud. Toate lăsau urme ușoare, şi totuşi deslușite, pe noroiul moale, toate beau, se îmbăiau, ciuguleau şi lăsau alte şiruri de mici urme, şi ele deslușit conturate. Apoi „își luau valea", cum zicea Hazel, de pe creasta malului și zburau de-a curmezişul pajiştei colorate, ori prin cerul copacilor smălţuiţi, şi piuiau şi fluierau pînă ce se umplea de argint văzduhul.

Hazel stătea cum poate că o fi stat Eva odinioară, cu mîinile împreunate, cu ochii plini de extaz, uitîndu-și complet de sine, fermecată de acele jucării vii.

— Ei, da' curată pasăre mai îmi ești tu ! exclamă ea, în vreme ce un mătăsos cuc ateriză, făcînd nămolul să colcăie, sorbi cu demnitate cîțiva stropi și-și reluă zborul clătinător înspre un îndepărtat frasin. Roșcata trebuie să vadă și ea toate acestea, adăugă Hazel.

Nagîţi cu creastă argintie se roteau şi ţipau în cadenţe melancolice, iar o făzăniţă roşcată îşi plimba puiul încoace şi încolo. Acum, că bruma se risipise și că pînzele de păianjen nu mai înveşmîntau cu argint cîmpia, acum întinsul era albăstrit de flori de iarba-șarpelui, fie-

care care floare viu colorată și atrăgînd atenția printr-un alb izbitor, fiecare purtînd pe zvelte stamine fire albe de polen — lumi ale unei tăcute, încîntătoare trude. Nu era lujer care să nu-și aibă neamul său de muguri, albastre giuvaericale stropite cu alb și strîns împăturite în propria-le taină. Să privești cîmpia întreagă nu numai năpădită de ele, ci tresăltînd sub revărsarea lor, era ca și cum ai fi privit zece mii de sfinți căzuți în extaz, ori zece mii de copii dănțuind. Hazel nu știa nimic despre sfinți. Nu avea cuvinte pentru minunile printre care umbla. Dar le simțea, le gusta cu o clocotitoare vibrație pe care nici un fel de cuvinte nu ar fi putut-o exprima.

Doamna Marston spusese în repetate rînduri : „Mă tem că Hazel se pricepe să piardă timpul". Oare pierdere de timp să fi fost ? Să mănînci și să dormi ; să asculți oameni serioși și sîrguitori cum citesc din serioase și sîrguitoare cărți ceea ce ai auzit de o sută de ori ; să-l asaltezi pe Dumnezeu (pe care sfîrșim prin a ni-l închipui ca pe o uriașă ureche) cu cereri de bunuri materiale ; să agonisești averi — acestea, în schimb, zice lumea, nu-s pierdere de timp. Dar să bei din cupa frumuseții, să ridici înfrunzita învelitoare a pămîntului și să-l cauți pe Dumnezeu în leagănul său (căci de se află undeva, apoi nu încape îndoială că el aicea se află) — așa ceva în ochii lumii este pierdere de timp. O ! lume spurcată, cu mîini greoaie și ochi urduroși, cînd oare te vei spăla și fi-vei curată ?

Hazel ajunse într-un loc unde strălimpedea apă curgătoare — printr-un vad puțin adînc și scînteietor — tăia drumul. Acolo se opri sprijinindu-se pe podețul de lemn, ascultă scrîșnetul zăngănitor al pietricelelor frecîndu-se una de alta, văzu sclipirile de rubin, de safir și de smarald pe care li le smulgea lumina joasă a soarelui ; adulmecă izul apei curgătoare, care-i mai întremător decît oricare altul (în afară de acela al aerului pe un munte pleșuv ori de acela al zăpezii). Urmări codobaturile cenușii, curățele și îngrijite la vedere, totuși sălbatice în purtări, gonind de-a lungul prundișului umed ca niște preacinstite învățătoare buimace de băutură. Atunci, într-o uriașă salcie argintie, care părea adîncită în meditație, ca o turturea, deasupra vadului, o silvie începu să cînte. Trilurile și revărsările unei melodii fără cusur, auritele repetiții, înălțătoarele note și duioasele coborîri ale acelui glas de zburătoare, picurînd ca o floare de blînd, i se părură nu mai puțin minunate decît un cîntec de îngeri. Ea și pasărea, adăpostite sub argintiul penaj al copacului, își trăiau marile clipe de creație și comuniune pînă ce, dintr-o dată, se auzi un zgomot strident de copite ; cîntecul se frînse, salcia se pustii, și calul lui Reddin trecu împroșcînd apa vadului.

— O ! strigă Hazel, de ce-ai curmat cîntecul ? Era o pasăre sfîntă. Și acum a zburat !

Reddin trecea călare prin ceea ce mai rămăsese din moșia lui, o sfoară de pășune pentru oi, așezată costiș cu fața spre Munte și dominînd valea. O văzuse pe Hazel cum hoinărea

de-a lungul drumului, cu pulpele albe și învăluită în păru-i arămiu. Nu-i venise a-și crede ochilor. Cu picioarele goale! Cu brațele goale! Cu părul de tot despletit și fără nici o pălărie pe cap! În calitatea lui de moșier și de om de lume, era foarte scandalizat. Dar ca bărbat, dădu pinteni calului la vale, riscînd o căzătură primejdioasă.

Spre deosebire de femeile din lumea civilizată, care nu se despart o clipă de oglinzile lor, Hazel se pomenea adesea că uită cum se înfățișează privirii celor din jur și cum este îmbrăcată. Așa și acum. Dar putu să citească pe fața lui Reddin ceva ce-i reaminti de înfățișarea și de îmbrăcămintea ei. Se grăbi să-și scoată agrafa în formă de fluture și să-și pună ghetele și ciorapii.

— Care cîntec ziceai? întrebă Reddin.

— O pasăre din copac. De ce-ai speriat-o?

Pe Reddin îl cuprinse mînia. Văzînd-o pe Hazel rătăcind atît de aproape de moșia lui, își închipuise că venise cu speranța de a-l vedea. Mai gîndise și că îmbrăcămintea ei ciudată însemna o strădanie de a-l atrage.

Celui curat, toate îi sînt curate.

— Dar de bună seamă că voiai să mă vezi? Nu de aceea ai venit? o întrebă.

— Nu, nu de aceea. Am venit să culeg ciupercuțele care ies în urma ploii calde, căci nimic nu-i mai bun decît ciupercile de primăvară. Și-am mai venit să văd florile și să ascult păsările și să mă uit la cuiburi.

— La Undern ai putea să ai flori și păsări din belșug.

— Am berechet și pe Munte.

— Atunci de ce-ai venit aici?

— Ca să fiu singură cu mine.

— M-ai făcut praf!

Zîmbi. Împotrivirea ei îi plăcea.

— Ascultă, Hazel, argumentă el. Dacă ai veni la Undern, eu te-aș face să te bucuri de viață.

— Dar nu vreau să viu. Sînt doamna lui Edward.

— Fii doamna mea!

Rostind aceste cuvinte, fața-i arsă de soare se roși dintr-o dată și mai tare. Se simțea ca amețit.

Coborî de pe cal și o sărută.

— Nu vreau să fiu doamna nimănui! strigă ea înciudată. Nici a dumitale, și nici a lui Edward. Dar sînt a lui Edward, așa că trebuie să rămîn a lui.

Și se îndepărtă.

— Vă urez dimineață bună, îi mai spuse ea într-o vorbire ca de pe vremuri.

Apucă drumul în sus. Reddin o urmări cu privirea, o mică siluetă cu coșuleț negru, obosită de epilogul scenei dintre ei. Reddin se simți furios și deprimat. Stăpînul proprietății Undern fusese respins pentru a doua oară.

— Hm, își spuse el măsurînd silueta ce se îndepărta, data următoare, stimată doamnă, n-am să mai cer voie. Și n-ai să mai fii silită să spui nu.

O porni spre casă, însoțit de cel mai deprimant tovarăș de drum — simțămîntul propriei

sale meschinării. Nu putea să nu-şi dea seama că folosirea forţei împotriva slăbiciunii este fapta cea mai mîrşavă din lume.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ŞI DOILEA

Hazel culegea flori de afină de pe lujeri. Sugea ca o albină din fiecare floare stropul de miere dinăuntru. Erau, florile acelea, ca nişte lalele răsturnate, mici, trandafirii, pline de farmec şi pure. Cerul arăta şi el ca o lalea roz, cu nervuri şi dungi de purpură şi de şofran. În adîncurile sale, ca şi mierea din floare, ţinea soarele auriu, scăpătat. Seara se oprise în vîrful picioarelor deasupra crestei vîntoase a dealului.

Hazel sorbise, nu glumă, la miere şi iscase un jaf adînc în recolta de afine de pe-o jumătate de pogon, deoarece se grăbea chiar ca o albină. Era dintre acele fiinţe iuţi şi pline de nerăbdare în tot timpul orelor însorite ale zilei, lacome de bucurie, deoarece ele ştiu că va veni noaptea. Avea oarecari presimţiri. Înşfăca ce-i pofteau ochii şi plîngea apoi dezamăgită. Căci numai firile calme — înfăşurate în liniştea fără de timp, care iau ceea ce le iese în cale şi nu cer nimic — sînt cele care gustă cu adevărat bucuria. Hazel înfuleca, aidoma unei hulpave ştime, cu dinţi ascuţiţi, lalelele fermecate, adesea înghiţindu-le aproape întregi. Aşa că se împărtăşea din sfînta ei taină în amîndouă chipurile, şi se împărtăşea singură, primind pîinea şi vinul din mîini pe care nu le vedea niciodată şi în prezenţa unei puteri pe care nu o putea măsura. Nici măcar nu se întreba dacă puterea aceea îi era bine sau răuvoitoare. Abia dacă-şi dădea seama de ea. Cînd nimerea într-o floare peste ditai stropul de miere, izbucnea în cîntec. Îi era cîntecul tot atît de lipsit de noimă precum este cîntul ciocîrliilor care, cu zoritul lor susur de note şi cu unduitele lor zboruri, se înflăcărau şi se descurajau tot atît de repede ca şi ea. Vocea i se risipea în largul păşunilor cufundate-n ascultare, iar oile îşi ridicau ochii cu aerul acela străvechi şi contemplativ pe care-l vădesc bătrînele cucoane cînd ascultă muzică sau cînd tricotează. Hazel îşi prinsese, ca o coroniţă în jurul capului, două flori de degetariţă şi, în vreme ce umbla, clopoţeii lor, adînc şi închis punctaţi, i se clătinau în creştetul capului, iar ea se mişca asemenea unui măscărici, încoronat cu nebunie, într-o lume necăjită.

Deodată un strigăt străbătu dealul şi le amuţi, atît pe ea cît şi ciocîrliile din pădure. Îi răsări, profilat pe floarea plină a soarelui-apune, pată de smoală pe un fond stacojiu, Reddin ; îşi gonea calul cel mare şi negru, şi venea în galop către ea. Norii se adunau în vederea nopţii. Goneau cu el odată. Dintr-o uriaşă ruptură a norilor lumina se revărsă asupra lui Hazel aşa cum s-ar răsfrînge razele prin lentila cu care priveşti la o frunză. Lumina aceea fîlfîi cîtva timp deasupră-i şi apoi se depărtă, ca împinsă

de-o mînă nevăzută. Reddin înainta și bubuitul copitelor calului îi răsuna lui Hazel în urechi. Repezindu-se astfel de-a lungul pășunilor, rupînd tăcerea care stăpînea întregul an peste locurile acelea, părea însăși întruparea principiului distrugător al cruzimii, stăpînitor peste cea mai mare parte a omenirii — lacome și carnivore — cu ciudata ei nepăsare față de simțămintele tuturor celorlalți.

— Mai că-mi venea a crede că s-a dezlănțuit haita morții, mărturisi Hazel, vorbind ea cea dintîi, așa cum se întîmplă de obicei cu cei mai nervoși.

Se simțea stingherită, și-și ridică ochii spre el, în felul iepurelui cînd e prins la jumătatea ieșirii din bîrlog.

— Încotro mergeai ? îl întrebă după un răstimp.

— Te căutam.

De vorba aceasta măgulitoare Hazel nu s-a putut bucura ; atît de mult o tulburase apropierea lui.

— Unde ți-e domnul și stăpînul ?

— Edward nu mi-e stăpîn. Nimeni nu-mi este.

Un val de roșeață și mînie îi îmbujoră fața.

— Ba da, spuse Reddin, *eu ți-s.*

— Asta nu ești, și n-ai să-mi fii nicicînd.

Reddin tăcu. Stătea și o privea de sus, de pe cal. În vastitatea peisajului, silueta lui părea sculptată pe cer, zveltă și măruntă ; îl împboldeau totuși instincte îndeajuns de puternice ca să fie în măsură a dezrădăcina o mie de copaci și devenea, datorită lor, centrul întregului tablou.

Călare, se înfățișa în forma sa cea mai bună ; asprimea și brutalitatea lui apăreau aici însușiri necesare, iar preaplinul bărbăției se preschimba în cutezanță și putere de voință.

Hazel îi răspunse cu o privire deopotrivă de sfidătoare ; în cele din urmă însă pleoapele începură a-i bate și își întoarse capul.

— *Eu ți-s,* repetă Reddin blînd.

Era tot atît de sigur de prada lui, pe cît era de sigur de iepurii de casă și de cîmp pe care-i prindea primăvara în capcane, cînd foamea le depășea teama instinctivă. O forță o potopise pe Hazel, acum, dîndu-i ghies în pofida celui mai de seamă instinct al vieții sale de pînă atunci — instinctul spre fugă și instinctul de autoapărare pe care-l au sălbăticiunile. Nu mai spuse nimic.

Pe Reddin îl năpădi senzația unei biruințe năvalnice, așa cum Sally Haggard n-o stîrnise niciodată într-însul.

— *Eu ți-s,* mai rosti el o dată și rîse, gustînd ecoul vorbelor repetate. Vino încoa !

Hazel se apropie încet de el, își ridică ochii și izbucni în plîns.

— Ia te uită ! Au și apărut lacrimile ? făcu el, îngrijorat. Mai ține-le, pînă vei avea de ce plînge.

Descălecă apoi și-și înfășură frîul de braț.

— Ce-i cu tine, Hazel Woodus ?

Brațul său o cuprinse pe după mijloc.

Acum, oile peisajului arătau mai dintru începuturi ca oricînd și nu păreau atît niște cucoane bătrîne ascultînd muzică, ci semănau mai degrabă altora care — deși tot bătrîne — își înalță ochii din cărțile de rugăciuni, să străfulgere cu privirea un hulitor.

— Numele meu nu-i Woodus. Ar trebui să-mi spui doamnă Marston.

Drept replică, el îi răspunse cu un astfel de sărut, că Hazel țipă.

— Asta, numai ca să-ți arăt cît de tare am eu de gînd să-ți spun doamnă Marston.

— Mai bine aș fi.

— Ce să fii ?

— Doamna lui Edwad, decît a dumitale.

Reddin zdrobi cu piciorul o floare de degetariță.

— Și unde mai pui că Roșcata are o cușcă nouă, mare, iar eu locul meu la capelă, și o tufă de liliac numai pentru mine, și o grădiniță, și niște răsad de fala-fecioarei.

— Ceea ce ai spus acum pe urmă, asta are să fie pentru mine ! exclamă Reddin și se opri, încurcîndu-se în metaforă și nemaiștiind cum să continue. Hazel tăcu și ea, jucîndu-se cu floarea de degetariță.

— Ce făceai ? o întrebă.

Hazel fu bucuroasă că are despre ce vorbi.

— Uite ! dacă o ții în bătaia luminii, poți zări două mici gîze verzi stînd înăuntrul ei ca niște oameni într-un cort. Ele cred că-s la adăpost !

— Se apleacă și strigă rîzînd :

— Vă văd ! Vă văd !

Dar Reddin era hotărît să se întoarcă la subiecte mai interesante.

— Două gîze, întocmai ca și noi.

— Da. Și noi sîntem ca sub un cort, îi răspunse ea privind bolta cerului.

— Numai că la noi nu se uită nimeni.

— Cum de știi asta ? murmură ea, privindu-l cu seriozitate. Mie-mi vine a crede că totuși va să fie cineva pe-acolo pe undeva, de cealaltă parte a albastrului de sus și care ne-o fi privind așa cum privim și noi prin floarea asta de aici. Iar dacă așa îi este placul, n-are decît să sfîșie dintr-o dată cortul și să ne prindă.

Reddin se uită în jur, aproape cu teamă. Apoi, drept cel mai nimerit mijloc de a pune capăt unei superstiții, și-o apropie de piept și o sărută iarăși.

— Pentru asta-s făcute corturile și pentru asta ești făcută și tu, îi vorbi.

Dar simți ca un fior, și Hazel se înspăimîntase la rîndu-i așa de tare, încît nu mai putea fi scoasă cu amăgeli din izolarea ei.

— Trebuie să plec, îi spuse, soarele coboară.

— Vii duminică la Dumbrava Vînătorului ?

— Da' de ce ?

— Pentru că ți-o cer eu.

— Da' de ce așa de departe ? întrebă ea uluită.

— Pentru că așa vreau eu.

— Bine, dar trebuie să mă duc la capelă împreună cu Edward, și să cînt și eu imnuri în rînd cu toată lumea de acolo, iar eu cînt mai înalt decît poate oricare dintr-înșii, deși-s mai nouă în treaba asta, și bătrîna doamnă — aici chipul ei luă un aer ștrengăresc — bătrîna doamnă poartă o rochie de mătase strălucitoare, care însă tot fîșîie ori de cîte ori se mișcă.

Reddin își pierdu răbdarea.

— Ai să ștergi putina de îndată ce ei vor fi în biserică, înțelegi ce-ți spun ?

— Poate că n-am să vin.

— Ba trebuie. Ascultă, Hazel, ți-i drag să ai și tu un iubit, nu-i așa ?

— Nu știu.

— Hazel ! Am să-ți aduc un dar.

— N-am nevoie de nici un dar. Ce-mi aduci ? întrebă apoi dintr-o suflare.

— Ceva frumos. Va să zică promiți să vii ?

Urmă o lungă tăcere.

I se părea lui Hazel că ochii i-s prinși de ai lui Reddin. Nu și-i mai putea îndrepta altundeva. Iar ochii lui îi grăiau lucruri stranii, spăimîntătoare, lucruri pentru care ea nu afla cuvinte, lucruri izvoditoare de viață, măgulitoare, poruncitoare, iscînd o curiozitate nouă, tăindu-i răsuflarea.

Rămaseră astfel cîtva timp, la fel de singuratici sub cerul înflăcărat ca un bărbat și-o femeie din epoca de piatră.

Cînd în cele din urmă îi slobozi ochii, el sări tăcut în șa și se făcu nevăzut.

La sosirea acasă, Vessons, tîrîndu-și picioarele, îl întîmpină în ușă.

— Cina și o dușcă de whisky ! îi porunci stăpînul.

Vessons nu ținu seama de el, ci privi la cal.

— Nă vă pasă cît îmi dați de lucru acum la sfîrșitul zilei ? întrebă el, de parcă ar fi vorbit unui egal.

— Vezi-ți de treburi !

— Mă-ntreb ce codană are să plîngă pentru ce-a făcut domnișorul în seara asta ? îi trecu lui Vessons prin minte.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ȘI TREILEA

Hazel fugi acasă prin rouă, tot atît de iute ca o iepuroaică înspre sălașul ei. Doamna Marston, aflată în tovărășia unui pui de foc și a unei voluminoase biblii, privi pe deasupra ochelarilor cînd intră Hazel și rosti :

— Scoate-ți ciorapii din picioare, drăguțo. Da, e-așa cum credeam, îs uzi.

Hazel își schimbă ciorapii la gura focului și se simți foarte alintată și grozavă. Să te schimbi în salon, lîngă vatră ! Și să ai cîteva perechi de ciorapi noi-nouți ! N-avusese niciodată mai mult de o pereche pînă atunci și aceia mereu cu „ochiurile sărite".

— Aștia-s niște ciorapi pe cinste, vorbi ea mulțumită de sine — ăștia cu găuri, pe care mi i-a cumpărat Edward. Găuri făcute dinadins, vreau să spun. Parcă aș fi cu picioarele goale-goluțe într-înșii, că tare arată frumoși.

— Nu rosti vorba asta, drăguțo.

— Care vorbă ?

— Aia ce-ai spus-o după întîile cinci cuvinte, îi răspunse ; că nu șade frumos în gura soției unui pastor.

— Și cum trebuie să spun ?

Doamna Marston era acum în dilemă.

— Ei, răspunse dînsa în cele din urmă, ar fi fost mai bine ca Edward să nu-ți fi dat prilejul de a putea spune ceva.

Leală, Hazel se grăbi să-i ia apărarea lui Edward.

— Nu încape îndoială că-i sînt foarte îndatorată, vorbi ea, și ciorapii îmi plac și mai mult, pentru că-mi arată picioarele. A, dar uite-l pe Edward ! Spune, Edward, nu-i așa că ăștia-s niște ciorapi cuviincioși ?

Edward îi privi și declară apoi nepăsător că da, sînt. Între timp, o cută care abia-i apăruse pe frunte deveni bătătoare la ochi

În camera ei de la etaj, pe care Edward însuși o împodobise cu un tapet reprezentînd flori de piciorul-cocoșului și bănuței, înmiresmată și de un buchet de trandafiri, pe care tot el i-i dăduse, Hazel cugetă la Dumbrava Vînătorului. Lui Edward nu i-ar fi plăcut ca ea să meargă, și Edward fusese bun cu dînsa — mai bun decît fusese oricine. Își răsfrînsese bunătatea și asupra Roșcatei. „Sînt sigură că Roșcata îi e foarte îndatorată, recunoscu Hazel.“ Nu, nu-i putea pentru nimic în lume vorbi lui Edward despre Dumbrava Vînătorului. Dacă o va întreba, Hazel știa că va minți. De bună seamă că nu-i va face plăcere. S-ar putea să se supere rău de tot. Doamnei Marston n-are să-i placă nici atît ; avea să vorbească despre soțiile de pastori.

Reddin spusese că trebuie să vină, dar ea nu trebuia să se ducă. Mirosi trandafirii.

— Nu, își vorbi, nu trebuie să mă duc niciodată în Dumbrava Vînătorului — nici pînă-n ziua Judecății de Apoi !

Își rosti rugăciunile la adăpostul acestei hotărîri, și spuse încă una pe deasupra, scrisă foarte citeț, cu cerneală aurie, de către Edward, care avea, cum se exprima maică-sa, „un scris de pergament“.

Dar cînd să se culce, nu și-l putu scoate pe Reddin din minte ; cu fiecare nouă întîlnire a lor, fusese și mai tulburată. Clocotul ființei lui o atrăgea. Era încă de pe acum ceva mai puternic decît imboldul care o împingea să fugă, decît sălbatica-i abținere. I se părea ca o mînă ce sfîșie un smoc de frunze de măcriș ciucite împotriva ploii și atît de dîrze în pornirea lor de a se ocroti una pe alta, încît nu puteau fi cucerite decît prin nimicire. Îi era frică de el, și totuși zilele fără de el erau ca mîncarea nesărată. Avea o cruzime a lui — instinctul viril neînsoțit de umilință, instinctul nobiliar neînsoțit de simpatie, instinctul sportivului neînsoțit de milă. Orice ar fi început avea să fie dus la bun sfîrșit. Și oare ce începuse acum ?

Nevinovăția și pofta, ignoranța și curiozitatea se încăierau în mintea lui Hazel. Atitudinea civilizației și a bisericilor față de sexualitate nu-i de natură să ajute o fată într-o asemenea împrejurare. Căci deși ele nu se împotrivesc zămislirii de prunci, ba chiar stăruie asupra sa, civilizația și biserica operează cu mistere care

implică respingerea acelor trebuincioase supuneri trupești fără de care pruncii n-au cum se ivi pe lume. În chip tacit, cu toate că nu și fățiș, biserica socotește tot ce-i sexual drept ceva rușinos. Deși Hazel venise în contact cu realitățile vieții mai puțin decît cele mai multe fete de la țară, ea nu era cu desăvîrșire neștiutoare. Dar nici chiar cea mai puțin știutoare dintre femei habar nu are despre sexualitate, pînă ce n-a cunoscut-o din experiență. Așa încît Hazel depindea de intuiție. Intuiția îi spunea că dacă pașnica viață din prezbiteriu urma să continue, ea va trebui să se țină departe de Dumbrava Vînătorului. Dar nu se putea ține departe. S-ar fi zis că nu se știe cine țesuse fire nevăzute între ea și Reddin și că le tot strîngea încetul cu încetul.

Multă vreme după ce Edward încuie toate ușile și se retrase în camera lui, și după ce tic-tacul pendulului încetase de a mai fi un amănunt și devenise o prezență esențială, Hazel nu-și află somnul ; încerca să cugete. Dar nu auzea decît neîncetata gîlceavă a două glasuri : „Nu trebuie să merg ! Trebuie să merg !" În cele din urmă coborî din pat și-și luă caietul cu rețete de farmece scrise de o mînă copilăroasă, incultă ; era un caiet aproape înnegrit de prea multă folosință.

— Am să încerc un farmec de sînziene, căci sîmbătă acum sînt sînzienele, cugetă ea.

Răsfoi prin caiet și găsi o pagină intitulată „Farmecul florii de ferigă". Hotărî să-l folosească în sîmbăta ce urma.

— Și mîine Harpiștii și vineri Sfîntul Semn, vorbi ea. Și dacă spun să merg, voi merge, și dacă spun să stau, voi sta.

Adormi simțind că trecuse răspunderea asupra altcuiva.

Maică-sa îi spusese că înainte de a întreprinde orice, trebuie să încerci farmecul Harpistului. Caietul arăta că, pe un deal singuratic, trebuie să asculți cu ochii închiși pînă ce auzi cîntecul zînelor. Dacă treaba pe care o ai în vedere era spre bine, aveai să auzi, venind de foarte departe, un sunet de harfă. Omuleți de argint cu harfe de aur, dezvăluia caietul, stau pe un deal purpuriu, undeva dincolo de puterea de pătrundere a văzului nostru, și cîntă acolo cînd răsare luna și cînd luna apune. Iar la ivirea soarelui, ei plîng pentru cei care nu i-au auzit. Dacă-i auzi cît de puțin măcar, poți merge mai departe cu treaba începută și nu vei avea parte de lacrimi. Dar nu trebuie să te plictisești niciodată de așteptare și nici să spui cuiva ceea ce ai auzit.

În noaptea următoare, Hazel se furișă afară din casă, la ceasul cînd roua e în toi : ajunse pe o măgură și se așeză să aștepte acolo răsăritul lunii. Cînd se arătă însă luna — în cel mai subțire pătrar argintiu, cu totul diafan sub trandafiria oglindire dinspre apus — nu se auzi nici un fel de sunet, în afară de cîntecul ciocîrliilor. Ele nu-și încetau sărbătoarea, deși soarele se culcase. În curînd tăcură și ele și Hazel rămase înveșmîntată în tăcere.

Așteptă astfel îndelung. Capela și casa pastorului se cufundară ca într-o apă în noaptea din ce în ce mai nepătrunsă. Cu cît semnul prevestitor întîrzia, cu atît Hazel dorea mai mult ca el să se arate. Apoi fatalismul precumpăni, iar Hazel se întoarse la obișnuita-i stare de spirit.

— Nu-mi pasă, își spuse. N-are rost să mai zăbovesc. Nu vor să cînte. Am să rămîn cu Edward la capelă duminică și-am să cînt cu glas mai înalt decît data trecută.

Se întoarse în direcția prezbiteriului.

În clipa aceea însă o notă muzicală rătăcitoare, s-ar fi zis, prin spațiu, veni totuși plutind peste creasta dealului. Apoi alte cîteva, gingașe și argintii, împroșcară tăcerea ca un șuvoi de apă. Melodia se pierdea în depărtări, însă notele erau fără îndoială ale unei harfe.

— Ei sînt ! murmură Hazel. Trebuie să merg.

Apoi își aminti de poruncile maică-si și o luă la goană. Acasă, în camera-i liniștită, se gîndi la ciudatele ființe strălucitoare cîntînd pe creștetul muntelui lor purpriu.

N-a știut niciodată că harpistul era taică-său, întorcîndu-se pe cotite căi de la una din numeroasele petreceri la care cînta în timpul verii și oprindu-se adeseori în drum, datorită berei bune și tari pe care o băuse. Minunata revelație a lumii de basm nu era în realitate nimic altceva decît opera unui bețiv. Soarta sa fusese statornicită de un capriciu trecător al omului datorită căruia, tot printr-un capriciu, venise pe lume.

Cînd intră în casă, Edward nu se culcase încă; o aștepta neliniștit, dar străduindu-se a-și păstra calmul, spunîndu-și că la Hazel hoinăreala e ceva obișnuit.

— Pe unde ai colindat ? o întrebă sever, căci atît îngrijorarea cît și maică-sa contribuiseră din plin ca să-l necăjească.

— Sus spre iaz, Edward.

— Să nu te mai duci acolo.

— N-am voie să mă plimb de una singură pe dealul cel verde ?

— Nu. Poți merge în schimb prin păduri. În păduri ești în siguranță.

— Roșcata asta-i cîine rău, se auzi vocea doamnei Marston de la etaj. Și-a ros frînghia și ne-a furat friptura de berbec.

— O, îmi pare cît se poate de rău ! exclamă Hazel ; dar nu-i un cîine rău, doamnă Marston, e o vulpe bună.

— Potrivit științelor naturale, o fi, dar din punctul meu de vedere e un cîine rău.

Și doamna Marston trînti ușa, cu multă hotărîre.

— Bătrîna doamnă n-o poate suferi pe Roșcată, zise Hazel. Nimeni n-o iubește pe Roșcata.

Era pe deplin convinsă că lumea întreagă îi purta pică, deoarece ea o iubea pe Roșcata. Aflase poate că lumea are o sabie cu două tăișuri pentru cei vulnerabili și că dragostea este ușor de rănit.

— Nu-i mai spune mamii „bătrîna doamnă", draga mea.

— Păi nu e bătrînă ? Și-apoi mai și spune că animalele nu au suflet. N-are nici ea, decît unul tare mic.

— Hazel !

— Asta e adevărul adevărat.

— De ce ?

— Dac-ar avea un suflet mare și frumos, ar ști că Roșcata are și ea unul. Acum, că am și eu o cămașă cu dantelă, știu că alte fete au de bună seamă și ele cîte una. Mai înainte vreme nu-mi venea să cred.

Edward nu găsi un răspuns la acest argument.

— Ești fericită aici, Hazel ? o întrebă.

— Da, sînt.

— Și nu ți-e dor de...

— De tata ? Deloc !

Își ridică ochii luminoși și aurii către el :

— Tu îmi ești și tată și mamă.

— Numai atît, draga mea ?

— Și frate.

— Ai mai uitat ceva. Hazel — îți sînt și soț. Ochii lui erau visători. Și poate și iubit, cîndva, adăugă el. Noapte bună, draga mea.

Ea îi întinse o gură copilăroasă, recunoscătoare și dispusă a-i dovedi de cîtă căldură e în stare. „Cam prea repede dispusă", reflectă pastorul. Aștepta cu atîta înfrigurare un dram de timiditate — un tremur al pleoapelor, o îmbujorare a feței. Nu era nerod și nici — cîtuși de puțin — ascet. În visările ce precedaseră sosirea în viața sa a lui Hazel se gîndise — cînd i se întîmpla s-o facă — la o viitoare viață normală, de bărbat sănătos. Acum vedea că realitatea nu era aidoma visărilor lui. Sănătatea și bărbăția erau încă dorite, dar bucuria pierise ori măcar se acoperise cu un văl.

„Are să fie bine", își tot spunea, și aștepta. Chipul său luase cu vremea un aer de neliniște. Era aidoma celui ce așteaptă, răpit, ca să răsară soarele. Numai că soarele rămînea mai departe sub linia orizontului. În sinea lui îi spunea lui Hazel pe numele ce-l dau țăranii măcrișului — *Frumoasa adormită.* Avea s-o lase să doarmă cît va voi ea. El se ținea însă în frîu, și niciodată nu încerca s-o trezească la viața sîngelui prin mijloace mai lesnicioase decît cele ale spiritului — prin simțiri ori vanitate, ori folosindu-se de superioritatea lui intelectuală.

El avea ori s-o cucerească în chip leal ori deloc. Așa că, deși numai aruncîndu-și ochii prin alba-i cameră goală se pomenea că începe să tremure, deși doar atingîndu-i mîna se și înfierbînta, niciodată nu scornea totuși pretexte ca să intre la Hazel în odaie. O cetate luată cu asalt era în ochii lui ceva mînjit prin însuși faptul siluirii. Așa încît aștepta să se deschidă porțile cetății. Ironia consta în faptul că, dacă s-ar fi supus instinctului sexual, care-i grăia cu adîncă voce ademenitoare, aidoma unei Sibile înveșmîntate-n purpură, dacă măcar o dată s-ar fi îndepărtat ca lumea de

trufașul său cuget spiritual, Hazel l-ar fi iubit. Nu putem iubi ceea ce nu cuprinde și ceva din noi înșine, iar flacăra rece a exaltării spirituale nu ardea în ființa lui Hazel. De acea flacără, Hazel se apropie cel mai mult prin adorația ei față de frumusețea senzuală, prin flacăra verde a nepătimașului devotament purtat drăgălășeniei așa cum se arată ea în lucrurile neînsuflețite. Dar că s-ar fi putut să existe între un bărbat și o femeie altceva decît o afecțiune fățișă, un fel de sentiment frățesc ori o emoție tulbure în genul celei pe care o cunoștea în prezența lui Reddin, așa ceva depășea complet capacitatea ei de înțelegere. Nu știa că poate exista o fervoare a unui spirit pentru un alt spirit, o încleștare mai frenetică decît aceea a brațelor, o stare psihică neîncetată, mai pătimașă decît cele mai aprige clipe ale patimii fizice. Iar dacă Edward i-ar fi spus, în epoca aceea ea nu l-ar fi putut pricepe. Încrezătoare, și-ar fi ridicat asupră-i ochii de culoarea toamnei ; ar fi întruchipat toate splendorile spirituale la care el visa ; și n-ar fi înțeles nimic. O dată, pastorul încercă să-i împărtășească interesul său pentru un pasaj din „Legea naturală în lumea spirituală“ a lui Drummond. Citea cu tineresc entuziasm, chiar și la mulți ani după apariția lucrării, deoarece, în genere, cărțile erau cu totul și cu totul învechite, înainte de a ajunge să pătrundă — prin mijlocirea bibliotecilor sătești — pînă la el. Citea acea carte cu vocea lui plăcută, nițel forțată, cu glas patetic și, în același timp,

duios ; obrajii îi ardeau ; ochii lui atenți, pătrunzători, o împingeau pe Hazel către unele comentarii critice. Spuse :

— Nu știu dacă latră Roșcata noastră sau vreo vulpe străină ?

În noaptea aceea, Hazel se uită îndelung pe fereastră. „Vai ! nu pot merge ! își spunea. Nu pot merge ! Edward pune atîta preț pe mine și așa mai departe !“ își vorbi ea în gînd. Poate că celelalte semne n-au să se arate.

Vineri așteptă pînă ce toți ceilalți se duseră la culcare și apoi ieși pe furiș din casă. Se duse în pădurile tăcute, așa cum se duc fluturii de noapte, fără țel și totuși împlinind ursite. Era o seară tare caldă, umedă și licuricii străluceau aprinși prin desimea ierbii, fiecare cu lămpașul său rotund, miraculos, verde — dînd lumina cea mai scăpărătoare. Prevesteau lumea basmelor, deși luceau cît se poate de liniștit. Vorbeau de lucruri minunate, cu toate că luminau noaptea pe tăcute. Desigur că puterea care aprindea lămpile acelea era a cuiva foarte grav și de foarte departe. Îți vine a crede că-i nevoie de un ochi și mai atent, de o mînă și mai grijulie, spre a făuri atari mărunte minuni, decît pentru a făuri planetele, și că e trebuință de o minte mai vastă, nețărmurită, îndeajuns de încăpătoare spre a cuprinde migala întreagă. Pe Hazel însă ele nu o înspăimîntau ; era o ființă prea naturală și prea adînc legată de pămînt ca să-i fie teamă de taine. Spiritul e cel care dă teama. Era sigură că

atari comori nu-s însuși sfîntul semn, căci doar le văzuse adesea. Sfîntul semn era cu totul altceva.

— Dacă va să merg la Dumbrava Vînătorului, grăi ridicîndu-și privirea printre crengile negre care atîrnau deasupră-i ca niște plase de prins păsări, dacă va să merg, arată-mi sfîntul semn.

Merse și mai departe pe cărările înguste. Era foarte întunecos și era cald și era umed. Pe la la o vreme se ivi luna și Hazel zări un iaz lung înfiorînd cu strălucirea lui, ca de fulger cînd lovește în oțel, pădurea. Irișii galbeni de pe malurile iazului împrăștiau o palidă licărire și aduceau a fluturi vrăjiți să încremenească în nemișcare. Uriașe ciuperci otrăvitoare, de un roșu aprins ca leoparzii, tufe de ferigi nedeplin crescute încă și pline de rămurele inelate se lăfăiau semețe pe pajiștile tăbărîte de mușchi.

Dar acestea toate nici ele nu erau semnul.

— Dacă nu se arată în curînd, mă voi duce acasă, hotărî ea.

Și atunci, chiar după cotitura ce urmă, îl văzu. La început socoti că-i un înger gata-gata să se ivească privirilor. Strigoiul era de înălțimea unui om și lucea întocmai ca licuricii, numai că la lumina sa ai fi putut citi. Isca un efect straniu, stînd scăldat în propria-i lumină în mijlocul întunecatei și neștirbitei tăceri. S-ar fi zis că are într-însul o viață — o viață împuținată, însă aprigă — așa cum ar putea avea un duh care tocmai și-ar fi regăsit, venind din văzduh, trupul. Hazel fu îngrozită. Deobicei nu-i era niciodată frică prin păduri sau pe cîmpii, ci numai prn locurile bîntuite de oameni. Dar de data aceasta, după o clipă de încremenire, o rupse la fugă, dintr-o dată cuprinsă de panică. Așa încît nu i-a fost dat să știe niciodată că al doilea semn nu fusese de fapt altceva decît un copac putred, fosforescent pentru că uscăciunea și fărîmițările intraseră în el.

A doua zi dimineața, îl întrebă pe Edward :

— În zilele noastre oamenii pot vedea îngeri ?

— Da, dacă așa e voia lui Dumnezeu.

— Și dacă s-ar arăta unul, ăsta ar fi un semn ?

— Cred că da, draga mea.

— Ce-ai face, Edward, dacă ar trebui să afli ceva ?

Edward era tocmai pe cale de a compune o predică despre puterea rugăciunii.

— M-aș ruga, draga mea, îi răspunse el cu mintea aiurea.

— Și cine ar răspunde ?

— Dumnezeu.

— L-ai putea auzi ?

— Nu, draga mea ; desigur că nu.

Avea nevoie de liniște, ca să-și termine predica la care trudea, dar se strădui să fie răbdător.

— Ai ști-o pe cale de intuiție, adăugă el, după unele mici semne.

— Sfîntul semn ! murmură Hazel. L-am văzut aseară, în chipul unui înger în flăcări.

— Tare mi-e teamă că ești cam prea superstițioasă, își îngădui să constate Edward și se întoarse la truda observațiilor sale asupra rugăciunii orale.

Unora le-ar fi venit greu să decidă care din ei era mai superstițios, mai patetic.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ȘI PATRULEA

Dimineața devreme, în ajun de sînziene, Hazel rătăcea pe coastele dealurilor. Acolo oile, aurii și evanghelice, pășteau pe jilavele pajiști pale, pale și tot așa de străvezii ca negurile ușoare. Spre deosebire de ceea ce ar fi făcut făpturile mai conștiente de sine ale civilizației, ea nu le pizmuia propriu-zis pacea. Dar uneia deosebit de trupeșe și de mulțumite nu s-a putut opri de a-i spune: „O duci binișor, nu-i așa?“ Cînd intră în casă, în vederea micului dejun, gîndi același lucru despre doamna Marston.

După micul dejun, culeseră amîndouă coacăze negre, doamna Marston așezată pe-un scaun pliant și purtînd pălăria ei cea mare, în formă de ciupercă, al cărei obicei era ca mereu să se lase într-o parte, dîndu-i un aer ștrengăresc. Ori de cîte ori vreo mierlă o zbughea din crîngul de coacăze pe jumătate coapte, trăncănind cu drăcească vioiciune, ea își ridica privirea și exclama: „Ce pasăre

obraznică“. Altminteri, culegea fructele cu grijă și le așeza încet în coș, ca și cum le-ar fi blagoslovit. Ziua avea o respirație biruitoare și fierbinte, o zi numai bună ca să pleoștească frunzele și să crape țărîna straturilor de flori. Dar în umbra frasinului care creștea lîngă coacăz era răcoare și o adiere purtînd mireasma cimbrului sălbatic și pe-a mușchiului de pădure se zbenguia în jurul grădinii asemenea unui copil nevăzut.

Pe la orele unsprezece, apăru Marta cu niște lapte și cu cîteva felii de cozonac, iar Edward se întoarse acasă de la căpătîiul lui moș Solomon. Apoi continuară culesul, în vreme ce Edward le citea fragmente din „Legea naturală“. Pe Hazel o liniștea cititul, însă înțelesului nu-i dădea nici o atenție, el se pierdea în zumzetul albinelor roind stăruitor în jurul bujorilor cu flori mari și roșii, în foșnetele depărtate ale ierbii cosite și-n solilocviul grav ritmat al unei mierle ascunse în castanul aprins parcă de atîtea și atîtea flori. Hazel simțea că ar fi dorit să culeagă de-a pururi coacăze, asemănîndu-se zi de zi tot mai mult cu doamna Marston și devenind pînă la urmă (poate numai de atîta blîndețe) bunică. S-ar fi zis că nu încăpea loc în viața ei nici pentru Reddin și nici pentru Dumbrava Vînătorului. Își spunea: „N-am să merg. Am să stau alături de Edward și n-are să mi se întîmple nimica rău“. Dar un glas poruncitor îi șoptea că trebuie să se ducă și sufletu-i deveni din nou cîmpul de luptă al unor ciudate emoții, la care nici cu gîndul nu

visase vreodată. În vreme ce ele se încăierau ca niște ființe vii în beznă, Hazel, stînd la umbra aromată a coacăzilor, ațipi; și deoarece doamna Marston niciodată nu se îndura să trezească pe cineva, nora sa dormi pînă ce Marta făcu să se audă clopotul de cină. Și astfel, ziua aurie și pașnică se contopi în seara verzuie. A fost o zi de care Hazel și-a adus apoi mereu aminte.

Cînd umbrele se alungiră și începu roua să picure și cînd bănuțeii de pe morminte, cu mirosul lor ușor și nevinovat, umplură casa și-și închiseră pentru noapte petalele tărcate cu dungi roze, Hazel se simți cît se poate de nenorocită. În noaptea aceea avea să încerce, în sfîrșit, ultimul farmec — farmecul florii de ferigă — și cel pe care avea să-l viseze, cu acea floare vîrîtă sub pernă, acela trebuia să-i fie iubit. Simțea că, procedînd astfel, îl trădează pe Edward. Ea și cu Edward erau legați. Cum deci ar fi putut avea alt iubit decît pe Edward? De ce să încerce puterea farmecului? Se frămîntă cu întrebările acestea tot timpul cît își rosti rugăciunile, dar nu primi nici un răspuns. Viața este o mamă tăcută și-și dăruie învățătura mai mult cu bîta. Edward citea psalmul al douăzeci-și-treilea, care întotdeauna o impresiona pe doamna Marston pînă la lacrimi și la lectura căruia vocea lui devenea foarte duioasă... „La ape tihnite mă duce".

Camera pulsa de înflăcărare adîncă, de fierbinte încredere.

— Am mers de-a lungul apei, gîndi Hazel, și-am urmărit zborul cintezoilor și pe-acela al cucilor. Și-mi spuneam că-i apa tihnită. Numai că a venit domnul Reddin și a speriat păsările și a prefăcut apa în noroi.

Era mai puțin sigură decît ceilalți cu privire la apa tihnită.

— Ce frumos, murmură doamna Marston, ce mult îmi aduce aminte de bietul taică-tău.

Felul în care Edward îi ură noapte-bună lui Hazel fu mai scurt în seara aceea decît în alte dăți. Arăta atît de tainic fermecătoare! Frămîntarea lăuntrică dăduse feței ei o notă de spiritualitate și nimic nu stîrnește atît de adînc patima ca spiritualitatea. Purta o rochie de pînză imprimată cu un model care amintea de vechile porțelanuri și-și prinsese la umăr, cu cîteva ace, un buchet de bănuței.

O clipă, clipa în care ea își ridică obrajii ca să fie sărutată și cînd rămase în prag de cameră în bătaia lunii, Edward avu o șovăire. Apoi se întoarse brusc și-și închise ușa.

Ceasul său bătuse. Ceasul său trecuse.

Hazel, lîngă fereastră, citea cuvintele de descîntec ale farmecului.

„În ajun de sînziene, cînd nu mai e mult pînă la miezul nopții, întinde-ți cămașa acolo unde crește feriga. Căci asta-i noaptea înfloririi ferigăi, în care ea dă o floare albastră, atunci cînd miezul nopții bate. Dar floarea se ofilește mai înainte de zori, așa că mai vino o dată cam pe la vremea primei ciripiri de pasăre. Dacă dai de ceva pe cămașă, ia-l, ia acel

ceva : e pulberea florii. Dormi peste ea și cel pe care-l visezi, acela îți va fi iubitul. Asta-i un farmec de temei și nu poate fi dezlegat."

Hazel scoase din scrin o cămașă curată și cînd pendulul de pe palier bătu ora jumătate, se strecură afară din casă furișîndu-se pînă pe coasta dealului și așeză acolo cămașa, întinsă pe o tufă de ferigi. În vreme ce se apleca spre a o întinde cît mai bine și mai fără cute, luna pluti afară din nori și-i proiectă umbra — neagră și uriașă — peste povîrniș. Speriată, fugi înapoi acasă, învioră focul și-și făcu o ceașcă de ceai ca să poată rămîne trează.

Sorbindu-și ceaiul în salonașul întunecos, unde lucrurile știute luau acum un aspect fantastic, se gîndi la Reddin și la ciudatele sale purtări de după căsătoria ei.

„Ei, dar Edward s-ar înfuria rău de tot dacă ar afla, își spuse. De ce oare vine domnul Reddin, că doar el poate vedea limpede că nu-l vreau ?"

Un val de sînge îi năpădi vinele gîtului și tîmplele, ca și cum singură ar fi ghicit pe jumătate răspunsul.

Aștepta în cursul orei aceleia de-un cenușiu ca al penelor de turturea, al orei dinaintea zorilor— prevestitoare de viitor și plină de speranță. Căci oare ce mari fapte nu pot fi săvîrșite, oare ce fel de gingașe idei nu pot fi încătușate în muzică ori în poezie, ori în culoare, ce subtilă emoție nu poate oare stîrni suferința zilei ce vine ? Dar tot ziua e și plină de amărăciune ; căci cît de multe lucruri frumoase nu vor fi călcate-n picioare, cîte vise mari nu vor fi spulberate, cîte simțitoare firi nu vor fi răstignite între un amurg și altul ? Haita morții vînează doar la ori și ce oră, pe lumină sau în beznă ; și ea nu-i doar o palidă nălucă de vis. Ea nu-i alcătuită din dulăi fantomatici cu ochi de foc — o înfiorătoare „melodie", o crudă „muzică" — ci din semenii noștri, din toți cei ce au putere dar n-au milă. Uneori prietenii și rudele noastre, cei mai apropiați nouă, se năpustesc întîi asupră-ne și strigă „șo pe el", tocmai cînd plini de nădejde ne strecuram într-un adăpost ; și vin să stea de față la sfîrtecarea noastră. Nu atît din pricina omorului este înfiorătoare haita morții, cît mai ales din lipsa imboldului de a nu ucide. O licărire de îndurare în toiul necruțătoarei sale porniri ar izbăvi-o. Căci lumea e întemeiată și clădită pe moarte, iar realitatea morții nu poate fi nici pusă la îndoială, și nici temută. Moartea e ca un vis întunecat, dar nu e un coșmar. E totuna cu lipsa de milă a omenirii, cu fatala aplecare a omenirii spre pofta de a chinui. Cînd un bărbat ori o femeie, aflîndu-se în preajma unei ființe cuprinse de groază și fără de ajutor, nu încearcă imboldul de a o scăpa de năpastă, atunci lumea se preface în iad. Lucrul acesta confuz — dar cu înfrigurare resimțit de Hazel — o îndemna să se ferească de Reddin. Căci de n-ar fi fost Reddin lipsit de imboldul de a slobozi pe năpăstuit și de n-ar fi avut un suflet ca de fiară, atunci cum ar fi putut el — numai pentru satisfacerea unei

plăceri — impune astfel acele chinuri fără folos, ce se obișnuiesc la vînarea de vulpi ?

Urmări luceafărul preschimbîndu-se din iaz argintiu în punct de argint. Era în culmea tulburării ; în culmea neastîmpărului. Avea să-l viziteze pe Reddin ? Oare avea să poată măcar dormi ? Fotoliul doamnei Marston începu a se contura în lumina crescîndă și din nou Hazel se simți vinovată.

Răsăritul se iuți ca și cum cineva, acolo, ar fi aprins o lumină. Deschise fereastra și-n odaie se revărsă negrăita dulceață a zorilor. Tufănica de lîngă fereastra bucătăriei își prăvăli în cameră toată mireasma, grea și senzuală. Hazel o aspiră adînc și se gîndi la vestonul verde al lui Reddin, la ciudata licărire din ochii lui cînd căuta către ea îndelung. Acum, o învăluia o curioasă pasivitate, cu totul neobișnuită firii ei, cînd îi fugea gîndul la Reddin. Cum avea el să arate, ce avea să spună oare, o s-o îmbrățișeze brutal dacă se va duce în Dumbrava Vînătorului ? O cuprindea un fel de exaltare nedorită cînd se gîndea la astfel de lucruri. Nici prin minte nu-i trecea să se întrebe însă de ce Edward nu o săruta la fel ca Reddin. Socotea asta ca pe ceva firesc, așa cum un copil își socotește părinții drept ceva firesc.

Dintr-o dată, prima pasăre glăsui argintiu, surprinzînd bruma. Era o ciocîrlie și în acea deplină tăcere, cîntecul ei părea și mai șovăielnic decît era îndeobște. Odată cu prima notă, gîndurile lui Hazel, toate îndreptate asupra lui Reddin, se risipiră. S-ar fi putut crede

că limpezimea, prospețimea și muzica se legau în mintea ei de Edward. Se gîndi numai la el, pe cînd alerga în susul dealului călcînd pe înstelatul covor de drăgăicuțe.

— Poate că nu va fi pe cămașă nici un fel de floare sau de pulbere de floare și atunci farmecul este ca și dezlegat, nădăjdui ea. Iar dacă farmecu-i dezlegat, atunci nu mai pot visa și n-am să mă duc.

Însă cînd ajunse la rufa albă ce i se arătă întinsă, ușor jilăvită și pală în vinețiul revărsării zorilor, deodată i se tăie răsuflarea. Acolo în mijlocul pînzei așternute, sta o mică petală albastră. Pînă și puținătatea ei îi dovedi lui Hazel că avea de-a face cu ceva fermecat. Era o floare ca din țara zînelor. O ridică plină de evlavie și porni spre casă, la fel de înfiorată ca un copil mergînd prin biserică. Cînd, cu petala albastră așezată sub pernă, se culcă, somnul o fură numaidecît. Și-l visă pe Reddin, căci el îi stăpînise gîndurile mai mult decît Edward, pe care-l chemau doar emoțiile ei, în vreme ce Reddin îi stîrnea instinctele. Trezindu-se la bătaia în ușă a Martei, își spuse cu inima grea, dar și cu înflăcărare :

— Semnele au vorbit. Trebuie să merg. Roșcata vrea ca să merg.

N-ar fi crezut în ruptul capului că al treilea semn nu era o floare din țara zînelor, ci doar o petală albastră de alior — un mezin de-al ferigii — căzută cu o seară înainte pe cămașă din propria-i mînă tremurătoare.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ŞI CINCILEA

Duminică seara, ca deobicei, micul clopot începu tînguitor să bată prin dulcele văzduh de culoarea stinsă a răsurii. Doamna Marston se deplasase de la uşa casei la aceea a capelei, oftînd din greu, pentru că îi fusese întreruptă siesta, şi dînd severe instrucţiuni Martei, să facă niţel foc în salonaş. Edward îşi luase cu el predica şi se dusese în spatele casei, unde mormintele erau mai puţine şi îi venea mai uşor să umble citind printre ele. Hazel se repezi în odaia ei de sus şi-şi puse rochia cea albă, socotită de doamna Marston a fi prea „frivolă" pentru capelă. Se aplecă apoi pe fereastră şi-şi îndreptă privirea înspre dealul în purpuri. După aceea îşi făcu un buchet din trandafirii gălbui care înconjurau fereastra. Erau de un crem închis, îmbujorat cu săgeţi roz. Şi-i prinse cu ace la piept, şi i se potriveau de minune, îmbujorată cum era la faţă. Aproape că începuse a deveni cochetă ; ceea ce o făcea mult mai atrăgătoare pentru amîndoi bărbaţii. Îşi puse pălăria cea albă şi largă, purtată la nuntă şi se furişă la parter, iar apoi afară din casă prin uşa de la bucătărie, în vreme ce Marta se afla în salon. Închise uşa în urma ei, de parcă ar fi pus capăt unei vieţi trecute. Resimţea, nu ştia nici ea pentru ce, o mare tulburare, ca şi cum s-ar fi aşteptat la ceva cu totul deosebit, la ceva hotărîtor de pe urma întîlnirii sale cu Reddin,

Nu întîlni pe nimeni, în vreme ce cobora pe lîngă varniţă în jos, căci toţi enoriaşii se strînseseră în capelă. Gardurile vii erau pline de anghelică şi de măzăriche purpurie. Cînd ajunse în marginea Dumbrăvii Vînătorului, simţi că-i este frică, pădurile erau atît de întinse, atît de adînc umbrite ; copacii iscau un murmur atît de trist şi se legănau cu o atît de deznădăjduită supunere. Prin ungherele mai întunecoase, zambilele, culcate dar nu ofilite, alcătuiau un covor purpuriu, solemn ca un linţoliu. Lăcrămioarele străluceau albe de-o parte şi de alta a potecii şi o asaltau pe Hazel cu mireasma lor. Timpuriile răsuri odihneau ici şi colo, covîrşite de propria-le frumuseţe, punctate din loc în loc cu carmin şi cu irizări de scoică şi nea, prea firave spre a înfrunta furtuna care începuse, cu negrăită fală, a se urni undeva departe dincolo de geana orizontului. Hazel iuţi pasul, părăsind cărarea bătătorită, furişîndu-se pe sub frunzişul fagilor şi peste doborîtele trunchiuri albe de zadă, din care răşina se prelingea încetişor, ca sîngele negru al făpturilor frumoase, învinse, rănite de moarte.

Hazel începu să se caţere la deal, ţinîndu-se de trunchiurile lucii şi cenuşii ale frasinilor de munte. Feriga, venindu-i mai întîi pînă la brîu, semăna în culmile pădurii cu nişte mici evantaie sub care se întindea un auriu covor de ierbi teşite, iar galbene scînteiuţe îşi închideau ochii focoşi.

Hazel răsări pe creasta golaşă a dealului, unde gherghini pipernicıţi, pierzîndu-şi tre-

cuta înflorire, purtau înfiorări trandafirii, ca și cum în albul lor ar fi pătruns culorile apusurilor de soare pe care le cunoscuseră. Se așeză sus pe creastă și ochii-i rătăciră undeva departe către scînteietoarele trupuri ale cailor de fermă care păşteau în vale printre propriile lor umbre, a căror fugă se-mpletea cu fuga lăstunilor prin văzduh, sub nepăsătoarea căutătură a dealurilor. Așa se întîmplă oriunde : oriunde e viață adastă și umbra — nepăsătoare, mută, și totuși pînă la urmă biruitoare, copleșind totul. În vreme ce Hazel ședea acolo, propria-i umbră se întindea întunecoasă în spate, crescînd mai mare decît ea, pe măsură ce soarele cobora spre asfințit.

Behăituri, mugete, croncăneli de ciori în amurg răzbăteau pînă sus la ea ; un cal necheză, izbitor de puternic. De la oarecare depărtare auzea vocea aspră, viguroasă, a unui bărbat care cînta. Cînta nu în semn de adorare nici de dragul aducerii aminte, ori al melodiei, ori al dragostei, ci pentru o aceeași cauză care îi face pe oameni să cînte atît de tare în biserică : împins de imperioasa nevoie de a-și cheltui o năvalnică vitalitate. Vocea-i răsuna sub cerul liliachiu, ca și cum ar fi fost a primului om abia ieșit din animalitate și urmărindu-și perechea într-o lume care toată era ca și moșia lui, lume ce i-o năzărea pe Hazel cum gonește prin poarta dimineții și a serii, ce-și dădeau amîndouă în lături perdelele spre a-i face drum. Cel care se-auzea cîntînd era Reddin, ieșit din întunecatu-i conac, așa cum

ieșiseră prădalnicii lui strămoși, ca să-și impună voința celor neînarmați și să strivească voința semenilor lor. Nu-și mărturisea nici el însuși de ce venise. Gîndurile lui cu privire la sexualitate erau așa de scîrbos pofticioase, încît — ca dealtminteri mulți alții — el socotea într-o astfel de poveste de-a dreptul nerușinare orice urmă de simțire sinceră. Sexualitatea pentru sine e ceva care te face să roșești. Anevoie-i pentru crescătorii de cai de prăsilă a pătrunde în împărăția cerurilor. Prea adesea, grava, măreața semnificație a întîlnirii dintre sexe — în care sălășluie, firește, soarta auritului spectacol al vieții ce sacrifică, irosindu-l, prezentul pentru viitor — nu înseamnă nimic în ochii lor. Ei n-o socotesc decît ca pe un îndemn al poftei. Și uite așa, Sally Haggard ajungea să cheltuie deobicei mai toți banii cîștigați de Reddin, de pe urma armăsarului său, cărui nu i se spunea decît „Mîndrețea Undernului".

Cînd se apropie de Dumbrava Vînătorului, Reddin o luă la galop, spre a înăbuși glasul ce grăia în sine, spunîndu-i lucruri pe care nu voia să le audă, glasul ce-i vorbea de dragoste și de gingășie și de umilința cerută în iubire, și despre cum toate acestea nu știrbesc măreția bărbăției, nici nobila furie a patimii, ci mai degrabă le proslăvesc. Ceva în simțămintele lui față de Hazel răspundea vocii acesteia lăuntrice și-l îngrijora. Ereditatea și educația îl învățaseră să urască și să nu dea piept cu nimic din tot ceea ce are vreo legătură cu emoția

ori cu ideile, socotind ca pe ceva nebărbătesc tot ceea ce ţinea de spirit. Aşa încît el porni să cînte şi mai tare, cînd zări fluturînd pe creasta dealului alba rochie a lui Hazel, spre a-şi înăbuşi glasul dinlăuntru, care neîncetat îi murmura despre dragostea reciprocă, privită ca unica noimă, ca unicul temei al patimei ce leagă bărbatul de femeie. Copitele calului duduiau ca un puls accelerat.

Hazel se ridică în picioare. Îi fu deodată frică de locul unde se afla, mai frică decît îi fusese cîndva de haita morţii, dată în seara aceea uitării.

Dar mai înainte ca să se fi putut îndepărta de acolo, Reddin o strigă şi înaintă spre dînsa pe cărarea îngustă. Hazel şovăi, rămase în cumpănă ca un ac de busolă şi, în cele din urmă, nu se dezlipi de locul unde se afla.

— Ce vrei cu mine, domnule Reddin ?

— Nu ştii ?

— Dac-aş şti, nu te-aş mai întreba.

— Ce vor deobicei bărbaţii de la femei ?

— Eu nu-s femeie. Şi nici nu vreau să fiu. Dar, oricum, ce vrei ?

Reddin se scotoci prin buzunar şi scoase un pacheţel.

— Uite. Să nu spui că numai tu eşti cea care dă, încercă a o împăca.

Hazel desfăcu pacheţelul. Conţinea două brăţări de modă veche, lucrate în aur. Pe fiecare din ele era încrustat cîte un rubin mare, care sclipea orbitor din montura sa de aur pal.

— Vai ! parc-ar fi nişte picături de sînge ! se minună Hazel. Ca-n clipa în care tata se apucă de tăiat porcul. Are o inimă de piatră, tata, să ştii că aşa o are, e negru la inimă ! Îţi sînt foarte îndatorată, domnule Reddin, pentru ele, dar nu le vreau. Vederea sîngelui mie îmi face rău.

— Neroado ce eşti ! strigă Reddin. Astea preţuiesc o groază de bani.

Şi-ncleştînd-o de încheieturile mîinilor, îi petrecu pe după fiecare mînă cîte o brăţară. Hazel se împotrivi, dar nu izbuti a se elibera şi nici nu ştiu desface închizătorile.

Izbucni deci într-un plîns cu hohote şi chiar atunci, pe loc, aşa cum îi era obiceiul. Toate emoţiile de felul ăsta la ea erau bruşte, uşor de adulmecat şi îndîrjite. Ba se mai porni, căci nu primise cine ştie ce creştere prea subţire, şi pe ocări.

— Fi-ţi-ar ai naibii de pumni grosolani şi de afurisite brăţările tale ! izbucni ea. Scoate-mi-le ori, de nu, să ştii că plec !

Reddin rîse şi în ochii lui se ivi ca o licărire ; nimic altceva nu i-ar fi putut merge mai la inimă.

— Trebuie să le porţi, îi spuse, ca să arăţi că eşti a mea.

— Nu-s !

— Ba da.

— N-am să fiu niciodată !

— Ba da, ai să fii acum.

Fata se zbătea şi scrîşnea ca o mîţă sălbatică, trăgînd de brăţări cum trage pisoiul de funda înnodată de gît.

El rîse iarăşi, neclintit.

Ştia că nu-i nici ţipenie de om jur-împrejur, deoarece oamenii fermei de la poalele dumbravei erau cu toţii duşi la biserică.

— Ascultă, Hazel, îi vorbi apoi, şi nu cu asprime ; trebuie să te dai bătută, nu înţelegi ?

— Nu-nţeleg de loc.

— Trebuie să vii şi să trăieşti cu mine la Undern. Ai să poţi purta toate rochiile acelea frumoase.

— Mi-e frig, îl întrerupse Hazel ; soarele scapătă. Aş face mai bine să mă înapoiez acasă.

— Atunci, hai cu mine. Urcă-te pe cal. O să fim acasă într-o clipită. Ai să poţi cina şi...

— De ce să mă duc la Undern, cînd eu locuiesc pe Munte ?

— N-are să treacă multă vreme şi ai să-mi ceri tu singură să vii, îi răspunse Reddin cu înţelepciunea brutală a celor de teapa lui. Mă placi mai mult decît pe fătălăul ăla de pastor, chiar şi în clipa asta.

Ea însă dădu din cap în semn de împotrivire.

— Oricum, eu îs bărbat.

Hazel privi spre el, cumpărîndu-l din ochi şi recunoscu că într-adevăr aşa era. Dar nu-l voia; voia libertatea şi-i trebuia răgaz ca să poată afla cît de mult îl plăcea pe Edward.

— Ei, vă doresc noapte bună, îi spuse. Eu plec.

Şi o luă la fugă de vale, prin pădure.

Reddin legă frîul calului de-un copac şi se luă după ea. O prinse şi-o răsturnă printre ferigi şi dintr-o dată i se păru lui Hazel că lumea

toată, pădurea, ea însăşi erau — toate — numai Reddin. El era cerul ei, el era mantia ei. Tăcerea apăsătoare din jur o copleşea.

Colo departe pe Munticelul lui Dumnezeu, Edward îşi rostea predica despre puterea rugăciunii şi despre calea de a sădi un gard viu de rugăciuni în jurul celor dragi nouă, spre a-i apăra de orice rău.

Orologiul de la Alderslea, jos în vale, bătu înăbuşit ceasurile opt. Bătăile pătrunseră în creierul lui Hazel ca nişte vipii de foc. Fluierarii se roteau şi scoteau ţipete triste ca sufletele unor făpturi covîrşite de superioritatea numerică a vrăjmaşului.

Edward era un vis ; Munticelul lui Dumnezeu era un basm de demult — ceva uitat, învăluit în negură.

Amurgul se înteţi şi păsările începură să piuie în rouă.

De la fermă se auzeau glasuri. Se întorseseră oamenii de la biserică. Hazel se simţea zdrobită, julită, prădată.

— Şi-acum, sus cu tine, Hazel, vorbi Reddin care avea mare poftă să cineze şi căruia nu-i mai ardea de Hazel. Sus cu tine, aranjează-te niţel şi apoi acasă cu noi !

Îi era cît de cît milă de ea.

Hazel nu vădi nici o împotrivire, nu mai făcu nicicum nazuri. Instinctul îi spunea că aparţine acum lui Reddin, deşi cu sufletul era tot a lui Edward. Privi la Reddin cu o căutătură goală de orice voinţă, îndoielnică ; orele care trecuseră i se păreau acum ireale.

Așa încît se uitară bănuitori unul la altul. ca două ființe prinse într-o capcană. Se simțeau amîndoi ca și cînd ar fi încăput în mîinile unor puteri uriașe și de neînțeles. Reddin era uluit. Pentru întîia oară resimțea o pasiune în locul obișnuitei plăceri trupești. Și aceleași idei cărora se împotrivise înlăuntrul său, de-a lungul drumului străbătut pînă aici, își ridicau din nou glasurile în el.

Privind posomorît la Hazel, simți o usturime în fundul ochilor și ceva sugrumător în gîtlej.

— Ce te doare, nu poți răsufla ? îl întrebă Hazel.

Dar bărbatul nu era în stare să poată vorbi.

— Ți-s ochii plini de lacrimi.

Reddin își ridică mîinile în sus.

— Spune-mi, ce te doare ?

El clătină din cap.

— Pentru ce, sufle... pentru ce ? îngăimă ea. Dar lui Reddin nu-i putea niciodată spune „sufletelule."

El însă nu era în măsură sau nu voia să vorbească.

Ochii lui Hazel erau de asemenea însîngerați și muiați de lacrimile durerii. Acum se porni iar pe plîns, din compătimirea ce i-o stîrnea o suferință de neînțeles pentru ea.

Așa încît, sub întunecatele crengi care se legănau deasupră-le încet și sub amenințarea nopții care se lăsa, rămaseră acolo bocind amîndoi ca niște copii. S-ar fi zis că se plecau în fața unei mîini care sta gata să lovească. Tot ceea ce făceau era rău : tot ceea ce făceau era în ace-

lași timp de neînlăturat. Două zade clătinate de vînt gemeau neîncetat, pe măsură ce un trunchi se izbea de celălalt, rănindu-se unul pe altul ori de cîte ori se plecau și se înălțau. În nepăsătoarele înălțimi ale rîpelor întunecoase, ale tainicelor bolți, ale drumeagurilor care nu duceau nicăieri, se ghemuiau acele două întruchipări ale amărîtului pămînt, conștiente pentru o clipă, capabile de tristețe, de cruzime, de groază și revoltă și apoi iarăși afundate în pămînt.

Prevestiri ale afundării aceleia — prevestiri care urmează ceasului de exaltare așa cum urmează ciorile plugul — îi frămîntau acum, deși ei nu găseau cuvinte pentru ceea ce resimțeau, ci îi încerca doar o senzație de apăsare din partea nopții. Noaptea părea să coboare apropiindu-se de dînșii, oarbă, rece, dar luînd pe deplin aminte la prezența lor sub negrul baldachin al frunzelor. S-ar fi zis că o anume Ființă asculta acolo, și nu numai că asculta, ci că-și impunea în chip neforțat, însă cu neînduplecare, ascunsul ei țel. Hazel și Reddin — și nu mai puțin el decît ea — păreau a fi lipsiți de identitate, ca niște simple mediumuri într-o ședință de hipnotism. Asprimea și puterea lui dobîndeau un jalnic aer de nerozie, în prezența acelei forțe preștiutoare.

Cînd în sfîrșit încetă de a se mai îneca și de a-și linge într-ascuns lacrimile, pe măsură ce ele i se rostogoleau pe obraji, se simți cît se poate de furios pe sine fiindcă plînsese, pe Hazel fiindcă era martoră la această rușine pe

care îi fusese dat s-o pată. Că ea jelea nu însemna nimic, se gîndi. Totdeauna femeile udă coada pisicii în astfel de împrejurări. Şi nici nu fu în stare să deosebească lacrimile ei de suferinţă de cele de duioşie.

— Ce te tot holbezi aşa, se răsti la dînsa, n-ai de ce te holba !

— Da' cum se face că tu plîn'...

— Taci din gură ! Nu plîng.

O luară în sus prin pădurea pe unde acum toate păreau să pocnească şi să trosnească înfiorător, ca sub paşi strecurîndu-se tiptil înspre tăcere — felurimea atîtor înăbuşite zgomote ale lemnului, ale conurilor de brad căzînd cînd şi cînd, ale crengilor izbite, ale veştejitelor frunze duse de vînt, ale domoalelor foşnete de arbori. Trecură prin locul unde stătuse ea de vorbă cu Edward cînd lucra la descojit arbori. Aplecatele zade luceau la fel de albe ca şi umărul ei acum sub cămaşa sfîşiată. Îşi aminti de privirea lui Edward şi unde nu mi se puse iarăşi pe plîns.

— Acuma de ce mai jelui ? o bruftui el.

— Am mai fost pe aici înainte de veştejirea clopoţeilor, am fost împreună cu Edward.

— Şi de ce-i rosteşti numele în felul ăsta ? Nu-i decît un nume ca orişicare altul.

Ea nu găsi a-i da nici un răspuns şi ajunseră în tăcere la truditul măceş de care era legat calul, cu coama neagră şi spinarea lucie, presărată cu floricele decolorate.

Reddin o săltă în şa, apoi sări şi el în spatele ei. Se sprijinea de dînsul, tăcută şi supusă,

în vreme ce cu braţul petrecut în juru-i, bărbatul mîna calul la vale, de-a lungul cărării abrupte.

O stea strălucea printre copaci, dar nu o stea prietenoasă. Aducea mai degrabă a piazărea, decît a lacrimă. Cînd suratele acelei stele se iscară toate dintr-o dată, ca o oştire la auzul deşteptării, ele se arătară nepăsătoare şi reci, călătorind prin înălţimi cu un dispreţ ironic, prea spăimîntător pentru a isca vreo supărare.

Reddin mîna calul în galop. Avea nevoie de mişcări zgîlţîitoare, spre a-şi potoli remuşcarea pe care duiosul plîns al lui Hazel i-o stîrnea.

O senzaţie de nesfîrşită mîhnire o stăpînea, o senzaţie de singurătate cenuşie şi de teamă de viitor. Reddin încerca s-o aline.

— Nu-mi mai spune nimic ! vorbi ea printre lacrimi. Nu te pricepi să picuri în suflet vorbe mîngîietoare aşa cum ştie Edward.

— Dar ce-ai vrea să-ţi spun ?

— Nu ştiu. O vreau pe Roşcata.

— Ţi-o voi aduce mîine dimineaţă.

— Nu, să n-o faci. E mai bine de ea acolo, la Edward. Las-o acolo. Vreau să fiu şi eu cu Edward, da, şi eu.

— Cine vine tînguindu-se-n noaptea neagră? se auzi glasul lui Vessons, cînd se apropiară de uşa de la intrare. Credeam că-i doamna pe care tot aurul din lume n-o poate mîngîia, — cea care strigă : „Pierdută ! Pierdută sînt !“ în păd□ricea de la Undern.

Undernul îşi luase înfăţişarea pe care o avea totdeauna în iunie. Garoafele înspumau marginile răzoarelor şi tufişuri de trandafiri albi îşi înălţau braţele peste foişor. Totul gîlgîia de miresme, era apăsător, îneca simţurile. Copacii stăteau ca duşi pe gînduri ; casa stătea ca dusă pe gînduri ; dealul stăpînea peste ele, adînc recules ; liliecii se mişcau în zbor încetinit. S-ar fi zis că Undernul e unul din locurile acelea vrăjite, înălţat pentru un ceas, o vecie sau o clipită, pe marginile lumii de basm, plin de farmece şi descîntece vechi, gata să se prăbuşească fără a lăsa urme, la rostirea unui anume cuvînt, însă de nebiruit pînă la rostirea acelui cuvînt anume. Înţepătoarea mireasmă a copacilor şi a grădinii se învălmăşea cu mirosul bălegarului, al cocinelor, al lăturilor şi tutunului „Tom Moody", fumat de Vessons. Hazel se alese cu o senzaţie de leşin — ciudată pentru ea.

Vessons stătea şi-i supraveghea, aşa cum făcuse şi-n mohorîta noapte a celei dintîi sosiri acolo a lui Hazel.

— Unde, vorbi el în cele din urmă, pe cînd nenumăratele cute subţiri ale buzei de sus, coborîtă de la nări pînă la gură, i se tot adînceau, unde este domnul pastor ?

Nealegîndu-se cu alt răspuns decît cu o privire încruntată a stăpînului său, conduse calul spre grajd.

Cu un fel de amabilitate stîngace, Reddin rosti :

— Am să-ţi arăt casa.

Trecură prin camerele în care răsunau ecouri şi priviră pe ferestrele joase, năpădite de pînze de păianjen, cu fragede frunzuliţe de iederă, moi şi strălucitoare, care-şi croiseră drum înăuntru, prin ochiurile de geam sparte. Ele umblau pe sub tavane afumate de focurile şi de lămpile aprinse în aceleaşi încăperi cu nenumăraţi ani înainte, în vederea cine ştie căror înduioşătoare petreceri de odinioară. Prin dulapuri lăsate întredeschise de o mînă grăbită, acum de mult îngheţată, spînzurau rochii purtînd pete de flori sau pete de vin pe decoloratele falduri. În urma lor, uşile scîrţîiau şi oftau, duşumelele gemeau şi, prin toată casa, deşi aerul verii era uşor şi lin, se auzea un bocet ca de vînt. S-ar fi zis că toate furtunile care suflaseră în jurul conacului, groaza care fusese cîndva resimţită într-însul şi lacrimile vărsate pe vremuri s-au furişat asemenea unor uitate duhuri prin cele mai ascunse unghere, spre a da în veci glas tînguirii lor. Pe o noapte de vijelie, un ascultător singuratic ar fi putut auzi înălţîndu-se voci stranii : plînsete de copii ; cîntece de lume ; ţipete de femei în durerile facerii ; glasuri de voinici răcnind biruitori ; lungi psalmodieri de rugăciune ; horcăituri ale morţii.

Şi-n timp ce Reddin cu Hazel — cuplul desigur cel mai ciudat împerecheat din cîte stăpîniseră ori fuseseră stăpînite de casa aceea —

treceau prin camerele din ce în ce mai întunecate, ei păreau a nu fi singuri. Pe Hazel o supăra senzația că o urmărește cineva, că nu-și dădea seama cine o supraveghează. Înapoia lor, pe coridoare, se isca parcă un ușor vuiet, ca de mulțime mută însă unduitoare.

— Or fi niscaiva strigoi ? șopti ea. Mai bine aș dormi sub acoperișul albastru al pomilor de-afară. În casa asta întunecoasă mă simt ca grîul sub piatra de moară.

— Se spune că-i bîntuită de stafii, dar eu nu cred.

Reddin își întoarse capul, ca s-o privească.

— Și atunci de cine-i bîntuită ? întrebă ea.

— De oameni care au dat greș. De nevolnici într-ale vieții. De bărbați care și-au pierdut averile ori femeile ori — cine știe — de neveste și de fiice din același trunchi, pierite încă din tinerețe.

— Și de ce au dat greș ?

— Pentru că își băgaseră în cap idei neroade. Fiindcă nu știau ce voiau.

— Ia te uită ! Păi nici Roșcata și cu mine nu știm întotdeauna ce vrem.

— Tu mă vrei pe mine.

— Poate.

— Iar dacă nu, trebuie să înveți să mă vrei. Că dacă nu știi ce vrei, ai s-o isprăvești rău.

— Dar cînd se întîmplă să știu, lumea-mi răpește tocmai ceea ce vreau.

De-a lungul coridoarelor se auzi atunci un strigăt prelung de jale.

Hazel se pomeni țipînd.

— O fi doamna pe care nici argintul, nici aurul n-o mîngîie ? șopti ea.

— Nu, măi fată proastă. E o bufniță din cele ce se adăpostesc prin șoproane. Dar se spune că-n noaptea de sînziene ea se vaită în dumbravă.

— Sînt ființe care se vaită ca și cum ar fi fost îndelung chinuite, murmură Hazel. Noaptea asta e noaptea de sînziene. Era și ea tot așa ca mine de mică ?

— Habar n-am.

— Și a pus o putere grozavă stăpînire pe ea ?

— Un bărbat. (Aici Reddin rîse).

— Și a murit de tînără ?

— Da ; la nouăsprezece ani.

— Așa are să fie și cu mine ! strigă ea deodată. Așa are să fie și cu mine ! Amărîtă și plină putere în floarea vieții !

Se aruncă pe-o sofa de-un albastru spălăcit și se așternu pe bocit.

Senzația de urmărire — cu șoapte murmurate, cu mîini întinse după ea, cu neîntreruptul magnetism a nenumărați ochi nevăzuți — o stăpînea atît de tare, încît Hazel n-a mai putut-o îndura, așa că pînă și Reddin fu bucuros s-o însoțească în aripa cea locuită a casei.

— Asta-i dormitorul, grăi Reddin deschizînd ușa unei încăperi tapetate în gri spălăcit și duhnind de izul zilelor de odinioară. Patul cel mare, cu baldachin, îmbrăcat în creton cu trandafiri pe fond negru, o îngrozi. Reddin deschise un sertar și scoase afară rochia verde. O privi pe Hazel cu

mîndrie de proprietar, în vreme ce ea și-o îmbrăca. Hazel coborî, ca o frunză desprinsă din copac, treptele scorojite ale scării.

Cu cîte o sticlă de bere în fiecare mînă, Vessons rămase atît de uimit la vederea palidei apariții, încît fu cît pe-aci să scape sticlele din mînă.

— Am crezut că-i o stafie, mărturisi el — stafia vreunui suflet chinuit.

— Chiar că mi-e sufletul chinuit, îi spuse Hazel lui Reddin, după ce Vessons se retrase.

În glasul ei răsuna un șipot de lacrimi, ca niște întunecate valuri ce se izbesc de stînci.

— Cînd eram amărîtă, la Munte, Edward îmi citea „Mîngîie-te, popor al meu" și era mai frumos ca-n rai.

— Ți-e mai drag de Marston decît de mine ?

— Nu știu.

Se culcuși plină de obidă în casa aceea care nu era un cămin pentru ea. Își aminti de pieptarul doar pe jumătate lucrat pe care i-l tricota Roșcatei, și de obiceiul pe care — acompaniată de Edward — îl deprinsese ca să cînte seara imnuri. Îi era dor acum de toate astea. Îi era dor de sîcîielile vieții aceleia tihnite — de felul doamnei Marston de a-și drege glasul, încet și stăruitor ; de obiceiul Martei de a-și grămădi toate micile-i comori pe vatra din bucătărie ; de absurda încăpățînare a lui Edward care-i impunea să aibă mereu unghiile curate ; și de veșnica discuție pe aceeași temă :

— Roșcata-i un cîine rău.

— Ba nu. E-o vulpe bună.

— În ochii mei, nu-i decît un cîine rău.

Acum scăpase de toate acestea. Acum plutea afară din radă, în largul mării. Se simțea foarte singuratică — cum s-ar putea simți morții scăpați din lanțurile vieții. De bună seamă că era plăcut lucru să porți acea rochie verde. Îi era însă dor de micile ei îndatoriri : să curețe masa după cină, cînd Marta era plecată ; să aducă lumînările (doamna Marston întotdeauna dădea din cap la apariția celei de-a treia — nu din spirit de economie, ci fiindcă ar fi ținut ca pe Hazel s-o știe mai degrabă în culcușul ei, la zămislit copii).

Citirea Bibliei de către Edward, la sfîrșitul serii, ajunsese ca s-o tulbure ; lectura lui o scotea din plictiseală. Acum i se părea că toate acelea fuseseră un dar. Pentru cele mai multe fete, Munticelul lui Dumnezeu ar fi însemnat purgatoriul. Ei i se păruse însă minunat. Luase parte pentru întîia oară la acea frumusețe particulară pe care o are viața de familie, la taina cea de toate zilele a iubirii. Edward nu uita niciodată să le sărute pe amîndouă, soție și mamă, cînd intra în casă ; le aducea flori ; scornea totdeauna pentru ele surprize... Cu surprizele n-o prea izbutea el, îndemînarea-i tehnică neținînd pas cu entuziasmul său ; Hazel însă nu-i aducea critici.

Ca și celelalte mici făpturi care o însoțiseră sub acoperișul casei, Hazel trăia în umbra lui ca într-un adăpost. Doamna Marston încerca și dînsa același simțămînt. Întotdeauna adormea deîndată, atunci cînd Edward era seara acasă, încetînd a-și născoci pricini de îngrijorare cu privire la oamenii mînjiți cu negreală pe chip

și furișîndu-se înlăuntrul pereților prin fereastra bucătăriei, cu privire la Roșcata care se strecura în cămara de alimente și la marea furtună trimisă de Dumnezeu spre a-i nimici pe toți oamenii de pe fața pămîntului, fiindcă păstrarea zilei Domnului nu mai era ținută ca altă dată.

În salon, Vessons, cînd găsi el de cuviință, aduse cina și o trînti acolo pe masa cea mare și rotundă, furniruită ca mahonul, într-un greoi stil victorian și cu picioare de alamă. Cina consta din pîine, brînză, slănină și bere din belșug.

Lui Hazel toate i se părură potrivite și la locul lor, căci deși începuse a se obișnui cu mesele cuviincioase ale celor din clasa de mijloc, tot viața de pe Goliște și-o socotea mai aproape și mai aproape de sine. Ridicîndu-și ochii de pe slănina pe care tocmai o tăia, Reddin o întrebă cu neobișnuită gentilețe :

— Nu vrei cumva un ceai și niște pîine prăjită ?

El își spunea că pîinea prăjită reprezintă un triumf al imaginației sale. Dar se întreba în același timp dacă va putea oare să-i ceară lui Vessons un hatîr ca ăsta, așa încît se mulțumi să repete :

— Dorești ceai și pîine prăjită ?

Vessons trecu în bucătărie și închise ușa. Așteptară cîtăva vreme și Hazel, care — indiferent de soarta, greșelile și necazurile ei — era totdeauna la fel de înfometată ca și Roșcata, aruncă o privire jinduitoare către brînza și berea din fața lui Reddin. În cele din urmă, Reddin merse pînă-n pragul ușii de la bucătărie :

— Ce-i cu ceaiul ăla ? întrebă el.

— Ceai ?

— Da, nerodule.

— Habar n-am de nici un ceai.

— Păi ți-am spus să faci niște ceai.

— Nu mie mi-ați spus.

— Și niște pîine prăjită.

— Am stins focul.

Ceea ce era și adevărat, căci chiar asta făcuse în clipa aceea : stinsese focul.

— Ascultă, omule, avem de acum înainte o stăpînă la Undern. Îi vei face așadar pe voie, ori altminteri să știi că zbori de aici. Ea îmi spune mie ce dorește. Eu îți spun ție. Și tu faci ceea ce ți se spune.

— N-are să-mi poruncească mie o femeie ! răspunse Vessons ursuz. Nu mi-am luat eu niciodată o stăpînă pe cap, nici măcar pentru desfătările patului ori tihna mesei — nu, niciodată și nici una. Și fecior am să rămîn pînă-n ziua de pe urmă a vieții mele.

Împerecherea noțiunii de Vessons cu aceea de feciorie era atît de caraghioasă, încît Reddin izbucni în rîs și dădu mînia la spate.

— Hai, fă ceaiul, Vessons.

— Are să stea mult aici ? întrebă Andrew cu șiretenie.

— Da, mult și bine.

Hazel îl auzi.

„Mult și bine" Avea ea să rămînă oare pentru totdeauna în casa aceea cu șoapte ? Cu cine oare voia să rămînă aici pentru totdeauna ? Nu cu Reddin. Cu Edward ? Dar acesta nu împărtășea pasiunea ei pentru natură, dragostea ei

pentru glie. Nu aparţinea clocotitoarei categorii cuprinse de extaze a fiinţelor sălbatice şi hăituite. Dacă Reddin făcea negreşit parte din tagma potrivnică firii ei, aceea a vînătorilor, în schimb Edward era dintre cei neutri ; el aparţinea lumii privitorilor. N-avea cum să fie nici unul de partea ei. Nu trăiau o aceeaşi viaţă cu dînsa. Dimpotrivă, Hazel era silită să ducă viaţa lor. Îşi dori mai bine să nu-l fi văzut niciodată pe Reddin şi să nu se fi dus în Dumbrava Vînătorului, la întîlnire. Cel puţin casa lui Edward era liniştită.

Şi îl auzi pe Vessons bombănind :

— Dar ce are să spună preacinstita doamnă Sally cea virtuoasă ?

N-a auzit răspunsul lui Reddin ; el a fost dat cu voce joasă şi cruntă. Hazel se întrebă cine era Sally cea virtuoasă, dar se simţea prea obosită pentru a sta să cugete prea stăruitor la asta. Ceva mai tîrziu, Reddin dădu pe gît un whisky, iar Vessons închină şi el un pahar în sănătatea stăpînului său. După care, Reddin se aşeză la vechiu-i pian, ca să zdrăngăne „E-o frumoasă zi de vînătoare", cîntînd cu obişnuita-i voce aspră de tenor. Vessons, din bucătărie, îi ţinu isonul cu un glas pe deplin neştiutor de muzică, şi corul lor de zbierete răsună în toată casa.

— Ei, încetaţi odată, că nu rabd cîntecul ăsta! strigă Hazel, dar ei nici c-o auziră.

Vessons apăru în pragul încăperii, cu ceainicul în mînă, şi, pe faţă, cu o expresie de intensă suferinţă, expresie pe care o avea ori de cîte ori se apuca să cînte :

„Orice necaz orice durere
O să le lăsăm în urma noastră !"

— Dar n-au să le lase vulpiţele ! ţipă Hazel şi, smulgînd notele de pe pian, se repezi să le arunce în focul din bucătărie, răsturnînd în drum ceainicul din mîinile lui Vessons.

Vessons rămase ca împietrit.

— Fie, constată el, dar ai nişte purtări de pisică sălbatică şi de fată bătrînă, cum nici că mi-a mai fost dat să văd.

Acesta era un compliment nevoit.

— Şi-am să mai spun ceva despre tine, oricît nu mi-ar place mie alte lucruri, află că ai mai multă viaţă-n toate cele decît unsprezece mii de fecioare la un loc.

Lui Reddin i se părea că seara tot nu-i încă destul de sărbătorească. Se mira că nu se simte el însuşi îndeajuns de bucuros ; îl copleşea reacţia succesului. Dorea să fie totul vesel ca pentru o nuntă, căci îşi dădea seama că nuntă şi era, pe de-a-ntregul, chiar dacă purta alt nume.

Bătrînul conac însă, asemenea unei fiinţe intrate în letargie, după îndelungi şi îndelungi petreceri, ca o făptură înveşmîntată în sfîşiate şi pătate haine, nu părea chiar gata de veselie. Andrew era cu totul potrivnic oricărei voioşii. Dulăul — şi el — se zbîrlise, mîrîind, la vederea intrusei, iar Hazel... ?

Privi la Hazel pe sub pleoapele pe jumătate închise. Ştia oare ea ce se întîmplase ? Îi venea a crede că nu. Poate că instinctul să-i fi şoptit ceva. Oricum, iată că se ferea să-l pri-

vească în ochi. Sta și sorbea din ceaiul pe care Reddin, impunîndu-și cu sîrg autoritatea, sfîrșise prin a-l face totuși să fie adus pe masă. Era palidă și arăta foarte trasă la față. În jurul ochilor și-n colțul buzelor mai dăinuiau urmele panicii.

Reddin își dădu seama că fata se temea de el — de privirile lui, de atingerea lui. Vru de îndată să-și manifeste puterea. Străbătu camera și-i prinse c-o mînă bărbia, în podul celeilalte mîini cuprinzîndu-i umărul.

Pleoapele ei tremurară.

— Ce vrei, de mă dezmierzi ? îl întrebă.

Apoi o podidi un hohot de plîns.

— O, mi-e dor de Edward și de bătrîna doamnă. Vreau să mă întorc pe Munte, jur că asta vreau ! Edward are să mă caute de-a lungul și de-a latul întregului ținut.

— Asta să știi că așa este, recunoscu Reddin, și are să ridice ținutul în picioare. Trebuie să-i trimiți o scrisoare, Hazel, și să-i spui că te afli în deplină siguranță și fericită și că n-are de ce să se îngrijoreze.

— Da' nu-s în deplină siguranță.

Reddin se încruntă auzind răspunsul acesta așa de spontan. Însă o convinse ca să scrie totuși cîteva rînduri.

— Vessons, pune șaua pe iapă și du asta la prezbiteriu.

— Nu prea vă pasă de... începu Vessons.

Reddin însă i-o tăie scurt :

— Hai, pleacă, îi porunci, și Vessons înțelese, după tonul lui Reddin, că n-are încotro.

Vîr-o sub ușa pastorului, bate și apoi întinde-o, de-acolo, Vessons, îi mai porunci stăpînul său.

— Te poți duce sus, Hazel, să te culci, dacă vrei.

Rămas apoi singur, el se plimbă de la un capăt la altul al camerei, mirat și neliniștit.

Potrivit felului său de a gîndi, îi făcuse lui Hazel cea mai mare onoare ce-o putea face un bărbat unei femei. Nu putea înțelege cu ce anume greșise. Era supărat pe propria-i conștiință, fiindcă nu-i da pace. Așa cum vedea el lucrurile, nu săvîrșise nimic altceva decît să împlinească o nevoie a firii sale — o nevoie simplă și imperioasă, cum este aceea de a mînca și de a bea. Nu putea pricepe că tocmai în faptul de-a nu-și fi pus întrebări dacă și-n firea lui Hazel — și mai ales într-a ei — există sau nu o aceeași nevoie ca-n el, tocmai în acest fapt consta fărădelegea lui cea mai de neiertat.

Că trecuse peste poruncile bisericii lui, asta nu-l îngrijora. Căci, asemenea multor credincioși, era înzestrat cu fericitul dar de a-și ține convingerile și practicarea lor, dogma și faptele, în compartimente bine despărțite. Cîți dintre cei mai fervenți credincioși nu se află ori nu s-au aflat oare într-o anumită perioadă a vieții lor exact în situația lui Reddin ?

„Desigur că m-am purtat destul de ușuratic pînă acum, își spuse. Dar pe viitor s-a zis. Și-apoi, ea nici nu-mi cunoaște trecutul.“

Cugetă mai departe :

„Bănui că am fost nițel cam repezit, dar ea trebuie să fi și uitat pînă acum. Tare mi-aș

dori să nu mai tot pomenească de pastorul ăla !“

Alergă sus.

— Îţi cer iertare că am fost brutal, Hazel, îi spuse plin de căinţă.

Hazel stătea la fereastra deschisă, îmbrăcată cu o cămaşă de noapte pe care o găsise într-un scrin — un veşmînt subţire şi gălbui, cu o mulţime de volănaşe de dantelă fină, făcut şi purtat de mult, la vreo nuntă dată uitării, de către cine ştie ce femeie moartă. Era simbolic pentru întreaga-i viaţă că ea, Hazel, venise în acelaşi fel atît în conacul de la Undern cît şi în casa de pe Munte — adică tot atît de lipsită de podoabe femeieşti, pe cît e de fără vigoare o frunză iernatică.

Hazel vorbea, cînd Reddin intră în odaie. El se opri mirat şi bănuitor.

— Cu cine vorbeşti ? o întrebă.

Hazel se întoarse.

— Cu Cel-de-Sus. Rosteam rugăciunea pe care m-a învăţat Edward s-o spun. Am rostit-o de trei ori, fiindcă-i noaptea de sînziene şi strigoii nu stau locului, iar haita morţii umblă peste tot. Cel-de-Sus n-are să poată să nu asculte de rugăciunile lui Edward.

Arăta plăpîndă şi vrednică de milă, aşa cum sta la lumina pîlpîindă a lumînării. Se întoarse din nou spre fereastră şi Reddin coborî la parter, cu desăvîrşire copleşit şi descumpănit.

Casa părea mai fantomatică decît oricînd, plină de sugrumate vaiete şi şuşotiri. La lumina lămpii, înfăţişarea trandafirilor din jurul ferestrei arăta mohorîtă. Foşnetul frunzelor isca un zgomot amintitor de mustrări. Plopii fără luciu din capăt de pajişte aveau ceva de dojană. S-ar fi spus că francmasoneria lumii de verdeaţă ridicase armele în sprijinul lui Hazel. În vinele ei curgea acelaşi sînge ca sîngele plantelor şi ea împărtăşea cu plantele tăcuta adoraţie pentru libertate şi frumuseţe ; acum fusese atît de adînc cufundată în viaţa oamenilor, încît pierduse legătura cu natura. Ca şi cum fiecare încarnare a desăvîrşirii pe care o desluşise în frunze şi în flori (şi multe mai desluşise, cu toate că rămăsese mută în faţa lor), fiecare clipă de adîncă întovărăşire cu făpturile de pămînt şi de rouă, fiecare strălucitoare amintire a culorilor şi luminilor pe care mintea ei ageră le adunase şi îndrăgise, împinsă de imboldul către iubire şi extaz, toate s-ar fi întors acum, păşind cu dispreţ prin acest sălaş al unei omeniri brutale ; urcînd scările ; înconjurînd marele pat cu baldachin, în care atîţia şi atîţia Reddini muriseră şi se zămisliseră; privind acel chip care-şi făurise visuri (oricît de copilăreşti) despre veşnica lor vrajă ; îndurerîndu-se o dată cu arborele pentru frunza care a căzut. Se indurerau, dar nu iertau. Căci duhurile frumuseţii şi ale vrăjii (întocmai ca ahtiaţii de culori şi lăcomiţii de poezie) sînt în vrăjmăşie cu viaţa de toate zilele şi cu soarta lumească a omului. Ele aduc nimicirea căminelor. Ele mînă mii şi mii de pribegi înspre tărîmuri necunoscute. Ele nu îngăduie să fie slujite numai pe jumătate.

Doar în chip cu totul și cu totul excepțional se întîmplă ca un bărbat să iubească o femeie și totuși să se ridice pe culmile artei sale și e nevoie ca o femeie să aibă un nemaipomenit geniu, pentru ca să mai poată fi poetă după ce a dat naștere unui copil.

Dar deși duhurile acestea trufașe admit uneori, ba se și înhamă a sluji dragostea omenească, ele o fac doar cînd pot recunoaște dragostea aceea curată și înflăcărată drept soră bună a lor. În împerecherea senzuală dintre Hazel și Reddin nu ardea nimic din toate acestea. Ea trezea, e drept, aproape tot ce era mai bun în Reddin, însă acest „mai bun“ rămînea la un nivel tare coborît. Iar cît despre Hazel, ea era doar pasivă.

Așa încît duhurile stăteau și o plîngeau, căci ele aveau s-o părăsească de-a pururi. S-ar mai fi putut să privească primula drept în ochi, dar floarea n-avea să-i mai răspundă cu o căutătură de rouă și de înțelegere.

Nici o zvîcnire a inimii n-avea să mai fie trezită de murmurul frunzelor, nici o împunsătură de tainică durere n-o să mai simtă la cîntecul păsărilor, nimic n-or mai trezi într-însa zodiile stelelor, picăturile de rouă. Pînă și dragostea ei pentru Roșcata avea să devină ceva șovăielnic și n-avea să mai știe, cînd pasărea sa oarbă o să încerce să-și înalțe glasul, tot ce voia să spună și tot ce visa. În seara aceasta uitase chiar și să se mai plece pe fereastră și să asculte, ca-ntotdeauna, blîndele voci ale copacilor. Își murmurase rugăciunea,

și apoi se simțise atît de obosită, și o străfulgeraseră atîtea dureri, și spatele o duruse așa de tare, că adormise plîngînd.

— De ce oare m-oi fi dus în Dumbrava Vînătorului ? se întrebă ea singură.

Răspunsul însă era prea adînc pentru Hazel, trădătorul impuls al propriei sale ființe prea tainic. Nu află răspuns întrebării pe care și-o pusese.

Lui Reddin, umblînd de colo pînă colo prin încăperea de la parter, bînd whisky și furios pe sine pentru remușcările pe care le simțea, i se făcu lehamite în cele din urmă de mult tăcuta lui casă.

— La naiba ! de ce să nu mă duc eu sus ? își spuse. Deschise ușa camerei lui Hazel.

— Ascultă, îi vorbi : casa aceasta este casa mea și tu la fel. Vin ca să mă culc.

Fu întîmpinat însă cu cel mai derutant răspuns pentru orice formă de agresiune — tăcerea.

Hazel dormea ; și toată noaptea, în vreme ce el trăgea la aghioase, Hazel se zvîrcoli prin somn și gemu.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ȘI ȘAPTELEA

A doua zi dimineața devreme, Vessons striga vacile să le mulgă. Sta aplecat pe cumpăna barierei, îmbrăcată în lichen verde, și se gîndea.

Toate culorile erau atît de vii, încît ele păreau grotești și țipătoare. Deasupra cîmpurilor de-un verde intens, cerul lucea ca sticla albastră, iar în curmezișul răsăritului treceau nori împurpurați. Blînd, înapoia dealului negru, soarele își croise drum, și umbra lui Vessons cățărat ca o maimuță pe stinghia cea mai de jos a barierei se profila pe postața de trifoi umed din spatele lui — roșiatică făptură ca de basm, hărăzită cu semeția proprie animalelor agățătoare. Vacile nu se arătară la prima lui chemare. Atunci își înălță capul și strigă din nou, cu glas ascuțit, tînguitor, așa cum vorbește omul matur unui copil fără astîmpăr :

— Haide-haaaai, haide-haaaaai !

Apoi se adînci din nou în contemplarea priveliștii.

După cîtva timp, o vacă lucioasă, tărcată cu alb și roșu, se ivi la o depărtare de cinci cîmpuri, înaintînd senină și fără pic de grabă... O altă vacă albă și una murgă se vedeau și ele venind cu mult în urma celei dintîi. Înaintau prin umbră, fiecare trecînd exact prin mijlocul numeroaselor bariere întotdeauna lăsate deschise, ca ușile unei înșiruiri de camere în zilele de recepție. Vessons aștepta răbdător — mai degrabă rob decît stăpîn — rostindu-și doar încă odată tînguitorul „Haide-haaaaai", cînd ultima vacă zăbovi peste măsură de mult în dreptul unei tufe de ierbi lucioase din trupul gardului viu. Asta era, zi de zi, ritualul. În fiecare dimineață, îmbrăcat în straie de culoarea cenușii, Andrew ieșea din casă și se apuca să strige că-

tre un peisaj aparent pustiu ; în fiecare dimineață vacile șerpuiau prin cele șapte bariere, urnindu-se de prin tanicele împrejurimi ierboase, unde-și petreceau nopțile.

Cu taine-n ochi, domoale, viu colorate în alb și roșu, vitele îl urmau pe bătrîn întocmai cum l-ar fi putut urma pe-un aprod niște regine.

Venind dinspre casă, Hazel cobora pe cărare. Odată cu lumina zilei, bogata-i vitalitate înviase parcă. Lumea de afară era proaspătă și strălucitoare, și Hazel — sfioasă — ținuse ca să se trezească și să se îmbrace mai înainte de a se fi deșteptat Reddin.

O distra grozav supunerea lui Vessons față de vaci.

— Le spui cumva și „doamnă" ?

Vessons o măsură din cap pînă-n picioare. Era cît se poate de furios, nu numai din pricina zeflemelei sale, dar și din pricina dificultății de a găsi un răspuns cît mai potrivit, de vreme ce se chema că de acum încolo ea era „cucoana". Prietenia pe care i-o arătase la început nu mai exista la fel — și nu, așa cum ar fi părut firesc din clipa în care se instalase în ajun la Undern, ci din momentul în care se măritase cu Edward. Avea impresia că „îl trădase". El o tratase ca pe o tovarășă, iar ea găsise de cuviință să se dea cu dușmanul. Mai era și supărat că fusese reținut atît de tîrziu cu o seară înainte.

Își molfăi cîtva timp paiul ținut în gură, pînă ce și ultima vacă pieri vederii. Apoi vorbi :

— V-ați trezit cam devreme pentru o femeie măritată, ori ce-oți fi fiind dumneavoastră, coniță.

Hazel rîse. Trăise atît de departe de influența convențiilor sociale, încît zeflemeaua n-o înțepă.

— Ehei, mi-ești gelos ! observă ea.

Apoi, imitîndu-i cu nemiloasă exactitate vocea și mimica, adaose :

— O stăpînă la Undern ! Nu, niciodată n-am să admit !

Vessons se fîstici sub privirea ochilor ei chihlimbarii, și-n fața rîsului acela ștrengăresc. Apoi uitîndu-se încoace și-ncolo, cu înăbușitoare furie, spuse :

— Păsările astea umblă după cireșe. Mă duc să iau o pușcă. Le vin eu lor de hac.

— Dacă omori o mierlă, laptele se face sînge, prevesti Hazel ; dar Vessons nu luă aminte la spusele ei.

Toată dimineața, în orice clipă de răgaz și după prînz (pe care-l servi tăcînd chitic și care se dovedi un prînz cu totul de nemîncat), Vessons pîndi pe după copaci și se furișă de-a lungul gardurilor vii, împușcînd la păsări. Pînă și Reddin se simți înfiorat, dar nu-și află destul curaj ca să-l dojenească. Intrînd și ieșind de prin misterioasele umbre ale după amiezii, întunecată și solemnă, bătrîna siluetă, cu chip încruntat și inima rănită, își tot tîrșîi picioarele. Vessons împușcă sturzi, care fluierau după ce se ospătaseră cu zmeură sălbatică ; ucise pitulici, prihori și rîndunele — că erau vietăți sfinte, asta nu-l speria pe el — luă viața unui

porumbel în cuibul său, omorî mierle, și o mierlă de apă, și un sticlete, și puzderie de vrăbii. Grădina și cîmpurile încremeniră în tăcere din pricina mîniei lui ; doar un fîlfîit de aripi îngrozite însemna în urmă drumul pe unde trecea el. Își îngrămădi trofeele — toate acele gingașe, zbîrlite penaje ale zorilor de vară — pe masa din bucătărie, mînjită și însîngerată.

Hazel și Reddin se furișau tăcuți, de la o fereastră la alta, urmărindu-i mișcările. Undernul deveni mai fantomatic decît oricînd, părînd, în vreme ce focurile de armă răsunau neașteptat de puternic în liniștea zilei, un fel de ființă muribundă, electrizată de lovituri.

— Mai bine ar trage în mine, spuse Hazel, decît în păsări. Oriunde merg, lumea omoară animalele. De ce oare ?

— Se cuvine ca animalele să fie omorîte.

— Parcă pămîntul ăsta întreg e numai sînge, constată Hazel. Și mereu sînt omorîți cei mici. Uite ! A împușcat un aușel. O, vai și vai de mine ! E ca și cum le-aș fi omorît eu : căci totul e din pricină că am venit eu la Undern.

— Taci ! i-o reteză Reddin. Mie mi-e teamă să nu se împuște și pe el, atît e de ciudat azi.

Ultima vacă venise pînă la barieră, mai înainte ca Vessons să deschidă trecerea și să înceapă, în seara aceea, mulsul. El intră apoi în casă cu gălețile de lapte, le așeză pe pardoseala din salon și se adresă furios lui Hazel :

— Ei, s-a prefăcut în sînge ?

Cu voce joasă, ea admise că nu.

— Și-acum, vorbi Vessons, întorcîndu-se către Reddin, vă dau termen să vă găsiți om în

loc. Termen de o lună dat de către Andrew Vessons lui John Reddin, proprietarul moşiei Undern.

Cu tragică demnitate, el încercă pe urmă să plece.

Nu-i vedea nici pe Hazel nici pe Reddin, ci numai lebăda, tisa în formă de lebădă, iscusinţa minţii sale sortită a rămîne de acum înainte pe veci neterminată. Viitoarele generaţii aveau să privească lebăda fără de cioc şi or să creadă că aşa o concepuse el. Ochii i se umplură de lacrimi anevoioase, usturătoare. Odaia întreagă era năpădită de sfîşietoare amărăciune. Reddin se simţea stingher şi uluit.

— De ce, Vessons ? întrebă el pe un ton oarecum sfios.

Vessons nu se întoarse. Tot moşmondea ceva la clanţa uşii. Reddin se ridică, traversă camera şi se apropie de el.

— De ce, Vessons ? repetă el, punîndu-şi mîna pe umărul celuilalt. Tu şi cu mine nu ne putem despărţi, o ştii bine.

— Trebuie.

— Dar pentru ce, omule ? Ce-i cu tine, Andrew ? Folosirea atît de rară a numelui său de botez îl îndulci pe Vessons. Catadicsi să explice :

— Din pricina ei, spuse, dînd îndelung din cap spre Hazel. Şi-a rîs de mine.

— Aşa-i, Hazel ?

— Spuneţi adevărul, coniţă !

Şi Vessons o privi drept în faţă.

— Am spus doar că...

— A spus : „Niciodată n-am să admit !“ răcni Vessons. Da, asta a spus : „Niciodată n-am să admit !“ Şi astea-s vorbele *mele*, adăugă el cu mîndria unui ticluitor de cuvinte.

Reddin nu-i înţelegea de fel pe nici unul : el vînăt şi furios nevoie mare, ea în lacrimi.

— N-am să mă plec eu în faţa unei femei ! declară Vessons.

— Ascultă, Vessons. Fii cuminte. Ascultă-mă. Eu îs stăpînul tău, nu-i aşa ?

— Da. Încă o lună.

— Ei, de ascultat pe mine mă asculţi ; ăsta-i singurul lucru important. Eu poruncesc aici.

Îi răsunau în glas accentele strămoşilor săi — strămoşi care stăpîniseră peste şi profitaseră de pe urma unor bărbaţi şi a unor femei deopotrivă de buni ca şi ei, de nu cumva cu mult mai buni.

— Aşa că n-avem să mai vorbim despre asta, încheie el, cu acel zîmbet deschis şi îmbietor care era una din puţinele sale atracţii.

Vessons îl privi ţintă cîtva timp şi, scrutîndu-l, îi veni o idee. Îşi dădu seama că-i o idee bună. Avea să-i îngăduie să-şi păstreze lebăda şi demnitatea lui şi totodată să se şi descotorosească de Hazel. Pe măsură ce cugeta, încetul cu încetul faţa i se încreţea de mărunte zîmbete. Îşi duse mîna la frunte — gest pe care-l făcea numai în zilele de plată a simbriei — şi se retrase, murmurînd : „Preavizul a fost retras“.

Îl văzură trecînd prin dreptul ferestrei, cu o scară pe umăr şi cu foarfecele de tuns, desigur pentru a se ocupa de lebădă.

Reddin reflectă cît de uşor e s-o scoţi la capăt cu slugile astea — niţică autoritate, niţel tact. Se întoarse către Hazel care plîngea într-un jilţ de stejar negru, cu perne de-un trandafiriu veşted. Plîngea nu numai pentru că Vessons biruise, ori pentru că situaţia ei era acum statornicită — şi nu aşa cum i-ar fi plăcut ei să fie — ci şi pentru că purtarea lui Reddin faţă de ea o irita, în comparaţie cu aceea de cu o seară înainte.

Cu o seară înainte, în neliniştita întunecime a Dumbrăvii Vînătorului, Reddin i se păruse măcar pentru puţin timp a fi unul de-ai ei, de-ai fugăriţilor, de-ai celor lipsiţi de apărare, ascunzîndu-se de teama aceleiaşi necunoscute şi nedesluşite puteri de care se temea şi ea. Atunci îl compătimise — din toată inima şi uitîndu-şi de sine — plecîndu-i capul pe pieptul ei, aşa cum atît de des pleca la piept capul Roşcatei. Acum însă el părea să fi uitat totul, părea să se numere iar printre cei tari şi iuţi, cei care calcă-n picioare făpturile mărunte.

Se aşternu din nou pe bocit.

— Ascultă, Hazel, îi spuse el pe un ton ce se voia blînd însă ferm, ascultă : nu-s supărat pe tine, dar trebuie să-i dai pace lui Vessons, asta s-o ştii.

— Ţii mai mult la bătrînul ăsta decît la mine !

— Nu fii proastă ! mi-e de folos într-un fel şi tu îmi eşti în alt fel.

Vorbea cu o brutalitate pe deplin inconştientă : dădea glas teoriei clasei şi partidului politic cărora aparţinea el şi care — tacit ori făţiş — afirmă că femeile, slugile şi animalele sînt pe acest pămînt numai spre folosul celor tari.

— Eu nu-s iarbă să mă calci în picioare, grăi Hazel, şi dacă nu-mi poţi vorbi frumos, am să plec.

— Nu poţi, îi răspunse el, acum nu mai poţi.

Hazel ştia că are dreptate şi, dîndu-şi seama că propria ei fire se dovedise potrivnică libertăţii, se înfurie şi mai mult.

— Nu poţi pleca, continuă el, venind înspre scaunul ei ca s-o dezmierde. Să-ţi spun de ce.

Hazel se ridică în picioare şi-l privi, cu ochii înnouraţi, cu fruntea roşie de plîns. El credea că-i aşteaptă răspunsul ; dar Hazel arareori făcea ori spunea ce bănuia el că va face ori va spune. Îl lăsă să îngenunche numai cu un picior lîngă fotoliu ; apoi, încruntîndu-se, îl întrebă :

— Cine a plîns în Dumbrava Vînătorului ?

Reddin sări în sus, de parcă ar fi îngenuncheat pe nişte ace. Încercase să uite întîmplarea şi nădăjduia că o uitase şi ea. Îi era grozav de ruşine de acel moment cu adevărat nobil al vieţii sale.

— Taci, Hazel ! rosti.

Se simţea cuprins de spaimă, aducîndu-şi acum aminte cum se purtase. O ciudată îndoială cu privire la însăşi firea lui, îndoială iscată în seara aceea din Dumbravă, începu din nou a-l frămînta. Era el oare într-adevăr aşa

cum se socotea a fi ? Era lumea așa cum o gîndea el ? Îl cuprinse neîncrederea. Poate că n-ar fi trebuit s-o aducă pe Hazel la conac ori la Dumbravă. Un cod mai vechi decît al bisericii și decît al statului începu să licărească în fața minții lui, osîndindu-l.

Avu brusc nevoie de a fi calmat.

— Doar ai vrut să vii, nu-i așa ? Nu te-am silit prea mult, așa-i ? Vrei să rămîi ?

— Nu, n-am vrut să viu, pînă ce nu m-ai silit. M-ai învins. Dar poate că n-ai avut încotro. Poate că ai fost împins ca s-o faci.

— Împins de cine ? o întrebă, încercînd s-o ia pe un ton șăgalnic.

Ochii lui Hazel erau întunecați și chinuiți.

— De ceva puternic și înfiorător, care pe toți ne împinge.

Ei îi trecu prin minte, în acel moment, priveliștea lumii învîrtindu-se nebunește, iarăși și iarăși, ca îngrozitul și istovitul cal pe care Reddin îl antrenase în dimineața aceea cu funia de manej. De care anume putere sta în centru, zdrobind fără de greutate spiritul făpturii înnebunite, priponite, zvîcninde — asta n-ar fi putut-o spune.

Reddin rămase pe gînduri pînă ce Hazel, redobîndindu-și cea dintîi vioiciunea, zise :

— Acum c-am venit, va să stau. Crezi că bătrînelul are să mă lase să gătesc ceva pentru cină ? Azi ne-a dat de mîncare niște lături.

Dar cînd s-au dus amîndoi să cerceteze cam cum stau lucrurile, l-au găsit pe Vessons pregătind o masă grozavă, cît de caldă și de gustoasă era în stare s-o prepare un bătrîn spășit

ca el. Prin felul său de a se purta, Vessons le arătă că era dispus să uite tot ce fusese, așa încît noaptea se lăsă în pace peste conacul de la Undern. Dar era o pace ciudată, înăbușitoare, ca liniștile dinaintea furtunii.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ȘI OPTULEA

Era în vinerea de după sosirea lui Hazel și Reddin plecase, cu mare părere de rău, la un tîrg de cai. Îl surprindea nespus durerea pe care o resimțea ori de cîte ori se afla departe de Hazel. Pînă atunci nu fusese niciodată și cîtuși de puțin un sentimental. Luase de la femei ceea ce dorea, într-un fel de semiinconștientă, de animalitate egală cu starea de absolută neprihănire. Socotea că nu lui își datora bărbăția. I se hărăzise și el urma să-i îngăduie să-și împlinească menirile. Acum îl plictisea faptul că se simțea vinovat, reamintindu-și de acele femei și că o dorea pe Hazel nu ca pe ele, așa doar din cînd în cînd, ci tot timpul. Avusese obiceiul, după cîte o masă cu alți fermieri, masă în timpul căreia dusese cam deseori paharul la gură, să spună :

— Ce mă-sa avem nevoie de femei între sculatul și culcatul soarelui ? !

Vorbirea aceasta pe șleau stîrnea pe atunci rîsete și dojeni. Acum i se părea că dojenile erau mai drepte decît rîsetele. Ciudat era și faptul că lucrurile deveneau atît de posomorîte,

de îndată ce Hazel nu se mai afla lîngă el. Fiindcă Hazel găsea mereu de spus cîte ceva neașteptat — iar certurile lor însemnau, de fapt, clipele cele mai înviorătoare pe care le trăise el vreodată. Hazel era îndeajuns de primitivă ca să fie feminină, îndeajuns de originală ca să aibă ceva băiețesc într-însa și îndeajuns de misterioasă ca să fie tulburătoare. Așa cum i se destăinuia Vessons, lebedei :

— A ! stăpînul meu, ce straşnic s-a mai schimbat. Cîtu-i ziulica de lungă, nu-l auzi decît : „Hazel, Hazel, Hazel" și uite cum un om care și-așa nu era prea întreg la minte, acum s-a scrîntit de tot.

Vessons și Hazel își petrecură după-amiaza sfădindu-se cu privire la albine. Cînd Reddin nu era acasă, Hazel renunța la noua ei demnitate și devenea egala lui Vessons, căci îi era tare plictisitor să fie orice altceva. Vessons îi îngăduia prezența doar de dragul observațiilor dulci-acrișoare pe care avea el putința să le facă, și mai ales pentru drăceasca plăcere ce-l cuprindea la gîndul că într-un foarte scurt timp hotărîrea lui avea să fie pusă în aplicare.

Se găseau în grădina împrejmuită cu ziduri de piatră și albinele veneau și plecau atît de repede încît lui Hazel, cînd închidea pe jumătate ochii, i se părea că ele urzesc lungi și clătinătoare fire negre între ușițele stupilor și depărtatele cîmpii ori creștetul dealului. Albinele aninau ciorchine de zidurile groase din față și se îngrămădeau pe rafturile stupilor în acel aparent nefolositor fără-de-astîmpăr care premerge creației. De le era însă visul, unora

din ele, să plăsmuiască o nouă așezare, nimeni n-o putea ști. Vessons era de părere că nu. Hazel, mereu de partea aventurii, spunea că da, și mai spunea că poate auzi matca unuia din stupi „zumzăind", adică stîrnind acea melodie ciudată care, ca și înnebunitor de catifelatul suspin al cimpoaielor ori ca și vioara năzdrăvană a lui Ned Pugh, au puterea să ademenească ființele vii, scoțîndu-le din buna lor stare ori din stupii lor bogați, pentru a le mîna către necunoscut — spre dulcele și tainicul necunoscut.

— Nu aud nimic, se îndărătnici Vessons.

— Haida-de ! Ești tare de ureche, dom'le Vessons.

— Care va să zică, tare de ureche ? Poate că de fapt aud cît vreau, de nu cumva și mai mult. Da, și mai mult decît mi-ar place să aud.

— Dacă-i pe așa, pe ele cum de nu le poți auzi ? Ia ascultă acum. Știi despre ce zgomot vorbesc ?

— Dacă știu despre ce zgomot ?

Glasul lui Vessons aproape că se îneca de plîns, de furios ce era.

— Dacă știu ? Eu ! Eu care pot face o mie de albine să treacă prin gîtul unei sticle de bere, una după alta, ca vacile la muls ! Eu ! Nu care cumva ai vrea să mă înveți pe mine cum se cresc albinele ? urmă el cu o acră smerenie. Poate c-ai vrea-o ! Niciodată n-am să admit !

Andrew începu să scoată acoperișurile stupilor.

— Ei, hai-hai domnule Vessons, nu te supăra !

Hazel se temea să nu se repete scena aceea de luni.

— Dumneata le scoţi cu foarte multă pricepere, adaugă ea cu o înduioşătoare strădanie de a-l lua cu binişorul, cu tot atîta pricepere ca şi tata.

— Mi-ar face plăcere să ştii, răspunse Vessons, că le scot cu mai multă pricepere — da, cu mult mai multă. Albinele, şi vacile, şi tisele în formă de lebădă, continuă el dus pe gînduri, de astea mă pot îngriji mai bine decît orice bărbat însurat. Căci tot ce dă ăla căsătoriei, eu dau muncii mele. Aşa că te întreb — şi-şi aţinti asupra ei o privire de fanatic — te întreb, a existat vreodată un crescător de albine, ori un general, ori un căpitan de vas de capul căruia să fie ceva şi care să fi fost şi însurat? Niciodată! Însurătoarea omoară mintea! De ce-s albinele deştepte? De ce-i stupul mereu doldora de miere la sfîrşitul verii? Pentru că-s toate fete bătrîne.

— Regina nu-i fată bătrînă. Şi toate vin de la ea, observă Hazel.

Vessons se holbă o clipă la Hazel, apoi, recunoscîndu-se învins, făcu stînga-mprejur şi se duse întins ca să dea de mîncare viţeilor. Avea un anumit fel al lui de-a strînge viţeii în staul. Îi lipsea cîinele, era unul din visele lui să aibă un cîine. Dar se descurca de minune şi fără. Mai întîi deschidea uşa staulului; apoi dădea drumul porcilor; apoi lua o găleată şi, urmat de o zgomotoasă gloată de porci fioroşi, care guiţau de-ţi luau auzul, se ducea pe cîmpul unde se aflau viţeii. Umbla în jurul viţeilor şi

viţeii o luau la fugă spre casă, mult mai înfricoşaţi de porci decît ar fi fost de vederea unui cîine. Metoda aceasta de a realiza economii îl bucura pe Vessons şi, pacea fiind astfel restabilită, el şi cu Hazel trecură în mod amical să-şi bea ceaiul.

Cînd Reddin sosi acasă, întîmpinat de un plăcut miros de pîine prăjită şi de o Hazel cu cosiţele strălucitoare, abia periate, strînse coc-înalt pe cap, se simţi foarte mulţumit de sine. Se întinse pe fotoliul cel roşu, iar pe Hazel o cuprinse în chinga braţelor. Ochii lui albaştri şi duri, gura-i aspră surîdeau; simţi că era în stare să facă din căsătorie o izbîndă, deşi pastorul (cum îi spunea el lui Edward), n-ar fi putut. „Femeile, gîndi ca pentru sine, sînt tare uşor de mînuit. Arată-le doar cine-i stăpînul de la bun început, şi toate merg apoi ca pe roate." Iat-o pe Hazel, radioasă, dulce, supusă, toate înţepăturile şi vorbele îmbufnate cu totul spulberate încă de duminică. De ce oare se purtase el atît de ciudat în Dumvravă? Ei, ei, asta era ceva ce se cerea dat uitării.

Ceaiul fierbinte îi lunecă foarte tihnit pe gît; pîinea prăjită opunea o plăcută rezistenţă dinţilor lui puternici. Se simţi mulţumit de viaţă. Mai tîrziu, fără doar şi poate, Hazel are să aibă un copil. Şi asta are să fie iarăşi ceva bun. Două bunuri sînt mai bune decît numai unul, cît despre situaţia lui materială, ea îi îngăduia să aibă copii. Nu-i trecu nici măcar o clipă prin minte să se întrebe dacă aşa ceva are să-i facă plăcere şi lui Hazel, ori ei o să-i pară rău de suferinţa ce urma s-o aştepte. Se

credea foarte altruist, gîndind : „Cînd n-are să poată umbla prin casă, am să mă duc să stau uneori lîngă ea“. Nu era puțin lucru pentru el să spună una ca asta. Lui Sally Haggard nu-i dăduse niciodată cea mai mică atenție în asemenea împrejurări.

— Am ceva pentru tine, îi destăinui, scotocindu-se în buzunare.

— A ! e un arici ! strigă Hazel încîntată.

Cu mîinile înmănușate, Reddin începu să tragă și să smucească de țepii ariciului.

— Dă-i pace ! strigă Hazel.

Reddin însă trase mai departe și-i smulse țepii în continuare pînă cînd, în cele din urmă, ariciul scoase un fel de țipăt — ceva ca un vaiet subțire, aparținînd aceluiași trecut îndepărtat ca și suspinarea fluturelui cap-de-mort, suspinul acela spectral ca de vrăjitoare torturată. Răsunau într-însul veacuri întregi de suferință, străvechea spaimă a slăbiciunii încătușate, fără de ajutor sub tăișul cuțitului și acel ceva uneori vindicativ și spăimîntător, care-l privește pe vînător din ochii animalelor căzute-n capcană și pune cucul pe goană în fața revoltei propriilor săi pui.

Hazel cunoștea prea bine sunetul acela de jale. Era parola copiilor deznădejdei, cuvîntul de ordine al masoneriei căreia aparținea și ea.

Mai înainte ca scîncetul să fi încetat să îngrozească pereții liniștitei odăi, ea se și năpustise asupra lui Reddin, încetînd de a mai fi icoana supunerii femeiești, dînd acum. ca ființă

dezlănțuită, lupta în cea mai înnebunitoare dintre cruciade, aceea în sprijinul slăbiciunii.

Peste capul — pînă mai adineaori fără umbră de nor — al neprevenitului Reddin, peste fața lui — pînă mai adineaori atît de calmă — se revărsau acum potop loviturile micilor pumni îndîrjiți ai lui Hazel. Loviturile ei nu erau neînsemnate ca ale celor mai multe femei, căci mîinile ei erau mușchiuloase și puternice, de pe urma săpatului și cățăratului, iar în inimă purta rădăcinile acelei compătimiri ce îmboldește brațele cele mai tremurătoare către săvîrșiri de fapte vitejești.

— Ce dracu ! bolborosi Reddin, Hei, gata-gata, vulpoaico ce-mi ești !

El o înșfăcă de-o mînă, dar mîna cealaltă îi scăpă.

— Atunci dă-i pace ariciului ! o auzi.

Ariciul căzu pe dușumea și cîinele de vînătoare veni să-l adulmece. Acum Reddin apucase să-i prindă și cealaltă mînă.

— Ce-ți veni ? o întrebă foarte mînios, simțind cum îi țiuie urechile.

— Nu-l mai chinui ! Nu ți-a făcut nici un rău. Na, uite ! Dulăul ! strigă ea. Gonește-l !

— Am de gînd să mă distrez, privind cum cîinele are să-l omoare.

Hazel se făcu atunci albă la față.

— Ba asta n-ai s-o faci ! Nu, cît timp trăiesc eu ! exclamă ea. A venit la mine să-i port de grijă și de grijă am să-i port.

Izbi cu piciorul în cîine.

Atunci atitudinea lui Reddin se schimbă. Izbucni în rîs.

— Ești mult mai amuzantă decît aricii, îi spuse ; ducă-se-ncolo de animal, nici nu-mi pasă de el !

O trase pe genunchi și-ncepu s-o sărute.

— Alungă, atunci, cîinele !

După ce cîinele ieși din cameră, supărat, ariciul — o minge protestatară și cu aspect de sfinx — se bucură de pace, iar Hazel redeveni (așa cum își spunea Reddin) exact genul de fată alături de care ți-e mai mare dragul să trăiești.

În timpul gîlcevei nu auziseră zgomotul unor roți pe aleie, așa încît tresăriră cînd Vessons, uimit, apăru în ușa nițel întredeschisă, apoi o închise cu grijă, temător parcă de privirea unei asediatoare și șopti cu voce de stentor :

— Au venitără domnișoarele Clomber ! — ca și cum ar fi rostit : „Cînd lași să intre în casă o femeie, apoi nu știi niciodată ce are să iasă de aici".

— Spune-le că-s bolnav mort. Spune-le că fac baie. Spune-le orice, numai să plece !

Auziră, afară, cum Vessons încerca să-și aducă la îndeplinire porunca :

— Conașului îi pare foarte rău, doamnelor, dar are niște colici prea grozave ca să vă poată primi. Ba sughite, ba înjură, ba rîgîie, ba înjură, de-am și ajuns să mă rog să verse odată și gata.

Domnișoarele Clomber, care se țineau scai de el, îl deteră însă la o parte și pășiră-n cameră.

— Dar ce naiba mai vor și astea ? mormăi Reddin și se sculă morocănos în picioare.

— Aud, spuse cea mai vîrstnică dintre domnișoarele Clomber, care citise *Sordello* [1] și era foarte deșteaptă, aud că tînărul Lochinvar [2] și-a luat mireasă.

Asta era întru totul conform cu genul ei obișnuit, căci vorbise nu numai în cel mai curat stil literar, dar fusese și ironică, deoarece știa cine era Hazel.

— Cum ? făcu Reddin, întinzîndu-i mîna în felul lui, cam grosolan, de obișnuit pasionat al curselor de cai.

— Recomandă-mă, domnule Reddin, zîmbi prostește Amelia Clomber.

Cînd zîmbea astfel, spectacolul era penibil, gura-i era menită pentru întrebuințări mai serioase.

Domnișoarele Clomber o cercetau pe Hazel din ochi, iar Hazel se dădea la o parte din fața acelei insistente iscodiri. Ceva în privirea lor o făcea să simtă că era judecată și că se știa de-a fir a păr totul despre Dumbrava Vînătorului.

Amîndouă o priveau cu ură. Domnișoarele Clomber credeau că-i ura față de o păcătoasă. De fapt, era ura adresată femeii care, la numai cîteva săptămîni după ce-l întîlnise, îl și cucerise pe Reddin și dobîndise triumful care, măcar pentru femei atît de scorojite ca ele, constituie în viață singura victorie cu adevărat dorită.

[1] Poem de Robert Browning.

[2] Referire la eroul romanului *Marmion* de Walter Scott.

Veniseră, după cum își spuseseră una alteia mai înainte și după vizită, ca să smulgă un suflet din ghearele păcatului. Ce era în inima fiecăreia — frenetica dorință de a fi ajuns ele stăpîne la Undern — n-a mai fost pomenit.

Domnișoara Clomber criticase rochia prea strîmtă pe talie a mezinei sale Amelia. Căci Amelia era bine făcută, în vreme ce domnișoara Clomber nu. Ea roșea întotdeauna la auzul textului biblic cu „Avem o surioasă și ea n-are sîni".

Amelia își dădea bine seama de avantajul ei, antrenîndu-l pe Reddin în conversație. Acesta fu mulțumit de întorsătură, căci mai ales pe sora ei n-o putea suferi, care întotdeauna începea o frază cu „Ai cetit cumva ?..."

Deoarece el nu citea niciodată nimic, era convins că-și bate joc de dînsul.

— Și care, o întrebă domnișoara Clomber pe Hazel, lăsîndu-și pleoapele-n jos ca pe niște obloane, care ți-e numele de fată ?

— Woodus.

— Unde te-ai măritat ?

— Pe Munte.

— Dar ce e acolo, o biserică ?

— Da. Biserica lui Edward.

— Edward ?

— Da. Pastorul.

— A, vrei să spui la capelă. Va să zică ești sectantă ? Și cînd te gîndești că domnul Reddin e un atît de convins anglican.

Reddin arăta foarte stingherit.

O mîță cu un șoarece ar fi fost mai nimica toată, în comparație cu domnișoara Clomber față de o păcătoasă.

În momentul acela, Reddin înțelese — așa cum obișnuia să spună — unde bătea vorba interlocutoarei lui Hazel. Îi era tare somn, căci stătuse afară la aer toată ziua și băuse destul de mult la ceai, iar pe deasupra nu era el omul care să-și înfrîngă o dorință fizică. Așa încît tăie scurt observația Ameliei, precum că numai căsătoria cu femeia *potrivită* e cu adevărat de folos bărbatului, și spuse :

— Nu-s căsătorit, dacă asta vreți să spuneți.

— Atunci, cine este... întrebă domnișoara Clomber, simțind că l-a dat gata.

— Țiitoarea mea, i-o trînti el pe șleau.

Credea că de data aceasta ele au să plece. Dar nici pomeneală, amîndouă rămaseră pe poziții. Trebuiau, așa cum avea să se exprime mai apoi domnișoara Clomber, să salveze un suflet. Își dădeau prea bine seama, și una și alta, cît de plăcută ar putea fi soarta lumească a celor pornite într-o atît de cerească treabă.

— Ei, domnule Reddin, văd că le spui lucrurilor pe nume, vorbi domnișoara Clomber, aruncînd o privire ca de gheață către Hazel. Nu ești, cum se exprimă iubitul nostru Robert Browning, dintre cei care vorbesc cu gura pe jumătate.

— În inima unei femei drepte, rosti Amelia cu hotărîre, așa cum ar fi putut vorbi despre marfa lui un negustor de pește, nu încape loc pentru răutăți.

Domnișoara Clomber își spuse că, deocamdată cel puțin, bătălia era pierdută.

În clipa aceea domnișoara Amelia scoase însă un țipăt ascuțit. Ariciul, prinzînd curaj odată ce fusese lăsat în pace, și datorită și întunericului care începuse a se lăsa-n camerele dinspre miază-noapte ale conacului — unde întunericul începea devreme — pornise să se miște încoace și încolo. Pe ascuns, călăuzit de piciorul lui Hazel, se furișase sub fusta Ameliei și-și pusese cercetătorul bot rece pe glezna ei, acoperită doar de un ciorap subțire, potrivit pentru o asemenea vizită. Hazel izbucni în hohote de rîs și domnișoara Amelia o dușmăni cu și mai mare înverșunare decît înainte.

Vessons, în bucătărie, clătină din cap.

— N-am mai auzit atîta zgomat ca acuma, de cînd e fata asta aici. Nu, n-am mai auzit ! repetă el.

— Părăsește-l ! țipă sfătuitor domnișoara Clomber, din prag, la Hazel. Era cît pe-aci să adauge : „de dragul meu“, dar îi spuse în schimb : pentru binele lui, îl faci să păcătuiască.

— Așa să fie ?

Hazel avea impresia că mereu face cîte un rău cuiva. Apoi suspină :

— Nu-l pot părăsi.

— De ce ?

— Nu m-ar lăsa el.

Cu fraza aceasta, întru totul inconștientă, izbuti să se răzbune în modul cel mai crunt pe domnișoarele Clomber, căci lor fraza le răsună toată noaptea în urechi, și-și dădeau deopotrivă seama că Hazel spusese adevărul adevărat.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ȘI NOUĂLEA

Duminecă, Vessons își puse în aplicare hotărîrea luată : aceea de a se duce pe Munticelul lui Dumnezeu și de a dezvălui unde se afla Hazel. Dacă ar mai fi așteptat, bîrfa i-ar fi luat-o înainte. Porni după ce prînzise și „se curățase“, îmbrăcîndu-și vestonul său pepit, jambierele din piele de capră și șapca de jocheu la care ținea grozav. Sosi la ușa de serviciu a casei pastorului, tocmai cînd Marta se pregătea să cineze.

— Ei ? făcu Marta, care voia să înfulece acolo ce avea de înfulecat și să plece acasă.

— Ei, ce ? răspunse Vessons.

— Cînd spun „ei“, vreau să spun : „Ce dorești“ ?

— Trebuie spus mereu ceea ce vrei să spui.

— Cu cine dorești să vorbești ? Cu mine ?

— Cu stăpînul tău.

— Conașu-i plecat.

— Atunci am să aștept.

Se așeză lîngă vatră și privi atît de atent la Marta, în vreme ce femeia își turna ceaiul, încît, din instinct de autoapărare, ea îi oferi și lui o ceașcă. Vessons își trase scaunul alături de dînsa. Acum, că era omenit, simțea că trebuie să se arate și el amabil și să îndruge vorbe frumoase.

— Ești nemăritată, nu-i așa ? o întrebă.

— Da, răspunse Marta cu sfiiciune, da, sînt nemăritată ; dar nu-nseamnă că am ceva împotriva măritișului.

— Așa ?
Vessons se exprimă acru.
— Atunci îmi pare rău de dumneata.
— Poate că și dumneata ești căsătorit ?
— Nici gînd.
— Mai bine mai tîrziu decît niciodată.
— Dacă-am scăpat eu în arșița tinereții, ar fi cumva cu putință să mă vîr în belea acum, cînd se simte răcoarea toamnei ? Fecior am să rămîn pînă-n ziua morții !
— Dar dacă ai da de-o femeie drăguță și curățică, avînd și cîte ceva pus deoparte ?
Pentru Marta, un mire de șaizeci și cinci de ani era totuși ceva mai bun decît nimic.
— Dac-aș da de douăzeci de femei drăguțe și curățele, ori de un toptan de femei drăguțe și curățele, pentru mine tot una ar fi.
— Nici dac-ar ști să facă o bere brună, dar știi : o bere pe cinste ?
— Bere brună pot să-mi fac și eu singur. Nici o femeie nu are să calce în bucătăria mea, nici pentru tot aurul din lume.
Marta oftă ; femeia-și schimbă vorba.
— De ce vrei să vorbești cu conașul ?
— Nu răspîndi niciodată veștile, răspunse Vessons, pînă ce nu te afli în fața regelui.
— Marta !
Doamna Marston sta în ușa bucătăriei purtînd cea mai măreață dintre bonetele sale — o pagodă din dantelă albă — și avînd o voce, după cum povesti-va ea singură mai tîrziu, „cît se poate de severă" ; obișnuitu-i ton blajin, cu vorbe ca mierea, dispăruse în cea mai mare măsură.

Vessons se ridică în picioare la vederea ei, ducîndu-și mîna la frunte.
— Ce dorești matale ?
— Am adus niște vești, coniță.
— Pentru fiul meu ?
— Întocmai.
— Poți pleca, Marto, spuse atunci doamna Marston și Marta ieși, fără să se grăbească.
— Ei ? vorbi doamna Marston pe-un ton încurajator.
— Cu domnul pastor vreau să vorbesc, coniță.
— Nu te poate primi.
Cele două priviri se înfruntară cu tăcută îndărătnicie și Vessons admise că, în pofida trăsăturilor ei blînde, doamna Marston era la fel de încăpățînată ca și el.
Tuși de cîteva ori.
Doamna Marston îi oferi o bomboană, pe care Andrew o mîncă în silă, mestecînd-o cu o grabă nervoasă. Îi fu atît de teamă, după aceea, că îi va mai da încă una, încît îi mărturisi pentru ce venise.
— Îți mulțumesc, îi răspunse ea, păstrîndu-și de minune demnitatea. Desigur că doamna Edward Marston i-a scris toate acestea domnului pastor, dar a uitat să-și dea adresa.
— Așa se întîmplă uneori, conveni Vessons, în vreme ce ieșea pe ușă.
A mai trecut oarecare vreme totuși, pînă ce să se întoarcă Edward acasă. Își petrecuse mai tot timpul, începînd de cealaltă duminică și pînă azi, cu hoinărelile pe coastele dealurilor. Mult înainte de a-și termina însă destul de cumpătata

gustare, maică-sa îi și spuse, privindu-l peste ramele ochelarilor.

— Știu unde e Hazel.

— Știi, mamă ? Și de ce nu mi-ai spus ?

— Îți spun acum, dragul meu. N-ai de ce te frămînta. Încă n-ai cinat. Mai vrei puțină dulceață ?

Edward, brusc apucat de o furie care o și sperie, azvîrli chiseaua în celălalt capăt al camerei. Acolo, dulceața făcu o pată roșie pe zid. Doamna Marston încetă cu ronțăirea pîinii prăjite și rămase cu gura căscată. Apoi vorbi :

— Bietul taică-tău spunea mereu că ai să-ți dai drumul într-o bună zi. Și uite, că ți-ai și dat. Cea mai frumoasă dintre chiselele mele ! Desigur că de dulceață nici nu mai vorbesc ; dulceața nu-i decît dulceață, la urma urmei ; dar chiseaua de cristal...

— N-ai putea continua mai bine să-mi spui ce știi, mamă ?

— Da, dragul meu, da. Însă mă faci să mă fîstîcesc, așa cum și pehlivanul ăla de la Silverton mă făcea ; nu pot cumpăra niciodată nimic din vesela pe care mi-o întinde el, căci mă apucă pîlpîiala de teamă să nu cumva s-o scape din mînă și el chiar o și scapă. Iar acuma, uite că m-am fîstîcit din pricina ta.

Edward, exasperat, se ridică de pe scaun.

— Fie-ți milă de mine ! strigă el.

— Uite că-ți spun. Știi prea bine că n-am crezut-o niciodată pe Hazel constantă.

— Dar *unde* e ? De ce ții să mă chinuiești ?

— A venit un bătrîn. Tare mi-e teamă că nu-i deloc un om de încredere. Avea un fel de a fi

bănuitor, și asta-i ceva tare neplăcut. Am dat de el în bucătărie, era cu Marta ! Vîrsta nu-i o piedică pentru săvîrșirea răului și Marta era foarte îmbujorată la față. Și se auzeau tot felul de rîsete.

— Mamă, dacă o ții așa mai departe, am să-mi pierd mințile !

— Vai de mine, Edward, te-ai aprins de tot. Liniștește-te, liniștește-te ! E mai multă liniște aici fără de ea și-i doresc domnului Reddin, din partea mea, să-i fie de bine cu dînsa.

— Reddin ? Care Reddin ?

— Domnul Reddin de la Undern. Care altul ?

— Dracu' să-l ia.

— Edward ! Ce cuvinte îți rostesc buzele ! Și cînd te gîndești, urmă ea întristată, că părea un om atît de drăguț. I-a plăcut vinul de agrișe așa de mult și mi-a spus „coniță“, cum nu prea obișnuiește a-mi spune Marta. Unde te duci ?

— La Undern.

— Pentru ce ?

— Hazel.

Doamna Marston se îndreptă din spate.

— Dar bineînțeles că n-are să mai facă, sper, vreodată umbră casei acesteia !

— Bineînțeles c-am s-o aduc astă seară înapoi.

— Dar bine, dragul meu ! Trebuie să divorțezi, oricît ar fi de neplăcut, din pricină că vestea are să apară în ziare. Tu nu uita că a stat acolo o săptămînă.

— Ei, și ce-i cu asta ? !

— Dar bine, dragul meu, o săptămînă !...

— Mamă, nu mă așteptam să aud astfel de odioase aluzii din partea dumitale.

Doamna Marston rămase nițel descumpănită. Nu există în toată lumea asta ceva atît de curat, de minunat, de puternic precum e dragostea unui tînăr — ceva atît de sacru, de inimos.

Doamna Marston, după cum singură recunoscu, a vărsat în clipa aceea lacrimi.

— Nu plînge, mamă, ci ajută-mă, o rugă Edward. Fii gata s-o primești, s-o iubești. E la fel de curată ca și o picătură de rouă. O știu. Și o doresc mai mult decît viața mea.

— Dar dacă ea nu te dorește, Edward, ce mai putem face ?

— Putem încerca și o putem salva, i-o reteză Edward, după care, trîntind ușa, ieși fără pălărie și o luă cu capul gol pe cărare în jos, printre mormintele cu frunțile adînc plecate. Se întoarse totuși, pentru a cere ca la înapoierea lui ceaiul să fie pregătit.

În vreme ce cobora pe lîngă varniță, bufnițele se auzeau țipînd în pădure, iar cerul se bălțase în cenușiu și roșcat, ca o marmură pătată de sînge. Țipetele bufnițelor erau și ele dure ca marmura, și de o ferocitate lucie. Pare-se că-și voiau și ele prada.

Trecu în fugă prin singuraticele cîmpuri pe unde bărzăunise Hazel în dimineața cînd culesese ciuperci. Trandafirii care atunci dădeau în muguri, acum se ofileau.

La Alderslea lumea se uită îndelung la el, în vreme ce zorea, roșu la față și cu capul gol. De la Alderslea la Wolfbatch erau cîteva mile ; de acolo la Undern drumul trecea peste colina de la Bitterley, unde se rătăci. Așa încît era întuneric de-a binelea cînd trecu de iazul

de la Undern, care zăcea negru și fantomatic în mijlocul unei hore de copaci scheletici. Dinăuntrul conacului se auzi lătratul puternic al cîinelui de vînătoare. Nu era lumină decît la o singură fereastră.

Edward bătu în ușă și zgomotul răsună în toată casa aceea mai mult goală.

Dinăuntru se auzi un zgomot ca de ușă care se deschide și răsună vocea lui Hazel care striga :

— Mai bine să nu te duci. O fi vreun vagabond.

Atunci Reddin rîse și Edward își încleștă pumnii, înfuriat de încrederea în sine a celuilalt.

Zăvorul o dată tras, Reddin apăru în pragul ușii, profilat în lumina palidă.

— Cine e ? întrebă el pe un ton oarecum jovial.

Se simțea în pace cu lumea, acum că Hazel se găsea la el acasă.

— Bestie ! îi spuse Edward scurt.

— Ia intră o clipă, măi băiete, să te văd și eu cum arăți. Pe mine oamenii nu apucă să mă insulte de două ori.

Hazel auzise vocea lui Edward.

Se repezi la ușă și rochia verde deschis foșni în jurul ei.

— Edward ! Edward ! Nu-l înjura ! Are să te lovească ! E mai tare decît tine. Pleacă, Edward !

— Nici gînd ! Pînă ce nu vii și tu.

— Asta-i bună ! spuse Reddin. Nu vezi că-i îmbrăcată cu rochia mea ? E a mea. A ta n-a fost niciodată.

Se uită cu subînţelesuri şi biruitor la Edward.

— O, taci, Jack ! De ce vrei să mă ruşinezi ? se rugă Hazel frîngîndu-şi mîinile.

Edward nu luă aminte la ea.

— Nu ştiu ce mijloace ticăloase ai folosit şi cum ai adus-o pe biată copila asta aici, grăi el, stăpînindu-se cu greu. Dar ai încercat să mă jefuieşti şi ai jefuit-o pe ea...

— Ia nu veni să-mi vorbeşti mie ca un soţ înşelat, îi răspunse Reddin ; ştii prea bine că nu eşti soţ.

— Tacă-ţi gura puturoasă în prezenţa nevinovăţiei ! Să-ncerci a răpi unei biete copile libertatea, sufletul...

Hazel se uită la el şi nu-i venea a crede. Îl privea cu atîta întunecare pe Reddin, chipul său vădea atîta putere şi strălucea de atîta dragoste şi mînie.

— Aşa de tînără, urmă Edward — aşa de tînără şi nu mai puţin sălbatică decît o vietate a pădurii. Cum de-am putea-o noi împiedica să meargă pe calea ei ? Voia să zburde în codri. Am lăsat-o ; iar tu o pîndeai acolo, ca un ticălos de lup.

Îi aruncă lui Hazel o privire atît de încărcată de duioasă gingăşie, încît ea îşi azvîrli poalele rochiei verzi peste cap şi izbucni în plîns.

— Isprăveşte, omule ! spuse Reddin. Dacă vrei să te baţi cu mine, spune-mi-o ; dar nu sta să-mi predici aici toată noaptea.

Vorbea pe-un ton jignit. Socotea că fusese cît se poate de politicos cu Edward, trimiţîndu-i scrisoarea aceea. Era de asemenea convins că luase doar ceea ce Edward nu voia. Că Edward o putea însă iubi pe Hazel, asta îi depăşea puterea lui de înţelegere : dacă un bărbat iubeşte o femeie, apoi el o are, îşi face plăcerea cu ea. Dragostea sub formă de abnegaţie i se părea a fi cel mai cu neputinţă lucru de pe lume. Aşa încît acum, cînd Edward vorbea despre dragostea lui, Reddin nu putea crede decît că joacă teatru.

— De ce n-ai lăsat-o în pace ?

— Femeilor nu le place să fie lăsate în pace, îi răspunse Reddin cu un rîs foarte neplăcut.

— Da' încetaţi o dată să vorbiţi despre mine ca şi cum eu nici n-aş fi aici, strigă Hazel.

— Dacă te-ar iubi, n-aş spune nimic, continuă Edward, uitîndu-se ţintă la Reddin. Faptul că-i sînt soţ n-ar fi avut nici o importanţă pentru mine, dacă într-adevăr ai iubi-o şi dacă ea te-ar iubi.

— Halal pastor !

— Dar n-o iubeşti. N-ai vrut decît... Uf ! mi-e şi scîrbă de tine !

— Zău aşa ? Ei, află că-s îndeajuns de bărbat ca să iau ceea ce poftesc ; tu, nu.

— Ai atras-o în cursă, pe urmă ai fi trădat-o. Dar, slavă Domnului că nevinovăţia unei fete tinere e un lucru minunat de puternic.

Reddin rămase ca trăsnit. Oare era Marston atît de nerod, încît tot să mai poată crede încă în Hazel ?

— Nevinovata tînără fată... dădu el să înceapă a spune, însă Hazel îl și plesni peste gură.

— Mă rog, mă rog, vulcanule ! o potoli Reddin — ar fi trebuit să spun : tînăra doamnă.

Și era surprinzător de bine dispus.

— Ei, Hazel, iar de data aceasta Edward vorbea pe un ton foarte precis, mergem acasă ?

— Nu-mi cere asta, Edward. Va să rămîn aici.

— De ce ?

Hazel tăcu. Nu putea explica ciudatul instinct, mai puternic decît setea de libertate, pe care Reddin i-l trezise și care o lega de locul acela cu lanțuri nevăzute.

— Vino acasă, micuță Hazel, se rugă el.

— Nu pot, murmură ea.

— De ce ? Poți, dacă vrei. Sau nu vrei ?...

— Ba da, vreau !

Era sfîșiată între dorința de a pleca și neputința de a-l părăsi pe Reddin.

În clipa aceea orice lumină pieri de pe fața lui Edward.

— Îl iubești pe omul ăsta ? o întrebă el.

— Nu.

— Te simți mai bună trăind aici cu el ?

— Nu. Trăind alături de tine mă simțeam mai bună.

Reddin se înfurie atît de mult, încît o lovi drept în plinul feței, iar expresia ei de supunere, în vreme ce se ghemui sub lovitură, îl duru pe Edward mai mult decît lovitura însăși. Uită de principiile sale cu privire la violență și-l izbi și el pe Reddin.

— Hai afară, îi spuse atunci Reddin, oarecum ușurat.

Situația luase acum un aspect pe care-l înțelegea pe deplin.

— Dacă vrei să te bați, sînt de acord ; asta înseamnă o soluție bărbătească. Da' ce-ți vine să rînjești ?

Vorbea arțăgos.

— Nu vă încăierați ! De ce vă certați ? interveni Hazel.

— Pentru că soțul tău e gelos.

Edward era scos din fire, deoarece își da seama că venirea lui acolo arăta într-adevăr ca a unui soț roș de gelozie. Dar, la urma urmei, ce importanță avea ? Nimic nu avea importanță decît Hazel. Își aruncă privirea asupra ei, ghemuită în fotoliu, sughițînd de plîns. Merse la ea și o mîngîie pe umeri.

— Nimeni nu-i supărat pe tine, draga mea, îi spuse. Mai tîrziu, cînd vom fi acasă, ai să-mi explici totul.

— Numai dacă ai să cîștigi ! se băgă Reddin în vorbă.

Edward se aplecă și sărută mîna lui Hazel. Îndoială de o clipă pe care o încercase față de ea — drăcesc de chinuitoare — pierise. Era doamna lui și avea să se lupte pentru ea. Hazel își ridică ochii, se uită la el și-n momentul acela aproape că-l iubi.

Cei doi bărbați ieșiră afară. Era o noapte întunecoasă și fără lună. Se opriră lîngă fereastra luminată.

— Trage perdeaua! strigă Reddin.

Hazel o trase. Se înfruntau unul pe altul, în pătratul pe care-l făcea pe sol lumina dinăuntru. Erau amîndoi nespus de calmi. Partea grea părea a fi începutul. Ironia situației îl izbi pe Reddin și rîse.

Edward îl privea scîrbit. Reddin începu să se simtă caraghios.

— Să începem, zise.

Văzînd că Edward așteaptă ca să dea el prima lovitură și nefiind îndeajuns de furios ca s-o facă, Reddin îi spuse grosolan:

— Nu face să ne batem, domnule pastor. E a mea din cap pînă-n picioare.

Se alese cu cel mai strașnic pumn pe care era Edward în stare să-l dea. Se bătură cu răsuflarea tăiată, căci nici unul nici altul nu erau antrenați. Lui Edward i se părea ridicol că se bate, lui Reddin i se părea ridicol să se bată cu un astfel de adversar.

Intrau și ieșeau din conul de lumină, în adînca tăcere a nopții. Un șobolan căzu — pleosc! — în iaz și iar se lăsă tăcerea.

Edward nu putea face nimic altceva decît să se apere și ochii lui Reddin luceau biruitor. În casă, Hazel se rezema de fereastră, abia ținîndu-se pe picioare. I se părea că binele și răul, că îngerii și demonii se încăieraseră pentru ea. Și oricare ar fi învins, ea era deopotrivă de pierdută. Nu-și dorea cerul; își dorea pămîntul și căile verzi ale pămîntului.

— O! Are să-l omoare pe Edward!

Edward se clătină sub efectul unei noi lovituri și Hazel își acoperi ochii. Dintr-o dată, fata se gîndi la Vessons. Unde o fi? Se repezi la bucătărie, strigîndu-l. Nu era acolo. Se duse la grajd. Nu era de găsit nicăieri. Atrasă de o irezistibilă curiozitate, alergă înapoi în fața casei. Sub crengile tisei, se ciocni nas în nas cu Vessons.

— Ssst! îi șopti el. Nu vorbi nimic. Să-ți spun eu care-i lucrul cel mai nimerit cînd se-ncaieră doi cîini: piperul!

Îi arătă mîna, în care ținea borcanul cu piper din bucătărie. Iar în cealaltă mînă ținea făcălețul.

— Am să-i depart eu, cucoană, ai să vezi.

— Hai, repede!

Dar pe cînd vorbea, Reddin îl pocni pe Edward în falcă și-l trînti la pămînt.

— Ucigașule! urlă ea, și-l mușcă de mîna pe care el o întinsese ca s-o prindă; apoi se aplecă asupra lui Edward.

Învingătorul luptei era sortit să fie învinsul, în ceea ce o privea pe Hazel, pentru că ea încheiase un legămînt nedezmințit cu toate făpturile înfrînte.

Alergă la iaz, ca să aducă apă.

— Prinde-l! îi strigă lui Vessons; e un asasin.

Reddin rămăsese locului, împietrit și încurcat de neașteptata purtare a lui Hazel. Vessons se aplecă peste Edward. Aprinse un chibrit

și-l apropie de nasul lui Edward ; rînji, cînd Edward tresări.

— De murit n-a murit, observă el ; dar îți poate veni să și mori, văzînd în starea asta pe-un slujitor al Domnului ! Oaspetele are să cineze aici ? i se adresă el lui Reddin.

— Nu ! îi răspunse Hazel. Domnul Reddin, în ce ne privește, are să cineze singur pînă la sfîrșitul vieții. Înhamă calul, te rog, domnule Vessons.

— Am înțeles, coniță.

Reddin era atît de uluit de întorsătura pe care o luau lucrurile și-l durea capul atît de tare, încît nu mai găsi nimic de spus. Îl urmări pe Vessons cum scoate din grajd calul, clipi din ochi cînd Hazel își trase de pe ea, sfîșiindu-și-o, rochia de mătase verde, punîndu-și în schimb pelerina lui Edward, și-i aruncă o privire morocănoasă acestuia, în vreme ce se urca în docar.

— Dii ! își îndemnă Vessons pe deplin liniștit călușul și docarul ieși hurducîndu-se pe poartă și o luă înspre deal.

— Chiar de-ar fi să-mi pierd slujba, am să vă spun una și bună, îndrugă Vessons vorbindu-și singur : Nici că se puteau aranja lucrurile mai bine.

— Naiba să mă ia ! își ură la rîndu-i Reddin, în vreme ce docarul cu cei trei se mistuia în beznă. Apoi intră în casă și bău și tot bău la whisky, într-o stare de zăpăceală, pînă ce-l copleși somnul.

CAPITOLUL AL TREIZECILEA

În vreme ce calul tropăia pe drumul pietros, iepurii săreau într-o parte și-n alta, în scurta străfulgerare a felinarelor. Hazel îl legă pe Edward la cap cu batista ei.

Toate ferestrele erau întunecate la Aldersléa, afară de o lucarnă slab luminată, îndărătul căreia murea o bătrînă. Începură să urce aleea care ducea spre Munte. Vitele priveau de după gardurile vii, suflînd greoi, de curioase ce erau. Pe un plai, o turmă de berbeci alergau în dreapta și-n stînga unui alt gard viu, trecînd printr-o spărtură, sforăind și izbind pămîntul cu copitele și dînd, pe măsură ce luna se înălța tot mai sus, impresia unor diavoli împielițați care fac vrăji din propriile lor umbre.

Lumina felinarelor păru să scadă o dată cu înălțarea lunii pe cer și s-ar fi zis că lumea se lărgește la nesfîrșit, ca și viața cînd se ivește dragostea. Întreg ținutul se desfășura la picioarele lor ca un imens lac alburiu, iar dealul urca nedeslușit către un cer de argint. Cînd suiră costișa varniței, Vessons — ca să mai ușureze povara calului — se dădu jos iar ; Edward, privind la Hazel, murmură :

— Copila mea !

— Nu vorbi ! spuse Hazel repede ; are să-ți facă rău.

Îi era teamă să rupă acea tăcere vrăjită ; îi era teamă ca nu cumva pacea adusă de pre-

zenţa pastorului Marston în sufletul ei să nu dispară ca luna printre norii cei mișcători și să nu simtă iar tăria lanţului care o tîra îndărăt spre Reddin.

Edward tăcu ; se întreba de ce nu-i ceruse Hazel ajutorul. Reddin trebuie s-o fi întîlnit măcar de cîteva ori, trebuie s-o fi făcut să se teamă. Neliniștea coborî în el. O va întreba pe Hazel.

Se opriră în faţa ţintirimului cu albe santinele. Vessons înainta pe cărare și bătu la ușa casei cufundate în tăcere. Apoi azvîrli c-un pumn de pietriș într-una din ferestre. Cocoșelul Minorca înălţă glas subţire.

— Asta aduce nenoroc, zise Hazel.

Doamna Marston scoase capul pe fereastră, foarte somnoroasă și întrebă cine-i acolo.

— Eroul învingător ! răspunse Vessons, în vreme ce Edward și Hazel urcau pe cărarea învăluită în umbre adînci. Apoi el se urcă în docar și se mistui în noapte.

— Hei, Undernul are să fie iar așa cum a fost, spuse Andrew.

„Era mult mai multă liniște aici, fără stricata asta !“ gîndi doamna Marston îmbrăcîndu-se abătută și cu mișcări din cele mai încete.

— Ei, Edward ! exclamă ea, cînd coborî înfofolită în broboada cea stacojie cu ciucuri de mărgele, chiar că n-am ce spune ! Un slujitor al Domnului, legat cu-o batistă în jurul capului și suind spre casă în toiul nopţii, sub însoţirea unui bătrîn netrebnic. Ce s-a întîmplat ? O, dragul mamei, nu cumva te-ai lovit la tîmplă ? Ne și întrebam unde oi fi, Hazel Marston !

— Tremur tot, mamă, spuse Edward.

— Ceva fierbinte și dulce !

Se făcu nevăzută. Edward și Hazel rămaseră singuri, pentru prima oară.

— Hazel, de ce nu mi-ai vorbit despre omul acesta ? N-a fost nici frumos și nici drept din partea ta.

— N-aveam ce-ţi spune.

Se foia.

— Dar trebuie să te fi întîlnit cu el de mai multe ori.

— Eram cît pe-aci să-ţi spun, dar mi-am zis că ai să te superi.

— Să mă supăr ! Pe tine ! Doamne, cînd mă gîndesc în ce primejdie te aflai.

— Care primejdie ?

— Primejdia de lucruri la care, slavă Domnului, nici nu gîndești. Bănui că scrisoarea aceea a ticluit-o el. Ori te-a amenințat și te-a silit s-o scrii ?

— Da.

— Dar de ce te-ai dus cu el ?

— M-a urcat pe cal și m-a luat.

— Insul ăsta-i un sălbatic.

Hazel înfrîna tăgada care-i sta pe buze.

— Ce păcat că s-a-ntîmplat să dai de el ! vorbi Edward.

— Îhî !

— Da' de ce n-ai vrut să mă urmezi deîndată, cînd am venit să te iau ? Ţi-era chiar atît de frică de el ?

— Îhî !

— Ei, acum s-a zis. Nici n-are să se mai arate vreodată ; am terminat cu dumnealui.

Hazel suspină. Dar dacă suspinase trupul sufletului ei de bucuria de a fi alături de Edward, ori trupul pămîntean, cel tînjitor după Reddin, nici ea singură n-ar fi putut-o spune.

— Numai tu ai fi putut trece neschimbată printr-o asemenea întîmplare, iubita mea, zise Edward.

— Trebuie să mă duc la Roșcata ! strigă ea deznădăjduită. Roșcata are nevoie de mine.

— Roșcata are nevoie să fie bine bătută, grăi doamna Marston cu blîndețe, privind milostivnic peste rama ochelarilor.

Învăluită în blajinătate și vălătuci de grăsime, furia sa aducea adesea cu un strop de acid pe-o celulă de fagure de miere.

După ce Hazel ieși din cameră, ea i se adresă lui Edward :

— Ai s-o gonești, desigur, de aici ?

Edward se duse însă în cimitir, fără a scoate o vorbă. Acolo, se așeză pe una din pietrele în formă de coșciug.

— Doamne, trimite-mi puțină liniște ! se rugă.

Doamna Marston veni după el și-i puse broboada ei pe umeri. Edward se ridică, dîndu-și seama că nu poate avea parte de liniște și-i spuse că dorește să se culce.

— Așa te vreau ! Am să mă culc și eu. Mîine dimineață ai să fii sănătos tun.

Apoi îi șopti :

— Doar n-ai s-o ții aici, așa e ?

— S-o țin ? Pe cine ? Pe Hazel ? Desigur că Hazel are să rămînă aici.

— Eu n-aș crede că-i drept.

— Vrei să spui că nu ți-ar fi pe plac. N-ai simpatizat-o niciodată. Vrei să scapi de ea. Dar cum de judeci atîta de greșit un suflet ales, nu pot pricepe. Îți spun că-i curată ca o margaretă. Feciorelnică precum e, abia de s-a putut obișnui cu ideea căsătoriei. Superi pe Dumnezeu, vorbind așa.

— Pe Dumnezeu, dragul meu, nu-l superi vorbind. Îl superi săvîrșind păcate.

— În orice caz, trebuie să te rog să nu mai pomenești numele lui Hazel în fața mea, pînă ce nu-ți vei fi schimbat părerea despre ea.

Cînd, după ce le-a urat noapte bună lui Hazel și Roșcatei, Edward s-a dus să se culce, iar doamna Marston rămase clătinînd din cap.

— Edward al meu, își spuse ea, nu mai este ce-a fost.

Bătrîna o așteptă pe Hazel să se întoarcă în casă.

— Nu ești vrednică să fii soția fiului meu, ai păcătuit cu un alt bărbat.

— N-am făcut nimic și n-am spus nimic ; alții au făcut și au spus, așa că nu văd să fi păcătuit. Și să știi că niciodată nu te-am putut suferi, strigă Hazel ; tare mi-ar place să te știu moartă cît mai iute.

Cu aceste vorbe, se repezi în camera ei de sus și se azvîrli în pat, zgîlțîită de un plîns în hohote. Se simțea amețită, ca un copil con-

dus într-un uriaş magazin cu jucării şi silit să-şi aleagă ce-şi alege cît mai repede. Viaţa fusese prea zorită cu ea. Erau, ştia, lucruri pe care i-ar fi plăcut să le aibă, dar pînă acum nu avusese răgaz să afle care anume erau acelea.

Ar fi dorit să-i poată mărturisi totul lui Edward. Dar cum i-ar fi putut explica oare acea stranie putere lăuntrică sub imboldul căreia se dusese în Dumbrava Vînătorului? Cum l-ar fi putut face să priceapă că nu voise să meargă şi că totuşi a fost silită să se ducă? Asta nu-i putu spune. Şi cu toate că era foc de supărată pe Reddin din pricina lui Edward, deşi îl ura pentru tot ceea ce era grosolan şi crud în fiinţa lui, despărţirea de acesta o duruse.

Cum-necum, nici ea nu ştia. Ştia doar, stînd acum culcată în pătucul ei, că-l dorea pe Reddin, dorea prezenţa lui trupească, sărutările ori loviturile lui. O trădase groaznic, chemînd în sprijinul său forţe pe care ea nu le putea nici măsura nici pricepe. Fărădelegea lui sta în aceea că făcuse dintr-o femeie care nu putea să-i fie soţie spirituală (de vreme ce spiritul ei era nedeşteptat, iar al lui abia urma să fie descoperit), o soţie trupească. Toate divinele paradoxe ale sexualităţii — superioritatea bărbatului şi adînca sa umilinţă, idealizarea femeii de către bărbat şi totala ei supunere — acestea toate Reddin le terfelise în noroi. Aşa încît în locul tainicei, transcendentei iluminări pe care pasiunea o acordă femeii, iată că Hazel nu avea parte decît de confuzie, de întuneric şi de senzaţia a ceva ce trăgea de rădăcinile fiinţei sale spre a o scufunda în beznă.

Ochii ei aveau nevoie de ai lui, spre a se lăsa sfioşi în jos. Vînătăile de pe braţele ei îşi doreau braţele lui aspre. Pînă şi lacrimile ei tînjeau după asprimea lui, spre a putea luneca în voie.

— O! Jack Reddin! Jack Reddin! Mi-ai făcut farmece! gemu ea. Eu vreau să stau alături de Edward şi tu m-ai vrăjit să stau alături de tine. Nu te iubesc, dar nu mă pot gîndi la nimic altceva decît la tine!

În noaptea aceea dădu o luptă grea cu sine. Impulsul de a se scula şi de a se duce drept la Undern era atît de puternic, încît el nu mai putea fi asemuit cu nimic decît cu atracţia pe care o exercită materia asupra materiei. Încercă să i se pară că aude vocea lui Edward — liniştită, tandră, cu intonaţii aproape mistice cînd îi vorbea ei. Dar nu putea auzi decît vocea lui Reddin, răstită, poruncitoare, strigînd: „Eu mi-s stăpîn aici!“ Şi fiecare nerv al ei, în pofida minţii lucide, recunoştea că într-adevăr stăpînul era el.

Că, odată cu ivirea zorilor, se mai afla încă înlăuntrul casei de pe Munte, lucrul acesta putea dovedi o extraordinară putere de rezistenţă şi se datora numai şi numai faptului că Reddin, cu ceea ce numise el „a-i trage o mamă de bătaie pastorului“, îi deschisese de-a binelea ochii cu privire la cruzimea lui înnăscută şi la vrăjmăşia pe care, datorită temperamentului şi

tradiției, o nutrea față de crezul ei întemeiat pe dragoste și pe milă. Curînd după aceea, prin bungetul tainicelor păduri, bufnițele se întorceau acasă la fel de misterioase ca și pădurile — puternice făpturi mînate spre neîncetata nimicire a celor fără de apărare, iar la rîndul lor nimicite și sfîșiate de vînt — preschimbate în cîte un pumn de pene făcute țăndări.

CAPITOLUL AL TREIZECI ȘI UNULEA

Edward nu luă aminte la relațiile încordate dintre doamna Marston și Hazel. Presupunea că, în prezența sincerității lui Hazel, bănuielile maică-si se risipiseră.

În aparență, purtarea celor două aproape că nu se schimbase ; doar prin împunsături femeiești și prin subtile implicații își manifestau doamna Marston furia și Hazel antipatia și numai cînd nu era pastorul acasă vorbea Marta răspicat, și în repetate rînduri, despre femeile cinstite. O dată cu sosirea lui, Edward aducea în casă o pace armată, însă de cum ieșea pe ușă, tunurile erau din nou scoase la iveală.

Hazel își dorea din ce în ce mai mult să fi rămas la Undern.

Găsea acum că asprimea unui bărbat e mai bună decît înțepăturile catifelate ale femeilor, că vrerile lui cele mai acerbe sînt mai puțin

sîcîitoare decît împunsăturile lor mute. La Undern nu-și putea socoti trupul ca fiind al ei. Aici, îi erau atacate inima și mintea. Nu-i putea lămuri doamnei Marston că un lucru anume o silise să plece. Doamna Marston ar fi spus pur și simplu : „Aiureli". N-o putea nici face să priceapă că atingerea lui Reddin o fascina. Dacă doamna Marston fusese vreodată pusă în situația de a simți această nebunească formă a pasivității — ceea ce părea cu neputință, așa încît ivirea pe lume a lui Edward era ea însăși un paradox — desigur că uitase de mult. Pe lîngă toate acestea, lui Hazel îi lipseau și cuvintele cu ajutorul cărora să-și exprime trăirea și simțămintele ; nu și le putea lămuri nici sieși.

Ea nu încercă niciodată să deslușească mintii lui Edward ceva. Îi era teamă de furia lui și simțea că numai păstrînd cea mai desăvîrșită tăcere asupra acestor intimități putea menține în ochii lui aceeași privire respectuoasă. Înțelegea cît de altfel se uitase Reddin la ea. Cu Reddin nu avea nici o importanță — în cazul lui Edward însă, taina era totul pentru ea.

Numai o dată se ivise un fel de dojană în ochii lui Edward și inima ei, atunci, simțise cum se strînge. Edward i-a spus :

— De ce, fiind tîrîtă la Undern, ai purtat o rochie care-i aparținea omului aceluia ? Nu ședea frumos. Și de ce i-ai strigat să nu te rușineze ? Nu te putea rușina. Nu făcuseși nimic rău.

— Spunea lucruri atît de îngrozitoare, Edward, și apoi rochia... rochia era așa de frumoasă.

— Biata mea copilă! Micuța mea dragă! Va să zică avea o culoare frumoasă, nu-i așa?

— Îhî!

— Ai să ai o alta la fel.

Și plecă fluierînd.

Trecuseră șase săptămîni de cînd se înapoiase acasă și zilele de august pîrjoleau Muntele, cînd apăsarea ce o simțea deveni insuportabilă. Hazel nu se simțea bine.

Reddin nu dase nici un semn de viață. Lucrul acesta mai întîi o liniștise, apoi o enervase; acum o durea. Simțea pe căi tainice că trebuie să fie alături de el.

— Mîndru cum e, n-are să-mi ceară niciodată să mă întorc, iar de m-aș înapoia, n-are să mai fie pace. O, Jack Reddin, Jack Reddin! Mi-ai făcut farmece. Nu prea-i pace nici ziua nici noaptea în casa aia întunecată a ta. Și cu toate acestea...

Și cu toate acestea, ori de cîte ori ieșea să se plimbe, simțea că pașii o mînă înspre Undern.

Apoi, cu totul pe neașteptate, într-o bună dimineață, Reddin trecu călare prin fața casei. Doamna Marston îl văzu.

— Edward trebuie să fie înștiințat, vorbi ea foarte tulburată. Ar trebui să pleci undeva, Hazel.

— Să plec? Dar de ce?

— Departe de ispită. De ce nu la mătușă-ta?

— Mătușa Prowde nu m-ar primi. Și Edward nu m-ar lăsa să mă duc.

— Edward, sînt sigură, gîndește la fel ca și mine.

— Literă de Evanghelie?

— Nu fii necuviincioasă.

— Nu crez eu să știți dumneavoastră așa de bine cum știu eu ce gîndește Edward.

— Se spune „cred", Hazel, nu „crez". Și-apoi de bună seamă că știu ce gîndește Edward mult mai bine decît știi tu. Eu l-am cunoscut toată viața lui.

Mai apoi, cînd doamna Marston ieșise din cameră, Marta vorbi cu obișnuitu-i ton disprețuitor:

— Eu socot că ați aflat, doamnă Edward, cam ce face dumnealui.

— Care dumnealui?

— Cum care, domnul cela Reddin.

— Ce-a făcut?

— Ce-a făcut, știu eu, numai că nu mi-aș spurca una ca mine gura, dacă n-aș socoti că se cade să știți și dumneavoastră.

Privea biruitoare la Hazel.

— Umblă după Sally aia care-i este vecină. Lumea zice că toți plozii ăleia-s de la el.

— De la domnul Reddin? Adică este — cum să spun — ca și însurat cu ea, Marta?

— Tot cam pe cît a fost și cu dumneavoastră, după cîte înțeleg eu.

— Și ea trăiește acolo acum?

— Asta nu știu.

— E frumoasă ?

— Nu cele mai chipeșe se aleg întotdeauna cu ibovnici.

— Da' ce, e mai frumoasă ca mine ?

— Am auzit că-i mai înaltă și mai arătoasă.

— Șiii... n-are păr arămiu ?

— De unde să știu eu ? !

Astea erau vești rele pentru Hazel ; căci Reddin, acuma cînd ea avea să-i poarte în pîntece pruncul, îi devenise necesar. Ea nu-și dădea seama de motivul acelei nevoi — o nevoie pur fiziologică, nu spirituală. Nu-l ura din pricina veștilor auzite. O asemenea ură e anormală. Și nici nu-l iubea. Asta ar fi fost și mai anormal. Dar simțea nevoia să fie în casa lui ; simțea nevoia să coasă pentru el, să-i împărtășească viața de toate zilele, să doarmă în patul mare cu baldachin, iar nu în pătucul feciorelnic din casa de pe Munte. Avea să fie ceva dureros să-l părăsească pe Edward. El era adăpostul menit sufletului său rătăcitor împotriva furtunilor vieții. Șovăise, tot amînînd ceea ce nu putea fi însă de înlăturat, simțind că Undernul o aștepta fără încetare, ca o cameră goală, că o așteaptă să se reîntoarcă, așa încît nu se grăbise. Acum însă camera era ocupată, locul ei fusese luat de altcineva. Pe loc își dădu seama că trebuie să plece. Înfierbîntată, hotărî să se repeadă chiar în acea seară și să se uite pe furiș (nimeni în afară de ea nu trăsese de ani de zile obloanele la Undern), și să vadă cu propriii ei ochi adevărul adevărat. Doamna Marston și cu Marta păreau s-o împingă amîndouă spre marginea prăpastiei.

Cînd, după ceai, se strecură afară din casă, Hazel plîngea — plîngea că-l părăsește pe Edward, stăpînul și tovarășul neștiutei sale fîntîni sufletești. Era ca și cum ar fi renunțat la nemurire. Și totuși se simțea ușurată că pleacă — numai să poată sta la Undern. Și lacrimile și simțămîntul de ușurare erau firește deopotrivă de fierbinți. Păcat că trupul și sufletul ei fuseseră puse în discordie, ajungînd să aparțină fiecare altui bărbat.

Lăsă, pentru Edward, un bilețel muiat în lacrimi.

„Nu mă judeca prea aspru, Edward. Va să plec la Undern și să rămîn acolo ; mi-ar fi plăcut mai mult să stau cu tine."

Trecu prin pajiștile umbrite și blînde, unde păsările țopăiau în lung și-n latul răcoroaselor întinderi verzi, printre înaltele spice de grîu ce îi fuseseră cîndva tovarăși, printre gardurile de caprifoi care-i stîrniseră alte dăți o atît de copilăroasă voioșie. Acum toate vădeau un aer înstrăinat și dojenitor. Totul era așa de trist, ca un bun prieten care ar vădi brusc o altă purtare și fire. Se simțea ca o surghiunită. chiar în ceea ce privește văzul și auzul. Totul i se părea la fel de ciudat ca un oraș sub revărsări de ape. Era același oraș de lumină și cu turle ca altă dată, însă cufundat acum în adîncimi, iar clopotele lui sunau atît de slab, încît vocea lui Reddin le copleșea. Se simțea

izgonită din paradisul trecutului, pe care-l cunoscuse în păduri și prin pajiști. I se tăgăduia și paradisul viitorului, de care ar fi putut avea parte prin dragostea lui Edward. Avea prezentul — adică pe Reddin, doar dacă femeia cealaltă nu cumva i l-o fi răpit și pe acesta.

Se așeză la umbra deasă a copacilor de peste iazul de la Undern. Apa arăta rece și înfiorătoare, chiar și în acea zi aurită. Urmări cu privirea codobaturile care se lăfăiau măreț, găinușele de baltă cu aerul lor de slujnice istovite de muncă, toată viața tainică a unui iaz în vară, dar care astăzi nu știa să-i zîmbească. Rîndunelele lunecau și coteau pe deasupra apei ; tăcerea lor nu-i mai era apropiată, ci străină. Se uită înspre Undern. Peste tot erau trandafiri, dar casa de la conac avea un atît de puternic dar de a-și impune personalitatea, încît arunca asupra roșiilor trandafiri și a noianelor de clematită care o înspumau o adîncă tristețe, ca și cum acestea s-ar fi ofilit și pleoștit de cînd lumea și n-ar mai fi rămas acum decît amintirea unor flori. Umbrele rîndunicilor se iveau și dispăreau pe zidul alb dinspre apus, iar fumul focului făcut la bucătărie de Vessons se ridica drept în sus, ca un fuior albastru. Privi și la vacile pășind pe drumul verde, și la umbrele care treceau cu biruitor alai peste întinderea pajiștilor. Cînd totul se prefăcu în umbră și cerul se pomeni dintr-o dată tot atît de lipsit de rîndunele pe cît fusese de îmbelșugat de ele în zorii zilei, Hazel o porni pe furiș înspre conac.

Văzu în salon o lumină. Se apropie de fereastră și se uită înăuntru.

Reddin ședea în fotoliul său și citea ziarul, cu o pipă în colțul gurii. Nu mai era nimeni altcineva acolo.

— Jack Reddin ! șopti ea.

— Bună seara !

Se întoarse către Hazel.

— Va să zică ai venit ? Mă așteptam să vii mai de mult.

Asta a fost tot ce i-a spus. Dar Hazel se încredință că-i părea bine de venirea ei, deoarece Reddin strigă la Vessons să pregătească ceaiul. Era sigură că-i pare bine s-o vadă. Și totuși se putea desluși ceva oarecum obraznic în purtarea lui. Era unul dintre acei bărbați cărora nu le place să fie siguri de-o femeie. Din clipa în care aceasta i se da, acceptîndu-se în situație de inferioritate, el o disprețuia.

— Ia vino-ncoace ! îi spuse. Așa ! Am bănuiala că ai și uitat ce-nseamnă să fii sărutată, nu-i așa ? Și ce înseamnă să trăiești cu un bărbat ? Acum n-ai să-mi mai poți pleca niciodată.

— De ce ?

— Măi să fie, da' naivă mai ești ! Crezi că de-acum încolo te-ar mai primi înapoi ? Prima dată credea și el că a fost vina mea ; dar a doua oară ? Nu, nu mai ține !

Se puse pe rîs.

— De data asta e tot atît de mult vina ta ca și de data cealaltă. Tu m-ai făcut să vin de

amîndouă dățile. Uite-l pe Vessons! Dă-mi voie să mă ridic.

— Nu. De ce-aș face-o?

Vessons intră.

— Jocul ăsta de-a „uite popa, nu e popa" mie mai că-mi dă amețeală, exclamă Andrew.

— Jack, vorbi Hazel după ieșirea din cameră a lui Vessons, Marta mi-a spus că se află o femeie aici la tine.

— Marta-i o mincinoasă.

— Și nici n-a fost vreuna?

— Nu. Nici una, afară de tine.

— N-ai iubit pe nici una?

— Numai pe tine.

— A spus că e o femeie care are o grămadă de copii și că toți-s ai tăi.

— Dracu' s-o ia!

— Și-am crezut că trăiește aici cu tine, măritată cu tine cum ar veni, și că poartă rochia cea verde.

— Nimeni n-are s-o poarte în afară de tine și nici n-are să-mi facă, în afară de tine, nimeni copii.

Era, așa cum socotise el, atît de copleșită și de emoționată, încît uită să-i mai pună alte întrebări.

— O, nu, rosti ea, așa ceva n-are să se întîmple niciodată.

Reddin își încreți sprîncenele, privind-o cu deosebit interes, dar își spuse că-i mai bine ca el să nu adauge nici un alt cuvînt.

Trebuia să se descotorosească de Sally. Bănuia că avea să-l stoarcă de bani. Îi era silă

pînă peste cap de ea și de copii. Nu erau niște copii drăguți. O privi pe Hazel îndelung. Dacă presupunerile lui se adeveresc, atunci va trebui să încerce să-și legalizeze situația în cursul următoarelor cîteva luni. Avea neapărată nevoie de un fiu născut dintr-un mariaj cu cununie. Avea să trebuiască să-l roage pe pastor s-o divorțeze. Urîtă treabă, dar se cerea făcută. Deocamdată, însă, văzînd și făcînd.

În răstimp, Vessons își făcea și el planurile lui, cu gura-i îndărătnică și chipul în formă de pară, mai acru ca oricînd.

Dimineața Hazel primi o scrisoare de la Edward. Nu a putut înțelege cam ce crede despre ea.

Îi spunea doar că dacă va avea vreodată nevoie de ajutor, să vină la el. Plînse citind-o și apoi o ascunse. Își închipuia cum trebuie să fi arătat Edward scriind-o. Știa că avea să fie îndurerat, dar nici nu-i trecu prin gînd cît de copleșit fusese de durere și ce distrus îi era sufletul. Ea nu putea ghici cîtuși de puțin ce însemna pentru el.

Îi părea tare bine că se află departe de doamna Marston și de Marta. Gospodăria aceasta alcătuită din doi bărbați i se păru o oază de fericire, după conviețuirea cu cele două femei, deși Vessons nu-și îndulci cîtuși de puțin dezaprobarea. De n-ar fi chinuit-o dorul sufletesc după Edward, ar fi fost fericită, căci legea adîncă a ființei sale se afla acum împlinită, după ce se înapoiase la Reddin. Lui unuia îi plăcea s-o aibă pe lîngă el. În odăi apăreau

trandafiri ; îi venea ciudat, lui care nu avusese niciodată o femeie în casă, să-şi vadă dormitorul înmiresmat de flori. Şi-i plăcea s-o vadă pieptănîndu-se.

Se prefăcea întotdeauna că doarme dimineaţa, pentru ca ea să se poată scula mai înaintea lui — grijulie în sfiiciunea de a se îmbrăca pînă ce nu apucă el să se trezească. Aşa încît, în fiece dimineaţă Reddin o urmărea printre gene. Nu simţea niciodată că, de vreme ce ea ţinea atît de mult să nu fie văzută dezbrăcată, era meschin sau nedelicat ceea ce făcea el.

— Am dreptul s-o privesc. E a mea ! Asta-i era concepţia.

Abia la o săptămînă după sosirea lui Hazel, îşi luă Reddin inima-n dinţi şi se duse să stea de vorbă cu Sally Haggard. Vessons, luînd aminte, se duse şi el la Sally, după înapoierea stăpînului său ; o găsise plîngînd. Văzînd-o pe femeia aceea trupeşă şi cu fruntea lată că stă şi plînge, îl uimi într-atîta încît se uită îndelung la ea, fără a scoate un cuvînt.

— Ei, nătărăule, n-ai limbă să vorbeşti ? îl apostrofă ea.

— Îmi vine a crede că vrei să plec de aici ? o întrebă Vessons.

— Da.

— Din pricina tinerei aceleia pe care a adus-o ?

— Ei, la ce bun s-o mai spunem ? I-am fost credincioasă ; şi nu m-am dus cu alţii. Toţi copiii mei îs ai lui. Şi nici măcar o dată n-a venit să stea cu mine, cînd a fost să nasc. Şi-acum îmi zice : „Pleacă !“.

Izbucni iar în plîns.

— Eu am venit să-ţi arăt o cale de a o face pe *ea* să plece. Dar ca să-ţi spun, trebuie să-mi juri că n-ai să vii niciodată să locuieşti la Undern.

— Jur pe ce am eu mai scump.

— Ei, dacă-i pe-aşa, vino o dată s-o vezi cînd e plecat stăpînul. Şi adu-ţi cu ocazia aceea şi copiii.

— Îţi mulţumesc din toată inima.

— Dar nu veni mai înainte de a-ţi da eu de veste. Să nu riscăm nimic, pînă ce nu-i plecat pe-ntreaga zi. Dacă mă descoperă, m-ar concedia. Ei, cucoană, acuma-i ca un băieţel care a prins primul lui şoricuţ alb. Şi pastorul ! Maică Doamne, sînt amîndoi ca doi sturzi care-au dat de-un singur vierme — zău aşa.

— Şi tu zici că nu-i decît o aia sfrijită ?

— Da, da-i zburdalnică şi numai foc, toată.

— De ce nu poate sta cu pastorul ?

— Dumnezeu ştie ! E spre binele ei, al stăpînului şi al dumitale să nu pomeneşti de mine. Eu n-am o clipă de răgaz, cîtu-i ziulica de lungă ; cînd mă cauţi, stau cu mîna în cutia cu ceai. Ba „Andrew vino încoa', ba Andrew du-te-colo“ şi tot timpul te trăsneşte mirosul de flori din casă — mai rău ca la o înmormîntare !

Vessons aştepta cu nerăbdare prilejul nimerit ; lui Reddin însă îi era teamă s-o lase pe

Hazel singură, ca nu cumva să dea de Sally; așa încît veni luna septembrie și-și desfășură salba sa de zile strălucitoare, iar Vessons și cu Sally tot mai așteptau.

CAPITOLUL AL TREIZECI ȘI DOILEA

În fiece dimineață Hazel cerceta tufișurile de cerceluși năpădiți de stropii florilor roșii — cu purpurii potire, cu stamine stacojii — care se legănau nepăsători. Albinele mari, tăciunii, trăgeau de flori ca vițelul de țîța maică-si. Greutatea lor pleca zveltele rămurele pînă aproape de pămînt. Așa că îmbelșugatul alai al firii și liniștitele vieți catifelate își vedeau de-ale lor înainte; și aveau să-și vadă — pe cît se părea — de-a pururi înainte de-ale lor. Și-apoi într-o dimineață totul luă sfîrșit: unul din înghețurile acelea nemiloase și timpurii, obișnuite la Undern, năpădi totul: mugurii ca de ceară, roșii și ascuțiți, caliciile moi și purpurii, frunzele cu nervuri roșii. Albinele dispărură și Hazel, căutîndu-le, dădu de cîteva pe jumătate moarte prin crăpăturile mai adăpostite, multe dintr-însele cu totul înghețate. Pe cele încă vii le puse într-o cutiuță și cutiuța o puse lîngă soba din salon. Curînd reîncepu un zumzet fericit și grav, pe măsură ce una cîte una albinele își reveneau și porneau în explorarea tavanului. Sub cernerea acelui mulțumit zumzet, nimeri acasă Reddin, care tocmai trecuse din nou pe la Sally și fusese scos din răbdări de refuzul ei de a pleca înainte de noiembrie.

— Ce-i cu zum... cu zumzetul ăsta aici? întrebă el.

— Îs albinele. Le-am adus în casă, ca să mai prindă și ele nițică viață bună înainte de-a muri.

— Ce mai copilării! exclamă Reddin, alungînd o albină pare-se prea curioasă. Să vezi c-au să rămînă aici toată iarna. Și au să ne-nțepe.

Apoi văzu spitalul plin de albine din cutioara de lîngă foc.

— Altele? făcu el. Ei, Doamne-Dumnezeule!

Luă cutia și o azvîrli-n cămin.

Hazel, îngrozită, rămase fără glas. În cele din urmă, îngînă:

— Și eu care le îngrijeam ca o mamă.

— Văd că-ți place să faci pe mama! Nu ți-ar place mai bine să ai grijă de-un copil?

— Nu. Mai bine-mi place să îngrijesc de albine și de vulpi, la care nu se gîndește nimeni. Sugarii nu prea-mi plac — îs cheli și au pe ei numai crețuri. Marta zicea că pînă ce-i naști îți vine de zece ori să mori, dar că merită orice ca să ajungi să ai unul. Eu însă nu cred la fel. Mie-mi par urîți. Am văzut unul într-un cărucior în fața căscioarei ăleia din văgăună (Reddin tresări) și era mai slut ca un porc. Cred că ești o fiară cruntă, Jack Reddin, că mi-ai ars albinele care se simțeau, bietele de ele, atît de bine și știau că eu am grijă de dînsele.

N-a vrut să-i mai vorbească toată ziua. Reddin se simţi atît de plictisit, seara, încît se duse să-i ceară lui Vessons o cutie cu albine.

— Le vrea coniţa, îi mărturisi el spăşit.

Vessons era gata să se arate de ajutor, în fel şi chip. Aduse cîteva albine dintr-un stup.

— Poftim, i le întinse pe un ton protector stăpînului său ; dar sper că nu tot la mine o să veniţi, domnule, pe urmă, pentru altele.

Uită că albinele erau, de fapt, albinele lui Reddin.

Reddin i le înmînă la rîndul său lui Hazel.

— Poftim, îi spuse şi el, acum te poţi din nou purta aşa cum trebuie cu mine.

— Dar astea-s albine de stup ! O duceau foarte bine acolo unde erau ! Nu de-astea vreau. Voiam din cele nenorocite.

— La naiba ! Cum de era să ştiu eu ? o întrebă Reddin înfuriat.

— Nu. Desigur că nu puteai să ştii, îi răspunse Hazel ; eşti tare nerod, Jack Reddin.

Şi aşa, viaţa îşi urma cursul ei la conacul din Undern, şi Hazel se adapta vieţii aceleia, pe cît putea mai bine. Ciudat lucru : cu cît locuia mai mult acolo, cu atît se gîndea mai des la Edward. Îi revedea chipul brăzdat de îngrijorare şi foarte palid, nu bronzat şi rumenit de aerul cel curat de afară, aşa cum îl ştiuse ea. Totul se petrecea ca şi cum cugetul lui ar fi venit la dînsa trecînd în curmeziş valea, şi-ar fi adumbrit-o cu melancolia lui. Uneori îi era dor, tare dor de Roşcata, însă nu voia s-o aducă la Undern. N-avea încredere în locul acesta. Nu se ducea niciodată nicăieri, căci lumea se holba la ea şi cînd Reddin, nu fără oarecari greutăţi, o convinse să dea o raită pe cîmpuri, împreună cu el, călare pe-un ponei cumpărat de chilipir pentru ea, Hazel ţinu morţiş să nu treacă dincolo de hotarul moşiei.

Abia către sfîrşitul lui octombrie i se ivi lui Vessons prilejul pe care-l tot aştepta. Reddin fu obligat să se repeadă la un tîrg foarte important. Voia ca Hazel să vină cu el, dar ea îi spuse că se simte obosită şi, cam ghicind motivul, el nu a mai stăruit.

În pofida sincerei dorinţe a lui Vessons de a-l vedea odată plecat, stăpînu-său porni totuşi mai tîrziu de acasă. Făcu cea mai mare parte a drumului în galop, hotărît să se înapoieze devreme. Îi plăcea să se afle acasă la ora ceaiului şi s-o vadă pe Hazel aşteptîndu-l la lumina focului din cămin.

Dar deîndată ce fu plecat, Vessons se şi grăbi s-o caute pe Sally, îngrijorat să nu zăbovească. Sally însă nu vădi nici o grabă. Era ziua spălatului şi ţinea ca toţi copiii să fie curaţi lună, fără a-şi da seama că excepţionala lor urîţenie era de fapt arma ei cea mai tare. Abia pe la orele trei Sally ajunse în faţa uşii conacului, cu sugarul în braţe şi cu ceilalţi patru copii, roşi de curiozitate, scai după ea ; Vessons, în calitate de regizor. se ţinea de o parte.

Hazel tocmai răsfoia două din puţinele cărţi de la Undern : *Calul* şi *Cîinele*, ediţii ilustrate. Vessons avea părerile lui despre cărţi. Le socotea folositoare la locul lor, pe care-l ştia el.

— Nici că există ceva mai bun, zicea, decît unul din romanele acelea groase ori vreo cărțoaie de predici pentru ațîțat un foc pe cinste, care să duduie de mai mare dragul. O carte în față și puțin praf de cărbune-n fund și gata-i treaba.

Acolo-și aflau rostul cărțile, în foc, după a lui socoteală.

Așa că Hazel tot răsfoi atîta *Cartea Calului*, pînă ce ajunse să știe toate pozele pe dinafară. Adormise cu volumul în poală și sări ca friptă de pe scaun, cînd se pomeni deodată cu Sally că începe a-i vorbi.

— Cine, mă rog, sînteți ? o întrebă cu vocea speriată de atîtea priviri îndreptate deodată spre ea.

— Eu-s Sally Haggard și aceștia-s copiii mei.

Mama și-i învăluia cu o semeață căutătură.

— Nu ți se pare că ființele astea seamănă cu cineva ?

Hazel se uită la copii, sfioasă.

— Îți seamănă dumitale, răspunse ea.

— Nu domnului Reddin ?

— Domnului Reddin ?

— Da, da ! Lui, că doar ai lui sînt !

— Ai lui ?

— Da, papagalule.

— Oi fi cumva dumneata femeia despre care Marta spunea că trăiește Jack cu ea ?

— Cu mine a și trăit.

— Păi, atunci s-ar cuveni să fii doamna Reddin și să-i porți rochiile și să locuiești aici la Undern, zise Hazel.

— Cum ? făcu Sally mirată.

— Și el care spunea că nu-i nici o altă femeie în viața lui în afară de mine...

Sally rîse.

— Iar tu ai crezut minciuna asta ? Da' proastă mai ești !

Hazel se uită la copii.

— Și sînt *toți* ai lui ? se minună ea.

— Toți cîți îi vezi limpede cu ochii și nici măcar un mulțumesc nu mi-a fost dat să aud.

Copiii se instalaseră în jurul mamei lor, pe scaune înalte. Se zgîiau la Hazel, bosumflați și mahmuri. O întrebare pe care nu și-o putea reține scăpă din gura lui Hazel :

— Da' de ce i-ai făcut ?

Sally rămase ca trăsnită.

— De ce ? repetă ea. Da' pentru numele lui Dumnezeu, fetițo, nă-i fi chiar așa de naivă ?

— Eu n-am să am niciodată copii, continuă Hazel cu multă hotărîre, în vreme ce se tot uita la plozii lui Sally.

— Dumnezeule din cer ! murmură Sally, dar pe-asta a prostit-o mai rău decît pe mine ! Vino de te uită la micuțul ăsta, drăguțo, îi spuse atunci cu glas uimitor de blînd.

Privea la Hazel cu toată atenția.

— Tu nu știi ? o întrebă.

— Ce ?

— Că ai să ai un copil ?

Hazel sări în sus toată numai împotrivire. Sally, însă, după ce își îndemnă copiii să se ducă să se joace, îi vorbi îndelung, cu glas domol și-n cele din urmă convinse pe o Hazel albă

la față ca varul, îngrețoșată, tremurătoare, să vadă într-adevăr care este realitatea. Nefiind prea sensibilă ea însăși, Sally nu-și dădu seama de nespusa groază ce o pricinuia, de înfiorătoarele amănunte pe care le dădea cu privire la evenimentul ce avea să urmeze.

Hazel părea atît de zdruncinată, încît Sally încercă s-o consoleze.

— Poate că are să fie un băiat și-ai să fii tare bucuroasă și mulțumită să-l vezi cum crește și ajunge un flăcău voinic și chipeș ca Reddin.

Hazel izbucni în lacrimi, așa încît copiii se opriră din joacă spre a se uita la ea și a începe să rîdă.

— Dar nu vreau să crească și să ajungă la fel ca Jack, strigă ea. Vreau să crească și să ajungă asemeni lui Edward, și de neasemuit cu nimeni altul.

— Asta-i încă una bună! Ciudată fată mai ești! Dacă-ți place de ăl căruia îi zici Edward, atunci de ce te-ai încurcat cu Jack?

— Nu știu.

— Mă rog, cel mai bun lucru pe care-l poți face, o povățui Sally, e să te întorci la Edward ăla al tău, așa cum te afli. Și dacă nu vrea să te primească...

— Ba are să vrea!

Un surîs nelumesc de gingaș înflori pe chipul lui Hazel.

— Are să-mi iasă în prag și are să mă tragă înăuntru, în casă, și are să-mi spună: „Vino, micuța mea Hazel și bea o ceașcă de ceai". Și totul are să fie din nou așa cum a fost.

— Atunci trebuie că este un neghiob! Dar cu atît mai bine pentru tine. Dac-aș fi ca tine, eu m-aș întoarce la el chiar în seara asta. Ei, și-acum ce-ai zice de-o ceașcă de ceai? Cred c-ar fi timpul să-mbuc și să beau și eu ceva în salonul ăsta.

Băură ceai și Vessons, nemaiaflîndu-și astîmpăr, umbla deznădăjduit prin curte. De făcut nu-și putea face apariția, deoarece Hazel nu trebuia să afle că el era amestecat în toată treaba asta.

— Doamne! Dacă au luat-o cu ceaiul, s-a zis cu Andrew! i se plînse el, în trecere, lebedei.

Cobora amurgul, și Sally tot nu mai ieșea afară. Pe cele două coșuri ale casei se revărsau vălătuci de fum îmbietor și Andrew tare ar fi vrut să-și bea și el ceaiul. Se simțea ca un biet amărît de bătrîn. Se retrase în cel mai îndepărtat ungher al conacului și se apucă de tăiat lăstarii unui gard viu, urmărind în același timp din ochi drumeagul.

Reddin se arătă în curînd și Vessons nu se putu opri de a chicoti în sine.

— Mai bine de mine decît de el! își spuse în gînd.

Reddin, după ce-l strigase în zadar pe Vessons, își duse singur calul în curte. Apoi intră în casă. Cînd păși în salon, adulmecînd plăcutul miros de ceai și de pîine prăjită, se pomeni întîmpinat de solemna privire a șapte perechi

de ochi și, timp de o clipă, deși gros de obraz cum era, se simți totuși zăpăcit.

Apoi se duse drept către Sally, cu pumnul strîns pe mînerul cravașei.

— Ieși afară de-aici ! răcni el.

Sugarul se porni să urle. Sally se ridică în picioare și rămase cu brațul ridicat în apărare, spre a împiedica o lovitură.

— Jack, vorbi Hazel, ea are tot dreptul să stea la Undern. Las-o să rămîie aici. E o femeie de treabă.

Lui Reddin i se tăie răsuflarea. De ce oare făcea și spunea Hazel exact contrariul a ceea ce se aștepta el să facă ori să spună ?

— Dar tocmai tu ești cea din urmă care... începu el.

— Tu crezi că s-ar cuveni să fie geloasă pe mine, Jack Reddin, zise atunci Sally. Dar nici una din noi nu sîntem geloase ! Uite, am să-ți vorbesc deschis. Fata asta e prea bună pentru tine. Pe mine m-ai mințit ; eu sînt obișnuită. Dar cum ai mințit-o și pe ea — o biată fată nevinovată ?

— De ce mi-ai spus minciuni, Jack ? îl întrebă Hazel.

Mai din pricina privirilor necruțătoare ale femeilor, mai din pricina urletelor sugarului, Reddin simți că-și pierde mințile.

— Dracu să vă ia pe toți ! exclamă el și pe loc o porni clocotind de mînie în căutarea lui Vessons.

Să găsească un bărbat căruia să-și poată vărsa focul, asta i se părea acum un ideal. Dînd

în sfîrșit de Vessons, care cu cel mai nevinovat aer din lume își făcea de lucru în jurul gardului viu, rămase oarecum descumpănit.

— Cum de-ai îndrăznit s-o lași pe Sally să intre aici ? îl întrebă.

— Sally ?

— Da. Dracu' să te... Pentru ce-mi stai unde-mi stai și mi-ai lăsat casa de izbeliște ?

— Păi și gardul ăsta nu trebuie tăiat ?

De cîtă nevinovăție părea că îi este tonul, Reddin chiar că deveni bănuitor.

— Nu cumva tu îi fi adus-o ?

— Asta-i bună, vorbi Vessons, jignit dar cu înțelepciune, nu cumva oi fi eu ăla care aduce haitele astea de femei destrăbălate aici la Undern ?

— Cred că minți, Vessons !

Vessons deschise gura să rostească : „Vă dau preaviz !“, însă pricepînd că-n toanele în care era stăpînul său, preavizul ar fi putut fi acceptat, închise gura la loc.

Cînd Reddin se întoarse în casă, Sally nu mai era acolo, iar Hazel, ca deobicei, începu să se ocupe de el.

— Ai face mai bine să-nțelegi, o dată pentru totdeauna, că n-am să admit să mai vină pe-aici femeia asta, declară Reddin în cele din urmă.

— Nici dacă plec eu ?

— Niciodată. Mai bine o ucid.

— De ce mi-ai spus minciuni ?

— Pentru că erai atît de frumoasă și te doream.

Măgulirea nimeri însă în urechi surde.

— Copiii aceia sînt tare urîţi, vorbi Hazel obosită. Reddin se apropie de ea.

— Dar ai tăi au să fie frumoşi ! îi spuse el.

— Nu veni lîngă mine ! strigă Hazel mînioasă. Ea zice c-am să am un pruncuţ. Asta s-o ştii că a fost o înşelătorie mîrşavă din parte-ţi ; iar tu eşti o fiară crudă, Jack Reddin, de vreme ce-ai putut să-mi arunci albinele în foc, şi să omori iepuri, şi să mă faci să nasc un prunc fără ştirea mea.

— Dar la una ca asta se aşteaptă toate femeile !

— Ar fi trebuit să mi-o spui. Ea zice că să naşti un prunc dă dureri de moarte — şi mie mi-e frică, mi-e frică !

— Hazel, vorbi Reddin spăşit, cred că aş face mai bine să-ţi spun că vreau să mă însor cu tine. Pastorul trebuie să divorţeze de tine. Apoi ne vom căsători. Şi am să încep o viaţă nouă.

— N-am să mă mărit niciodată cu tine, spuse Hazel, nici pînă-n ziua Judecăţii de Apoi. Nu te iubesc. Edward mi-e drag. Şi dacă trebuie să am un copil, aş vrea să semene cu Edward, iar nu cu tine.

Cuvinte după care ieşi afară din cameră şi Reddin observă că purta acum rochia în care venise, iar nu pe cea de mătase.

Se aşeză la gura sobei, cugetînd posomorît ; pînă la urmă izbuti să se înviorează, socotind că are să-i treacă ei cu timpul. Era firesc deocamdată să fie mînioasă. din pricina vizitei lui Sally.

„Şi desigur că pastorul n-are s-o primească niciodată înapoi, şi nici taică-său, îşi spuse pe deasupra. Da, are să iasă totul bine !"

Convingerea aceasta îi fu întărită a doua zi şi de faptul că Hazel se purta ca de obicei, doar atît că părea ceva cam tăcută.

CAPITOLUL AL TREIZECI ŞI TREILEA

Era noaptea furtunii celei mari. Conacul de la Undern scîrţîia şi gemea ; sobele fără foc vuiau, iar uşile coridoarelor pustii pocneau atît de des, încît s-ar fi zis că toată casa e nelocuită. Se părea că toţi cei ce hălăduiseră cîndva acolo veniseră acum îndărăt, neluînd — în mohorîta vrednicie a morţii veşnice — aminte la trecătoarele fantome ale vieţii. Lui Hazel îi fusese întotdeauna teamă de conac, aşa că nu se duse la culcare pînă ce Reddin nu voise să meargă şi el, ca să nu străbată singură lungile coridoare. În seara aceea însă îi era teamă şi de Reddin — nu numai puţin teamă cum îi fusese mereu, ci se simţea cuprinsă de o groază într-adevăr nelămurită.

Toate cele erau tulburi în mintea ei, aidoma zgomotelor iscate de vînt ; chipul lui Reddin, desfigurat de mînie, în vreme ce înainta spre Sally cu braţul ridicat ; urletele sugarului ; sfîrîitul albinelor arzînd în cămin — mistuindu-se ca sîmburii de măr. Îşi reamintea şi de o

scenă petrecută cu o săptămînă înainte — mai că păreau să fi trecut ani și ani de atunci. Se duseseră în miriște, după o zi fierbinte și aurie, plină de ecourile secerișului. Nu mai rămăsese decît sclipirea portocalie a unui petec de grîu ; tot restul ogorului înfățișa ochilor doar gălbuia vraiște a pustiirii. Cele două namile de cai stăteau într-o parte undeva, lucind întunecat în lumina lină. Oamenii care legaseră snopii erau împrăștiați ici și colo, cîteva femei și cîțiva copii tocmai veneau peste cîmp, iar niște cîini zăceau tolăniți la umbră. Toți păreau să aștepte. Îl așteptau de fapt pe Reddin, care era mereu de față la zguduitoarea scenă a încheierii oricărui seceriș. Hazel știa ce dramă avea să urmeze ; știa la ce folosesc bîtele acelea noduroase ; știa cine se pitulează printre înaltele și blîndele spice de grîu, fremătînd, habar neavînd că scăparea e cu neputință.

— Iepuri din belșug, cucoane ! strigă unul din muncitori, a cărui față arăta mult mai brutal decît a corciturii sale de cîine.

Hazel știa că mica postață de grîu rămas încă în picioare trebuia să fie ticsită de iepuri, țepeni ca de moarte și cu ochii ficși, care din fatală nerozie se retrăseseră acolo de pe celelalte întinderi ale ogorului, pe măsură ce în tot cursul zilei secerișul înaintase.

— Jack, spuse ea, nu ți-am cerut niciodată un dar.

— Nu. N-ai vrut nici brățările celea, prostuțo.

— Acum vreau un dar.

— Așaaa ?

— Da. Dacă nu mi-l refuzi, Jack, am să fac tot ce dorești tu. Ce ți-ar place ție pe lume mai mult decît orice ?

Reddin reflectă. Se simțea în formă și parcă nițel prea plin de viață.

— Să fim încă o dată amîndoi în Dumbrava Vînătorului, dar mai tîrziu de clipa-n care jalea amăgelii ne-a cuprins pe amîndoi.

Mai fuseseră multe clipe de atunci, în odaia cea de culoare cenușie, multe aproape la fel de neplăcute. Însă nimic în mintea lui Hazel nu ar fi putut evoca mai cutremurător oroarea decît acea seară de duminică.

Secerătoarea înaintă iar. Curînd iepurii aveau să înceapă a fugi.

— Am să ascult de orice îmi vei spune și am să merg oriunde, dacă și tu vrei să faci ce te rog eu, Jack.

— Ei ?

— Oprește-i. Lasă ultima bucată de lan pe mîine dimineață. Să se poată iepurii furișa în întuneric și să mai apuce a trăi și ei nițeluș.

— O, ce mai prostie !

— Oprește-i, Jack. Doar tu poți. Ești stăpînul.

— Nu.

O podidiră lacrimile.

— Atunci, plec.

— Nu. Ai să rămîi. Ai să rămîi. Trebuie să te lecuiești de afurisita asta de nerozie și să te deprinzi a te purta ca oamenii.

În vreme ce Hazel se zbătea să se slobozească din strînsoarea lui, doi iepuri o zbughiră dintre spice și atunci se dezlănțui tontoroiul.

Nu-ți venea a crede că nespus de liniștita seară de sub cerul boltit, că pașnicii și atotștiutorii copaci, că împăcatele culori pot îngădui o asemenea tărășenie. Femeile și copiii zbierau mai abitir ca bărbații, iar Hazel se ținea deoparte, singurul sol — într-o lume cu inima învîrtoșată — al lui Dumnezeu. Ori să fi fost lumea solul lui și ea ceva cu totul străin, o discordantă voce menită a fi redusă la tăcere?

Astfel de scene, repetate la nesfîrșit, iscă întrebarea în cugetele noastre.

Un iepure goni de-a curmezișul miriștei, pe lîngă ei, și Reddin, slobozind brațul lui Hazel, îl lovi cu propriu-i ciomag. Căutătura ochilor albi și holbați, pe cînd iepurele trecea pe lîngă ea în viteză nebunească, îi revenea acum în minte, precum și convulsiva rostogolire și apoi ridicarea de sub efectul loviturii, iar după aceea a doua lovitură... Hazel o luase la fugă de pe ogor.

Se gîndi, iarăși, la lucrurile spuse de Sally și o cuprinse o furie adîncă, înăbușită pentru ceea ce îi făcuse Reddin — chinul acela la care, după vorbele lui Sally, o sortise pe deplin conștient de tot ce avea să urmeze.

Acum că-l cunoștea mai bine, zilnicele lui acte de răutate o chinuiau. Avea să plece. Aici nu era dorită. Sally așa îi spusese. Sosiseră scrisori de la mătușa ei, de la pastorul parohiei lui Reddin, de la cea mai în vîrstă dintre domnișoarele Clomber. În toate, Hazel era socotită ca vinovată pentru faptul că se află la Undern.

Ei bine, nici ea nu voia să stea la Undern. Avea să plece.

— Ei, Hazel, copila mea, ce-i cu tine? o întrebă Reddin, ridicîndu-și ochii de pe registrele în care-și făcea socotelile trimestriale. N-ai nici un ciorap de țesut ori nici o panglică de înnodat?

— Cu mine îs multe, multe de tot.

— Vino-ncoa și să vedem dacă nu le putem rezolva.

— Ascultă! izbucni ea deodată. Parcă haita morții ar urla odată cu vîntul.

— Oricine ar putea crede că nu ești zdravănă la minte, Hazel. Dar vino și spune-mi ce te supără.

— Tu ești cel din pricina căruia sînt supărată.

— Atunci rămîi supărată cît poftești.

Și își reluă furios socotelile. În bucătărie, Vessons, pornit pe artă, cînta *Cei trei voioși vînători.*

După cîteva minute, Hazel se ridică și aprinse o lumînare. Arăta, mergînd spre ușă în rochia-i subțire de muselină, ca fantoma vreunei nefericite făpturi din trecut.

— Unde te duci? o întrebă Reddin.

— Aș vrea să mă culc.

— Nu-s gata.

— Am să mă duc singură.

— Bine, îmbufnato! Puțin îmi pasă!

Dar îi păsa. Ar fi vrut să-l iubească, s-o știe ghemuindu-se la pieptul lui. Cînd, în sfîrșit, se

duse și el sus, trecînd prin casa-n lung și-n latul căreia huia vîntul, crezu că o va găsi adormită. Era culcată în patul cel mare ; zăcea imobilă și nu dădea nici un semn de viață.

Curînd Reddin începu să sforăie, deoarece socotelile contabile implicau un efort intelectual obositor. Le-ar fi lăsat el în seama lui Vessons, dar acesta trebuia să recurgă mereu la crestături pe răboj cînd se apuca de socoteli, iar munca manuală rezultată din orice fel de calcule și ajunsă pînă la lire ar fi fost pentru Andrew o piedică serioasă în calea îndeplinirii celorlalte îndatoriri ale sale. Socotelile făcute bunăoară după tîrgul de brînzeturi îi luau de obicei timp îndelungat. Vessons putea fi auzit cum strigă în gura mare : „unu și cu unu și cu unu“... pînă ce recitatul acesta se încheia cu : „La naiba ! Cît o fi făcînd ?“

Așa încît Reddin se ocupa el de adunări și cădea apoi în somnul adînc al muncitorului intelectual.

De sub cortul patului cu baldachin, Hazel privea în camera întunecată, plină de trosnituri, și-n noaptea și mai întunecată, care se auzea cum huie. Pe măsură ce orele treceau cu greu, i se făcea mai frică de Reddin și de Undern.

Prezența lui Reddin sfîșia în bucăți lucrurile pe care ea le îndrăgea — lucruri gingașe, frumoase — ca și cum ar fi fost niște simple foițe pe care el le-ar fi călcat în picioare. Bucuriile ei păreau să nu mai însemne nimic atunci cînd Reddin era cu ea și de față cu rîsul lui zgomotos, minunatele zile ale vieții ei, strîns legate de

lumea basmelor, păleau. Tot ce știa, era că trăiește acum la Undern, nu mai ieșea niciodată în zorile străvezii și nici nu se mai înapoia încununată cu ghirlande de pansele ori de guraleului.

Reddin îi impusese o mai adîncă schimbare decît aceea a trecerii de la fecioară la femeie. Îi răpise ceva mult mai fragil și mai rar decît fecioria — îi răpise dragostea sacră de natură. Doar cele mai desăvîrșite, mai înălțătoare și depline împerecheri, doar ele nu răpesc sufletului o astfel de încercată bucurie, deși străveche în om. Îi greșise cît poate greși de adînc o ființă omenească în fața alteia. Crima lui era deopotrivă de cruntă cu a celui ce nimicește unui om credința. Și lucrul cel mai curios era că nu avea să știe niciodată — în tot restul vieții lui — că săvîrșise o atare faptă și nici măcar nu va bănui cîndva că existase o comoară pe care el o jefuise. Era de presupus că, la bătrînețe, mult după ce pofta trupească va fi dispărut, avea să se căiască de tot ceea ce fusese pămîntean în întîmplarea aceea. Și totuși partea aceasta era cea mai puțin importantă. Într-adevăr, de-ar fi fost în stare să-i dobîndească iubirea, lucrul ar fi însemnat nu o fărădelege, ci sfînta dreptate. Ca o femeie, urmînd firul vieții, să înceteze a fi fecioară și să devină mamă, este ceva atît de firesc și atît de strict fizic, încît desigur că nu mai avea nevoie de comentarii ; însă ca latura nemuritoare a sufletului ei să fie terfelită, ca ea să înceteze de a mai fi ceva întreg și aparte

într-o lume unde personalitatea este singurul bun rar și de preț — iată tragedia.

Reddin n-avea cum se împiedica de a fi prisoselnic de viril și nici de a fi înzestrat cu o natură neimpresionabilă, care se putea bucura de elementul fizic al senzualității, în lipsa celui spiritual ; de presupus că nu se putea împiedica să țină de categoria acelor oameni din rîndurile cărora se recrutează cei mai nesățioși imperialiști, reacționari și profitori (el vorbea mereu despre clasele de jos, despre bestiile de străini, despre nebunii de credincioși și neghiobii de sentimentali, aceștia fiind cei pradă oricărui soi de milă). S-ar fi putut spune că nu din vina lui nu vedea nimic dincolo de propriul său strîmt punct de vedere.

Era însă tare păcat că nu încerca să se schimbe cîtuși de puțin. Era tare păcat că, după atîtea veacuri, după atîtea încuscriri și nașteri, toți blazonații și panașații lui strămoși nu produseseră decît atît — un Reddin, o persoană aidoma lor.

Ploaia șiroia pe geamuri și vîntul vuia în ulmi. Copacii din jurul iazului se plecau și se legănau asemenea unor secerători. Hazel știa că muntele avea să fie și mai sălbatic în noaptea aceasta. Muntele i se arătă strălucind în culori paradisiace — grădinița ei proprie ; tricotatul ; blîndele duminici ; rugăciunile nocturne ; și, mai presus de orice, prezența lui Edward în ramele nimbului căruia nu se putea întîmpla nimic rău ; de toate lucrurile acestea îi era acum nespus de dor.

Nu erau chiar adevăratul ei cămin, cum era natura sălbatică, dar erau un liman. Nu erau extazul, dar erau pacea.

Scîrbită de Reddin și îngrozită de Undern, uită de orice afară de senzația de ocrotire pe care i-o da Edward. Uită de tăcuta, zdrobitoarea dojană a doamnei Marston și de grosolana cucernicie a Martei. Uită că păcătuise atît de grav împotriva Muntelui, încît viața de altă dată nu mai putea reveni nicicînd.

Își aduse aminte de el, așa cum fusese în noaptea nunții — cu primulele, roșii, albe și liliachii ; cu aromitorul miros al cearșafurilor curate care-i inspira sentimente religioase ; cu liniștitorul tic-tac al pendulei de pe perete ; cu mersul lunecat al doamnei Marston ; cu Roșcata și iepurele și mierla și mîța cea chioară.

Aprinse binișor un chibrit și păși de-a curmezișul camerei, pînă la vechea comodă de mahon. Din fundul unui sertar plin de hăinărie, scoase scrisoarea lui Edward. O citi încet, căci, după cum spunea Abel, nu era o mare știutoare de carte. Lui Edward îi era dor de ea, asta se vedea limpede. Din cele cîteva rînduri se desprindea o senzație de consolare.

Latura etică a problemei nu-și avea locul în mintea ei.

Nu era croită pentru binefacerile ori îndatoririle vieții sociale și nu ei îi revenea — și nici nu i-ar fi revenit, oricît de mult ar fi fost educată — să țină seama de efectul pe care l-ar fi

putut avea acțiunile sale asupra celorlalți. Omenirea nu o interesa.

De-a pururi rotitoarea morișcă a nașterilor, împerecherilor, morților, atît de atotcuprinzătoare pentru cele mai multe femei, nu însemna în ochii ei nici cît o ceapă degerată. Libertatea, drumeagurile înverzite, copilăreștile plătatea, drumeagurile înverzite, copilăreștile plăceri și descoperiri oferite de tufișuri, de mușchiul gliei, lipsa foamei ori a durerii, precum și prezența Roșcatei sau a celorlalți beneficiari ai compătimirii ei — iată care-i erau marile sale realități. Încerca o mai profundă teamă decît a celor mai mulți oameni în fața morții și a oricărui fel de silnicie ori de suferință pentru ea însăși ori pentru cei din preajma sa. Ideea pe care și-o forma despre Dumnezeu fusese întotdeauna nelămurită, dar acuma ea îmbrăca forma unui fel de Edward atotputernic.

După citirea scrisorii, merse la fereastră. Zori chinuite se furișau pe cer. Uriașii nori negri, în formă de nicovale pentru cine știe ce groaznică făurărie, se înșirau pe linia orizontului și, ceva mai tîrziu, răsăritul străluci ca o vatră de jar. Vijelia nu se potolise, dar se întorcea în rafale — fiecare rafală o furtună. Lui Hazel nu-i era frică de vijelie și nici de pădurea hăuitoare. Vîntul îi fusese întotdeauna bun tovarăș de joacă. Vasta cîmpie care se întindea afară, în fața ferestrelor conacului de la Undern, era învăluită în ploaie, o ploaie care nu doar cădea, ci care se dezlănțuise ca un adevărat potop.

Sălciile, de cu seară împodobite în palidul auriu al toamnei, fuseseră despuiate într-o clipită, ca — în vederea sacrificiului — ostatecii unui cuceritor sălbatic. Văzduhul era plin de frunze, înveștejite, clocotinde — ca într-un cazan. De pe fiecare cîmp și pădurice, de pe singuraticele drumeaguri din spatele casei se auzea vaietul învinșilor.

Chiar pe cînd se uita afară, unul din ulmii de lîngă iaz se prăbuși, cu scrîșnete și bubuieli. Reddin tresăltă prin somn și mormăi ceva care dovedea o tulburare adîncă. Hazel așteptă, înghețată de groază, pînă ce bărbatul se liniști din nou.

Ea putea auzi cîinele hămăind, înfricoșat la zgomotul prăbușirii arborelui. Se îmbrăcă repede, coborî pe furiș și ieși pe ușa din spate, părăsind casa cu atente ferestre, cu vechea-i tăcere care nu era totuna cu pacea și fluturîndele, cenușiile perdele ale ploii se închiseră în urma ei.

Găsi oarecare adăpost pe potecile din desișuri, dar cînd ajunse în pădurile care duceau înspre Munte, își dădu seama că vîntul secera prin ele ca prin grîu. Zadele erau claie peste grămadă, asemenea spicelor. Unele se mai sprijineau de cele care încă se țineau drepte, iar peste vîrfurile celor din urmă huia un zbucium cumplit, ca de revărsări de talazuri pe stînci. Trosnituri și gemete, prăbușiri bruște, detunături ca de salve de artilerie, toate o înconjurau în vreme ce ea urca, — o biată siluetă pierdută în haos.

Cînd ajunse în sfîrșit la cimitir, prăpădul o întîmpină și acolo. Cîteva cruci căzuseră și zăceau sfărîmate, drobița doldora de semințe cenușii se afla și ea la pămînt, iar în rostogolirea sa trăsese după sine jumătate din piatra funerară, așa încît groapa se căscase peste o genune neagră, dar nu ca un mormînt din care cineva să se fi sculat din morți. O lespede nimerise pe cărare și inscripția „În deplină credință și nădejde a învierii" arăta pe jumătate ștearsă.

Cu totul și cu totul istovită, Hazel se furișă în tinda capelei, să-și caute adăpost. Și adormi acolo și se trezi în bătăile clopotului care vestea micul dejun. Atunci se duse la ușa din față a casei parohiale și ciocăni tare.

CAPITOLUL AL TREIZECI ȘI PATRULEA

Edward, coborînd la parter, resimți o atît de năvalnică bucurie tinerească văzînd-o, încît trebui să stea o clipă locului și să-și aducă aminte că bucuria și tinerețea nu erau pentru dînsul, că singura lui dragoste se dusese de bunăvoie la un alt bărbat și că ea nu mai poate fi pentru el decît o biată femeie primită în casă de milă Era foarte schimbat. Privirea lui o sperie pe Hazel.

— Ai venit să stai, Hazel, ori numai în vizită ? vru el să știe.

— A, dar nu te uita așa la mine și nu-mi vorbi atît de aspru, Edward.

— Nu mi-am dat seama că-s aspru.

Fața lui Edward era albă, de parcă n-ar fi avut în ea picătură de sînge. O măsură pe Hazel cu o privire pe care ea nu și-o putea lămuri. Căci îl năpădise, văzînd-o din nou lîngă dînsul, atît de dulce despletită, atît de fermecătoare în postura sa de solicitantă, o aceeași ispită care-l chinuise și în ziua nunții.

Hazel, Hazel a lui, nu era o soție vrednică de el. Cuvintele acestea îi pîrjoliră mintea ; apoi, aprig, le tăgădui. Nu avea să le dea crezare. Împrejurările, Hazel, maică-sa, pînă și Dumnezeu puteau să-i strige că-s adevărate. De crezut, el tot nu avea să le creadă.

Trebuia să aibă o explicație cu ea. Trebuia să afle totul.

— Hazel, îi spuse el, după ce mîncăm, vreau să vii cu mine sus pe Munte.

— Da, Edward, îi răspunse ascultătoare.

Îi adora asprimea. Îi adora aerul de oboseală. Tînjea, plină de speranță și de pasiune, ca Edward să se apropie de ea.

Căci acum, cînd era prea tîrziu, îl iubea, — nu cu vreo iubire pămîntească : o astfel de dragoste era iremediabil pierdută pentru ea — ci cu o dragoste gravă, înrudită cu aceea a sfinților, asemenea pasiunii pe care Maria-Magdalena a simțit-o poate pentru Christos. Iubirea lumească ar fi fost și ea hărăzită lui Edward

şi ar fi mers şi ea pe urmele dragostei celeilalte, aşa cum puiul oricărei vietăţi merge după maică-sa. Dar intervenise Reddin.

— Mai întîi, a spus Edward, trebuie să îmbraci ceva şi să bei o ceaşcă de ceai.

Afecţiunea lui pentru ea nu slăbise. Dar Hazel observă că nu-i mai spusese „draga mea“ şi că nici nu o mai luase de mînă cînd o poftise în casă.

Micul dejun se prefăcu în adevărat chin pentru Edward, fiindcă maică-sa, care de la bun început o tratase pe Hazel cu tăcut dispreţ ca pe o păcătoasă, acum, aducînd pîinea prăjită, se opri în prag şi spuse :

— Eu nu mănînc alături de femeia aceasta.

— Mamă !

— Dacă o aduci pe femeia asta aici, eu n-am să-ţi mai fiu mamă.

— Mamă ! De dragul meu !

— E o femeie stricată, continuă doamna Marston, cu voce calmă, dar cumplită ; s-a făcut vinovată de adulter.

Edward sări de pe scaun.

— Cum de îndrăzneşti ? strigă el.

— Ai de gînd sau nu s-o dai afară, Edward ?

— Nu !

— Eddie ! băiatul meu drag !

Îi tremura vocea.

— Nu.

— Copilul meu, pentru care am suferit două zile şi o noapte ca să te aduc pe lume !

Edward îşi acoperi faţa cu podul palmelor.

— Mi-nchipui că o să mă pui pe mine înaintea ei, nu ?

— Nu, mamă.

— Eu te-am alăptat, Eddie, deşi eram atunci tare slăbită.

Urmă o scurtă tăcere. Edward îşi ascunse faţa între braţe.

— Dreptatea e de partea mea, Edward, şi ceea ce doresc eu este vrerea lui Dumnezeu. Nu vrei să pui datoria mai întîi ?

— Nu, pun Dragostea.

— Eu îmbătrînesc, dragul meu. Nu mai am mulţi ani de trăit. Ea are toată viaţa înaintea ei. Nu vin eu mai întîi pentru tine ?

Edward îşi înălţă capul. Arăta îmbătrînit şi epuizat.

— Nu ! Şi iarăşi nu ! vorbi el. Încetează de a mă chinui, mamă !

Doamna Marston se întoarse, fără a mai scoate un cuvînt şi dădu să iasă din cameră. Hazel ţîşni în sus, izbucnind într-un hohot de plîns.

— Ci lăsaţi-mă să plec ! le strigă. Am să plec, am să plec ! La ce-ai venit să mă iei din Golişte ? Nimeni nu mă vrea. În Golişte n-am să fiu nefericită. Lăsaţi-mă să plec !

Privi la doamna Marston cu nişte ochi îngroziţi.

— E la fel de spăimîntătoare ca şi moartea, spuse, bătrîna doamnă asta. La fel de spăimîn-

tătoare ca și domnul Reddin cînd iubește. Mi-e frică, Edward. Aș vrea să plec.

Dar brațul lui Edward o cuprinse lîngă el. Mîna lui îi acoperise mîna, care tremura.

— N-ai s-o sperii pe micuța mea, i se adresă el maică-si.

Doamna Marston trecu în bucătărie unde, încremenită de supărare, rămase toată dimineața, ca într-un fel de amorțire. Marta se și temea să n-o lovească damblaua. Dar nu îndrăzni să-i vorbească lui Edward, căci — trecînd prin vestibul — îi văzuse chipul în timp ce-nchidea ușa.

Edward o sili pe Hazel să mănînce și să bea. Apoi o luară împreună pe deal în sus.

— Ei, Hazel, îi vorbi, acum trebuie să rostim adevărul. Te-ai dus cu bărbatul acela de bunăvoia ta ?

Ea tăcu.

— Așa trebuie să fi fost, ori altminteri de ce te-ai dus a doua oară ? Așa-i că te-ai dus de bunăvoia ta ?

Ochii lui o sileau să spună adevărul. Se cutremură.

— Da, Edward. D-ar n-am vrut să merg. N-am vrut !

— Cum se poate să fie adevărat și una și alta ?

— Dar e adevărat.

— Dacă-i așa, cum de te-a silit să mergi ?

Hazel se gîndi ce pildă să-i dea.

— Așa cum becața își cheamă, dintre ierburi, perechea.

— Ce ți-a spus ?

— Nimic.

— Atunci, cum ?

— Sînt lucruri mai tari decît vorbele ; vorbele-s nimic.

— Spune mai departe.

— S-ar fi zis că era un secret între noi, iar eu trebuia să-l aflu. Nu te uita așa crunt, Edward.

— Și-ai aflat ?

Un val de roșeață acoperi fața lui Hazel ; întoarse capul. Edward însă, pe care suferința îl făcea acum nemilos, o trase brutal înapoi și o sili să se uite la el, în ochii lui.

— Și-ai aflat ? repetă el întrebarea.

— Nu mai e nici un secret, șopti ea.

— Va să zică e adevărat ce-a spus el, că ești a lui din cap pînă-n picioare ?

— O, Edward, lasă-mă ! Nu mai pot îndura !

— Cît aș vrea să-l fi putut omorî, zise Edward. Va să zică, ai fost a lui cu trup și suflet.

— Nu cu sufletul.

— Mi-ai spus multe minciuni.

— O, Edward, vorbește-mi mai frumos !

— Ce nătărău am fost ! Trebuie că m-ai urît pentru că v-am întrerupt luna de miere. Firește că te-ai întors ! Ce nătărău am fost ! Și eu care te credeam neprihănită ca pe un înger.

— N-am avut încotro, Edward, semnele au spus așa, că trebuie să mă duc, și pe urmă el m-a răsturnat între ferigi.

Ceva se frînse în mintea lui Edward. Stăpînirea de sine, deprinsă o viață întreagă, îl părăsi.

— De ce n-am făcut-o eu ? țipă. De ce, de ce oare, pentru Dumnezeu ? Cînd stau să mă gîndesc pentru ce am suferit și am renunțat !

Rîse.

— Și totul e atît de simplu ! Te-a răsturnat printre ferigi, și gata !

Hazel se cutremură cît de tăioasă îi era vocea și totodată și din pricină că-și dădea acum seama că Edward nu era nici el prea deosebit de Reddin.

— De ce mă sperii ? murmură ea.

— Dar nu-i prea tîrziu, urmă Edward și fața lui, din cenușie ce era, se învineți. Nu, nu e prea tîrziu ! Nu-s mofturos. Nu ești neîncepută, dar tot ești bună.

O strivi la pieptul lui și o sărută.

— Sînt soțul tău, îi spuse, și de azi înainte am să mă înfrupt din ceea ce mi se cuvine. M-ai mințit, mi-ai fost necredincioasă, m-ai făcut să sufăr din cauza nevinovăției tale — și nu erai nevinovată ; deseară ai să dormi în camera mea, cum ai dormit și într-a lui.

— A, dă-mi drumul, Edward, dă-mi drumul!

Se simțea cu totul pierdută acum, de-a binelea. Căci Edward cel drept și cel iubitor nu mai era cum fusese. Unde putea să fugă ? Pe bărbatul ăsta care o strîngea acum ca nebunul la pieptul său, nu-l cunoștea. I se părea mai înfiorător decît toți ceilalți — decît Reddin — căci Reddin nu fusese niciodată un zeu pentru ea.

— Am îngenuncheat la căpătîiul patului tău și mi-am înfrînt instinctele, deși erau instincte curate. Aveam dreptul să le împlinesc. Am renunțat la mai mult decît vei fi vreodată în stare tu să înțelegi.

— Îți sînt foarte îndatorată, Edward, îi răspunse ea tremurînd.

— Mi-am făcut misiunea mea de rîs, iar azi dimineață mi-am jignit mama în chip iremediabil.

— Ar fi mai bine să plec, Edward. Soarele are să scapete în curînd.

Ziua strălucea în plină amiază, dar ea simțea înfiorarea întunericului.

— Și acum, încheie Edward, acum că nu mai am mamă, că nu mai am pic de respect față de mine însumi și de tine, am să-mi fac măcar plăcerea — și am să am copii.

Vorbele acestea îl ușurară cît de cît.

— Hazel, îi spuse el, am să te iert că mi-ai ucis sufletul, atunci cînd îmi vei dărui un fiu, și poate că am să-ți dau din nou crezare, la anul... Hazel...

Îngenunchie, ținîndu-și brațele în jurul ei. Pe Hazel o mira cît de sălbatic îl domina pasiunea.

Nu și-l închipuise niciodată altfel decît nepătimaș.

— La noapte, spuse el, și din nou gingășia i se furișă în glas, va fi noaptea nunții pentru mine. Acum nu-mi pot afla izbăvirea tăgăduind, ci numai împlinind. Pot ierta mult, Hazel, pentru că iubesc mult. Dar nu mai pot renunța.

Hazel nu mai auzise nimic decît că el pronunțase cuvintele „Îmi vei dărui un fiu".

Ele îi răsunau în creier. Simți c-o apucă amețeala. În cele din urmă, înălță spre el o privire speriată.

— Da', zise, cînd am să nasc copilul, el n-are să fie al tău, ci al lui.

— Cum ?...

— Are să fie... are să fie al lui.

— Cum !

Își repeta întrebarea prostește, ca un copil. Nu putea pricepe.

— Au trecut patru luni de sînziene și Sally mi-a spus că am rămas grea de... de...

— Nu-i nevoie să continui, Hazel.

Acum toată fața lui arăta ca un pumn încleștat. Pasiunea pierise și-n locul său i se așternuse pe chip o paloare mortală. Se știa jefuit, definitiv și fără milă. Nu mai putea crede într-un Dumnezeu ori, altminteri, cum de se puteau întîmpla astfel de lucruri ? Bărbăția îi era tăgăduită. Și nu era cruțat de chinul cel mai neîndurător, — acela anume de a-și da pe deplin seama de ironia situației în care se afla, înțelegea că propria lui dragoste îi distrusese pe amîndoi, și pe el și pe Hazel. Din acea totală năruire se ridică fără de bucurie, fără de nădejde, dar cuprins de o afecțiune atît de imensă și de altruistă încît aproape că înlocuia ceea ce pierduse.

Hazel îi era din nou imbold de viață, dar nu ca ideal, ci ca o biată epavă. Nesfîrșita lui milă pentru ea îl făcu să uite totul. Avea iarăși pentru ce trăi.

— Biată copilă ! îi spuse. Haidem acasă. O să am grijă de tine.

— Dar... bătrîna doamnă ?

— Tu vii întîi în sufletul meu !

Ea-i prinse mîinile într-ale ei și i se aruncă la piept, dezlănțuindu-și plînsul în hohote. Dacă Edward trăia în clipele acelea tragedia vieții sale, apoi nici pentru ea tragedia nu era alta.

— O, Edward, Edward ! îi strigă — pe tine am vrut eu să te am ca iubit ! Pentru tine sînt eu menită, trup și suflet, dacă-s menită cuiva pe lumea aceasta. Copilul tău l-aș vrea, Edward, și nu mi-ar fi frică de durerea de care mi-a vorbit Sally, dacă ar fi al tău. De ce nu mi-ai vorbit în primăvară, Edward ? Acum are să vină iarna și-i tîrziu, și-i rece.

— Hai, hai, nu știi ce spui. Haide acasă.

Știa că Edward nici n-o ascultase. Și-ntr-adevăr, mintea îi era obosită, el nu mai putea să recepționeze nimic. Singurul lucru pe care-l știa Edward, era că trebuie să aibă grijă de Hazel, așa cum Christos avea grijă de mieii din turma lui. Și-n mintea sa întunecată miji întunecat noul său crez, amarnic: „Nu există Christos!"

CAPITOLUL AL TREIZECI ȘI CINCILEA

Marta îi întîmpină în prag, plîngînd, sughițînd și spumegînd de furie.

— Marta, dar ce-i cu tine?

Edward o privi mirat. Nu figuranții, deobicei, înalță glas de jale în mijlocul tragediei, ci principalii actori.

— Marto, ți-ai pierdut pe cineva drag?

Despre asemenea pierderi era el bine informat.

— Eu n-am pierdut nimic, domnule pastor; slavă Domnului că mi-am păstrat numele, ba încă nepătat, nu ca al altora. Dar trebuie să vă dau preaviz, domnule pastor, nu pentru că aș avea ceva împotriva dumneavoastră, care sînteți cel mai bun stăpîn de pe lume, însă de vreme ce cucoana pleacă...

— Cucoana?

— Da. Mama dumneavoastră pe care v-a dat-o Dumnezeu, se va urca în prima remorcă hărăzită să treacă pe aici, și-a scris și scrisoarea pe care o lasă și totu-i gata pregătit. Iar cînd pleacă dumneaei, plec și eu. Că m-am păstrat cinstită viața întreagă și doar n-am ajuns să slujesc o femeie ușoară, după cum nici n-am să trăiesc într-o casă dedată păcatului.

Edward o putu vedea în clipa aceea pe Marta într-o lumină nouă, așa cum de fapt vedea acum toate lucrurile.

— Ce minte murdară ai, Marto! îi vorbi el cu un ciudat glas istovit. Mințile tuturor oamenilor de treabă sînt obscene. Ești o femeie rea.

Marta însă, dînd un țipăt, o luase la fugă. I-a destăinuit fratelui ei că stăpînul înnebunise, fiind vrăjit. Și n-a mai pus niciodată piciorul în prezbiteriu.

Pe maică-sa, Edward o găsi în bucătărie.

— Mamă, doar nă-i fi vrînd să pleci cu adevărat?

— Ba da, Edward, afară de cazul că — o rază de speranță îi lumină ochii — afară de cazul că ai izgonit-o.

— Dă-mi voie să-ți explic, mamă. Lucrurile nu stau așa cum par a fi în ochii lumii.

— E o adulteră. Iar tu... vai, Edward, te credeam un om de treabă, ca și pe taică-tău. N-ai măcar elementara decență de a aștepta

să se nască pe lume copilul celuilalt. Să știi că, în locul tău, și cel mai simplu țăran așa ar face !

Dacă vreun chip de om poate exprima la un loc deznădejdea, chinul și groaza, apoi chipul lui Edward le exprima acum pe toate. Privi la maică-sa îndelung, pînă ce ea spuse :

— Nu-ți pironi ochii așa la mine, Edward. La ce te uiți ?

— La lume. Va să zică așa crezi tu, mamă, despre mine ?

— Ce altceva pot crede ? Și de ce spui „la lume" în chipul acesta ciudat ?

— Lumea ! repetă el. Locul de baștină al noroiului negru și al făpturilor puioase. Nici tu suflet, nici tu Dumnezeu, nici tu har. Nimic alta decît poftă trupească, duhoare și gînduri rele.

— Nu vreau să te aud vorbind așa. Am să stau în camera mea pînă plec.

Doamna Marston urcă treptele și se duse la ea, sus. Îi refuză brațul lui Edward. Și cu toate că-n următoarele două zile se ocupă de el tot cu vechea-i afecțiune, abia dacă scoase o vorbă, iar între ei coborî o înstrăinare mai largă decît prăpastia dintre viață și moarte. Se ruga pentru el zi și noapte, însă nu ca una ce-și mai pune vreo mare nădejde în rugăciune.

În răstimp, Hazel gospodărea casa. Trebăluia îmboldită de toată adorația pe care i-o purta lui Edward, de toată pătimașa-i tandrețe. Și ea care pînă atunci stricase orice fel de mîncare de care se atinsese, acum aproape că gătea nemaipomenit. Găsi undeva un șorț de-al Martei și-l spălă ; citea rețetele doamnei Marston pînă ce o apucau durerile de cap ; cobora și urca în fiecare zi Munticelul lui Dumnezeu, ca să cumpere pentru gospodărie cele de trebuință. Cînd îi ceru lui Edward bani, el îi încredință cheile biroului său. De patru ori pe zi, mîncăruri îmbietoare erau duse doamnei Marston, care le trimitea mereu înapoi aproape neatinse. Le mînca tot Hazel, căci îi da ghies, din ce în ce mai chinuitor, sarcina și nu voia să vadă irosindu-se banii lui Edward. De patru ori pe zi mîncărurile preferate ale lui Edward erau servite în salon, lîngă focul strălucitor din cămin. Edward, de îndată ce Hazel se întorcea în bucătărie, le azvîrlea însă în foc.

Hazel fu aceea care împachetă cuferele doamnei Marston, în vreme ce bătrîna dormea și tot Hazel îi făcea focul în cameră peste noapte.

Apoi, închizîndu-și ușa odăii, se arunca pe pat plîngînd amarnic, cu gîndul la ceea ce ar fi putut fi dacă, atunci cînd Edward spusese : „Astăzi e noaptea nunții pentru mine", ea ar fi avut de dat alt răspuns.

Știa că nimic în afară de ceea ce spusese ea nu i-ar fi făcut vreo impresie lui Edward ; știa că n-ar fi ascultat-o. Se bucura că știe

această. Vremelnica teamă pe care i-o inspirase se risipea. Tot ceea ce făcea și spunea el era perfect. Toată ființa sa îl iubea acum numai pe el. Edward luase într-însa locul naturii și pe-al bucuriei și locul plăcerilor copilărești. Ea nu era făcută pentru dragoste omenească, dar din străfundul durerii sale iubea mai adînc decît cei făcuți pentru o astfel de iubire.

Toate dulcile instincte ale dragostei și feminității ; frumusețea pasiunii ; trufia înfrîngerii eului și uitarea de sine care creează sinele ; chemarea trimisă de spirit din zveltul său minaret de marmură cărnii cuprinse în gros înveliș, cît și duiosul, înălțătorul răspuns dat spiritului de către trup — toate acestea erau acum ale ei. Iar în timpul orelor de nesomn, cînd își amintea de cîte ori Edward stătuse în pragul camerei sale și — grăbit, însă încetișor — închisese ușa lăsînd-o singură, ajunse a-și da seama despre ceea ce însemna Edward pentru ea și ceea ce era el. Atunci Hazel se ridica de pe pat și, mergînd la fereastra în care izbeau și pe care o zgîlțîiau vînturile toamnei, își ridica privirea spre stelele de gheață.

— Dacă e cineva acolo sus — spunea ea — îl rog să facă timpul să treacă repede pînă ce o veni pruncul, și Edward să se bucure de nunta lui, așa cum a spus, și să-și vadă odraslele alergînd în sus și în jos pe dealul varniței.

Și, uitîndu-se în jurul pereților interiori ai camerei, la toate semnele dragostei lui, deodată i

se părea de nesuferit blînda privire a florilor de piciorul-cocoșului și a bănuțeilor cu care erau zugrăviți pereții și-și acoperea fața îmbujorată de freamătul atîtor posibile bucurii ale extazului parcă nepămîntesc. Apoi izbutea să adoarmă și visa că Edward se afla din nou în prag, și o săruta, și se întorcea în camera lui cea rece, dar ea ațîțase în vatră un foc de ți-era mai mare dragul ; iar camera era plină de primùle — roșii, albe și liliachii ; și pendula bătea ca un clopot, nu ca un ornic, un dangăt amețitor ca de basm ; și patul era nou înfățat, ca pe vremuri — și ea îi lua mîinile într-ale ei. Atunci el se întorcea. Și Hazel căutînd a-i desluși încîntarea pe față, se trezea, tremurînd toată, fericită.

Doamna Marston părăsi casa fără a-și lua rămas bun de la Hazel. Edward îi cără cufărul pînă la poalele carierei și o ajută să se urce în remorcă. Apoi rămase ca să se uite, pînă ce camionul trecu, hurducăind, de colț, cu doamna Marston stînd — ca și în dimineața aceea strălucitoare de mai — la fel de solemnă, purtînd pe cap aceeași pălărie împodobită cu ciorchini de struguri și-n aceeași manteluță cu jeuri. Chipul și atitudinea ei mărturiseau adînca deși neformulata convingere că Dumnezeu „nu mai era ce-a fost odată".

Apoi Edward se întoarse și o luă spre casă, mohorît, lipsit de vioiciune și de speranță.

O nouă Hazel îl întîmpină în prag, o Hazel din a cărei înfățișare dispăruseră timiditatea, neîncredea în sine, stîngăcia, o Hazel duios și grav

maternă. Ea-l însoţi înăuntru. Ceaiul era pregătit cu înflăcărată migală, ca o ceremonie sacră.

— Acum scoate-ţi ciorapii ! porunci Hazel.

Aducîndu-şi aminte de vorbele maică-si şi impresionat de grijulia dragoste a lui Hazel, Edward îşi pierdu cumpătul şi plînse, cu faţa ascunsă în poala ei.

— Ai să vezi ! îi şopti ea. Are să se întoarcă, Edward, cînd îi va trece supărarea.

— Supărarea oamenilor cucernici nu trece niciodată, Hazel.

— Am să-i trimit eu o scrisoare, Edward, şi am să-i spun că-s o stricată şi că ea trebuie să mă ajute să mă îndrept. Şi are să vină cum vine Roşcata după oase, Edward.

Tihna pătrunse iar în inima lui Edward.

— Şi să ştii, iubitule, c-am să-i trimit lui pruncul şi poate că după aceea...

Se împletici şi tăcu.

— Ce, Hazel ?

— Poate că, după aceea... mult, mult după aceea...

Începu să plîngă, acoperindu-şi faţa.

— O, cum de nu poţi vedea, sufleţelule, îi şopti ea, că într-adevăr te iubesc ?

Edward o privi drept în ochi şi înţelese cu adevărat ceea ce trebuia. În chip ciudat, ca o poveste de mult uitată, îi reveni în cuget firava nădejde a putinţei bucuriei. Şi o dată cu ea, veni încrederea — bătută de furtună şi slabă, dar totuşi vie — în frumuseţe şi sinceritate — două lucruri inseparabile de Hazel. Nu-şi dădea

seama cum de se putea să fie aşa. Ştia doar că aşa este. Nu ştia cum de ea, pe care toţi o reprobau, redevenea în ochii lui din nou pură şi strălucitoare, în vreme ce lumea se bălăcea în noroi, însă aşa se întîmpla.

— Ascultă, Edward, îi vorbi, am să te îngrijesc la fel ca o mamă, pînă ce se înapoiază dumneaei. Şi-ntr-o bună zi, cînd vei binevoi să mă ierţi, poate că nu am să-ţi mai fiu mamă, ci... orice doreşti tu să-ţi fiu. Şi poate că va fi o... o noapte a nunţii şi pentru tine, totuşi, sufleţelule, şi vlăstarele tale au să alerge pe dealul varniţei la vale.

— Da, poate. Dar să nu vorbim încă de lucrurile acestea, nu încă înainte de trecerea a mulţi ani. Ele-s atît de josnice.

O arse la inimă auzindu-l ce spune, însă îi răspunse numai cu blîndeţe.

— Nu înainte de mulţi ani, sufleţelule. Deocamdată te îngrijesc ca o mamă.

— Asta şi vreau, vorbi el şi adormi, în vreme ce ea îl mîngîia pe păr.

Pacea se înfiripă din nou în capelă şi-n prezbiteriu — pacea şi o mută fericire. Căldura verii se întorsese întîmplător, doar pentru scurtă vreme. Albinele sălbatice trebăluiau iarăşi ospătîndu-se din florile întîrziate, dar gustîndu-şi plăcerea cu tristeţe, căci florile erau palide şi spălate de ploi, iar mireasma şi mierea pieriseră.

— Ei ! tare-aş mai dori să le pot aduce pe toate în casă înainte de a da îngheţul şi să le

ţin aici toată iarna, vorbi Hazel. Nu le vine prea greu să moară făpturilor care au avut parte de vremuri bune. Mai înainte de a îmbătrîni şi a-mi dori moartea, aş vrea să am şi eu parte de vremuri bune, Edward, — bune împreună cu tine, Edward.

— Ce fel de vremuri bune ?

— De, să ieşim la plimbare într-o dimineaţă de mai, tu şi cu mine — şi poate şi Roşcata legată de-o sfoară — şi să ne uităm şi noi pe la cuiburi, cu pînze de păianjen pe ghete şi să sădim primùle — roşii, albe şi liliachii — în grădiniţa pe care mi-ai făcut-o tu şi apoi eu să pregătesc ceaiul şi tu să prăjeşti pîinea şi s-o laşi să se ardă, fiindcă citeai dintr-o carte grea şi poate să ne pornim pe rîs şi ţine-te rîs ! Iar pe urmă tu să te duci glonţ la vreun bolnav să-i citeşti din Scriptură şi eu să te aştept afară, cum mai fericită ca mine nu-i alta pe lume, şi să-ţi aud pe fereastră vocea domol grăind. Şi să culeg liliac seara, şi ciuperci, cînd dă primăvara. Au să vină şi zilele celea, Edward, nu-i aşa ? Nu mi-ar păsa de nimic, dacă aş şti că ele au să vină.

— Da, s-ar putea să vină, îi răspunse el, zîmbind uşor la auzul naivelor ei speranţe şi începînd să întrevadă chiar el însuşi posibilitatea unei împliniri în viitor.

Trecură două zile în felul acesta liniştit, căci nimeni nu venea să-i vadă şi cîtă vreme erau singuri aveau şi pace. Nu treceau — nici unul nici altul — dincolo de grădină, decît doar cînd

Hazel se ducea după cumpărături. Edward nu o însoţea : îi era neplăcut să se întîlnească pe drum cu indiferent cine.

Seara, în salonaş, lîngă foc, Edward îi citea cu glas tare. Nu-i citea, totuşi, rugăciuni şi ea se mira de această schimbare a lui.

În serile acelea se simţea foarte liniştită, cu Roşcata la picioarele ei, pe carpeta din faţa căminului. Nici unul din ei nu se uita nici înapoi, nici înainte, ci trăiau într-un prezent în defensivă, adevărat rai întărit, ale cărui metereze aveau să cadă aşa de curînd.

În dimineaţa zilei a treia, veni Reddin. Hazel fusese după cumpărături şi, înapoindu-se, zăbovise niţel să urmărească, dintr-un simţămînt de veche camaraderie, rîndunelele care se învîrteau cu sutele în jurul carierei de piatră. Gîturile lor străluceau ameţitor în aerul limpede şi cald. Nu luau aminte la ea, fiind atît de nebuneşte cotropite de bucurie, ţîşnind în sus şi în jos pe deasupra albelor pante line ale carierei, înmulţite de propriile lor umbre albastre. Se cuibăreau prin crăpături, de unde ciulini micuţi răsăreau amestecaţi cu smocurile ierbii şi-acolo se prăjeau la soare şi ciripeau. Erau atîtea sute de rîndunele şi-ntr-atîta le înmulţeau propriile lor umbre, încît păreau a fi mai puţin păsări cît un fel de vis al unui rai al păsărilor — o chintesenţă a păsăretului. Dogoreau atîta viaţă, atîta căldură, stropite pe piept cu boabe de roşu, iar trupurile scăpă-

rîndu-le albăstrui; și țeseau o urzeală atît de neobosită, de încurcată, ca niște bobine lucrînd la o nevăzută dantelă, încît parcă amînau cu mult venirea iernii. Și totuși, a doua zi aveau, de bună seamă, să fie plecate, nelăsînd în urmă nici măcar o umbră. Hazel ar fi dorit însă le prindă cînd țîșneau pe lîngă ea, cu pieptul acela strălucitor care aproape că mătura iarba. Știa că-s păsări sfinte, „păsări cu coada despicată și însemnate cu foc". Dacă sfințenia stă în directă proporție cu vitalitatea și bucuria, apoi după Hazel și tribul rîndunelelor s-ar fi cuvenit să fie trecut în calendar cu litere roșii, ca sfinții.

Reddin bătu la ușă, pe cînd ea lipsea de acasă și-i deschise Edward. Ceva în privirea acestuia îl determină pe Reddin să vorbească repede. La ultima lor întîlnire, biruise datorită mușchilor. De data aceasta, Edward birui datorită deznădejdei.

— Am simțit că trebuia să vin, Marston. Așa cum sînt împrejurările, singurul lucru drept pe care-l pot face e să mă însor cu ea, dacă ești dispus să divorțezi.

Privi la Edward întrebător, dar Edward se uită undeva dincolo de el, cu o ciudată expresie de supremă greață, de pierdere iremediabilă și de silă față de toate făpturile create. Reddin urmă:

— Locul ei este alături de mine. E de datoria mea să am acum grijă de ea, deoarece al meu e copilul pe care-l va naște.

Nu putea rezista ispitei de a face aluzii zeflemitoare la bărbăție și nebărbăție. Iar pe deasupra, dacă reușea să-l înfurie pe Marston, s-ar fi putut să se lase iar cu bătaie și bătaia era cu mult mai bună decît tăcerea aceasta neliniștitoare.

— Aș plăti, desigur, toate cheltuielile și întreținerea ei oriunde s-ar afla; nu m-am codit niciodată să plătesc pentru plăcerile mele.

Ochii lui Edward scăpărară, dar nu spuse nimic.

— Desigur, n-are *dreptul* să ceară nici unuia din noi să-i poarte de grijă în situația în care se află (auzindu-l, Edward își încleștă pumnii), dar am de gînd să mă port cavalerește cu ea. Nu-s niciodată dur cu o femeie în astfel de împrejurări; unii poate c-ar fi; dar, ce naiba, am ținere de minte și port recunoștință pentru hatîrurile ce mi s-au acordat.

De ce oare se înfățișa sub cel mai rău dintre aspectele lui înaintea ochilor lui Edward, asta nu e ușor de înțeles, decît dacă admitem că deplina tăcere a cuiva acționează asupra nervilor celuilalt, iar nervozitatea dă în vileag pe adevăratul om din noi.

— Mă rog, gîndește-te, încheie el. Pari să ticluești o predică astăzi. Am să mai trec și sîmbătă — că avem o vînătoare aici, în pădure. Am să trec atunci și-n răstimp te poți hotărî. Nu-mi pasă dacă vine ori nu, deocamdată. Mai tîrziu, dacă n-am să mă pot lipsi de ea, am să o

pot convinge, fără-ndoială, să se întoarcă din nou la mine. Dar dacă ești dispus să divorțezi, vin s-o iau pe loc și mă însor cu ea deîndată ce-ai obținut pronunțarea sentinței. Ce naiba, Marston! N-ai gură să vorbești? M-aș putea purta mai cinstit de-atîta, ia spune-mi? Ca de la bărbat la bărbat.

Edward îl măsură dintr-o privire, o asemenea privire încît celălalt roși pînă-n vîrful urechilor.

— Nu ești un bărbat, îi spuse Edward cu totală nepăsare, nu ești decît un animal cu organe sexuale.

Apoi intră în casă și închise ușa.

Edward nu-i pomeni lui Hazel de vizita lui Reddin. O dase și el uitării pînă la întoarcerea ei, lăsînd-o să lunece în jalnicul vălmășag al vieții, așa cum concepea el acum viața — adică orice altă viață decît cea legată de Hazel. Brutalitatea, pofta trupească, cruzimea — iată ce rezuma în sine lumea oamenilor buni și a oamenilor răi. El unul parcă-i prefera pe cei răi; ochii lor erau mai puțin îngrozitori și aveau într-înșii mai puțin din recea sclipire a șarpelui și mai mult din nerușinarea maimuței.

Față de Reddin avea mai puțină repulsie decît față de doamna Marston.

Hazel veni către el, alergînd printre morminte. Ducea un pachețel legat cu multă grijă, și scrise ceva pe el în salonaș, cu drăgăstoasă trudă. Era niște tutun. Își spusese că trebuie să fumeze, deoarece asta avea să-l liniștească.

În seara aceea stătură în fața focului ținîndu-se de mînă și ea îi povesti despre mătușa Prowde și cum de s-a întîmplat să-l întîlnească pe Reddin și cum a amenințat-o că-i va spune lui Edward despre prima oară cînd a venit la Undern. Se miră văzîndu-l cum i se luminează fața.

— De ce nu mi-ai spus asta pînă acum, draga mea? Asta schimbă totul. Va să zică nu te-ai dus de bunăvoia ta prima oară?! Te ținea în laț.

— S-ar zice că lumea toată nu-i decît un laț, Edward.

— Da. Însă eu îmi voi petrece viața ținîndu-te la adăpost, micuța mea Hazel. Sper că n-ai să fii nefericită, dacă ai să părăsești Muntele?

— Să părăsesc Muntele?

— Da. Trebuie să încetez de a mai fi pastor.

— Da' de ce?

— Pentru că știu acum că Iisus Christos n-a fost Dumnezeu, ci numai o inimă vitează și iubitoare, prigonită pînă la moarte.

— De-aia nu mai rostești rugăciuni, acum?

— Da, de-aia. Nu pot lua bani ca să îndrug minciuni.

— Ce-ai să faci, dacă n-ai să mai fi pastor, Edward?

— Am să sparg pietre — am să fac orice.

Hazel bătu din palme.

— Pot să capăt un ciocan mai mic și să sparg și eu pietre?

— Cine știe. Are să fie o viață grea și o locuință sărăcăcioasă, Hazel.
— Are să fie ca-n cer !
— Avem să fim împreună, micuța mea.
— De ce ți-s ochii umezi, Edward ?
— De bucuria de a ști că nu te-ai dus de bunăvoia ta.
— De ce ai tremurat ?
— Din pricina întunecatei puteri pe care semenii noștri o îndreaptă împotriva noastră.
— Acum nu mai mi-e frică de ei, Edward. Poate că are să iasă bine și ai să ai tot ce-ți dorești.
— Te doresc numai pe tine.
— Și eu pe tine.
În noaptea aceea avură amîndoi vise frumoase.

Afară stelele străluceau sălbatice pe deasupra înghețului. Lumea se învîrtoșea. În aerul înțepător și nemișcat și sub verzuia lumină a lunii, capela și prezbiteriul păreau ireale, de parcă ar fi fost construite din materiale oscilante, instabile și s-ar fi aflat undeva dincolo de spațiu, pe un țărm palid și sfărîmicios.

În cimitir, morții dormeau, fiecare singur și fără vise. În casa parohială, îndrăgostiții dormeau și ei, fiecare singur, dar fiecare visînd vremea cînd noaptea îi va aduce acasă dăruindu-i pe unul altuia.

Pe măsură ce luna cobora, umbrele mormintelor se lungeau grotesc, întinzîndu-se neîncetat, ca și cum ar fi vrut să pună stăpînire peste lume.

În toiul nopții, Roșcata se trezi, lătră și scheună, cuprinsă de o neagră groază, și nu se mai lăsă mîngîiată.

CAPITOLUL AL TREIZECI ȘI ȘASELEA

A doua zi dimineața, privirii lui Hazel i se înfățișă o lume rece și ostilă. Vîntul își luase în primire reședința de iarnă, prăvălindu-se de pe creasta Muntelui pînă la prezbiteriu și bîntuind pădurile. Din pricina aceasta Edward și Hazel nu auziră huietele — unele dintre cele mai înfiorătoare ale lumii rurale engleze — care veneau din feluritele părți ale pădurilor așezate în josul văii, scîncitoare, hulpave, fioroase, pe măsură ce cîinii forfoteau adulmecînd dîrele. La un moment dat răsună un tumult care însă se potoli — spre marea dezamăgire a maestrului de vînătoare. Cîinii nu găsiră nimic. Maestrul era un om voinic și mătăhălos, cu gene albe și ochi mici ca de porc, înapoia cărora s-ar fi putut — ori nu s-ar fi putut — ascunde un suflet. Domnișoara Amelia Clomber îl admira și tocmai se apropiase de el spre a-i spune : „Bună vînătoare. Toți prezenți !“ Apoi îl zări pe Reddin la o oarecare depărtare și așteptă să vină înspre ea. Era îmbujorată la față

și gîfîia și-ncolo nu scotea o vorbă, tăcea chitic — lucru cu totul neobișnuit la ea. Reddin era desigur în forma lui cea mai bună, cu noua vioiciune și tinerețe pe care i le datora lui Hazel și care-i adînceau albastrul ochilor, adăugînd și o doză de nobilă virilitate ținutei lui. Amelia, privindu-l cum vine, ar fi consimțit voioasă — doar un semn să-i fi fost făcut — a deveni amanta lui, de dragul acelor ochi și al acelei nobile ținute.

Reddin nu-și dădea cîtuși de puțin seama de aceasta. Nu fusese niciodată înfumurat, iar femeile erau pentru dînsul ceea ce este un ceas pentru un copil, ceva bun de sfărîmat, nu de studiat. Iar pe deasupra, mintea îi era preocupată de convorbirea pe care urma s-o aibă cu Edward. Se simțea în situația caraghioasă de a nu ști ce să facă ori să spună. Pumnii erau singurul răspuns la care se putea gîndi pentru cele auzite din partea lui Edward. Datorită pumnilor, însă, o mai pierduse o dată pe Hazel și el tot o mai dorea. Era oarecum surprins de simțămîntul acesta, acum că-și făcuse pofta cu dînsa. Oricum, așa cum chibzuia, patima era trecută în rezervă. Colo, cînd o să vină luna mai...

Dacă domnișoara Clomber i-ar fi văzut atunci ochii, probabil că i-ar fi cerut s-o ia în căsătorie. Reddin privea însă către înălțimile unde se afla casa lui Edward. Mintea lui era îndreptată către lucruri ceva mai îmbietoare.

Cîtă vreme se străduise a o cuceri, Hazel se dovedise blîndă ; ceea ce nu fusese cazul cu numeroase alte femei. Și era micuță, sălbatică, fragilă. Îi părea și rău de ea. Își spuse că dacă ar putea vinde calul, i-ar putea plăti un doctor de mîna întîi s-o asiste, precum și două infirmiere.

„Am să vînd calul, se hotărî el. Nu mi-e greu să umblu mai mult pe jos. Asta are să-mi prindă și bine".

— Bună dimineața, domnule Reddin, murmură domnișoara Clomber, cu cel mai dulce glas al ei.

— Rămîne-v-ar umbra mereu voinică ! îi răspunse el glumeț, trecînd în mărunt galop pe lîngă ea și pornindu-se pe rîs.

„De-ar muri cînd o să nască !" își spuse în gînd domnișoara Clomber, cu multă cruzime.

Sus pe munte, Edward și Hazel studiau o hartă, spre a hotărî în care parte a țării să se stabilească pe viitor. În jurul focului stăteau Roșcata, mîța cea chioară și, într-un colț, iepurele. De un cîrlig atîrna colivia cu pasărea care gungurea de mulțumire. Pe pervazul ferestrei, dintr-un ghiveci cu șofran, ieșiseră muguri, muguri albi.

Peste dragostea lor — zorii bucuriei lui Edward și rîsul lui Hazel — se prăvăli zgomotul unor stăruitoare și puternice lovituri care se auzeau la ușa de la intrare. Edward se duse să deschidă. Afară se afla domnul James și bătrînul cu plete de basm, care împărțea de obicei

cu Abel premiile pentru miere ; împreună cu dînșii mai erau doi fermieri de pe celălalt versant al Muntelui, apoi fratele Martei și omul cel cu bretele roșii care cîștigase cursa de călărie cînd făcuse Reddin cale-ntoarsă.

Tușiră cu toții, potrivindu-și glasurile.

— Nu poftiți înăuntru ? întrebă Edward.

Ei se strecurară în casă, vădit stingheriți. Hazel le dădu ziua bună.

— Tînăra aceasta, vorbi domnul James, ar putea, cred, să se îndepărteze.

— Vrei să rămîi, ori să ieși din cameră, Hazel ?

— Să stau cu tine, Edward, asta vreau.

Hazel ghicise că pe Edward îl amenința ceva. Cei sosiți se așezară, foarte acri. Roșcata se retrăsese sub masă. Zbîrlitul bătrîn își ațintise privirea asupra păsării.

— Drăguț lucru o pasăre, vorbi el. Îmi aduce aminte de-un sturz pe care-l aveam și eu...

— Lasă, Thomas, lasă. Să trecem la fapte ! propuse domnul James.

— Da. Spune-ți păsul, îl îndemnă Edward.

James începu :

— Am venit, domnule pastor, noi acești șase oameni temători de Dumnezeu și eu purtător de cuvînt al lor, ca diacon ce mă aflu ; și tragem nădejde că din întîlnirea aceasta a noastră are să iasă numai bine și că Domnul va binecuvînta strădania noastră. Dar poate că n-ar fi rău să începem cu o mică rugăciune ?

— Nu cred că e cazul.

— Cum dorești, domnule pastor. Vine o vreme cînd oamenii resping rugăciunea, așa cum bolnavii resping leacurile.

James avu o voce răsunătoare, mereu acordată pe nota dominantă. El avea de asemenea grijă să accentueze aproape mereu cîte o silabă din două.

— Îți aducem solia Domnului, pastore. Și eu vorbesc în numele Lui.

— Ești sigur de asta ?

— Nu ne-a răspuns El oare nouă, fiecăruia în parte și tuturor laolaltă, în nopțile de priveghi, nu ne-a răspuns El oare cu glas puternic ?

— Așa-i, așa-i. Ne-a răspuns cu adevărat, murmură tot pîlcul celor șase.

— Și ceea ce avem de spus, continuă James, este că femeia adulteră trebuie să plece. Trebuie s-o izgonești deîndată și de față cu obștea. Iar de-și va mărturisi deschis păcatul, asta are să-ți fie socotită ție ca faptă bună.

Edward se duse să se așeze pavăză în fața lui Hazel.

— Dacă — urmă James cu glas răsunător de trîmbiță — dacă, atunci cînd a păcătuit cu domnul Reddin, moșier și proprietar, tîrînd un atît de respectabil domn în sfruntatul păcat, ai fi pedepsit-o și certat-o, ba i-ai fi dat să bea apa amărăciunii și să mănînce pîinea durerii și te-ai fi sfătuit cu noi...

— Căci bun lucru e să ceri sfat ! întări careva din fermieri, un ins cu ochi șireți.

— ...atunci, urmă James, toate ar fi fost bune. Acum însă a o cruța ar fi totuna cu moartea.

— Da. O moarte veșnică ! răspunseră ecourile.

— Dar acum (lui Hazel i se părea că fața lui James avea aceeași expresie ca și atunci cînd își încasa banii premiilor vîrîndu-și-i în buzunar) — acum există doar un singur leac. Trebuie trimisă la o casă de corecție. Acolo are să se învețe minte. Va trebui să se căiască.

Diaconul arăta de parcă nici nu i-ar fi displăcut să fie și el de față la canoane.

Se plecară cu toții înainte. Celor mai tineri le părea rău de Edward. Nici unuia nu-i părea însă rău de Hazel. Exista o curioasă asemănare — pe cînd stăteau așa aplecați înainte — între ei și dulăii hăituitori din vale.

— Și-apoi ? întrebă Edward, întregu-i chip vădind încordarea, în vreme ce, pe sub piele, toți nervii îi fremătau.

— Apoi ne așteptăm să dai o declarație — într-o predică sau în orice fel vei socoti dumneata de cuviință — arătînd că te-ai lepădat de păcat, că nu vei mai vorbi niciodată cu femeia aceasta, și nici nu o să-i scrii, și că te-ai împăcat astfel cu Domnul.

— Și-apoi ?

— Și-apoi, domnule pastor — iar aici domnul James se ridică în picioare — vom fi din nou mîndri să strîngem mîna pastorului nostru,

știind că doar amăgirile tinereții și doar stricăciunea femeii acesteia l-au înșelat.

Dîndu-și seama că o astfel de spusă era fără îndoială prea puțin totuși spre a-l îmbuna pe Edward, insul cel cu ochi șireți adăugă :

— Iar dacă, în înțelepciunea Lui, Domnul va găsi cu cale s-o cheme la El, atunci, domnule pastor, vă veți putea alege o nevastă dintre fetele enoriei noastre (El se gîndea la fiică-sa).

Mai mult însă e drept că nu spuse.

După aceea luă și Edward cuvîntul. Vorbea cu glasul jos, dar nici unul dintre cei prezenți n-a uitat vreodată cele auzite.

— Scîrnave și netrebnice ființe ce sînteți, spuse el fără a ridica tonul, plictisit doar. Mi-ar place să vă împușc ; dar voi conduceți lumea ca niște zeități mărunte și burduhănoase ce sînteți. Alt Dumnezeu nu există. Ultima voastră propunere (îi privea cu un anume zîmbet atît de neobișnuit și cu niște ochi atît de stranii, încît bătrînul apicultor spunea mai tîrziu : „îți mergea drept în rărunchi“) a fost întru totul vrednică de voi. Nu-i destul că dragostea dezinteresată nu poate fi izbăvitoare. Nu-i destul (fața i se schimonosi groaznic) că i se îngăduie dragostei să chinuiască pe cel iubit ; dar mai trebuie să și veniți voi cu mințile voastre murdare, ca să vedeți cu ochii voștri cadavrul. Și habar n-aveți de nimic... de nimic...

— Știm faptele, îl întrerupse James.

— Faptele ! Ce sînt faptele ? Ai merita să fi mînat din urmă, peste cîmpuri, cu biciul și în

pielea goală, James, numai pentru cît ești de prost.

Se iviră zîmbete pe toate buzele, James fiind unul din bărbații corpolenți. El se fîstîci. Apoi își găsi scăparea în împroșcarea cu venin.

— Dacă nu o alungi pe tîrfa asta, am să sesizez Sfatul Prezbiterilor, vorbi James venindu-și cu greu în fire.

— Sub ce motiv ?

— Să ți se dea preaviz.

— Nu-i nevoie. Noi plecăm și așa. Ce crezi c-aș mai putea face aici ? Nu există nici Ziua Domnului și nici Casa Domnului, pentru că nu există nici Domnul. Bine ați face să transformați capela în staul !

Toți se înfiorară. Mințile lor nu puteau pricepe sensul în care vorbise și care era ca vîntul de pe culmi, ce suflă rece de pe munte pe munte și nu atinge șesul. Se ocupau și ei cu ce puteau prinde mințile lor.

— Dacă o iei pe femeia aceasta cu tine, vei fi blestemat, grăi James. Presupun, continuă el și tonu-i era (după cum, fudulindu-se, avea ca să-i spună mai apoi nevesti-si) „foarte dur“ — presupun că nu știi ce spune întreaga lume și ceea ce, o dată cu penibila asta de întrunire a noastră, am ajuns să cred și eu, că-i adevărul adevărat.

— Nu știu și nici nu-mi pasă.

— Lumea zice că ai făcut și o mică afacere din treaba asta.

— Ce vrei să spui ?

James șovăi. Una-i să gîndești murdării, alta e să le poți exprima în cuvinte indignate.

— Ei bine, dragă Doamne, se spune că există o înțelegere între dumneata și celălalt cu privire la fată — (bătrînul apicultor încercă atunci să-l facă să tacă) — și că ar exista cecuri semnate de Jack Reddin trecute în contul dumitale la bancă. Da. Da.

Încetul pe încetul înțelesul vorbelor i se lămuri lui Edward. El se așeză jos și-și acoperi fața cu palmele. Era zdrobit nu atîta de jignirea ce i se aducea lui, cît de sfredelitoarea idee de a fi ajuns ca s-o expună pe Hazel la toate acestea. Acum, toate necazurile și greșelile ei și le atribuia doar lui însuși, dojenindu-se că nu știuse s-o iubească. Deși luptase pentru fericirea ei, o rănise mortal și nimeni nu fusese în stare să-i atragă atenția. De aceea și era convins că nu există Dumnezeu.

Stăteau cu toții în jurul său și priveau la rezultatul obținut, făcîndu-și oarecari remușcări. Bătrînul apicultor chiar tuși de cîteva ori.

— De bună seamă, grăi, știm că nu-i adevărat, domnule pastor. Domnul James nici n-ar fi trebuit să-și spurce gura repetînd asemenea minciuni.

Privi sfidător la James, cu ochii lui căprui și blînzi.

Edward nici nu-l auzi ce vorbise. Hazel se întreba ce voise a spune James. De ce-l răsco-

lise pe Edward în felul acesta? Dragostea îi dădu o isteţime pe care n-o avea din fire şi pînă la urmă pricepu. Era una din puţinele jigniri care-i puteau pricinui durere, pentru că se afla la înălţimea simplităţii ei femeieşti. Instinctul o îndemnă să fugă. Dar mai era şi Edward. Se întoarse cu spatele spre ochii roată ai celor din jur şi puse o tremurătoare mînă pe umărul lui Edward. El îi prinse mîna într-a lui.

— Iartă-mă, draga mea, îi şopti. Şi du-te, acum, în pădure, du-te ; nu-i atît de rece acolo cît este în sufletele ăstora. Cînd voi fi terminat cu ei, vom pleca departe de vămile iadului.

— Nu-mi pasă de ei, răspunse Hazel. De ce adică mi-ar păsa, sufleţelule ?

Apoi luă aminte cît de ţeapăn şi de livid se făcuse chipul lui Edward şi înspăimîntata furie a celui ce iubeşte împotriva celor ce lovesc în fiinţa iubită se aprinse într-însa.

— Blestemaţi să fiţi ! le spuse, plimbîndu-şi ochii, cerniţi în negru şi dilataţi de lacrimi, asupra fiecăruia în parte. Să fiţi blestemaţi pentru că-l chinuiţi pe Edward al meu, care-i cel mai bun om din toată ţara asta — iar voi nu sînteţi nimic, nimic.

Cimilitura din veci rămasă fără de răspuns — de ce oare celor meschini şi josnici li s-a dat puterea de a chinui măreţia — îi frămînta mintea.

— Cel mai bun ! repetă James, ferindu-se ca s-o privească, aşa cum de altfel toţi se fereau. Un păgîn !

— Am devenit necredincios, vorbi Edward, nu pentru că sînt nevrednic de Dumnezeul vostru, ci pentru că El este nevrednic de mine. Hazel, aşteaptă-mă la marginea pădurii.

Hazel se furişă afară din odaie. Pe cînd ieşea, îl auzi spunînd :

— Frumuseţile lumii acesteia nu-s pentru cei cu sufletele frumoase. Sînt pentru moşieri cu mintea de vită şi pentru oameni mărginiţi ca voi, brutelor învîrtoşate. Dumnezeul vostru, James, pute ca un stîrv. *Nunc dimitis* [1].

Hazel trecu de piatra funerară pe care şezuse în ziua nunţii sale şi apoi prin portiţa prin care şi ea şi maică-sa veniseră ca mirese şi coborî povîrnişul înverzit ce ducea de-a lungul carierei pînă-n pădure. Rîndunelele dispăruseră. Ajunse la tisa cea neagră a lui Reddin, în marginea pădurii, şi se aşeză într-un loc de unde putea să vadă uşa din faţă a prezbiteriului. În pofida auzului ei ager de pasăre, era prea covîrşită de scena pe care tocmai o părăsise, ca să ia seama la o crescîndă, ameninţătoare, groaznică larmă — ce venea mai întîi intermitent pînă la urechile ei, apoi tot mai stăruitor dinspre pădure. La început fu numai ca un murmur, ca şi cum cine ştie ce rea făptură, încătuşată spre binele omenirii, ar fi gemut şi luptat împotriva dragostei undeva într-o subpămînteană peşteră. Dar cînd se apropie — şi părea într-adevăr a ieşi

[1] *Şi acum puteţi pleca* (lat.).

din temnița sa cu o sinistră hotărîre — vîntul nu mai fu în măsură să acopere ferocitatea larmei aceleia, deși ea tot mai păstrase ceva dintr-o tonalitate minoră, deși tot mai părea cînd și cînd că șovăie și se risipește încoace și încolo. Dar grozăvia aceea nu avea nici o țintă ; ea striga doar vag după sînge, nu după însăși măduva sufletului. Totuși, cînd Hazel luă dintr-o dată aminte, un fior rece îi trecu prin șira spinării.

— Cîinii de vînătoare ! își spuse atunci deodată.

Se uită înnebunită printre copaci, dar nu se vedea nimic, fiindcă pădurea era plină de rîpe. Săgetată de groază, își aduse amine că o lăsase pe Roșcata nelegată în salon. Dacă i-or fi dat cumva drumul afară ?

Fugi acasă.

— Roșcata-i aici ?

Edward își ridică ochii de pe registrele parohiale. James se străduia să-l terorizeze cu niște socoteli.

— Nu. Cred că a ieșit o dată cu tine.

Hazel se repezi în spatele casei, însă Roșcata nu era acolo. Fluieră, dar nici o făptură cu părul neted, nici o ființă cu bărbiță albă nu apăru în trap ușor de după colțul casei. Hazel alergă înapoi pe deal. Sunetul cornului ajungea cu intermitențe la urechile ei, ca o diabolică melodie.

Fluieră din nou.

Reddin, venind dinspre pădure la o oarecare distanță de haită, auzi fluieratul acela și văzîndu-i rochia fluturînd sus, pe deal, înțelese ce s-a întîmplat.

— La naiba ! își zise el.

Nu se sinchisea de Roșcata și socotea sentimentele ce i le purta Hazel vulpii drept o curată nerozie ; dar înțelese cum nu se poate mai bine că, dacă i s-ar întîmpla ceva Roșcatei, Hazel ar da toată vina pe el. Între Hazel și Reddin se aflau cîteva locuri rîpoase. Va fi silit să le ocolească, spre a ajunge la ea. Dădu pinteni calului, riscînd să cadă în prăpastie fie din pricina vizuinilor de iepuri, fie din cauza marilor liane de caprifoi ce se legănau între un copac și altul.

Hazel alerga ca nebună, strigînd-o și strigînd-o neîncetat pe Roșcată.

Deodată larma, care fusese pînă atunci un amestec de gîlceve și harțe, de întrebări și nestatornicie, se schimbă întocmai ca o orgă în clipa cînd se apasă pe-o altă pedală.

Haita găsise ceva.

Dar urma, pare-se, nu era chiar proaspătă. Nădejdea încolți în inima lui Hazel.

— Poate fi urma de ieri, gîndi ea. Poate că Roșcata tot o să apară.

Văzîndu-l pe Reddin că înaintează fără să-i pese de nici un pericol, o nimicură de cleric (predicator de ocazie duminicile și — fără șagă — ultimul pastor călare în zilele de lucru din întreg ținutul acela), crezu că Reddin trebuie să fi văzut vulpea și începu să strige „șo !

șo !“ cît îl ținea gura. Călărea pe-un coșcogea cal înalt și osos și arăta ca o maimuță.

Hazel nu-l văzu nici pe acela, nici pe Reddin. Cu inima sfîșiată, ea își dăduse seama că zăvozii nu se mai țineau după vechea urmă. Nu numai că fugăreau un singur suflet acum, dar se și aflau foarte aproape de răsuflarea lui. Și a oricui o fi fost viața sufletului acela, el și-o pusese în joc, răsuflarea venea chiar împotriva vîntului, în loc să se ferească din calea sa.

Cu o groaznică strîngere de inimă, Hazel înțelese a cui era viața aceea. Înțelese de asemenea că, datorită nebăgării de seamă de numai o clipă, ea fusese pricina grozăviei aceleia. O cuprinse teama cea mai adîncă la apropierea cîinilor, dar era hotărîtă să n-o părăsească pe Roșcata.

Atunci, cu spăimîntătoarea lipsă de consecvență a unui vis, Roșcata ieși din pădure și se apropie de ea. În ochii vulpii licărea îngrijorarea. Era neliniștită. Se aștepta ca Hazel să-i înlăture tulburarea, cam în felul în care doamna Marston se aștepta ca Edward să limpezească toate greutățile.

Cînd Hazel, cu gîtlejul uscat, șopti „Roșcato !“ și o prinse în brațe, cîinii apărură peste movilă, mulți ca apa care se revarsă. Călărind în urma lor, țîșnind din pădure care mai de care din toate părțile, veneau vînătorii. Pete stacojii brăzdau umbrele de nepătruns. Ieșind din întunericul adînc al pădurii, roșii la față și roșii la îmbrăcăminte, cu ochii tulburați de plă-

cerea goanei, cu gurile căscate cît o șură, păreau a fi niște adevărați draci ieșiți din iad pentru o expediție de prădăciune. Domnișoara Clomber, cu părul despletit și cîteva bucle răvășite de crengile clătinate în fugă, era printre primii, ca nu cumva să piardă ceva din spectacolul morții.

Zarva era atît de îngrozitoare încît Edward și cei șase drepți ieșiră și ei să vadă ce s-a întîmplat. Religia și Societatea erau prezente, cu toată cuvenita solemnitate, pe Munticelul lui Dumnezeu.

Hazel nu vedea nimic, nu auzea nimic. Alerga doar, cu nervii încordați la culme, cu toată însuflețirea prăvălită în picioare. Dar își pierduse vechea sprinteneală, căci pruncul lui Reddin îi răpea în clipele acelea ceva din vioiciunea ei. Roșcata, din ce în ce mai înfricoșată, se zbătea și o stingherea. Se afla de-abia la jumătatea drumului pînă la cariera de piatră, iar pînă la casa parohială era de două ori mai departe.

— Nu pot ! murmură ea, după ce răsuflă odată îndelung și chinuitor. Simțea că parcă îi plesnește inima.

O singură imagine i se întipărea cu fierul roșu al sîngelui și agoniei în creier. Un singur sunet îi răsuna în urechi — țipătul deznădăjduit al osîndiților la chinurile veșnice. Ceea ce vedea în închipuire era Roșcata, strălucitoarea ei prietenă și fărîmă de viață, atît de demnă, atît de încrezătoare în bunăvoința oamenilor, ținută acum de mîna unui vînător, a unui vînă-

tor cu fața învinețită, deasupra haitei care urla și se zbătea să înșface trupul convulsionat. Știa în închipuire cum aveau să arate ochii Roșcatei și faptul acesta aproape că o făcu să leșine. Zări în gîndu-i cuțitul care se lăsa în jos — o văzu pe Roșcata, care cît trăise fusese atît de drăgăstoasă și de blîndă cu ea, o văzu sfîrtecată parcă în două și azvîrlită (încă vie, încă simțitoare) haitei care o sfîșia în bucăți. O auzi scheunînd.

Da. Roșcata o va chema pe ea, așa cum și ea, strigînd, îl chemase pe Atotputernicul cel sălășluitor în întuneric. Iar ea ? Ea ce putea face ? Știa că nu va mai putea trăi auzind scheaunul acela răsunîndu-i în urechi. Strînse și mai tare trupul cald.

Deși gîndurile acestea nu duraseră în închipuirea sa decît o clipă, zăvozii se apropiau din ce în ce.

În fața capelei, James exclamă :

— Ia te uită ! Ce priveliște minunată ! O să amînăm verificarea coloanelor de bani mărunți pînă după împărțirea bojocilor la cîini.

Se înșiruiră cu toții, acoperind vederea lui Edward. Dar Edward văzuse. El înșfăcă din tindă cazmaua și-l dădu la o parte pe James, cu latul cazmalei.

— Vin, draga mea ! îi strigă.

Hazel însă nu-l auzi. Cum nu-l auzi nici pe Reddin, care mai era încă la oarecare depărtare și dădea pinteni calului de să-l sîngere și alta

nu, ca în povestea cu haita morții, și care urla : „Vin ! Lăsați-mi-o mie !“ Și nici pe nimicura de cleric nu-l auzi, care — cu vocea lui pițigăiată — chițcăia : „Arunc-o din brațe ! Au să te doboare la pămînt cîinii !“ — în vreme ce greaua-i cruce de aur se bălăbănea de încolo și încoace pe pîntece. Moartea de care avea să moară Roșcata, dacă Hazel nu va fi în stare s-o salveze, acoperea orice alte imagini și zgomote.

Azvîrli o privire în urmă. Înfricoșătorul val biruitor — roșu și alb și negru — ajunsese aproape de tot de ea. Și în urma acelui val călăreau, urlînd, draci.

Era haita morții.

Nu mai exista nici o nădejde. Nu va mai putea ajunge vreodată pînă la casa lui Edward. Taluzuri de gazon verde se ridicau în fața ei ca însuși suișul pe Calvar.

Gonacii, maestrul de vînătoare și vînătorii înțeleseră încet-încet. Se și aflau însă într-o situație dezavantajoasă, galopînd atît de nefiresc — împotriva vîntului și trebuind să suie pieptiș un deal rîpos. Nu mai putură alunga la vreme cîinii. Edward se nimeri a fi singurul în stare de a da oarecare ajutor. Dacă ea l-ar fi văzut și dacă s-ar fi îndreptat către el, poate că tot ar fi izbutit ceva.

Dar Hazel nu vedea decît haita morții ; și cînd Reddin, aproape de ea acum, strigă din răsputeri, spre a încerca s-o ia pe calul lui, Hazel se întoarse brusc. Știa că e Vînătorul cel

Negru. Cu un țipăt atît de groaznic, încît mîinile lui Reddin rămaseră împietrite pe frîu, ea se repezi în direcția carierei.

Erau acolo cîteva ciocîrlii care se jucau, dar ele zburară din fața larmei ce se apropia.

Vreme de o clipă vînătoarea și drepții, Reddin cel nimicitor și Edward-izbăvitorul o văzură legănîndu-se, mică pată de umbră profilată pe cerul nepăsător. Apoi, cînd haita, turbată de biruință, se azvîrli asupră-i, pata aceea pieri și ea.

Pierise împreună cu Roșcata, în tăcerea cea veșnică. Nu mai avea să sugă miere din flori trandafirii și nici să joace ca o frunză purtată de vînt. Abel avea să aibă de lucru, în următoarele nopți, mitocosind și încleind la un mic coșciug de pe urma căruia urma să se aleagă cu destul lemn bun de stupi.

Cîtva timp domni tăcerea pe Munticelul lui Dumnezeu.

Apoi o groaznică și asurzitoare voce, fremătînd de nespusă oroare — vocea unui suflet înnebunit de torturi — făcu să se strîngă inima fiecărui bărbat și a fiecărei femei. Pînă și cîinii, alergînd nebuni pe marginea carierei, se întinseră la pămînt, cu părul zbîrlit.

Vocea se lovea de bolțile înghețate ale cerului și se înapoia fără de răspuns pe scoarța înghețatului pămînt. Nimicura de pastor-călare, care scosese o carte de rugăciuni din buzunar, scăpă cartea din mîini.

Din nou aceeași voce strigă și o dată cu înspăimîntătoarea sa repetare, drepții mustrători ai lui Edward și vînătorii încetară de a mai fi doar oameni ai unei anume clase sociale, ai unui anume timp ori ai unei anume credințe religioase și deveniră făpturi stăpînite de o singură covîrșitoare patimă : frica. Ei se încovoiau și tremurau ca niște cîini bătuți, pe cînd groaznicul strigăt din nou trezea și răscolea înfioratele ecouri :

— A chemat-o pămîntul ! A chemat-o pămîntul !

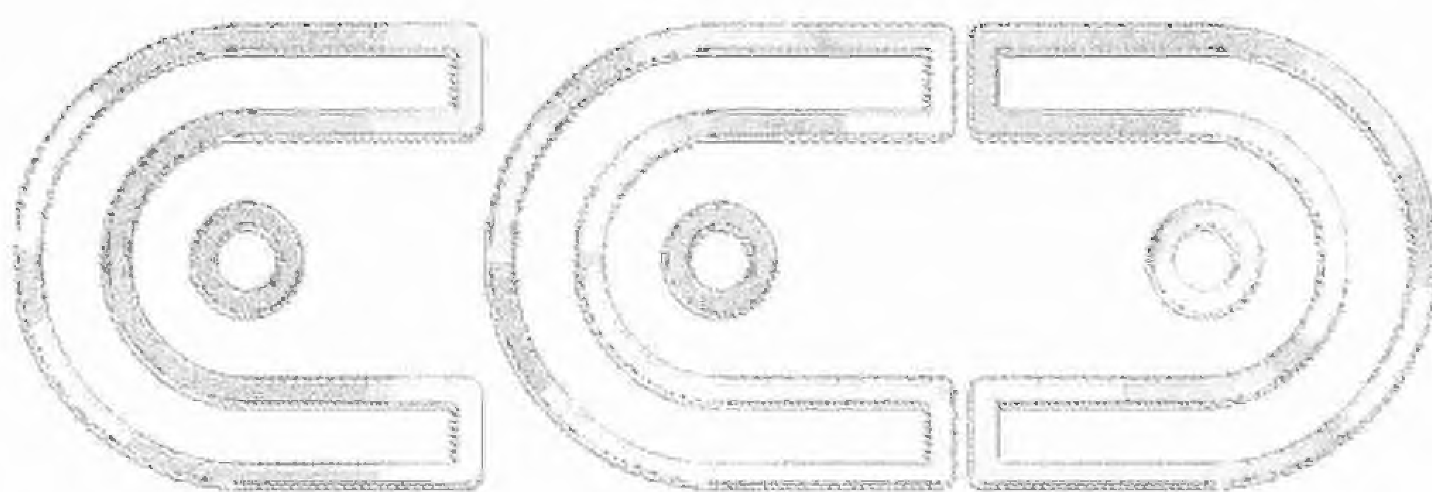
Lector : ANTOANETA RALIAN
Tehnoredactor : AURICA IONESCU

Tiraj 35 630 broşate. Bun de tipar : 1.11.1974
Coli tipar 26.

Tiparul executat sub comanda nr. 40 511 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1
Bucureşti
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

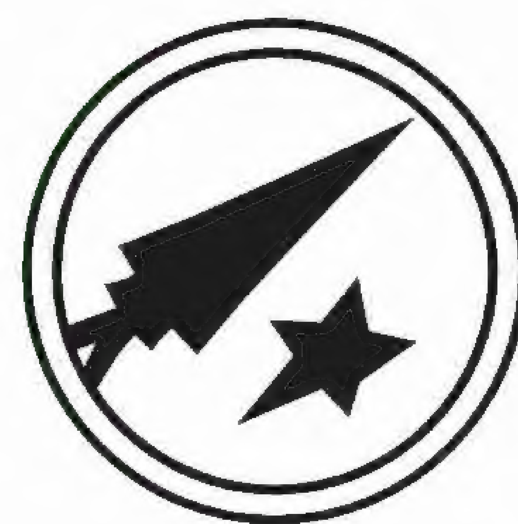

de

Anonim

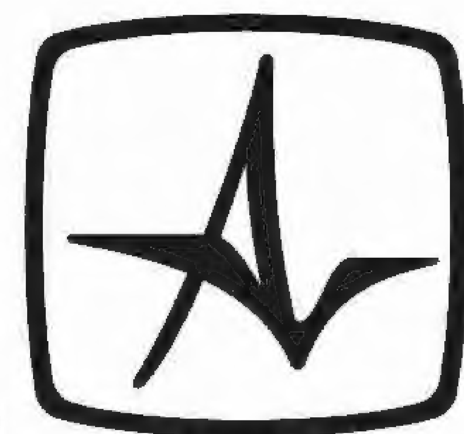

și

CAT Graur

Antwerpen

2024

